

รายงานการศึกษา การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

โดย

โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติ
เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

คำนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 บัญญัติให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน กดยช.มีอำนาจหน้าที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น เสนอนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ การกำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนา เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2562 กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้จัดทำ“โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน” โดยการหนุนเสริมให้เกิดนโยบายระดับชาติเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติที่เข้มแข็ง โดยใช้ฐานวิชาการและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และมีคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานฝ่ายเลขานุการ กดยช. เป็นกลไกกำกับกับการดำเนินงาน ซึ่งมีอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการสนับสนุนฯ ได้พิจารณาเลือกประเด็นที่เป็นจุดคานงัด (Critical Success Issues) ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อนำเสนอ กดยช.พิจารณาสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมกระบวนการทางความคิด (Mindset) เด็กและเยาวชนสู่ประเทศไทย 4.0 2) การส่งเสริมให้ท้องถิ่นสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ริเริ่มทำกิจกรรมสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาในชุมชน สังคมของตนเอง 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการงานเด็กและเยาวชน และ 4) การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ซึ่งในประเด็นสุดท้ายนี้ ศูนย์ประสานงานโครงการฯ และนักวิชาการอิสระ ได้มีการศึกษากรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศและต่างประเทศขึ้น และได้จัดทำเป็นเอกสารวิชาการเพื่อประกอบการนำเสนอต่อ กดยช.

ในโอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ นางศรีศักดิ์ ไทยอารี และนายยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่เสนอประเด็น ออกแบบการศึกษาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ค้นคว้าและเรียบเรียงเป็นอย่างยิ่ง โดยหวังว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้ จะนำมาซึ่งนโยบายในการเปลี่ยนแปลงสำคัญของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง ต่อไป

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

มีนาคม 2563

สรุปผู้บริหาร

การศึกษาเรื่อง การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ครั้งนี้ มีการออกแบบกระบวนการและเครื่องมือโดยการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้แทนจากสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย โดยมีการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน ซึ่งมีการสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วม ในประเทศ 20 แห่ง ที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานรัฐที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สำนักงานกองทุน) ภาคเอกชน ภาคเศรษฐกิจ สถาบันอุดมศึกษา ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้าผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมทั้งผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชน (หน่วยงานละ 2-5 คน) พร้อมกับการค้นคว้าข้อมูลหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุนในต่างประเทศ 8 ประเทศ จากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ และการสื่อสารคมบน website, face book ของหน่วยงาน องค์กร ทางอินเทอร์เน็ต โดยใช้ข้อคำถามในการเก็บข้อมูลเหมือนกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ และนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาเรียบเรียง วิเคราะห์ และสรุปผล

จากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ คณะผู้ศึกษาได้ข้อค้นพบ ได้วิเคราะห์ และสรุป การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. ประเทศตะวันตกมีฐานความคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรม นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน โดยหลักๆ แล้ว เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งผลต่อเด็กและเยาวชนด้วยกัน เพื่อพัฒนาความมีจิตอาสา และเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ชุมชนที่อาศัยอยู่ ดังนั้น หน่วยงานที่ให้เงินทุน จึงเป็นวาทะกรรมที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน กรอบประเด็นและลักษณะกิจกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างเปิดกว้าง เพื่อช่วยทำให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงเงินทุนได้ง่าย สำหรับประเทศไทยพบว่า วัตถุประสงค์ของหน่วยงานโดยหลักๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาจิตอาสาโดยการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ หน่วยงานที่ให้เงินทุนโดยเฉพาะภาครัฐส่วนใหญ่มีกระบวนการและขั้นตอนที่ซับซ้อนมากหลายชั้น เช่น ต้องเขียนแบบฟอร์มแบบโครงการฯ (หลายหน้า) อีกทั้งมีเกณฑ์ที่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเป็นเพราะที่มาของเงินทุน หรือระเบียบของเงินทุน ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ อันมีผลทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่อยู่ในเกณฑ์จำนวนมาก เช่น กลุ่มมือใหม่ที่เริ่มทำกิจกรรม กลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระ กลุ่มตามประเด็น เข้าไม่ถึงโอกาสของการสนับสนุน แต่ก็พบว่า หน่วยงานที่เป็นสำนักงานกองทุน และองค์กรภาคเอกชนเปิดกว้างให้กลุ่มเด็กและเยาวชนหลากหลายประเภท นอกจากนี้ ในการสนับสนุนเงินทุนของหน่วยงานส่วนใหญ่มีการกำหนดประเด็นที่ให้ทำ ซึ่งเด็กและเยาวชนต้องการทำประเด็นอื่นๆ ที่ตนสนใจ หรือตามสถานการณ์ของพื้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องหาเงินทุนเอง สำหรับกลไกขับเคลื่อนการปฏิบัติในพื้นที่พบว่า หน่วยงานทุกหน่วยต่างมีหน่วยย่อยในสังกัด หรือภาคีเครือข่าย หรือหน่วยจัดการ (node) หรือหน่วยงานตัวกลาง หรือทีมงานช่วยทำหน้าที่ในการสื่อสารข้อมูล จัดสรรเงินทุน

(ตามกรอบของหน่วยงานที่ให้เงินทุน) พัฒนาศักยภาพ เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาใกล้ชิด รวมทั้งติดตามประเมินผล กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งองค์กรภาคเอกชนได้ปฏิบัติการบทบาทที่กล่าวมานี้ในเชิงลึกได้มากกว่า และที่น่าสนใจมากคือ จากการสนับสนุนเงินทุนทำให้เด็กและเยาวชนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับให้กับชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศจำนวนหลายร้อยกิจกรรม งาน โครงการ ในขณะที่ ปัญหาของหน่วยงานที่ให้ทุน คือ การขาดแคลนเงินทุน การมีเงินทุนในวงจำกัด จึงไม่สามารถให้การสนับสนุน ได้มาก

2. กระบวนการในการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชนจากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ค้นพบ **แนวทางการเปลี่ยนแปลงสำคัญ หรือ“จุดคานงัด”** ของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ให้ไปถึงเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง และมีคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 กระจายการสนับสนุนเงินทุนไปถึงทุกภูมิภาค ทั้งในเมืองและท้องถิ่น

2.2 สนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างกันประเภทต่างๆ เช่น ที่มาของกลุ่ม (จัดตั้งตามกฎหมาย: สภาเด็กและเยาวชน กลุ่มในสถาบันการศึกษา กลุ่มอิสระทั่วไป กลุ่มทำงานตามประเด็น) ประสบการณ์หรือความสามารถในการทำ (กลุ่มที่เริ่มลองทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ ทำกิจกรรมมาแล้วตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป กลุ่มที่มีประสบการณ์/มีอาชีพในการทำโครงการอย่างต่อเนื่องหลายปี)

2.3 กำหนดกระบวนการ/วิธีการพิจารณาสนับสนุนฯที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก แบบเสนอขอรับ เงินทุนเป็นแบบง่ายๆ สั้นๆ หรือให้เหมาะสมกับขนาดของงาน กิจกรรม โครงการที่เสนอขอ ประเด็นที่จะทำ แบบเปิดกว้าง และรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย

2.4 มีกลไกและกระบวนการพัฒนาศักยภาพเชิงคุณภาพ มีระบบพี่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และ ระบบติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง

2.5 เผยแพร่ สื่อสารผลงาน กิจกรรม งาน โครงการของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการ สนับสนุนเงินทุนให้เป็นที่ปรากฏในสังคมอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

3. ได้ค้นพบกรณีศึกษารูปแบบการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ดี (good practices) ในประเทศ คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริม สุขภาพ โดยสำนักเสริมสร้างโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) ที่มีกระบวนการและวิธีการสนับสนุนเงินทุน โดยเริ่มจากการพิจารณาคัดเลือกองค์กรเอกชนที่มีผลงานเป็นที่น่าเชื่อถือ และสามารถปฏิบัติการในพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาค (ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกร่วมพิจารณาคัดเลือก) การปฐมนิเทศ หน่วยจัดการ (node) ก่อนปฏิบัติการและขอคำปรึกษาได้อย่างต่อเนื่อง จากนั้นจึงสนับสนุนเงินทุนให้หน่วย จัดการ (node) เพื่อหน้าที่ในขั้นตอนต่างๆ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสื่อสารข่าวให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ได้รับรู้ด้วยสื่อสังคมต่างๆ การรับสมัคร (โดยมีแบบฟอร์มหลายแบบทั้งสั้นๆ และแบบโครงการที่มีรายละเอียด) การคัดเลือก การพิจารณาจัดสรรเงินทุนทำกิจกรรมให้กลุ่มเด็กและเยาวชนตามที่กลุ่มเสนอ การเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพ และการติดตามการทำกิจกรรม รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการสนับสนุน เงินทุนของหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาค ใช้วิธีการ/กระบวนการที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชน

ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งที่มาของกลุ่ม ประสบการณ์ ความสามารถ ขนาด ประเด็นที่จะทำ พื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่นที่จะทำได้ สามารถเข้าถึงเงินทุนได้ง่าย และครอบคลุมทั่วทุกภาค ทำให้เงินทุนกระจายออกไปอย่าง กว้างขวาง ทั่วถึง เรียกว่าเป็นการสนับสนุนเงินทุนแบบขั้นๆ เหมือนน้ำตก (cascade) หรือแบบขั้นบันได คือ

- ขั้นที่ 1 การให้ทุนจำนวนเล็กน้อย เพื่อทำกิจกรรมง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ใช้ระยะสั้น (เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำกิจกรรม)
- ขั้นที่ 2 การให้ทุนจำนวนมากขึ้นสำหรับกลุ่มที่มีการพัฒนาการทำงานในรูป ของโครงการและมีการกำหนดขั้นตอนกิจกรรม พร้อมเวลาอย่างชัดเจน
- ขั้นที่ 3 การให้ทุนจำนวนมากที่สุดสูงสุดในสามขั้น เป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นแผนงาน เป็นระยะๆ ต่อเนื่องจากโครงการ มีงาน/กิจกรรมด้านต่างๆ กำหนดเวลาชัดเจน เป็นการทำงานร่วมหรือเชื่อมกับกลุ่ม/หน่วยงานอื่น การทำงานแบบเครือข่าย

ซึ่งการสนับสนุนเงินทุน “แบบขั้นบันได” ได้ระบุอยู่ใน *ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564* ตามมาตรการสร้างระบบการสนับสนุน ทรัพยากรสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรม ดังนั้น จึงต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง

4. กรณีศึกษาในประเทศยังพบว่า หน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนทุกหน่วย พบปัญหาการขาดแคลนเงินทุน การมีเงินทุนในวงจำกัด ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง และมีคุณภาพ ในขณะที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า **ประเทศไทยมีนวัตกรรมรูปแบบการจัดหาเงินทุนที่ไม่ยึดติดเฉพาะงบประมาณแผ่นดิน ที่นายก่องและควรนำไปปรับใช้เพื่องานด้านเด็กและเยาวชน** ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุน สป.สช.) หรือ “กองทุนสุขภาพตำบล” และ กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุน 10 บาท) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งมีสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งมีรายได้เป็นจำนวนมาก และแต่ละปีได้บริจาคเพื่อการศึกษาและกีฬา สาธารณสุข ศาสนา สังคมสงเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท ดังนั้น หากจะได้มีการสนับสนุนรายได้เพื่อสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมเพื่อชุมชน ท้องถิ่น สังคมอีกด้านหนึ่ง จะยังประโยชน์เชิงลึกอย่างยั่งยืนแก่ประเทศได้ ดังเช่นที่ กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ (The National Lottery Community Fund) ของประเทศอังกฤษ ได้สนับสนุนกลุ่มรากหญ้าขนาดเล็กเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของเยาวชนอย่างต่อเนื่องมา

5. กรณีศึกษาหน่วยงานที่ให้ทุนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศใช้อินเตอร์เน็ตในการเผยแพร่ข่าวสาร และมีแบบฟอร์มสมัครรับทุนที่สามารถโหลดได้ แต่ของต่างประเทศทั้ง 8 ประเทศ จะเปิดโอกาสให้ยื่นแบบฟอร์มขอรับทุนได้ด้วย กรณีศึกษาในประเทศมีการสมัครเช่นนี้อยู่หลายหน่วยงานเช่นกัน แต่ไม่ทั้งหมด ซึ่งหากทุกหน่วยใช้และมีสื่อน่าสนใจตามวัยของวัยรุ่น โดยมีเนื้อหาตัวอย่างกิจกรรม งานโครงการที่ได้รับทุน ที่นำเสนอโดยเด็กและเยาวชน พร้อมมีการแลกเปลี่ยนข้อซักถามเกี่ยวกับการขอทุนจะเป็น

กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนสนใจมากขึ้น เพราะเด็กและเยาวชนใช้เวลาในชีวิตประจำวันอยู่แล้วและอาจจะช่วยลดเวลาการใช้สื่อเพื่อเล่นเกม หรือที่ไม่เหมาะสม และเปลี่ยนเป็นการสนใจมาเริ่มทำกิจกรรมกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อชุมชน สังคมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.)

1.ให้หน่วยงานที่มีระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนฯ อยู่แล้ว มีพลังมากขึ้น โดยการปรับใช้ระบบสนับสนุนเงินทุนฯ เป็น “แบบขั้นบันได” เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงเงินทุนได้ง่าย เงินทุนมีการกระจายถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งถึง ดังตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศและในประเทศ ทั้งนี้ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยประสานดำเนินการให้เห็นความเปลี่ยนแปลง

2.เห็นควรให้มีการจัดตั้งกองทุนแบบร่วมสมทบทุนใหม่ขึ้น ที่ระบุเกณฑ์การสนับสนุนให้ชัดเจน เป็นกองทุนที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อคนอื่น ชุมชน สังคม โดยใช้สองแนวทางในการจัดตั้งทุน คือ

2.1 จัดตั้งเป็นกองทุนในพื้นที่ชุมชน โดยร่วมกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ ดังตัวอย่างนวัตกรรม “กองทุน 10 บาท” และ “กองทุนสุขภาพตำบล” ให้มีจุดเริ่มต้นก่อน และมีการพัฒนาขยายในพื้นที่ ชุมชนอื่นให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 จัดตั้งเป็นกองทุนของประเทศ โดยการสนับสนุนร่วมสมทบทุนของหน่วยงานเด็กและเยาวชน องค์กรที่มีรายได้สูง และสำนักงานกองทุน หน่วยงานละ 0.5 % ของงบประมาณ/รายได้ของหน่วยงานแต่ละปี ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานฉลากกินแบ่งรัฐบาล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมืออย่างเข้มข้นจริงจัง ระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง และสำนักนายกรัฐมนตรี

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร	ก-ง
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 กรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานในต่างประเทศ	44
บทที่ 4 กรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานในประเทศ	83
บทที่ 5 ผลการศึกษา ข้อค้นพบจากการศึกษา	263
บทที่ 6 สรุปการศึกษา ข้อวิเคราะห์ และข้อเสนอเชิงนโยบาย ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาระดับและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) และข้อเสนอเชิงการปฏิบัติ	285
แหล่งข้อมูลอ้างอิง	293

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่มาของเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ของ 20 หน่วยงาน กรณีศึกษาในประเทศ	273
แผนภาพลักษณะของกลุ่มเด็กและเยาวชนประเภทต่างๆ	275
แผนภาพการเปลี่ยนแปลงสำคัญหรือจุดคานงัดของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนเพื่อ การพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่นำไปสู่การดำเนินงาน อย่างกว้างขวาง ทัวถึง	283
แผนภาพการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน “แบบขึ้นบันได”	284

ภาคผนวก

-รูปภาพกิจกรรมโครงการฯ	298
-รายนามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาฯ	301

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

สถานการณ์ด้านการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน พบว่า มีกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนมากทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน และสังคม โดยมีลักษณะของกลุ่มหลายแบบตามที่มาของการรวมกลุ่ม เช่น องค์กร สโมสร ชมรม กลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย สภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ กลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระทั่วไป หรือมีลักษณะตามประสบการณ์การทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เริ่มลงทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรม กลุ่มที่มีความชำนาญ เป็นมืออาชีพ หรือตามลักษณะของจำนวนสมาชิก เช่น กลุ่มขนาดเล็ก กลุ่มขนาดกลาง และกลุ่มขนาดใหญ่ แต่กลุ่มเหล่านี้ไม่ได้เชื่อมโยงกันให้เกิดพลังบวกในการขับเคลื่อนงานหรือผลักดันระดับนโยบาย ยังไม่มีกลไกรับผิดชอบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนและมีเอกภาพ กลไกที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม และมีข้อจำกัดด้านศักยภาพในการทำงาน ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ โอกาสในการมีส่วนร่วมไม่เท่าเทียมกัน รวมทั้งการเข้าถึงทรัพยากรในด้านงบประมาณ หรือเงินอุดหนุน หรือเงินทุน เพื่อใช้สำหรับการทำกิจกรรม /โครงการเพื่อชุมชน สังคมที่กลุ่มสนใจ รวมทั้งประสบการณ์ และทัศนคติทางลบของผู้ใหญ่เรื่องบทบาทของเด็กและเยาวชนในกระบวนการพัฒนา อย่างไรก็ตามพบว่า มีกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่มีความสามารถและสร้างสรรค์ผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับของคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน หน่วยงาน และองค์กร และสร้างการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาให้กับชุมชน สังคมและประเทศชาติ

อันที่จริงแล้วในภาพรวมของการส่งเสริมการรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีการดำเนินงานมาโดยตลอดเป็นเวลายาวนานแล้ว และมีกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่มีอยู่ในสถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กรภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งชุมชน และมีการพัฒนาเป็นเครือข่ายด้วยตนเอง โดยมีเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งที่เป็นกรรมการบริหารของหลายกลุ่ม และมีการทำกิจกรรมที่หลากหลาย กลุ่มเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีการจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลุ่มเด็กและเยาวชนของหน่วยตนเอง ที่ต่างหน่วยต่างรู้ โดยไม่มีการจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลุ่มเด็กและเยาวชนของทุกหน่วยงาน ในระดับจังหวัด ระดับภาค และพัฒนาเป็นฐานข้อมูลกลุ่มเด็กและเยาวชนของประเทศ (Big Data) และเมื่อปี พ.ศ.2550 ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในลักษณะกลุ่ม เป็นแบบสภาเด็กและเยาวชนขึ้น โดยให้มีสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และสืบปีต่อมาได้มีการแก้ไขเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริม

การพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ในหมวด 3 มาตรการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่วนที่ 1 มาตรา 22 ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว ในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล มาตรา 24 ให้มีสภาเด็กและเยาวชนเขต ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำให้มีจำนวนสภาเด็กและเยาวชนและกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบัน(ปี 2563) มีสภาเด็กและเยาวชนทั้งในท้องถิ่น ในภูมิภาค และแห่งประเทศไทยจำนวน 8,779 สภา และมีเด็กและเยาวชนที่เป็นกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชน รวมทั้งสิ้นถึง 184,364 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้นจำนวน 5,332 แห่งมีกรรมการบริหาร 111,972 คน /เทศบาลจำนวนทั้งสิ้น 2,442 แห่งมีกรรมการบริหาร 51,282 คน/ อำเภอจำนวนทั้งสิ้น 878 อำเภอมีกรรมการบริหาร 18,438 คน /จังหวัดทั้งสิ้น 76 จังหวัดมีกรรมการบริหาร 1,596 คน /เขตของกรุงเทพมหานคร 50 เขตมีกรรมการบริหาร 1,050 คน) **ทั้งนี้เด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้สิทธิเป็นสมาชิกเด็กและเยาวชนของท้องถิ่นที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของแต่ละคน** กล่าวได้ว่า เป็นการรวมพลังเด็กและเยาวชน เพื่อการส่งเสริมการดำเนินงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นต้องมีการหนุนเสริมทรัพยากรต่างๆ ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ และทั่วถึง ให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถาบันการศึกษา กลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระทั่วไป ซึ่งก็คือ สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นพลังประชากรที่เข้มแข็งด้วย

หากกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกประเภท และทุกพื้นที่ดังกล่าวได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ พร้อมได้รับการเสริมสร้างการแสดงออกทั้งความคิด และการลงมือทำในเชิงสร้างสรรค์อย่างเต็มกำลัง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการประสานพลังกันได้อย่างแน่นแฟ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนต่างๆ นี้ จะเป็นกลไกการพัฒนา สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน ยังมีกลไกด้านการอุดหนุนงบประมาณหรือแหล่งทุนถือว่าเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งพบว่า มีกลไกการอุดหนุนงบประมาณหลักที่มุ่งเน้นสนับสนุน และมีกระบวนการสนับสนุนเพื่อให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีอยู่จำนวนน้อยในส่วนใหญ่ และมีการกระจายไปตามที่มาของงบประมาณซึ่งมีกฎหมายรองรับ นโยบาย วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน องค์กร กองทุน รวมทั้งผู้นำหน่วยงาน องค์กร และมักเป็นการสนับสนุนงบประมาณ/เงินอุดหนุนรายโครงการ และมักมีเกณฑ์เจาะจงให้เฉพาะกลุ่มมากกว่าเปิดกว้าง อีกทั้งบางกลุ่มอาจเข้าถึงตามเกณฑ์ และสามารถเข้าถึงแหล่งทุนหลายๆแห่ง และบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึง เพราะไม่เข้าเกณฑ์ หรือการสื่อสารไปไม่ถึง แม้กลุ่มที่เกิดขึ้นตามกฎหมายอย่างเช่น สภาเด็กและเยาวชนก็ยังประสบปัญหาในด้านการจัดสรรงบประมาณไปอีกลักษณะหนึ่ง เนื่องจากการกิจด้านสภาเด็กและเยาวชนไม่ได้ระบุในกฎหมายหรือข้อบังคับหรือคำสั่งที่ออกโดยกระทรวงมหาดไทยโดยตรง ดังนั้น จึงไม่สามารถอุดหนุนงบประมาณให้สภาเด็กและเยาวชนได้ เพราะมิใช่เป็นองค์กรตามระเบียบเงินอุดหนุนของท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันท้องถิ่นทำโครงการเกี่ยวกับสภาเด็กและเยาวชนได้คือ ท้องถิ่นจัดทำเป็นโครงการขึ้น และเป็นผู้ทำโดยมีสภาเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ร่วม ผู้รับ แต่จะทำโครงการเช่นนี้ได้ท้องถิ่นต้องมีกระบวนการเพื่อให้ได้เงินทำโครงการ ได้แก่ ต้องจัดทำเป็นแผนงานพัฒนาท้องถิ่น และมี

แผนส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนบรรจรรวมอยู่ หรืออาจทำเป็นแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้นเฉพาะ และมีโครงการที่ชัดเจน (แต่ต้องเป็นภารกิจของท้องถิ่นตามกฎหมาย) และระบุว่าใช้งบประมาณมาจากไหน จากนั้นต้องมีกระบวนการประกาศเป็นข้อบัญญัติแล้ว จึงสามารถดำเนินการใช้จ่ายได้ ทั้งนี้ยังมีการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จังหวัด ตั้งแต่ขึ้นจัดทำแผน การเบิกจ่ายงบประมาณ และผลลัพธ์และประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนและท้องถิ่น ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามกระบวนการหรือไม่ใช้ภารกิจหน้าที่ เบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย จะมีการระงับการดำเนินงาน และอาจต้องใช้คืนงบประมาณที่ใช้ไป

อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวนี้อยู่ในระหว่างการแก้ไข โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ออกหนังสือชี้แจงรวมทั้งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 คือการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ แต่ปรากฏว่าตั้งแต่กฎหมายดังกล่าวบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายยังไม่ได้ดำเนินการตามบทบัญญัติความตามมาตรา 8 ดังกล่าว จึงขอให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (สำนักอำนวยการคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, 2561) ปัจจุบัน เมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนท้องถิ่น ถ้าหากไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนโดยมีการเบิกจ่ายงบประมาณ ก็มีโอกาสถูกตรวจสอบเรื่องการเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

แม้สภาเด็กและเยาวชนท้องถิ่น ยังไม่สามารถ ได้รับเงินอุดหนุนจากท้องถิ่นได้โดยตรง ดังที่กล่าวมา แต่สภาเด็กและเยาวชนยังได้รับโอกาสรับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้ขอและได้รับการจัดสรรจากกระทรวงการคลังแต่ละปี โดยมีจำนวนการเงินอุดหนุนที่เท่าๆ กันในระดับเดียวกัน นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างบทบาทและการได้รับความสนับสนุนของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นทางการตามกฎหมายกับกลุ่มอิสระ คือ กลุ่มที่เป็นทางการจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของเด็กและเยาวชนและได้รับความสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง แต่กลุ่มอิสระมีบทบาทในระดับชาติน้อย ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับของสังคมและต้องพิสูจน์ตนเองด้วยผลงานที่เป็นรูปธรรมจึงจะได้รับการยอมรับและการสนับสนุนเงินทุนเพื่อทำกิจกรรม

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ได้แก่ หน่วยงาน องค์กร สถาบันที่ปัจจุบันมีการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว รวมทั้งหมดประมาณ 1,000 แห่งทั่วประเทศซึ่งเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนสร้างการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศได้เป็นอย่างดี หากมีการประสานความร่วมมือ สร้างความเข้าใจและการยอมรับสร้างพลังหนุนเสริมแบบเบญจภาคีเพื่อการพัฒนาให้เป็นเอกภาพร่วมกัน ซึ่งได้แก่

1) กองทุนที่สนับสนุนงานเด็กและเยาวชนด้านกิจกรรมของภาครัฐและเอกชนต่างๆ (ประมาณ 200 แห่ง)

2) มหาวิทยาลัย (ประมาณ 200 แห่ง)

3) องค์กรส่วนท้องถิ่นระดับ อบจ. (76 แห่ง)

4) รัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ (20 แห่ง)

5) องค์กรภาคเอกชน

6) องค์กรภาคธุรกิจที่ทำ CSR เช่น ธนาคาร บริษัทต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้มีเป้าหมายของการนำเสนอเชิงนโยบายประเด็นการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือ

1) หน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่มีการสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนทำกิจกรรม อยู่แล้วประมาณ 250 แห่ง หรือร้อยละ 25 ของหน่วยงานเป้าหมายรับแนวคิดไปใช้ในการปรับปรุงระบบ การสนับสนุนเงินทุนฯ ในหน่วยงาน องค์กรของตนเอง

2) มีทีมงาน แผนงาน โครงการการจัดระบบระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ในกรมกิจการ เด็กและเยาวชนหรือในรูปแบบองค์กรอิสระ ที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนสนับสนุน เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อน และประสานร่วมมือกับหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการประมาณ 5 ปี เพื่อให้ระบบมีความเข้มแข็ง

3) มีกลุ่มเด็กและเยาวชนขนาดเล็กๆ และหรือกลุ่มใหม่ๆ ที่ต้องการทำกิจกรรมเพื่อการ มีส่วนร่วมในชุมชน สังคม ที่หลากหลายกระจายอยู่ทุกจังหวัด และสามารถเข้าถึงเงินทุนจำนวน ปีละ 10,000 กลุ่ม

4) เด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม นอกห้องเรียนตามความสนใจและความต้องการ

5) นวัตกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เด็กและเยาวชนเผชิญอยู่ ได้ผุดเกิดจากกลุ่มเด็กและเยาวชนจากการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชน

ด้วยสถานการณ์ของการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของ เด็กและเยาวชนของประเทศในปัจจุบันยังเป็นช่องว่างที่ทำให้เด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนต่างๆ ซึ่งที่ ล้วนมีพลังพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงยัง**ไม่มีโอกาสเข้าถึง**การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน**และอย่างเท่าเทียม** อีกทั้งที่มีกลไกหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุนจากภาคส่วน ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนฯ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบหรือสนับสนุนงานอยู่แล้ว จำนวนประมาณ 1,000 องค์กร ซึ่งล้วนเป็นกลไกที่ใกล้ชิดและส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนจำนวน หลายแสนคนได้ รวมทั้งได้เห็นถึงเป้าหมายว่า หากมีการขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับชาติประเด็นการจัดระบบ

สนับสนุนเงินทุน โดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ(กดยช.) จะช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทั้งตัวเด็ก เยาวชน ชุมชน และสังคมดังที่กล่าวมาได้ โดยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเรื่องการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ครั้งนี้

2.วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

2.2 เพื่อวิเคราะห์หากรณีตัวอย่างหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข

2.3 เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ที่สามารถใช้เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) พิจารณามอบหมายเป็นนโยบายและนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงการจัดการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3.ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

เอกสารวิชาการฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และวิเคราะห์หากรณีตัวอย่างหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การเก็บข้อมูลอันประกอบไปด้วยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร (Content Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ เงินทุนเงินอุดหนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาทบทวนและสังเคราะห์เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Content analysis) โดยเนื้อหาในการศึกษา ได้แก่

1.สถานการณ์ของการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และความจำเป็นที่ต้องดำเนินการผลักดันเชิงนโยบายรวมทั้งกรณีศึกษาในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ (Good Practice) และไม่สำเร็จรวมทั้งปัญหาอุปสรรค

2. กฎหมาย แผนยุทธศาสตร์ แผนงาน มาตรการระดับชาติที่มีการประกาศใช้และดำเนินงานในภาพของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนฯ

3. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของระบบสนับสนุนเงินทุนฯ ที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์ แผนงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการวิเคราะห์เป้าหมายของระบบสนับสนุนเงินทุนฯ เทียบกับแผนที่เกี่ยวข้อง

4. กลไกที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนฯ เช่น กลไกคณะกรรมการ คณะทำงาน และหน่วยงานที่เป็นหลักรับผิดชอบดำเนินงานระดับกระทรวง กรม รวมทั้งองค์กรเอกชน โดยวิเคราะห์ว่า หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง หรือมีหน่วยงานสนับสนุนดำเนินงาน หรือไม่) วิธีการดำเนินงาน

5. วิธีการดำเนินงานของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ที่ผ่านมาและวิธีการที่กำลังดำเนินงาน ในปัจจุบัน (ทำอะไร อย่างไร) ได้ผลอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไร และตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด

6. อะไรเป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญหรือจุดคานงัดของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ที่นำไปสู่การดำเนินงานอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง

7. การจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ต้องกำหนดให้ได้ว่าอะไรคือจุดมุ่งหมาย (Aim) และอะไรคือ วิธีการที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย (Mean) เพื่อให้การจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ที่ต้องเกิดการขับเคลื่อนและทำได้จริง

8. บทบาทของ กดยช. ต่อการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ เป็นอย่างไร (จะสั่งการให้ใคร หน่วยงาน ไหน ดำเนินการอะไร)

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษานี้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม(Focus group) ร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้า ผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมทั้งผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชนจาก 20 แห่งๆ ละ 2-5 คน เพื่อรับฟัง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงาน รวมทั้งการค้นคว้ากรณีศึกษาในต่างประเทศ 8 ประเทศ ตามภูมิภาคต่างๆ โดยค้นหาข้อมูลจากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ และการสื่อสังคมบน website, face book ของหน่วยงาน องค์กร ทางอินเทอร์เน็ต

วิธีการศึกษา มีกระบวนการดำเนินการเป็น 4 ช่วงคือ

ช่วงที่ 1 การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

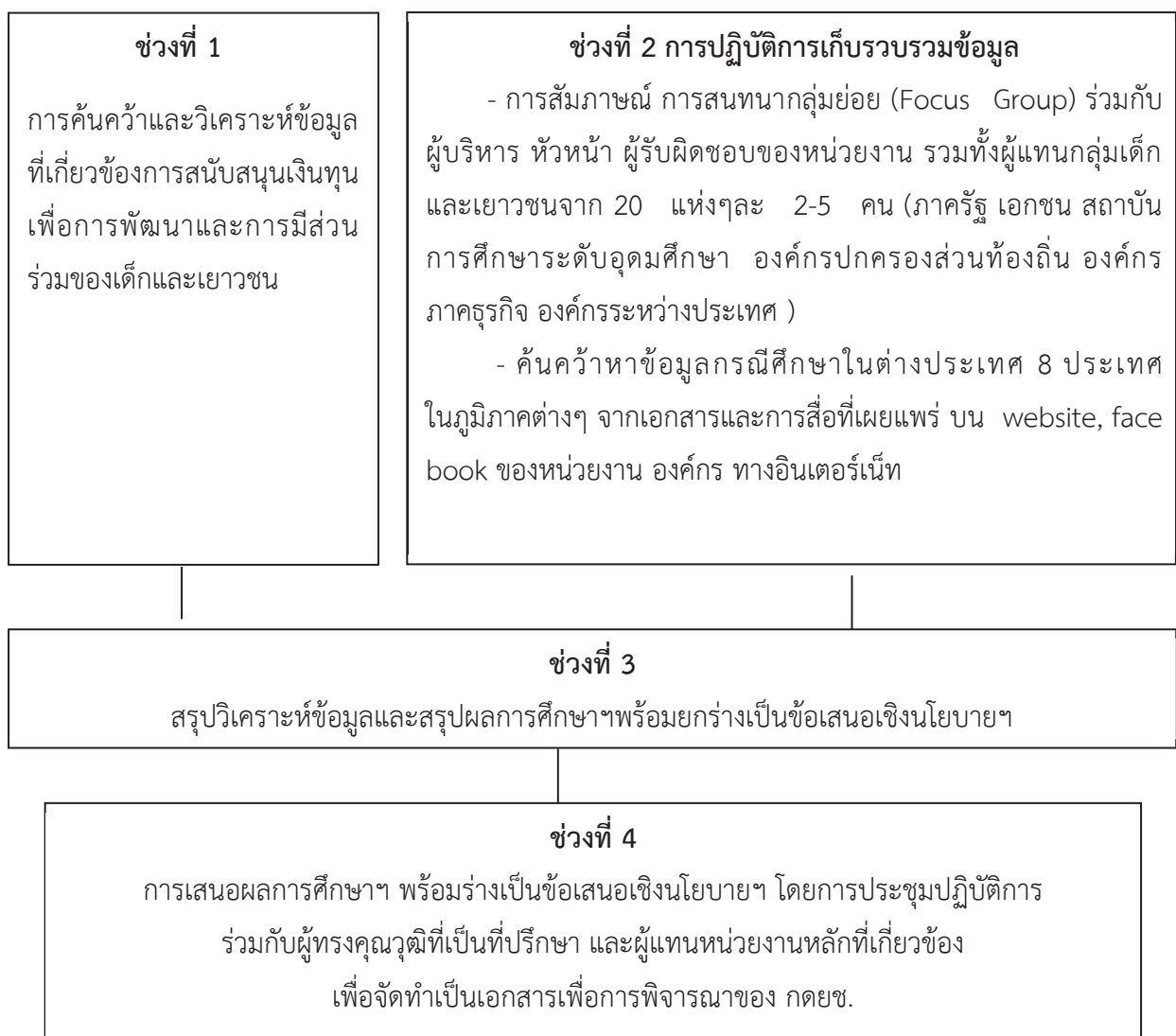
ช่วงที่ 2 การปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้า ผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมทั้งผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชน จาก หน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน ภายในประเทศ จำนวน 20 แห่งๆ ละ 2-5 คน เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงาน รวมทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลกรณีศึกษาในต่างประเทศ 8 ประเทศ ในภูมิภาคต่างๆ จากเอกสารและการสื่อที่เผยแพร่ บน website, face book ของหน่วยงาน องค์กร ทางอินเทอร์เน็ต

ช่วงที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล การทำสรุปผลการศึกษาฯ พร้อมยกร่างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายฯ

ช่วงที่ 4 การนำเสนอผลการศึกษาฯ พร้อมร่างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายฯ เพื่อจัดทำเป็นเอกสารเพื่อการพิจารณาของ กดยช. โดยการประชุมปฏิบัติการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ปรึกษา และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสนอประเด็น ได้แก่ สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ ฯ สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สำนักส่งเสริมโอกาสและนวัตกรรม สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน ศูนย์วิชาการเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังแผนภาพข้างท้าย

กระบวนการดำเนินงานการศึกษา แบ่งเป็น 4 ช่วงคือ

4. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

- **เด็กและเยาวชน** “หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ **เยาวชน** หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ (พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550)

- **สภาเด็กและเยาวชน** หมายถึง องค์การเด็กและเยาวชนที่เกิดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

- **กลุ่มเด็กและเยาวชน** หมายถึง เด็กและเยาวชนที่รวมตัวกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำกิจกรรมด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน และมีเอกลักษณ์เดียวกันกลุ่ม และมีที่มาของการเป็นกลุ่ม มีบทบาทหน้าที่ ขอบเขตความสัมพันธ์แตกต่างกันไป และกำหนดชื่อแตกต่างกันไป เช่น สโมสร/องค์กรนิสิตนักศึกษา ชมรม สภาเด็กและเยาวชน ฯ เป็นต้น

- **การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน** หมายถึง สิทธิของเด็กและเยาวชนทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติที่จะแสดงออก แสวงหาและได้รับข้อมูลข่าวสารและรวมกลุ่มทำกิจกรรม โดยเป็นไปด้วยความเต็มใจ ไม่มีการบังคับหรือทำพ้อเป็นพิธีหรือหาประโยชน์ และผู้ใหญ่ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในบริบทของครอบครัว สถานศึกษา โครงการ องค์กร ชุมชน สังคม ประเทศและนานาชาติ ตามความเหมาะสมของวัยวุฒิและคุณวุฒิ โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้คิดริเริ่ม ลงมือทำ และติดตามประเมินผล (การศึกษาวิเคราะห์เอกสารในระดับสากล ภูมิภาคและประเทศ) สำหรับขั้นตอนการมีส่วนร่วมมี 5 ขั้น คือ การคิดริเริ่มวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล การเผยแพร่ข้อมูลและรณรงค์ และการขยายผลงาน (จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชน ด้านการพัฒนาศักยภาพเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม)

- **การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน** หมายถึง การที่หน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน หรือมีนโยบายที่ต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้มีกระบวนการจัดการ ตั้งแต่การแสวงหางบประมาณ การวางระเบียบเกณฑ์วิธีการในการจัดสรรงบประมาณ เงินทุน เงินอุดหนุนให้ไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยหนุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม โดยการจัดสรรให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง หรือให้โดยผ่านไปยังหน่วยงาน/องค์กรในสังกัด หรือองค์กรภาคีเครือข่าย หรือหน่วยจัดการ (node) และมีการติดตามผลการสนับสนุนที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนด้วยวิธีการต่างๆ

5. เครื่องมือในการศึกษา

กรอบคำถาม (ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน ส่วน แผนก/ผู้รับผิดชอบโครงการ) ผู้ให้การสนับสนุน
เงินทุนฯ

5.1 ประเด็นคำถามการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อย รวมทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ประกอบด้วย

- 5.1.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร และเงินทุนสนับสนุน
- 5.1.2 นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการสนับสนุนเงินทุน (สนับสนุนเพื่ออะไร ต้องการเห็นอะไร)
- 5.1.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน และประมาณการต่อปี
- 5.1.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน (มีการกำหนดจำนวนเงินที่สนับสนุนหรือไม่ ประมาณเท่าใด /พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน (ตายตัวหรืออิสระทั่วไป) / กิจกรรมที่สนับสนุนคืออะไรบ้าง)
- 5.1.5 กระบวนการ ขั้นตอนและวิธีการให้การสนับสนุนเป็นอย่างไร ทั้งการ เข้ารับทุน การพิจารณา การรับการสนับสนุน และการรายงานผล)
- 5.1.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน การสื่อสารความเข้าใจ
- 5.1.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน
- 5.1.8 การติดตาม ปฎิบัติความสำเร็จ สำเร็จได้เพราะอะไร ทำอย่างไร (WHY +HOW TO) ปัญหาอุปสรรค (ปัญหาภายนอก (การจัดการในช่วงการให้ทุน ความมั่นคงต่อเนื่อง การลดหรือขยายจำนวนของเงินทุน หรือปัญหาภายใน (ศักยภาพเจ้าหน้าที่เป็นอย่างไร ด้านกฎระเบียบ ด้านนโยบายองค์กร ด้านเด็กและเยาวชน ระยะเวลาในการให้ทุน กระบวนการสนับสนุน (ข้อบังคับ เกณฑ์ ฯลฯ) และวิธีการแก้ไข
- 5.1.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน และผลจากการสนับสนุนเงินทุนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร กับใครอย่างไร (เด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่ ชุมชน)
- 5.1.10 ข้อเสนอแนะ

กรอบคำถาม (ผู้แทนเด็กและเยาวชน) ผู้รับการสนับสนุนเงินทุนฯ

- 1. ความเป็นมาของกลุ่ม สภา ชมรม สโมสร
- 2. ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งทุน ความชัดเจนของข้อมูล เกณฑ์ เงื่อนไขโครงการ
- 3. ประเด็นที่ต้องการทำมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นความสนใจของกลุ่มที่นอกเหนือ หรือเหมือนกับหน่วยงานแหล่งทุนกำหนด
- 4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งทุน
- 5. วิธีการบริหารจัดการเงินทุนที่ได้รับ (ผู้รับผิดชอบ เหนรัญญิก ระบบการเบิกจ่าย)

6. ปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่ายเงิน

7. ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงที่ต้องการในการทำกิจกรรม การบริหารเงินทุนควรเป็นอย่างไร

8. ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ การได้มา การบริหารจัดการเงินทุนที่ได้รับ การหาแหล่งทุน
นอกประเทศ หรือแหล่งทุนระหว่างประเทศอื่นๆ

5.2 เครื่องบันทึกเสียงเพื่อใช้บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษา
วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนทุกครั้ง และไม่บันทึกข้อมูลในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยไม่ต้องการให้
เปิดเผย

5.3 สมุดจดบันทึกเพื่อจดข้อความสำคัญ บันทึกการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้เป็นการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ เงินทุน เงินอุดหนุนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อคนอื่น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน สังคม เนื้อหาบทนี้จึงประกอบไปด้วย หัวข้อเรื่อง กฎหมาย นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชน ได้รวมกลุ่ม สร้างสรรค์ผลงานเพื่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งกลไกการขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนแนวคิดในการสนับสนุนงบประมาณ เงินอุดหนุน และเงินทุนแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนา คุ่มครอง เด็กและเยาวชน

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด พินฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าวในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

มาตรา 250 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยใน ด้านความยั่งยืน กำหนดให้คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่าง ยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมายในภาพรวมว่า ประเทศชาติมีความ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน โดยยกระดับ ศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมี ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม มีเป้าหมายทั้งนี้ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดเป้าหมายว่าให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิต ในศตวรรษที่ 21 สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และในด้านการ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจาย ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศ ในทุกระดับ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ด้วยการส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มาตรการการสร้าง สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เช่น การปลูกฝังและพัฒนา ทักษะนอกห้องเรียน การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีประเด็น “ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็น 1 ใน 15 ประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการใน 5 ปีแรก (พ.ศ. 2561- 2565) อย่างชัดเจน

1.3 นโยบายคณะรัฐมนตรีปัจจุบันที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 มีด้านการ พัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก เป็น 1 ใน 12 ด้าน โดยมีประเด็นการสร้างพลังในชุมชน ด้วยการส่งเสริม ให้เกิดการสร้างพลังทางสังคม ภาคีเครือข่าย การรวมตัวของภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนมาเป็นกำลังในการพัฒนา เพื่อส่วนรวม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างพลังจิตอาสา สร้างพลังแผ่นดินเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้าง เอกภาพแก่กลุ่มอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ การสร้างพลังสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมของคนทุกวัย ผ่านการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ และการสร้างพลังภูมิคุ้มกัน เพื่อการใช้สื่อออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตือนภัย และมีนโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง ซึ่งมีเรื่องการพัฒนาประชากร (ซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชน) ในด้านการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษ ที่ 21 เช่น สร้างนักวิจัยใหม่และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์และโครงข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคมความปลอดภัย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

1.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ระบุถึงมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทำให้ไม่อาจส่งเสริมเด็กและเยาวชนในทุกระดับให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีการแสดงออกที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถ ซึ่งพัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน โดยมีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

มาตรา 6 บัญญัติให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน โดยมีหลักการ เช่น (1) การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใดๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก (5) เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลป ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยมีแนวทางที่สำคัญหลายด้าน เช่น (8) ให้เด็กและเยาวชนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (9) ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการเป็นอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ (10) ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่น และต่อส่วนรวม ตามสมควรแก่วัย (11) ให้สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

มาตรา 8 ให้สำนักงาน(กรมกิจการเด็กและเยาวชน) หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร่วมมือ ส่งเสริม และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนให้คำนึงถึงหลักการและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและประชาสังคมในท้องถิ่น

มาตรา 22 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560) ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น

ให้มีคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ประกอบด้วยประธานสภาหนึ่งคน และผู้บริหารอีกไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนตำบล หรือสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชนและปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ให้นายอำเภอ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล และให้แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบล หรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล แล้วแต่กรณี ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้แทนบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัด ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้แทนสถานศึกษา ผู้แทนหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น และผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมที่มีกิจกรรมหรือผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเสนอ

มาตรา 23 สภาเด็กและเยาวชนตำบลและสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ประสานงานระหว่างสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน (2) ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ กีฬา อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน (3) ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเรื่อง

ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน (4) จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม (6) รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือประเมินเรื่อง ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้กับสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ (7) เสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งการ แก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ (8) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ (9) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่โดยให้คณะกรรมการสภาเด็กและ เยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาเด็กและ เยาวชนแห่งประเทศไทย

1.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเอาไว้ว่า ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็น หัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถานรับเลี้ยง เด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูและสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขต อำนาจ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อทราบและให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 17 (27) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส (6) การจัดการศึกษา (7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

มาตรา 18 ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17

มาตรา 24 ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอาไว้ว่า ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ ก็ตาม รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาน คุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูและสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อ

คณะกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อทราบและให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

1.6 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ดังนี้ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ มาตรา 16 (9) การจัดการศึกษา (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

1.7 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

1.8 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ได้กำหนดในมาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

สรุปได้ว่า ประเทศไทยมีทั้งรัฐธรรมนูญซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และกฎหมาย ที่ประกาศใช้หลายฉบับที่ว่าด้วยเด็กและเยาวชน รวมทั้งกระบวนการในการส่งเสริมพัฒนา คุ้มครอง เด็ก และเยาวชน โดยกำหนดอย่างชัดเจนว่า หน่วยงาน บุคคลในภาคส่วนต่างๆ หรือตำแหน่งงานใดที่มีบทบาทหน้าที่ เป็นกลไกรับผิดชอบ หรือสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน การรวมทั้งมียุทธศาสตร์ระดับชาติ ที่เป็นภาพรวมระยะยาวที่ระบุถึงกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนว่าเป็นทรัพยากรของประเทศที่ต้องมีคุณภาพ เป็นพลังเพื่อสร้างความยั่งยืน โดยต้องได้รับสิทธิในการส่งเสริม พัฒนา คุ้มครอง โดยการศึกษา เลี้ยงดู ได้รับ

สวัสดิการ และแสดงออกที่มีผลกระทบต่อตนเอง รวมทั้งมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม ซึ่งกฎหมาย ยุทธศาสตร์ต่างๆ นี้ เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชน สามารถรวมกันทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในการทำเพื่อชุมชน สังคมได้อย่างมั่นใจ โดยไม่ต้องกังวลว่า ทำกิจกรรมแล้วทำให้การเรียนเสีย ไม่ใช่บทบาทแต่ควรแต่เล่าเรียนเท่านั้น

2. นโยบาย แผน และกระบวนการขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

2.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals : SDGs) คือ โครงการภายใต้องค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยเป็น 1 ใน 193 ประเทศที่ร่วมมีฉันทามติรับรอง SDGs ซึ่งเป็นการขยายผลต่อยอดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) โดยมองความเชื่อมโยงในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา อย่างยั่งยืนร่วมกันภายในปี 2030 ซึ่งนับเป็นทิศทางการพัฒนาของสังคมโลก SDGs คือ การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่สนองตอบต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง SDGs คือ การเชื่อมโยงในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงจากทั้งระดับท้องถิ่นสู่โลกและจากโลกสู่ท้องถิ่น (From Local to Global) SDGs ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือ เป้าหมายที่ 4 ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงและส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education) เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำ และการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (Good Jobs and Economic Growth) เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduce and Inequalities)

2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 มียุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีตัวชี้วัด เช่น ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไปมีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนา เช่น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ รวมทั้งเร่งสร้างสภาพแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานศึกษาให้ปลอดจากอบายมุขอย่างจริงจัง ซึ่งกล่าวได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีเป้าหมายให้คน

ในสังคมไทยทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น มีตัวชี้วัดคือ เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางพัฒนา เช่น สนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนา ทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อาทิ การอ่าน การบำเพ็ญประโยชน์ทางสังคม การดูแลสุขภาพ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การวางแผนชีวิต

2.3 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัย เป็นพลเมืองสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในฐานะภาคีที่มีพลังในกระบวนการพัฒนา” โดยมี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนฉบับนี้ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของเด็กและเยาวชนว่า การที่เด็กและเยาวชน มีบทบาทและอิทธิพลต่อกระบวนการในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมทั้งที่มีผลกระทบโดยตรง และมีผลกระทบทางอ้อมต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายของระดับการมีส่วนร่วมคือ 1) การรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน 2) เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการ การดำเนินการ 3) เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและต่อยอดการดำเนินงาน และ 4) เด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่มและรับผิดชอบในกระบวนการพัฒนาสังคม

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ได้กำหนดมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ได้แก่ มาตรการที่ 4 สร้างระบบการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง และทั่วถึง โดยการส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเศรษฐกิจ และภาควิชาการในการกำหนดรูปแบบการสนับสนุนทรัพยากร แผน นโยบาย และงบประมาณสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบขั้นบันได ตั้งแต่การสนับสนุนกิจกรรมอย่างง่าย โครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดใหญ่ และโครงการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชน โดยมีตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนและประเมินผลความสำเร็จที่ละเอียดชัดเจน

3 ตัวชี้วัดในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมทรัพยากร (รวมทั้งเงินทุน) เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

มีรูปแบบการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบขั้นบันได ตั้งแต่การสนับสนุนกิจกรรมอย่างง่าย โครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดใหญ่ และโครงการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงาน ที่ให้ความสนับสนุน
จำนวนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคสังคม องค์กรภาคธุรกิจที่มีแผน นโยบาย และงบประมาณสนับสนุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และสังคม
ร้อยละของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ระดับพื้นที่จนถึงระดับประเทศ ที่ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในรูปแบบขั้นบันไดเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และสังคม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ภาคีสนับสนุน ได้แก่ ภาคสังคม ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ เครือข่ายเด็ก และเยาวชน และสภาเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ ได้เห็นความมุ่งมั่นของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนฉบับว่า เพื่อให้เห็นผลมากกว่าแค่เป็นทิศทางการพัฒนา คือ **การมีแผนปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564** โดยกำหนดว่าหน่วยงานไหน ต้องมีบทบาทอะไร เช่น ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสมตามช่วงวัยรวมทั้งการมีส่วนร่วมต่อสังคม 2) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ร่วมกันระดมทรัพยากร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน อาทิ งบประมาณ กำลังคน องค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายและรูปแบบการลงทุนด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล จังหวัด และประเทศ ในรูปแบบที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบท

2.4 สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เป็นกลไกเชิงกระบวนการการรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่กำหนดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 11 (4) โดยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) ที่ต้อง

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ทบทวนกลไกและกระบวนการทำงานและพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาสังคมหรือสภาเด็กและเยาวชนและกลุ่มเด็กเยาวชน ได้เสนอแนะนโยบายต่อ กคยช. เพื่อให้มีการขับเคลื่อนเชิงนโยบายมติสู่การปฏิบัติ และมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงตามความเห็นของสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ทั้งนี้ **สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2560 และปี 2561** ให้มีความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยตรง โดยกำหนดหัวข้อสมัชชาฯ ว่า **“ท้องถิ่นกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนสู่ประเทศไทย 4.0”** ซึ่งมีมติสมัชชาฯ เพื่อจัดทำแนวทางการขับเคลื่อน จำนวน 7 ข้อ ทั้งนี้มีหนึ่งในเจ็ดหัวข้อที่เกี่ยวกับระเบียบและการปฏิบัติในการใช้จ่ายงบประมาณ การเงิน เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน สภาเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่น โดยมีมติดังต่อไปนี้

1) ขอให้มติดังต่อไปนี้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญแห่งชาติในการพัฒนาเด็กและเยาวชน กระทรวงมหาดไทยต้องออกกฎหมายและระเบียบให้ อบต. ถือเป็นนโยบายที่ต้องทำ

2) ขอให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาเด็ก และเยาวชน

3) ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการพัฒนา เด็กและเยาวชนระดับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและเครือข่ายเด็กและเยาวชน

4) ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสริมสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเศรษฐกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการและเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในการทำงานด้านการคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน

5) ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชนจัดให้มีการพัฒนา ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ ของเด็กและเยาวชน โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) ขอให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนผลักดันให้เกิดการจัดทำ/เชื่อมโยง/บูรณาการฐานข้อมูลเด็กและ ในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงสิทธิในการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลตามกฎหมาย

7) ขอให้พื้นที่กลางให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่

สำหรับสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2561 ประเด็นหัวข้อ **“ท้องถิ่นไทย ร่วมใจพัฒนา เด็กและเยาวชน”** ได้มีมติการประชุมสมัชชาฯ เพื่อจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนมติสมัชชาการ

พัฒนาเด็กและ เยาวชนแห่งชาติจำนวน 6 ข้อ ซึ่งยังคงมีมติที่เกี่ยวกับระเบียบและการปฏิบัติในการใช้จ่ายงบประมาณ การเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และเยาวชน สภาเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่น เป็น1 ใน 6 มติ ดังนี้

1) ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง สำนักงานงบประมาณและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกันร่างระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน

2) ให้ผู้บริหารระดับจังหวัด นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนด นโยบายในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างบูรณาการ

3) ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสมรรถนะในงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนและมีความสามารถในการจัดทำ แผนการระดมทรัพยากรและการบริหารจัดการ

4) ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แก่ไขระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีผู้แทนสภาเด็กและเยาวชน เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น

5) ให้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ มีมติให้กรมกิจการเด็กและเยาวชน ประสานหน่วยงาน เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนทุนให้กับเด็กและเยาวชนเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุกกลุ่ม สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้โดยง่ายและสามารถบริหารจัดการได้อย่างยืดหยุ่น

6) หน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน ต้องมีนโยบายในการสนับสนุนให้รางวัลและสร้างแรงจูงใจกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่นในการสนับสนุนงานของเด็กและเยาวชน

สรุปได้ว่า ประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรโดยเฉพาะงบประมาณ เงินทุน แหล่งทุน ทั้งด้านระเบียบปฏิบัติ ข้อมูล รวมทั้งกระบวนการกระจายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ยังเป็นประเด็นสำคัญ เป็นข้อเรียกร้องของผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชน และเด็กและเยาวชนจากเวทีระดับชาติ ที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง ที่ปล่อยปละละเลยต่อไปไม่ได้แล้ว

นโยบายเกี่ยวกับประเด็นการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและครอบครัว

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน (กดยช.) มีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาเด็กในท้องถิ่นให้บรรลุผล ดังนี้

1. ให้กระทรวง พม. โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน และกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาร่วมกันเพื่อให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนางานด้านเด็กในระดับท้องถิ่น โดยความร่วมมือในการผลักดันให้มีแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในแผนพัฒนาท้องถิ่น การพิจารณาให้มีผู้รับผิดชอบงานพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัวในท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ

2. ให้มีกลไกในการประสานและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานการพัฒนาเด็กและครอบครัวในระดับท้องถิ่นที่ชัดเจน เป็นกลไกภายใต้ กดยช. โดยเห็นสมควรให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแล

3. เห็นชอบในการผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่มีบทบัญญัติให้มีกองทุนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมวด 4 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยรวมถึงพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- รายงานการสำรวจเรื่อง “ความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชนด้านการพัฒนาศักยภาพเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม” (พ.ศ.2559) โดยโครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตัวอย่างที่สำรวจคือ เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 15 ถึง 25 ปีเป็นผู้นำ/แกนนำกลุ่มทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมที่ขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ จากทุกภูมิภาค รวมทั้งกรุงเทพมหานคร รวม 46 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 400 คนพบว่า นอกจากผู้ตอบแบบสอบถามต้องการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กลุ่มทำกิจกรรมแล้ว พบว่า กลุ่มต้องการการสนับสนุนเงินทุน และที่ได้รับอยู่มาจากแหล่งต่างๆตามลำดับ ลำดับแรกคือ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร 17.0 % ลำดับที่สององค์กรทุนต่างๆ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน 12.0 % ลำดับที่สามสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด กรมกิจการเด็กและเยาวชน สภาเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งส่วนกลางและในภาคต่างๆ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 9.75 % ลำดับที่สี่องค์กรเอกชน 6.75 % ลำดับที่ห้าโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย 6.0% นอกจากนี้มีภาคธุรกิจ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ภาคประชาชน องค์กรระหว่างประเทศ ที่เป็นหน่วยสนับสนุนทุน และมีผู้ตอบ 43.25% แต่ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าแม้จะมีหน่วยงาน องค์กรที่ให้การสนับสนุนทุนทำประเด็นที่หน่วยงานกำหนดแล้วก็ตาม กลุ่มยังขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆด้วยเพราะไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม อีกทั้งพบว่ามีหลายหน่วยงาน องค์กรที่ร่วมมือสนับสนุนกลุ่มเยาวชนกลุ่มเดียวกัน ทั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อการมีส่วนร่วมใน

การพัฒนาชุมชน จากหน่วยงาน องค์กรหลายภาคส่วน รวมประมาณ 64 แห่ง แบ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 9 แห่ง หน่วยงานรัฐที่มีลักษณะเฉพาะ จำนวน 5 แห่ง หน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 แห่ง องค์กรเอกชน องค์กรเครือข่ายเอกชน จำนวน 25 แห่ง ภาคธุรกิจจำนวน 6 บริษัท ภาคประชาชน จำนวน 9 แห่ง รัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 แห่ง และองค์กรระหว่างประเทศ จำนวน 2 แห่ง การสำรวจครั้งนี้ **ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมคือ การจัดงบประมาณและกองทุนสำหรับการทำงานด้านการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน** ได้แก่ ควรการจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นกองทุนอิสระให้เยาวชนสามารถเสนอโครงการที่ตอบสนองสถานการณ์ปัจจุบันมีการสนับสนุนงบประมาณแบบไม่มีเงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชนในภูมิภาคมีการแก้ไขระเบียบเงินอุดหนุนสภาเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินงานโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มเข้าถึงได้ด้วยกลไกของสภาเด็กและเยาวชนเพราะกลุ่มเยาวชนทั่วไปเข้าถึงยาก ทั้งการมีส่วนร่วม การสนับสนุนงบประมาณและเงินอุดหนุนจากองค์กรภายนอกในการทำ social enterprise เพื่อระดมทุน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนทุกระดับ

- การศึกษาเรื่อง สถานภาพการสร้างและสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน สังคมของหน่วยงานต่างๆ (2559) โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยงานภาครัฐ 27 หน่วยงานที่เกี่ยวกับการสนับสนุน ด้านงบประมาณเงินอุดหนุน สรุปได้ดังนี้

1) ในจำนวนหน่วยงานภาครัฐ 27 หน่วยงานที่ให้ข้อมูลมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การสร้างและสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมโดยตรง 7 หน่วยงาน อีก 20 หน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบเชิงประเด็นโดยไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย และไม่มีนโยบายอย่างชัดเจน ในเรื่องการสร้างและสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม แต่พิจารณาว่าเด็กและเยาวชนคือผู้ที่ควรได้รับการพัฒนาและการถ่ายทอด จึงกำหนดให้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานด้วย โดยที่บางหน่วยงานได้พัฒนาและสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานนับเป็นเวลาถึง 40 ปี

2) ในด้านงบประมาณ **เงินทุน/อุดหนุนที่ให้เด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรม/โครงการ** พบว่า จำนวนหน่วยงานมากที่สุด คือ 9 หน่วยงานหรือร้อยละ 33.4 ของหน่วยงานที่เก็บข้อมูล(27 หน่วยงาน) และ มีงบประมาณอุดหนุนในระหว่าง 1,000,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท และงบประมาณอุดหนุน ของหน่วยงานภาครัฐ มักจะถูกตัดให้น้อยลง และหากหน่วยงานใดมีกิจกรรมเพิ่มเติมตามประสบการณ์และความจำเป็น จะได้รับอนุมัติให้ดำเนินการแต่ให้ปรับใช้จากวงเงินที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ไม่มีการเพิ่ม

งบประมาณ ประมาณการว่าในปี 2559 มีเงินอุดหนุนรวมของทุกหน่วยงาน (27 หน่วยงาน) ที่ให้กับเด็ก และเยาวชน เพื่อทำกิจกรรมทั้งสิ้น 68,290,000 บาท

- รายงานการสำรวจข้อมูลภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชนด้านงบประมาณดำเนินงานในปี 2557 และปี 2558 จัดทำโดย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ที่เกี่ยวกับด้านงบประมาณ) สรุปได้ดังนี้

1) ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งปี 2557 มี 64 องค์กร ปี 2558 มี 73 องค์กร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลในด้านงบประมาณดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชนในปี 2557 กับปี 2558 มีข้อสังเกต ดังนี้

- จำนวนองค์กรที่มีงบประมาณตั้งแต่ 1,000,000 บาท ลงมาเพิ่มขึ้นจาก 11 องค์กร ในปี 2557 เป็น 32 องค์กร ในปี 2558

- จำนวนองค์กรที่มีงบประมาณตั้งแต่ 1,000,001 บาท ถึงมากกว่า 10,000,000 บาท ลดลง จาก 43 องค์กรในปี 2557 เป็น 32 องค์กร ในปี 2558

- จำนวนองค์กรที่มีงบประมาณมากกว่า 50,00,000 บาท คงเดิมคือ 2 องค์กร

- จำนวนองค์กรที่มีงบประมาณมากกว่า 100,000,000 บาท ลดลงจาก 4 องค์กร ในปี 2557 เป็น 3 องค์กร ในปี 2558

- 39 องค์กร หรือร้อยละ 53.4 ของจำนวนองค์กรที่ตอบแบบสอบถามระบุว่าเนื่องจากมีวิกฤตทางเศรษฐกิจ ในปี 2558 จึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อยลงกว่าเดิม และไม่สามารถระดมทรัพยากรได้มากเท่า ปี 2557

2) ภาคธุรกิจจำนวน 42 บริษัทในปี 2557 และ 48 บริษัทในปี 2558 ในเรื่องบทบาทในการพัฒนาเด็กและเยาวชน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ประเภทของธุรกิจ จุดเน้นการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พื้นที่การสนับสนุนงานพัฒนาเด็กและเยาวชนและงบประมาณสนับสนุน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจทั้ง 4 ด้านแล้ว มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

- จำนวนบริษัทในประเภทธุรกิจด้านอุตสาหกรรมหลักและการเงินในปี 2557 และ 2558 คงเดิมคือ ด้านอุตสาหกรรมหลัก 12 บริษัท และด้านการเงิน 13 บริษัท

- ทั้งในปี 2557 และปี 2558 จำนวนธุรกิจด้านการเงินมีมากที่สุด คือ 13 บริษัท

- ในปี 2557 จำนวนธุรกิจที่น้อยที่สุด คือ ด้านการผลิตสื่อและการผลิต/จำหน่ายเครื่องอุปโภค/บริโภคคือ 2 บริษัท ในขณะที่ในปี 2558 จำนวนธุรกิจด้านการผลิตสื่อเพิ่มขึ้น 1 บริษัท และการผลิต/จำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น 5 บริษัท

- จำนวนธุรกิจด้านการให้บริการเพิ่มขึ้นจากปี 2557 คือจาก 3 บริษัทเป็น 8 บริษัทในปี 2558 ในขณะที่จำนวนธุรกิจด้านขายปลีก/ขายตรงลดลงจาก 8 บริษัทในปี 2557 เป็น 5 บริษัทในปี 2558

- จุดเน้นการสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชน (ตั้งแต่ 10 บริษัทขึ้นไป)

จากข้อมูลในปี 2557 และ 2558 เห็นได้ชัดว่ามีการเพิ่มจำนวนบริษัทที่มีจุดเน้นในการสนับสนุนถึง 7 ใน 8 ด้าน และมีเพียงด้านทักษะด้านอาชีพที่มีจำนวนบริษัทคงที่ คือ 15 บริษัททั้งในปี 2557 และ 2558

- จุดเน้นที่มีจำนวนบริษัทสนับสนุนมากที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ ซึ่งในปี 2557 มีจำนวน 31 บริษัท หรือร้อยละ 73.8 ของจำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด คือ 42 บริษัทและในปี 2558

- มีจำนวน 35 บริษัทหรือร้อยละ 72.9 ของจำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด คือ 48 บริษัท

- สำหรับจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมี 2 ด้าน คือ ด้านจิตอาสา และด้านการมีส่วนร่วม นั้นในปี 2558 มีจำนวนบริษัทที่สนับสนุนเพิ่มขึ้นจากปี 2557 โดยด้านจิตอาสาเพิ่มจาก 15 บริษัทเป็น 18 บริษัทและการมีส่วนร่วมเพิ่มจาก 10 บริษัท เป็น 14 บริษัท อย่างไรก็ตามจำนวนบริษัท ที่มีจุดเน้นในด้านที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของทั้ง 2 ปี ยังไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

- ประเด็นการสนับสนุนอีก 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม คือ การสนับสนุนเครือข่ายเด็กและเยาวชน ซึ่งมีจำนวนบริษัทที่สนับสนุนด้านนี้น้อยมาก คือ 6 บริษัทในปี 2557 และ 7 บริษัทในปี 2558 ในขณะที่การส่งเสริมทักษะชีวิต มีจำนวนบริษัทที่สนับสนุนคงที่ทั้งในปี 2557 และปี 2558 คือ 7 บริษัท

- งบประมาณสนับสนุน

- ในปี 2558 บริษัทที่สนับสนุนงบประมาณต่ำกว่า 100,000 บาท 100,000 – 500,000 บาท และ 500,001 – 1,000,000 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จาก 5 เป็น 6 บริษัท จาก 10 เป็น 20 บริษัท และจาก 3 เป็น 8 บริษัท ตามลำดับ

- บริษัทที่สนับสนุนงบประมาณในปี 2558 ตั้งแต่ 1,000,001 บาทขึ้นไป จนถึงมากกว่า 50,000,000 บาท มีจำนวนลดลงจากปี 2557 โดยลดลงจาก 23 เป็น 14 บริษัท

- ไม่มีบริษัทใดที่ตอบแบบสอบถามในปี 2558 ที่มีงบประมาณสนับสนุนมากกว่า 100,000,000 บาท ในขณะที่ในปี 2557 มี 1 บริษัท

- การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมกระบวนการทางความคิด (Mindset) เด็กและเยาวชน
สู่ประเทศไทย 4.0 (2562) โดยศาสตราจารย์ สมพงษ์ จิตระดับและคณะ ศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการ
ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนของโครงการ

สนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีข้อค้นพบ หรือ 4 จุดคานงัดสำคัญได้แก่ จุดคานงัดที่ 1 “พลิกความคิด ปรับมุมมองคนทำงาน” จุดคานงัดที่ 2 “เปิดพื้นที่การเรียนรู้ ให้อิสระทางความคิดสู่เด็กและเยาวชน” จุดคานงัดที่ 3 “สร้าง ส่ง สื่อสารองค์ความรู้ จากล่างสู่บน และบนสู่ล่าง” และจุดคานงัดที่ 4 “เข้าถึง เข้าร่วม เสริมพลัง จากเบญจภาคี” ซึ่งจุดคานงัดที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการสนับสนุนระบบเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้แก่ 1) ให้ข้อมูลแหล่งทุนทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ทั้งที่เป็นองค์กรภายในและภายนอกประเทศ โดยการสร้างช่องทางในการสื่อสารข้อมูลแหล่งทุนทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ทั้งที่เป็นองค์กรภายในและภายนอกประเทศที่มีรูปแบบหลากหลายเข้าถึงคนทุกกลุ่ม 2) จัดให้มีช่องทางในการระดมทุนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นโดยมีการปฏิบัติต่างๆ ได้แก่ 2.1) เปิดโอกาส ให้พื้นที่สามารถจัดระดมทุนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน 2.2) แต่งตั้งและอนุมัติผู้รับผิดชอบเงินระดม โดยเสนอคณะกรรมการจากคนในพื้นที่ และ 2.3) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบแผนการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมาภิบาล โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบระดับมหภาค (Macro) : เป็นการทำงานบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวง กรม ได้แก่ กระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานรับผิดชอบระดับจุลภาค (Micro) : เป็นการทำงานบูรณาการร่วมกัน ได้แก่ องค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) ชุมชนครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา เด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม และสถานบริการสุขภาพ และ หน่วยงานปฏิสัมพันธ์ (Meso) ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNICEF และ UNFPA เป็นต้น

- การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมท้องถิ่นให้สนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ริเริ่มทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายุวมชน สังคมของตนเอง (2562) โดยรองศาสตราจารย์ ชานนท์ โกมลมาลย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภายใต้การสนับสนุนของโครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) จำนวน 8 ข้อ โดยเป็นประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะการเกื้อหนุนในด้านงบประมาณ ได้แก่

1) ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถส่งเสริมและสนับสนุน สภาดั้งและเยาวชน และกลุ่มดั้งและเยาวชน ได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

2) ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับกรมกิจการดั้งและเยาวชน ดำเนินการและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเร่งจัดทำ “แผนพัฒนาดั้งและเยาวชนท้องถิ่น” และ “ข้อบัญญัติงบประมาณ” โดยผนวกอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 เป็นต้นไป

จากการนำมติ กดยช. ที่ให้มีการดำเนินงานให้เห็นผล โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านดั้งและเยาวชน กรมกิจการดั้งและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้มีการศึกษาทบทวน “แนวทางในการส่งเสริมให้ระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของกระทรวงมหาดไทยในการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาดั้งและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้” (2563) โดยมีนายอนุพงษ์ จันทะแจ่ม เป็นผู้ศึกษาเพื่อค้นหาระเบียบข้อบังคับที่เอื้อและไม่ทำให้เกิดปัญหาต่อการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมงานสภาดั้งและเยาวชนขึ้น ซึ่งพบว่า มีระเบียบข้อบังคับ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อการสนับสนุนงานสภาดั้งและเยาวชนได้โดยไม่มีปัญหาอุปสรรค ในระหว่างที่ยังไม่มีการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจ โดยมีตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลหลายแห่งที่ดำเนินการได้ในลักษณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยดำเนินการให้กับสภาดั้งและเยาวชน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นข้อปฏิบัติจำนวน 2 ฉบับ และหนังสือสั่งการ 1 ฉบับ ดังนี้

1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2557

2) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดงานการแข่งขันกีฬา และการส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559

3) หนังสือด่วนมาก ที่ มท.0808.2/ว2089 ลงวันที่ 12 เมษายน 2559 เรื่องการจัดฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แต่อย่างก็ตาม ยังต้องสร้างความเข้าใจในระเบียบ และหนังสือสั่งการดังกล่าว และมีการปรับปรุงกระบวนการรวมทั้งการออกระเบียบข้อปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมและพัฒนาสภาดั้งและเยาวชน และกลุ่มดั้งและเยาวชนในลักษณะของการมีส่วนร่วมมากกว่าเป็นผู้รับเท่านั้น เพื่อให้ดั้งและเยาวชนได้นำศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพที่แท้จริง

-บทความจากหนังสือ 25 ปี สยช.ได้ระบุข้อมูลว่า สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี (ปัจจุบันคือ กรมกิจการดั้งและเยาวชน) มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศ และสนับสนุนให้ประกอบอาชีพอิสระตามความเหมาะสมกับท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จึงได้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนกิจกรรมเยาวชน ให้กับศูนย์เยาวชนเพื่อใช้เวลาว่าง

ให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือครอบครัว ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาชุมชน สังคมงบประมาณ ปีแรกได้รับเพียง 139,000 บาทเท่านั้น และได้เพิ่มขึ้นทุกปี สูงสุดในปี 2538 มีเงินอุดหนุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนนอกระบบโรงเรียน กลุ่มภาวะยากลำบาก และกลุ่มเยาวชนปัญญาเลิศทั่วประเทศ 32,000,000 บาท ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนหลายพันกลุ่มที่ทำกิจกรรมหลากหลายถึง 11 ประเภท แต่ต่อมาภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ในปี 2554 เงินอุดหนุนกิจกรรมนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนต่อ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่มีการเสนอให้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 หน่วยงาน องค์กรคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน รวมทั้งเด็กและเยาวชน ได้เห็นพ้องต้องกัน ขอให้มีการเสนอให้มีกองทุนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุน (โดยมีทุนประเดิมประมาณ 500 ล้านบาท และทุนประจำปี เริ่มต้นปีแรก 500 ล้านบาท) ซึ่งกองทุนนี้ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นกลไกกำหนดระเบียบ และพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนองค์กรเอกชน หรือองค์กรชุมชนด้านเด็กและเยาวชน สภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ ชมรมในมหาวิทยาลัย โรงเรียน ตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามการจัดการเรื่องการขอให้มีกองทุน ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอตั้งการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2557 (หมายถึงว่า ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนก่อน การนำเสนอคณะรัฐมนตรี) ซึ่งพบว่า ไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน)

-บทความเรื่อง กองทุนที่เด็กและเยาวชนไฝฝืน (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน ดานา โมะหมัด รักษาพล.มติชน 19 ธันวาคม 2562) ได้นำเสนอว่า หากกล่าวถึงกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมาหลายคนมักนึกถึงภาพกิจกรรมนันทนาการ ค่าอบรมให้ความรู้พัฒนาศักยภาพต่างๆ ที่ผู้ใหญ่หรือหน่วยงานองค์กรเล็งเห็นว่าเด็ก “ควรได้รับ” และมักมองเห็นเด็กและเยาวชนในฐานะ “ผู้เข้าร่วมกิจกรรม” เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (ปรับจากบันไดการมีส่วนร่วม 8 ขั้นของ Roger A. Hart, 1997) เราจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในระดับที่ 2 และ 3 คือเป็นไม้ประดับและทำกิจกรรมพอเป็นพิธีเท่านั้น หลายครั้งกิจกรรมหรือโครงการดังกล่าวไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชนหรือแม้กระทั่งสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย หากพิจารณาในส่วนของนโยบายจะพบว่าหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 คือการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม โดยเน้นพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางคำถามคือกระบวนการหรือกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมาได้ให้โอกาสและอำนาจกับเด็กและเยาวชนในการร่วมออกแบบกิจกรรมมากน้อยเพียงใด? และกิจกรรมนั้นได้สร้างคุณค่าให้กับชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมอย่างไรบ้าง?

หน่วยงานท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคมเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสร้างพื้นที่การเรียนรู้และพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นผ่านการสนับสนุนด้านงบประมาณจากแหล่งทุนหรือกองทุนสำหรับกลุ่มภาคีเครือข่ายภูมิภาค (node) ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างทักษะควบคู่กับการเรียนรู้สถานการณ์สภาพปัญหาและวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงสร้างความรู้สึกร่วมกันและผูกพันกับคนในชุมชนของตนเอง โดยศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ลงพื้นที่เรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายภูมิภาค (node) และมีโอกาสพบเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้พัฒนาตนเองและรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ได้แก่ ชมรมคนรักธรรมชาติเพื่อสังคม จ.เชียงราย มูลนิธิภูมิพลังชุมชนไทย (เครือข่ายคนมือดี) ชมรมรากดินแม่ใจ และชมรมสร้างเสริมสุขภาพ จ.เชียงใหม่ กลุ่มรักษ์เขาชะเมา จ.ระยอง บริษัท SILC และโครงการคนจนเมือง จ.อุบลราชธานี นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รวมถึงนักเรียนโรงเรียนโนนเพ็กวิทยาคม จ.ศรีสะเกษ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีรูปแบบกิจกรรมและมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนของตนเองที่แตกต่างกัน

แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ต้องการยกระดับบทบาทของตนเองจาก “ผู้เข้าร่วมโครงการ” สู่การเป็น “ผู้รับผิดชอบโครงการ” เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีต้นทุนเป็นประสบการณ์ในด้านการจัดกิจกรรม การทำงานกับเครือข่ายชุมชนและกำลังคน แต่ขาดทรัพยากรในด้านการงบประมาณสำหรับกิจกรรมโครงการ แหล่งทุนหรือกองทุนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับเยาวชนนักกิจกรรมที่ช่วยเปิดโอกาสให้เขียนโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสำหรับกิจกรรมตามความต้องการได้ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษมีกองทุนเด็กและเยาวชน (The #i will Fund) สนับสนุนเงินทำกิจกรรมทางสังคมสำหรับเด็กอายุ 10-20 ปี ด้วยเงินทุนตั้งต้น 40 ล้านปอนด์ หรือ 1,753 ล้านบาท กองทุนเยาวชนในอเมริกากลางและเม็กซิโก (CAMY Fund) สนับสนุนให้เยาวชนออกแบบและลงมือทำกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคม โดยสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและการให้คำปรึกษา สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีกองทุนที่ได้รับงบประมาณจากภาครัฐตามพระราชบัญญัติจัดตั้งกองทุนสำหรับเด็ก อาทิ กองทุนคุ้มครองเด็ก กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรวมถึงบุคคลทั่วไปสามารถเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการทำกิจกรรมตามเป้าหมายของแต่ละกองทุน ทำให้โครงการเป็นพื้นที่การเรียนรู้และเสริมทักษะจากสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ในพื้นที่จริง แต่ปัญหาอุปสรรคคือ กองทุนเหล่านี้อ้อมผ่านตัวเด็กเกือบทั้งหมด การเขียนโครงการมีหัวข้อรายละเอียดซับซ้อน ยุ่งยาก ทั้งแหล่งอ้างอิง ดัชนีบ่งชี้แผนขั้นตอนกิจกรรม สุดท้ายเด็กแทบจะไม่ได้มีการพิจารณาทุนเลยเพราะสถาบันการศึกษา หน่วยงานคณาวิชาการจะเป็นผู้เขียนและเรียบเรียงโครงการงานวิชาการได้ดีกว่าเด็กแทบทุกโครงการ โอกาสเข้าถึงแหล่ง

ทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่มาจากแรงบันดาลใจจึงแทบเป็นไปไม่ได้ การเขียนโครงการที่มีรายละเอียดจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กมากเท่าที่ควร โดยมีทางออกสำหรับเรื่องนี้ ได้แก่

ประการแรก การจัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) เพื่อเสนอต่อแหล่งทุน ในระยะแรกควรมีที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ช่วยให้คำแนะนำหรือจัดกระบวนการเสริมทักษะสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น ทักษะการวิเคราะห์ความต้องการหรือสภาพปัญหาของชุมชน ทักษะการเขียน ทักษะการประเมินผล รวมถึงการสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักกิจกรรมในแต่ละภูมิภาคเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความสนใจและข้อมูลของแหล่งทุนไปจนถึงการต่อยอดการทำงานร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย ซึ่งนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ชุมชนของตนเอง

ประการที่สอง การเพิ่มโอกาสสำหรับเด็กและเยาวชน โดยการจัดตั้งกองทุนของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ มีรายละเอียดข้อเสนอโครงการสั้น กระชับรัดกุมเพียง 2 หน้า เพียงแค่ระบุความจำเป็นของกิจกรรมรายละเอียดกิจกรรมและงบประมาณก็สามารถยื่นเสนอโครงการได้ หรือกองทุนอาจกำหนดโควตาสำหรับโครงการที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ลงมือทำกิจกรรมและเรียนรู้เรื่องธรรมาภิบาลและความโปร่งใสผ่านการบริหารจัดการโครงการ

การพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงไม่ใช่แค่เพียงมองว่าเด็กควรได้รับหรือควรมีทักษะใด แต่เป็นการเสริมพลังให้อำนาจการตัดสินใจ เสริมกระบวนการคิดและทักษะกับเด็กและเยาวชนในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อตนเอง ชุมชนและสังคม แหล่งทุนหรือกองทุนในฐานะหน่วยสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเข้ามาเติมเต็มกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับชุมชนสู่ระดับภูมิภาค เปิดพื้นที่การทำงานของคนในพื้นที่และเกิดกระบวนการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น กลายเป็นวงล้อของการพัฒนาที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างยั่งยืน

การให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรม ลงมือปฏิบัติ ริเริ่มโครงการเอง ดูเป้าหมายและกิจกรรมเป็นสำคัญ ผู้ใหญ่ถอยออกมาให้คำแนะนำ ส่งเสริม กระตุ้นให้กำลังใจ รัฐสนับสนุนให้มีกองทุนเพื่อเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อให้เข้าถึงและมีแบบฟอร์มที่สั้น 2 หน้าก็เพียงพอ เราจะเห็นศักยภาพการแสดงออกอย่างเต็มที่มิใช่ไม่ระดับของกิจกรรมตามงบประมาณที่ผู้ใหญ่ราชการกำหนดให้ตั้งแต่ก่อน

สรุปได้ว่า งานวิจัย และบทความดังกล่าวข้างต้นทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงบประมาณเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แต่หน่วยงานองค์กร รวมทั้งเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องช่วยกันคิด ช่วยกันทำอย่างไรให้มีการจัดระบบสนับสนุนงบประมาณ เงินทุน เพื่อการ

พัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนขึ้นได้จริง และมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง
ทั่วถึง โดยมีการพัฒนาอย่างจริงจังเต็มกำลังและต่อเนื่อง

4. ตัวอย่างการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนในประเด็นต่างๆ

4.1 กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (The Community Health Security Fund) (กองทุน สป.สช.) หรือ “กองทุนสุขภาพตำบล” นับเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่สำคัญในระบบสุขภาพของประเทศไทย

หลักการสำคัญคือ เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพให้แก่บุคคลในพื้นที่โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ที่มา ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ พ.ศ. 2561 โดยประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป

ภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 มาตรา 47 มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุกในพื้นที่ โดยสนับสนุนให้องค์กรหรือกลุ่มประชาชนร่วมดำเนินกิจกรรมการจัดบริการสาธารณสุขในท้องถิ่น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://obt.nhso.go.th/>)

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ

- เข้าถึงการจัดบริการสาธารณสุขได้มากขึ้น
- ประชาชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ
- การจัดการสุขภาพของชุมชน มีการจัดบริการสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทหรือปัญหาของพื้นที่
- เกิดความมั่นใจมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุกกลุ่มวัย

แหล่งที่มาของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพ

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรแต่ละปีจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- (2) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) รายได้อื่น ๆ หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาในกิจการของกองทุนหลักประกันสุขภาพ
- (4) ค่าบริการอื่น กรณี อปท.ที่มีความพร้อม ความเหมาะสม แสดงความจำนงค์เข้าร่วมจัดบริการสาธารณสุข สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

การสมทบกองทุนหลักประกันสุขภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบเงินเข้ากองทุนหลักประกันสุขภาพในอัตราร้อยละของเงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

(1) สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 กรณีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 6 ล้านบาท

(2) สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 กรณีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่รวมเงินอุดหนุน ตั้งแต่ 6 ถึง 20 ล้านบาท

(3) สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 กรณีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่รวมเงินอุดหนุน สูงกว่า 20 ล้านบาท ประโยชน์ ที่ประชาชนได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ภาพรวมขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

1	2	3	4	5	6
<u>คณะกรรมการ</u> กองทุน ท้องถิ่นเป็น ผู้บริหารจัดการ ภายใต้ความ เห็นชอบของ คณะกรรมการ	<u>เงินหรือ</u> <u>สินทรัพย์</u> งบประมาณ ในการ สนับสนุน ประกอบด้วย 1. เงินจาก สปสข. 2. เงินจาก อปท. 3. รายได้อื่นๆ 4. ค่าบริการ สาธารณสุขอื่น เช่น ค่าบริการ LTC	<u>การใช้จ่ายเงิน</u> ตามแผนงาน งาน/โครงการ/ กิจกรรม ที่ ได้รับการ อนุมัติ จากคณะ กรรมการ	<u>การดำเนินการ</u> ขอรับ งบประมาณ โดย (หน่วย บริการ,สถาน บริการ, หน่วยงาน สาธารณสุข ,องค์กร หรือ กลุ่มประชาชน และหน่วยงาน อื่นๆ	<u>รายงานกองทุน</u> ผ่านโปรแกรม บริหารจัดการใน ระบบออนไลน์ http://obt.nhso. go.th	<u>การติดตาม</u> <u>ประเมินผล</u> กำกับ ติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินงานตาม แผนงานและ ประเมินผล ภาพรวมของ กองทุน

การสนับสนุนงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ (ตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม)

1) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ สถานบริการหรือหน่วยงานสาธารณสุข

2) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกระบวนการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคขององค์กร หรือกลุ่มประชาชน หรือหน่วยงานอื่น

3) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุข

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือศูนย์ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและดูแลเด็กเล็กในชุมชน หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือศูนย์ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและดูแลเด็กเล็กในชุมชน

- ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน หรือการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หรือคนพิการในชุมชน

4) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารหรือพัฒนากองทุนฯให้มีประสิทธิภาพของ อบท.

5) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมกรณีโรคระบาดหรือภัยพิบัติในพื้นที่

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

1) พิจารณออนุมัติแผนการเงินประจำปีของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

2) พิจารณออนุมัติโครงการหรือกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

3) ออกระเบียบที่จำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับประกาศ

4) สนับสนุนให้บุคคลในท้องถิ่นเข้าถึงบริการสาธารณสุขทั้งที่บ้าน ในชุมชน หรือหน่วยบริการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

5) ให้คำแนะนำในการจัดทำข้อมูลและโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขของกลุ่มเป้าหมาย แก่หน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน รายงานการรับเงิน การจ่ายเงิน และเงินคงเหลือของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

เป้าหมายกองทุน ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

- ระยะที่ 1 พ.ศ.2547-2550 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนาร่องทั่วประเทศ

- ระยะที่ 2 พ.ศ.2551-2552 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่มีความพร้อม

- ระยะที่ 3 ตั้งแต่ พ.ศ.2553 เป็นต้นไป องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ผ่านการประเมิน

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมกองทุน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีความประสงค์เข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ

(2) มีการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในพื้นที่มาก่อนแล้ว และมีการจัดทำแผนและดำเนินการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ในพื้นที่

(3) มีความพร้อมในการอุดหนุนเงินหรืองบประมาณตามอัตราส่วนที่กำหนด

4.2 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

ด้วยสถานการณ์ความยากจนทำให้เด็กไทยมากกว่า 5 แสนคน หลุดออกจากระบบไปแล้ว และอีก 2 ล้านคนมีแนวโน้มไม่ได้เรียนต่อ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอ

ของคณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ.2561 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้กองทุนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี และมีการบริหารงานที่เป็นอิสระ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน คือ

1. ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการสมวัยพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา
 2. ช่วยเหลือและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 3. สนับสนุนและช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสทุกช่วงวัยให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ ทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัด
 4. ส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและศักยภาพของตน
 5. เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอน พัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานศักยภาพที่แตกต่างกัน
 6. ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาครูต้นแบบที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา
 7. ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา
- สนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงานและยกระดับความสามารถ
วิสัยทัศน์ของกองทุนฯ คือ “เด็ก เยาวชนและประชาชนทุกคน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส มีโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ”
ทุนที่สนับสนุน ได้แก่

- โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศเพื่อรองรับแผนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 มีลักษณะเป็นทุนให้เปล่าที่สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชน จากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ของประเทศ มีโอกาสศึกษาต่อสายอาชีพ ในสาขาซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

- โครงการทุนสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (Protected School/Standalone) โครงการนี้จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล และเพิ่มโอกาสให้นักเรียนจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสที่มีฐานะยากจนที่สุดร้อยละ 20 แรกของประเทศ ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และมีจิตวิญญาณความเป็นครูได้เรียนครูจนจบปริญญาตรีอย่างมี

คุณภาพ ปีละประมาณ 300 คน จำนวน 5 รุ่น ศึกษาจนจบตามหลักสูตรและได้รับการบรรจุเป็นครูรุ่นใหม่ในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลระดับตำบลประมาณ 2,000 แห่ง ภายในระยะเวลา 10 ปี จะทำให้มีครูเพียงพอต่อความต้องการ โดย กสศ. จะทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ที่ผ่านการคัดเลือกอย่างน้อย 10 แห่งในลักษณะเครือข่ายร่วมพัฒนา โดยสถาบันจะมีบทบาทในคัดเลือกผู้รับทุนร่วมกับโรงเรียนและผู้แทนชุมชน ให้ได้จำนวนปีละ 300 คน ต่อเนื่อง 5 ปี ตามเกณฑ์การพิจารณาซึ่งประกอบไปด้วยคุณสมบัติด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านผลการเรียน และด้านทัศนคติ

- โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส โครงการนี้มีเป้าหมายพัฒนาทักษะแรงงานขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสให้เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และแรงงานฝีมือโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนำร่องใน 50 พื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนความยากจน การว่างงานสูง และมีดัชนีความก้าวหน้าของคนต่ำ โดยจะมีการวิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาทักษะอาชีพแบบครบวงจร โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนากำลังแรงงาน ให้สามารถยกระดับฝีมือและทักษะ มีแผนประกอบอาชีพ จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน คาดว่าในปีแรกจะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายประมาณ 5,000-10,000 คน

กสศ. เปิดรับข้อเสนอโครงการ (Proposal) จาก **หน่วยงาน สถาบันการศึกษา ทั้งรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม** โดย กสศ. จะคัดเลือกโครงการที่มีศักยภาพสูงสุดเข้าร่วมโครงการ และทำสัญญาสนับสนุนกับหน่วยพัฒนาอาชีพ โดยหน่วยพัฒนาอาชีพจะต้องดำเนินงานตามโครงการเพื่อให้ผู้รับทุนได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพที่มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยมีกรอบแนวคิดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based) ยกระดับการประกอบอาชีพ เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งการประกอบอาชีพที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วย 1.1) ชุมชนชนบท เน้นพัฒนาให้เกิดกระบวนการเสริมศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาอาชีพ เพื่อกำหนดแผนธุรกิจและแผนกำลังคนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น 1.2) ชุมชนเขตเมือง โครงการจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการที่มีความต้องการแรงงานฝีมือสูงขึ้น

2) การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ/แรงงานฝีมือในชุมชน มุ่งเป้าตรงตามความต้องการของชุมชน หรือตลาดแรงงานท้องถิ่นร่วมไปกับการสร้างพื้นฐานทักษะอาชีพ 3 ด้าน 8 คือ 2.1) ทักษะเฉพาะอาชีพโดยปฏิบัติงานจริงในชุมชนหรือสถานประกอบการ 2.2) ทักษะการบริหารจัดการสำหรับศตวรรษที่ 21 (เช่น การฝึกวิเคราะห์ การใช้ IT และเทคโนโลยี การติดต่อประสานงาน การทำงานเป็นหมู่คณะ) และ 2.3) ทักษะชีวิตด้านเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน (เช่น บัญชีครัวเรือน การจัดการรายรับรายจ่าย) เพื่อนำไปสู่การมีนวัตกรรมชุมชนเพื่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี

3) การเสริมสร้างสมรรถนะแก่ชุมชนและภาคเอกชน ในการส่งเสริมบทบาทและเชื่อมโยงให้เกิด การบูรณาการร่วมกันในแต่ละหน่วยงาน เพื่อเป็นเครือข่ายจับคู่การพัฒนาอาชีพในการยกระดับศักยภาพ

4) การวิจัยปฏิบัติการ เพื่อถอดความรู้และประเมินผลสำเร็จการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงมีการสรุปบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โครงการระดมทรัพยากรเพื่อ การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุน 10 บาท) ริเริ่มโดยนายไพรัช ไหมชมภู รองนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (เลขานุการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา) คณะกรรมการบริหารภาคี เชียงใหม่เพื่อการปฏิรูป ซึ่งใน ปีพ.ศ. 2563 ได้เปิดช่องทางการขอรับการสนับสนุนทุน ที่สะดวกง่ายคือ ผู้ขอรับทุนสามารถดาวน์โหลดหลักเกณฑ์ และแบบคำขอได้ตาม QR Code และยื่นคำร้องด้วยตัวเอง หรือ ทางไปรษณีย์ได้ทั้งองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่/สำนักงานบริหารภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด (แต่ละประเภท อาจแตกต่างกันตามแผนและความเหมาะสม) และมีเงินทุนทั้งหมด ถึง 9 ประเภท ครอบคลุมองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการศึกษา ทั้งทั้งเด็ก เยาวชน นักเรียนผู้เกี่ยวข้อง และชุมชน ทั้งองค์ความรู้ พลังใจ และการจัดการ และเป็นเงินทุนแบบให้เปล่า ได้แก่

ประเภทที่ 1 ทุนการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

ประเภทที่ 2 ทุนประกอบสัมมาชีพระหว่างเรียน และสัมมาชีพในการประกอบอาชีพ (หลังจบการศึกษา)

ประเภทที่ 3 สนับสนุนบุคลากร สื่อการเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ

ประเภทที่ 4 สนับสนุนองค์ความรู้ความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาการศึกษาอำเภอ

ประเภทที่ 5 ยกย่อง เชิดชูเกียรติบุคคล ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา

ประเภทที่ 6 สนับสนุนหมู่บ้าน หรือชุมชนที่เสริมสร้างการเรียนรู้

ประเภทที่ 7 สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการ ที่สนับสนุนการศึกษา

ประเภทที่ 8 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

ประเภทที่ 9 สนับสนุนการบริหารจัดการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

ทุนแต่ละประเภท มีหลักเกณฑ์การจ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 ทุนการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ หลักการ : สนับสนุนทุนการศึกษา แก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ใช้เป็นทุนการศึกษาในการเรียน ในสายสามัญและสายอาชีพ ที่ศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษา (ระดับปริญญาตรี) ที่เป็นการศึกษาในระบบและ การศึกษานอกระบบ /คุณสมบัติผู้ขอรับทุนการศึกษา 1) ผู้ขอรับทุนและผู้ปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด

เชียงใหม่ ไม่น้อยกว่า 2 ปี (นับถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564) 2) มีผลการเรียนในปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาไม่ต่ำกว่า 1.00 หรือผ่านเกณฑ์การเรียน และ 3) มีความประพฤติเรียบร้อย รับผิดชอบ มุ่งมั่น มีจิตสาธารณะ /จำนวนเงินทุนการศึกษา :ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ทุนละไม่เกิน 20,000 บาท และ ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ทุนละไม่เกิน 30,000 บาท ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริง/สาขาที่เรียน/สภาพครอบครัว

ประเภทที่ 2 ทุนประกอบสัมมาชีพระหว่างเรียน และสัมมาชีพในการประกอบอาชีพ (หลังจบการศึกษา) หลักการ : สนับสนุนทุนประกอบสัมมาชีพให้นักเรียน นักศึกษา กลุ่มเยาวชนและประชาชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ในการประกอบสัมมาชีพระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา /คุณสมบัติผู้ขอรับทุน ได้แก่ 1) ผู้ขอรับทุนและผู้ปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่น้อยกว่า 2 ปี (นับถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563) 2) มีความประพฤติเรียบร้อย รับผิดชอบ มุ่งมั่น มีจิตสาธารณะ 3) เรียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับและมีผลการเรียนในปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยทุกวิชาไม่ต่ำกว่า 1.00 และ 4) สถานที่ประกอบสัมมาชีพในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจุดเน้นสถานที่ประกอบสัมมาชีพในพื้นที่ ชุมชนหรือครอบครัว /จำนวนเงินทุนสนับสนุน : สนับสนุนทุนในการประกอบสัมมาชีพระหว่างเรียนไม่เกิน ราย/กลุ่มละ 20,000 บาท สำหรับผู้จบการศึกษาไม่เกิน ราย/กลุ่มละ 50,000 บาท ทั้งนี้ ตามข้อเท็จจริงของสัมมาชีพและแผนดำเนินงานทั้งนี้ ตามข้อเท็จจริง ของสัมมาชีพ และโครงการดำเนินงาน

ประเภทที่ 3 สนับสนุนบุคลากร สื่อการเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ หลักการ : สนับสนุนทุนเพื่อจัดหาบุคลากร/ครู/ผู้ดูแลเด็ก/ครูผู้สอนพิเศษ/ครูภูมิปัญญา/ครูภาษาที่สอง การจัดทำสื่อ การเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารเรียน อาคารประกอบ (โดยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง ค่าแรงงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน) ที่จำเป็นให้สถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์การเรียนรู้ที่ขาดแคลนอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล หรือพื้นที่ทั่วไป ไม่มีศักยภาพที่จะหางบประมาณ จากแหล่งอื่นได้

หน่วยงานที่ขอรับทุนสนับสนุน มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) สถานศึกษาของรัฐ เอกชน 2) ศูนย์การเรียนรู้ของรัฐ องค์กรเอกชน 3) ศูนย์พัฒนาเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) สถานประกอบการรับเลี้ยงเด็กของรัฐ เอกชน /จำนวนเงินทุนสนับสนุน ได้แก่ 1) ประเภทสนับสนุนบุคลากรหรือครูผู้สอนพิเศษ สนับสนุนเป็นค่าตอบแทนตามลักษณะงานตามหลักสูตรของโครงการระยะเวลา 1 ปี ไม่เกิน 50,000 บาท 2) ประเภทสนับสนุนสื่อการเรียน การสนับสนุนการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ที่เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ไม่เกิน 20,000 บาท ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริงและโครงการ/แผนดำเนินการ และ 3) สนับสนุนอาคารเรียน อาคารประกอบและครุภัณฑ์โดยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำตามโครงการที่เสนอขอ ไม่เกิน 100,000 บาท

ประเภทที่ 4 สนับสนุนองค์การความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาการศึกษาอำเภอ หลักการ: พื้นที่ระดับอำเภอ หน่วยงานการศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำศาสนา ส่วนราชการ ภาคประชาสังคม ทุกภาคส่วน ร่วมมือดูแลเด็ก เยาวชน ประชาชนให้มีโอกาสในการศึกษา การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพมีองค์กรแห่งความร่วมมือของการศึกษาระดับอำเภอ /คุณสมบัติองค์กรที่ขอรับการสนับสนุน 1) องค์กรแห่งความร่วมมือทางการศึกษาระดับอำเภอที่จัดตั้งมาแล้ว 2) มีโครงสร้างด้านการบริหารองค์กรและมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง 3) มีข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของอำเภอ 4) มีกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) มีแผนพัฒนาการศึกษาอำเภอ จำนวนเงินทุนสนับสนุนโครงการ สนับสนุนทุนเพื่อดำเนินการโครงการฯละไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริงของโครงการ

ประเภทที่ 5 ยกย่อง เชิดชูเกียรติบุคคล ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์การเรียนรู้ หลักการ : ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลที่จัดการเรียนรู้ และการบริหารได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการ เรียนรู้ของผู้เรียน ตามปณิธานปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ พลเมืองเชียงใหม่ รักษ์วัฒนธรรม ทนการเปลี่ยนแปลง แสวง สัมมาชีพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขาดแคลน มีความยากลำบากหรือพื้นที่ทั่วไปที่มีผลงานโดดเด่นเป็นพิเศษ / จำนวนเงินสนับสนุน 1) ประเภทบุคคล ครู ผู้ดูแลเด็กของศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กของรัฐและเอกชน สถานศึกษา สนับสนุนเป็นทุนในการพัฒนาผลงานนวัตกรรม รายละเอียดไม่เกิน 30,000 บาท พร้อมประกาศนียบัตร 2) ประเภทผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กของรัฐและเอกชน สถานศึกษาสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาผลงานนวัตกรรม รายละเอียดไม่เกิน 30,000 บาท พร้อมประกาศนียบัตร ทั้งสองประเภท ต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงของโครงการ นวัตกรรมผลงาน

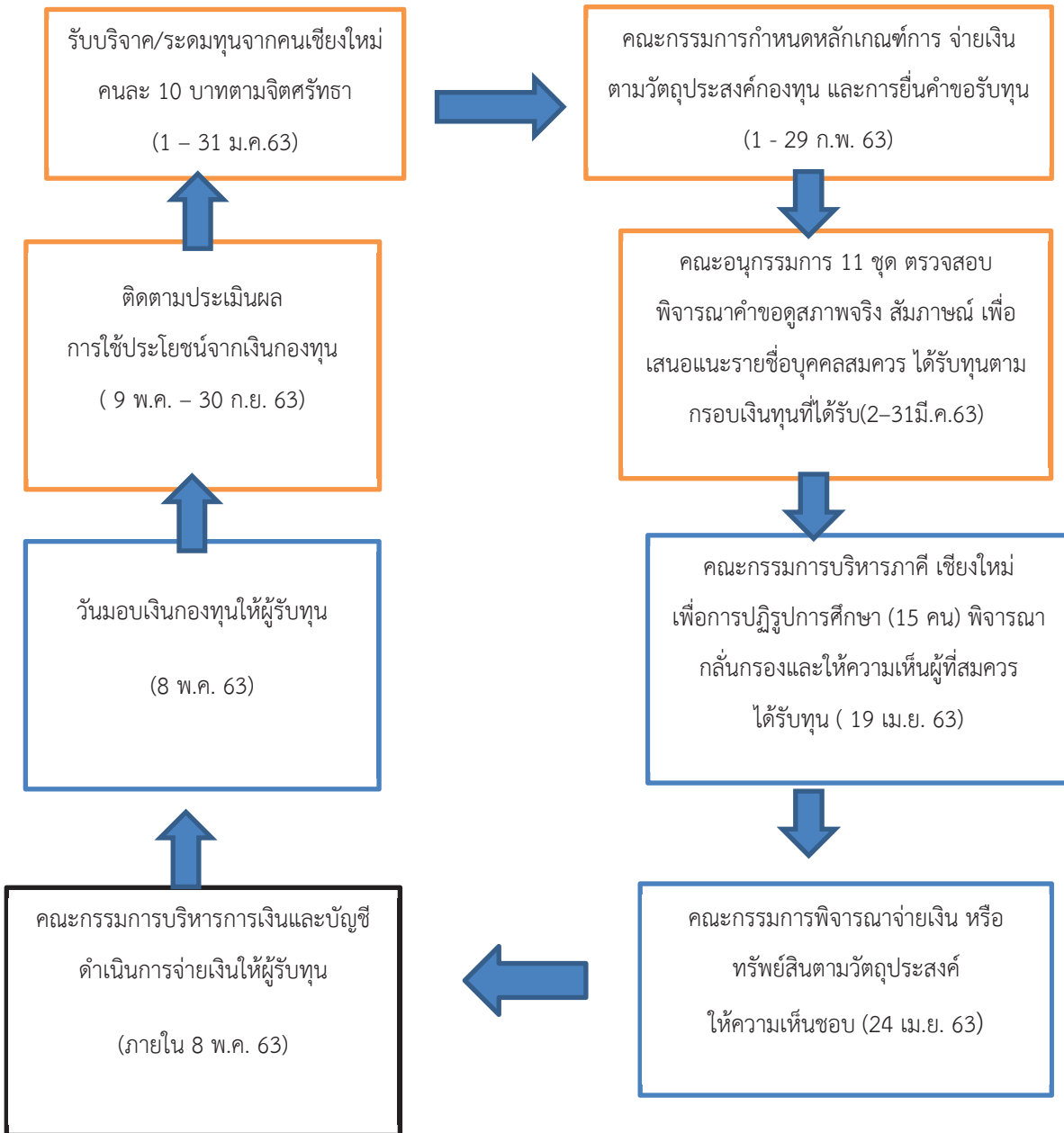
ประเภทที่ 6 สนับสนุนหมู่บ้าน หรือ ชุมชนที่เสริมสร้างการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ หลักการ : สนับสนุนเชิดชูเกียรติหมู่บ้าน (ทางการปกครอง) หรือ ชุมชน (ทางการปกครองในเขตเทศบาลเมือง และ เทศบาลนคร) ที่ร่วมมือกันพัฒนาสภาพแวดล้อม ดูแลเด็กเยาวชน ประชาชนในพื้นที่ให้ปลอดภัยจากอบายมุข สิ่งเสพติด มีสวัสดิการทางสังคม /คุณสมบัติของหมู่บ้าน หรือ ชุมชนที่ขอรับการสนับสนุน 1) หมู่บ้านหรือชุมชน จัดตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) มีโครงสร้างการบริหาร และคณะกรรมการบริหาร 3) มีระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม สวัสดิการสังคม การดูแลเด็ก เยาวชนในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ปี 4) มีผลงานปรากฏในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง /จำนวนเงินสนับสนุน สนับสนุนเงินเพื่อนำไปพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมของหมู่บ้าน หรือชุมชน โดยเฉพาะจัดกระบวนการเรียนรู้ของคนในหมู่บ้าน ชุมชนให้มีความเข้มแข็งไม่เกิน 50,000 บาท ทั้งนี้ตาม ข้อเท็จจริงและแผนดำเนินการ

ประเภทที่ 7 สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการที่สนับสนุนการศึกษา หลักการ : สนับสนุนเขตชูเกียรติศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการของบุคคล เอกชน ที่ให้โอกาสแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ไปเรียนรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพ ในวันหยุดราชการหรือในวันเวลาที่ว่างจากการเรียน ในสถานศึกษาตามปกติเป็นการดำเนินการด้วยวิทยาทาน จิตสาธารณะ/คุณสมบัติผู้ที่ขอรับการสนับสนุน 1) ศูนย์การเรียนรู้ หรือสถานประกอบการที่จัดตั้งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 4 ปีและให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ไปเรียนรู้หรือฝึกทักษะการประกอบอาชีพ ไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) นักเรียน นักศึกษา ที่ไปเรียนรู้ หรือฝึกทักษะการประกอบอาชีพเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล 3) ศูนย์การเรียนรู้หรือสถานประกอบการได้ดำเนินการ จัดการเรียนรู้หรือฝึกทักษะการประกอบอาชีพให้นักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจมีหลักสูตรในระยะสั้น ประกอบหรือมีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการโดย ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ /จำนวนเงินสนับสนุน สนับสนุนเงินเพื่อเป็นรางวัล เขตชูเกียรติ เพื่อนำไปใช้เป็นกิจกรรมที่บริการ แก่นักเรียน นักศึกษา ไปเรียนรู้ หรือฝึกทักษะการประกอบอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ (พิจารณาตามความเหมาะสม) สถานประกอบการ (พิจารณาตามความเหมาะสม)

ประเภทที่ 8 สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา หลักการ : สนับสนุนทุนการวิจัยและการพัฒนา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงใหม่ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาเชิงใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ /คุณสมบัติผู้ที่ขอรับการสนับสนุน ต้องเป็นนักวิจัย/องค์กร/ หน่วยงาน/มูลนิธิ/สถาบันการศึกษา องค์กรประกอบ 1) เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษาเชิงใหม่ 2) มีผลงานวิจัยด้านสังคมและการศึกษา /จำนวนเงินสนับสนุน สนับสนุนทุนการ ทำวิจัยและพัฒนาไม่เกินทุนละ 200,000 บาท ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริงและเสนอโครงร่าง

ประเภทที่ 9 สนับสนุนการบริหารจัดการ ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูป หลักการ : สนับสนุน ปัจจัยการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กรภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้สามารถ ทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนงานตามภารกิจหรือโครงการ แผนงานตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษา เชียงใหม่ /คุณสมบัติผู้ที่ขอรับการสนับสนุน ประธานคณะกรรมการบริหารภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูป การศึกษา/วัตถุประสงค์ในการสนับสนุน สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ตามโครงการที่ขอสนับสนุน โดยนำไปใช้ในงานภาคี เชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา /จำนวนเงินสนับสนุน สนับสนุนเงินตามเกณฑ์การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการระดมทรัพยากรการศึกษาเชิงพื้นที่ จังหวัด เชียงใหม่ (กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : กองทุน 10 บาท) ตามสัดส่วน ที่คณะกรรมการบริหารภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษากำหนด

ขั้นตอนดำเนินการและการพิจารณาจ่ายเงินตามหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์

ตัวอย่างกิจกรรมในพื้นที่นำร่อง เช่น

1. โครงการ โรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน สร้างโรงเรียนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมอง Brain – Based Learning (BBL อบจ.Chiangmai Model)
2. โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ
3. โครงการอบรมผู้ประกอบการ BBL อบจ.Chiangmai Model

4. โครงการอบรม “การเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกอย่างสร้างสรรค์”

5. การสัมมนาถอดบทเรียนการจัดการเรียนการสอนแบบการใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาและขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยสุขภาพดี ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างการรับรู้ของสังคม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน และเพื่อสร้างการรับรู้ของสังคมโดยใช้การสื่อสารภาคองค์กรในระดับโรงเรียนและเครือข่ายระดับจังหวัด

นอกจากการสนับสนุนทุนแล้ว มีการลงพื้นที่ติดตามประเมินผล การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุน โดยคณะอนุกรรมการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา พร้อมด้วยบุคลากรสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

สรุปได้ว่า จากตัวอย่างกองทุนทั้งสามกล่าวได้ว่า เป็นนวัตกรรมของการจัดสรรทรัพยากรเงินทุน เพื่อให้เข้าถึงท้องถิ่น พื้นที่ ผู้คนรวมทั้งเด็กและเยาวชน ในด้านสุขภาพ การศึกษา อาชีพ เป็นการเปิดโอกาส และจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ อย่างไรก็ตามควรมีการทบทวนว่า จะทำอะไรให้มีกองทุนเพื่อสนับสนุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการที่จะนำพลังสุขภาพที่ดี ความรู้ที่ได้เรียนรู้จากเข้ารับการศึกษาระบบ และการมีทักษะ ทางอาชีพ ออกมาทำกิจกรรมเพื่อร่วมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง เช่น ตัวอย่างกองทุนด้านการศึกษา และสุขภาพที่กล่าวมาด้วย อันที่จริงในเรื่องการนำเสนอให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนก็เคยปรากฏมาในช่วงการนำเสนอร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่) พ.ศ. ที่มีบทบัญญัติให้มีกองทุนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมวด 4 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน แต่เมื่อมีการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ก็ได้มีกองทุนแต่ประการใด ดังนั้น จึงควรถึงเวลาแล้ว ที่จะมีกองทุนที่สนับสนุนเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม เกิดขึ้นในประเทศ ที่มีได้ต้องยึดติดกับการของงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น กองทุนที่จะสนับสนุนโอกาสสร้างพลเมืองเด็กและเยาวชนคุณภาพที่เป็น “ผู้ให้” นอกจากเป็น “ผู้รับ” เท่านั้น โดยนำรูปแบบกองทุนทั้งสามข้างต้นมาเป็นตัวอย่าง

- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 ภารกิจคือ การออกสลากกินแบ่งรัฐบาล จัดการโรงพิมพ์อันเป็นอุปกรณ์ในการพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์อื่นที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ รวมทั้งกระทำการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง หรือที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินกิจการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล มีการดำเนินกิจการภายในประเทศ และมีการประสานงานกับต่างประเทศด้วย โดยการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมสลากกินแบ่งโลก และเป็นสมาชิกของสมาคมสลากกินแบ่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้สนับสนุนรายได้ขององค์กรในการดำเนินโครงการ งาน และกิจกรรมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับประเทศอย่างต่อเนื่องตลอดปีและทุกปี แบ่งเป็น 5 ด้านหลักๆ ได้แก่ การศึกษาและกีฬา สาธารณสุข ศาสนา สังคม

สงเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นงบประมาณหลายร้อยล้านบาท โดยมีตัวอย่างโครงการ งาน กิจกรรมเฉพาะในช่วงปี 2560 -2562 ที่สนับสนุนให้กับเด็กและเยาวชน และประชาชน เช่น

การมอบงบประมาณสนับสนุนสร้าง ซ่อมแซมปรับปรุงอาคารเรียนในโรงเรียน รวมทั้ง การมอบทุนการศึกษา ให้กับนักเรียนที่เรียนดี ความประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หลายร้อยทุน การมอบ ชุดเครื่องเขียน และอุปกรณ์กีฬา ของขวัญวันเด็กแห่งชาติให้แก่เด็กหลายร้อยโรงเรียน เขตพื้นที่ ทั้งใน ส่วนกลางและจังหวัดต่างๆ รวมทั้งผ่านทางหน่วยงานต่างๆที่ขอรับการสนับสนุน การร่วมจัดทำโครงการ IPST Learning Space” ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (สสวท.) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ขยายโอกาส และเพิ่มความเท่าเทียมในการเรียนรู้ ให้แก่ เด็ก เยาวชน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจ ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อช่วยลด ช่องว่างและสร้างโอกาสตลอดจนความเท่าเทียม ในการเข้าถึงความรู้ การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง การร่วมเลี้ยงอาหารกลางวันและมอบสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดต่างๆ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมแข่งขันโครงงานทั้งทางวิทยาศาสตร์ กีฬา การศึกษา การสนับสนุนการสร้างอาคารเพื่อเป็นที่พักรวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแก่เด็ก ในสถานสงเคราะห์ ต่างๆ

การสนับสนุนกิจกรรมตามโครงการ "Super คนรุ่นใหม่ ห่วงไกลการพนัน" ในสถานศึกษา ระดับต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหการพนัน และการสร้างภูมิคุ้มกัน ให้แก่เด็กและเยาวชน การสนับสนุนสถานที่ออกกำลังกาย Fitness Center เพื่อให้กับข้าราชการ และ เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหน่วยงานภายในศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ตลอดจนประชาชน ที่อาศัยอยู่ ในละแวกใกล้เคียง ได้ใช้ประโยชน์ การสนับสนุนประกาศเกียรติคุณของบุคลากรในวงการกีฬา ที่ได้สร้างผลงานให้กับประเทศไทย และสร้างความตระหนักแก่เยาวชนให้เห็นถึงความสำคัญของกีฬา

การมอบเงินทุนช่วยเหลือ บรรเทาให้ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงครอบครัวผู้เสียชีวิต จากเหตุการณ์ความรุนแรงจากพื้นที่ชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ที่เสียชีวิตและบาดเจ็บ การมอบเงินสนับสนุนโครงการ "รวมน้ำใจไทยช่วยวาตภัยได้”

การสนับสนุนงบประมาณตาม“โครงการสลากสธรรค์สร้างเพื่อชุมชน” โดยสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ประชาสัมพันธ์(ประเภทต่างๆ)แหล่งผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และบริการที่ทำโดยฝีมือของชุมชน รวมถึง ช่วยพัฒนาคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตที่เอื้อต่อการส่งเสริม การท่องเที่ยว เช่น ชุมชนกรุงเทพมหานคร และบางจังหวัด

การสนับสนุนเงินทุนการดำเนิน "โครงการประกวดเรื่องสั้นยอดเยี่ยมแห่งปี" ที่จัดโดยสมาคม นักเขียนแห่งประเทศไทย และหน่วยงานพันธมิตร เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียน การส่งต่อคุณค่า ทางวรรณกรรม

การบริจาคงบประมาณและการสนับสนุนจัดกิจกรรม CSR หน่วยแพทย์/ทันตแพทย์เคลื่อนที่ โดยสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ตามโครงการพัฒนาห้องกระตุ้นประสาทสัมผัส (Sensory Room) สำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพประสาทสัมผัส การสนับสนุนเงินทุนแก่มูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ เพื่อสมทบทุน ในการจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ภายใน ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการอาเซียน และการมอบเงินสนับสนุนโครงการปรับปรุงอาคารเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม การสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างอาคารฟื้นฟูและพัฒนาพร้อมสระธาราบ้ำบัด กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำหรับเด็กและเยาวชนในบ้านราชวดี ซึ่งเป็นผู้ป่วยพิการทางสมองและพิการซ้ำซ้อน ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลภายนอกที่มาศึกษาดูงาน และนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาฝึกปฏิบัติงานในการดูแลผู้พิการได้ การมอบรถวีลแชร์ ให้กับผู้พิการและผู้สูงอายุที่มีความจำเป็น

การมอบทุนการศึกษาผู้ด้อยโอกาส ให้แก่นักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ผ่านคุณสมบัติ ตามภูมิลำเนาทั่วประเทศ การมอบถุงยังชีพให้กับผู้ประสบอุทกภัย ในจังหวัดต่างๆ

การมอบงบประมาณสนับสนุนสร้างศาลาเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ พื้นที่ต่างๆ กระจายทั่วประเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสามารถบูรณาการการทำงานและนำไปขับเคลื่อนโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมอบเงินบริจาคสาธารณประโยชน์ เพื่อร่วมสนับสนุนโครงการจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ สำหรับหอผู้ป่วยสามัญศัลยกรรมประสาทชายเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 9 โรงพยาบาลตำรวจ นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนโครงการคัดกรองมะเร็งเต้านมโดยเครื่องเอกซเรย์เต้านม (Mammogram) ในสตรีกลุ่มเสี่ยง และด้อยโอกาส จัดโดยมูลนิธิกาญจน์บารมี รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการปรับปรุงและตกแต่งอาคาร 80 ปี ปัญญานันทภิกขุ อาคารตรวจประกันสังคม และอาคารผู้ป่วย 3 เพื่อรองรับการดูแลสุขภาพครบวงจร รวมทั้งบริจาคให้โครงการจัดตั้งหอผู้ป่วยใน อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ สถาบันประสาทวิทยา และโครงการจัดหาครุภัณฑ์สำหรับอาคารผู้ป่วยนอกฉุกเฉินและวิเคราะห์บำบัดโรงพยาบาลบางใหญ่

นอกจากนี้มีการถวายผ้ากฐิน ณ วัดต่างๆ เป็นประจำทุกปี ด้วย

บทที่ 3

กรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานในต่างประเทศเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุน เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ในบทนี้ คณะผู้ศึกษาขอนำเสนอกรณีศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุนในต่างประเทศและภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกรวม 8 แห่ง ที่มีความหลากหลายของภาคส่วน คือ ภาครัฐ (ในส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น) เอกชน ธุรกิจ สถาบันการศึกษา โดยได้สืบค้นเบื้องต้นว่ามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน จากนั้นได้มีการเก็บข้อมูลจากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ และการสื่อสารคมนาคมบน website, face book ของหน่วยงาน องค์กรทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้แก่

1. ไอร์แลนด์: โครงการกองทุนชมรมเยาวชนท้องถิ่น (Local Youth Club Grant Scheme)
2. สหภาพยุโรป: มูลนิธิเยาวชนยุโรป (The European Youth Foundation - EYF)
3. ออสเตรเลีย: เงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire
4. รัฐบาลแห่งชาติกรี: กองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน
5. แคนาดา: #RisingYouth กองทุนเพื่อเยาวชนทำงานในท้องถิ่น
6. อังกฤษ: กองทุนเสริมสร้างศักยภาพเยาวชน (Youth Capacity Fund)
7. นานาชาติ: กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก (The Global Youth Empowerment Fund)
8. สกอตแลนด์ – เงินทุนขนาดเล็กสำหรับกิจกรรมเยาวชนสภาเมืองอาเบอร์ดีน (Youth Activities - Small Grants Fund)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ไอร์แลนด์: โครงการกองทุนชมรมเยาวชนท้องถิ่น (Local Youth Club Grant Scheme)¹

1.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

**An Roinn Leanaí
agus Gnóthaí Óige**
Department of Children
and Youth Affairs

กระทรวงกิจการเด็กและเยาวชน (The Department of Children and Youth Affairs) มีภารกิจหลักในการกำหนดนโยบายและให้บริการแก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยภายใต้กระทรวง มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่

ดูแลงานด้านเด็กและครอบครัว การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้ตรวจการด้านเด็กและเยาวชน ในส่วนของงานด้านเยาวชน อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยกิจการเยาวชน (Youth Affairs Unit - YAU) ซึ่งมีเป้าหมายในการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและโอกาสในการพัฒนาของเยาวชน เพื่อให้เพิ่มพูนศักยภาพทั้งด้านบุคคลและสังคม โดยงานด้านเยาวชน มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายอายุ 10 – 21 ปี โดยเฉพาะผู้ที่มีสถานะด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นในงานด้านต่อไปนี้

- พัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ที่เสริมศักยภาพให้เยาวชนพัฒนาทั้งด้านกายภาพและสังคม
- ติดตามและประเมินผลโครงสร้างงานเยาวชน การสนับสนุนและบริการเพื่อให้หลักประกันว่าบริการมีคุณภาพและมีความคุ้มค่า
- สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายเยาวชนของกระทรวงและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้หลักประกันว่านโยบายและบริการด้านเยาวชนตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- ติดต่อและประสานงานกับสหภาพยุโรปในเรื่องนโยบายเยาวชนและการดำเนินงานตามแผนงานเยาวชนของสหภาพยุโรป

เงินทุนของบริการสำหรับเยาวชนมีเป้าหมายเพื่อทำงานควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนอายุ 10 - 24 ปีมีส่วนร่วมในการทำงานอาสาสมัคร และเพื่อทำให้งานเยาวชนมีบทบาทในการส่งเสริมเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา และเป็นศูนย์กลางสำหรับติดต่อหรือส่งต่อไปยังบริการสำหรับงานเยาวชนในด้านอื่นๆ

1.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

¹ Local Youth Club Grant Scheme 2018 incorporating the National Quality Standards for Volunteer-led Youth Groups INFORMATION AND GUIDANCE NOTE DEPARTMENT OF CHILDREN AND YOUTH AFFAIRS FEBRUARY 2018. Online at https://www.dcy.gov.ie/documents/youthaffairs/20180808_LYCGS2018InfoGuidanceNote.pdf

โครงการกองทุนชมรมเยาวชนท้องถิ่น (Local Youth Club Grant Scheme) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพของกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครแห่งชาติปีค.ศ. 2017 (National Quality Standards for Volunteer-led Youth Groups) เป็นโครงการที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในระดับท้องถิ่นที่ดำเนินการโดยเยาวชนที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและชมรมภายใต้องค์กรท้องถิ่น ซึ่งมีกลุ่ม/ชมรมที่เข้าข่ายได้รับทุนประมาณ 1400 กลุ่ม/ชมรม

ในปี 2560 กระทรวงกิจการเด็กและเยาวชนได้นำมาตรฐานคุณภาพของกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครแห่งชาติปีค.ศ. 2017 (National Quality Standards for Volunteer-led Youth Groups) มาเป็นมาตรฐานสำหรับการให้ทุนในโครงการนี้ โดยมาตรฐานดังกล่าวได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมคุณภาพของงานอาสาสมัครของเยาวชน โดยประกอบด้วย 3 มาตรฐานหลักดังต่อไปนี้

- มาตรฐานที่ 1: ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดี (Safety and well-being) – แผนงาน กิจกรรม และทีมงานให้หลักประกันและส่งเสริมความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเยาวชน
- มาตรฐานที่ 2: มีเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง (Young person-centered) – แผนงาน กิจกรรม และทีมงานให้หลักประกันและส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ ไม่กีดกันเด็กและเยาวชนกลุ่มใด และฟังเสียงของเด็กและเยาวชน
- มาตรฐานที่ 3: เป็นงานส่งเสริมการพัฒนาและการศึกษา – แผนงาน กิจกรรม และทีมงานให้หลักประกันและส่งเสริมพัฒนาการ การบรรลุความก้าวหน้าของเด็กและเยาวชน

1.3 ที่มาของเงินทุน

งบประมาณของกองทุนนี้มาจากรัฐบาล ผ่านทางกระทรวงกิจการเด็กและเยาวชน (DCYA) โดยมีคณะกรรมการการศึกษาและฝึกอบรม (Education and Training Boards - ETBs) เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการกองทุนในระดับท้องถิ่น

1.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

เงินทุนสูงสุดที่จะอุดหนุนกลุ่ม/ชมรม คือ €3,000 (103,000 บาท) หรือเป็นไปตามเพดานขั้นสูงของคณะกรรมการการศึกษาและฝึกอบรมในท้องถิ่นนั้น ๆ

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

กองทุนให้ความสำคัญแก่กลุ่ม/ชมรมเยาวชนที่ทำงานอาสาสมัคร โดยกลุ่ม/ชมรมจะต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้

- เป็นกลุ่มที่ทำงานโดยอาสาสมัครและมีสมาชิกเป็นเยาวชน
- ร้อยละ 75 ของสมาชิกอายุระหว่าง 10 - 21 ปี
- กลุ่มสามารถระบุผลประโยชน์ของสมาชิกที่เข้าร่วมในโครงการได้อย่างชัดเจน
- กลุ่มจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดใน พ.ร.บ.เด็ก (Children First Act) (2015).
- กลุ่มจะต้องมีสวัสดิการด้านการประกันชีวิต มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นและสามารถใช้งานได้ มีนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสุขภาพและความปลอดภัย ต้องมีหลักฐานว่าสำนักงานของกลุ่มอยู่ในอาคารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย
- กลุ่มจะต้องนำเสนอการดำเนินงานตามมาตรฐานของ NQSVIYG ทั้งสามข้อในใบสมัคร
- กลุ่มที่ได้รับเงินกองทุนในปีงบประมาณที่แล้วจะต้องส่งรายงานตามแบบฟอร์มในภาคผนวกมาพร้อมกับใบสมัครใหม่

กิจกรรมที่สนับสนุน

- กองทุนนี้จะให้เงินทุนช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการบริหารและดำเนินงานกลุ่ม/ชมรม โดยกองทุนให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม/ชมรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10-21 ปี ที่ทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ กับเด็กและเยาวชนด้วยกัน
- เงินกองทุนไม่สนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬา

1.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

การประเมินใบสมัคร เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาและฝึกอบรม (ETBs) มีหน้าที่พิจารณาใบสมัครขอรับทุน โดยพิจารณาจากข้อมูลที่อยู่ในใบสมัคร จำนวนใบสมัคร และจำนวนเงินที่มี รวมถึงความสอดคล้องกับความต้องการ สถานการณ์ปัญหาของท้องถิ่น จากนั้นคณะกรรมการ ETB จะพิจารณาจัดสรรให้ทุน กลุ่ม/ชมรมที่ได้รับเงินทุน จะได้รับการแจ้งจากคณะกรรมการ โดยเงินทุนที่มอบให้จะเป็นการจัดสรรจ่ายเงินครั้งเดียวโดยเป็นการโอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร

1.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

คณะกรรมการการศึกษาและฝึกอบรม (Education and Training Boards-ETBs) เผยแพร่ประกาศกองทุนนี้ในระดับท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี โดยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกองทุน และเกณฑ์

การพิจารณาในเว็บไซต์ของกระทรวงกิจการเด็กและเยาวชนมีรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนนี้เช่นกัน พร้อมทั้งมีเอกสารคู่มือในการสมัครขอรับทุนในรายละเอียดที่ https://www.dcyu.gov.th/documents/youthaffairs/20180808_LYCGS2018InfoGuidanceNote.pdf

1.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม/ชมรมที่ได้รับทุน อาสาสมัครของกลุ่มจะต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพของกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครแห่งชาติปีค.ศ. 2017 (National Quality Standards for Volunteer-led Youth Groups) เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพการทำกิจกรรมอาสาสมัครของกลุ่ม ซึ่งกลุ่ม/ชมรมสามารถปรึกษาและขอรับความช่วยเหลือด้านการดำเนินงานตามมาตรฐานได้จากองค์กรเยาวชนระดับชาติ (National Youth Organization) ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่² ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรระดับชาติ สามารถขอคำแนะนำได้จากคณะกรรมการ ETB ในพื้นที่ของตน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลุ่มเยาวชน มาตรฐานคุณภาพของกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครแห่งชาติ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินมาตรฐานของการทำงานเยาวชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการทำงานของกลุ่มเยาวชนให้ดียิ่งขึ้น โดยกระทรวงกิจการเด็กและเยาวชนหวังว่าจะใช้มาตรฐานดังกล่าวในการกำหนดเกณฑ์คุณภาพของการทำงานขององค์กร บริการ โครงการ และแผนงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนทั้งหมดที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงฯ

1.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

กลุ่ม/ชมรมที่ได้รับเงินทุน ต้องเตรียมจัดระบบบัญชีที่ดีสำหรับเงินที่ได้รับและจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์การรายงานการเงินที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการ ETB และกระทรวงฯ โดยกลุ่ม/เยาวชนที่เคยได้รับเงินทุนในปีก่อน จะต้องส่งรายงานการเงินของปีที่แล้วมาพร้อมกับใบสมัครโครงการใหม่ กลุ่ม/ชมรมที่ได้รับเงินทุนนี้ จะต้องกล่าวถึงแหล่งทุนซึ่งได้แก่องค์กรสลากกินแบ่งแห่งชาติและกระทรวงกิจการเด็กและเยาวชนในสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อที่ใช้เผยแพร่โครงการทุกชิ้น

1.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ไม่มีข้อมูล

² กลุ่มเยาวชนอาสาสมัครจำนวน 1600 กลุ่ม มีประมาณร้อยละ 70 ที่เป็นสมาชิกขององค์กรเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากกระทรวงฯ ซึ่งมีหน้าที่ในการเสริมสร้างกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ให้มีโอกาสที่ดีที่สุดในการพัฒนางานด้านอาสาสมัครของตนเอง

2. สหภาพยุโรป: มูลนิธิเยาวชนยุโรป (The European Youth Foundation - EYF)

2.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

มูลนิธิเยาวชนยุโรป (The European Youth Foundation - EYF) เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2515 โดยสภายุโรป มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและการศึกษาสำหรับกิจกรรมเยาวชนยุโรป มูลนิธิฯ เป็นหน่วยงานหนึ่งของแผนกเยาวชนของ Directorate of Democratic Participation, Directorate General of Democracy ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้สหภาพยุโรป

พันธกิจของมูลนิธิเยาวชนยุโรปคือ สนับสนุนเด็กและเยาวชนให้สามารถเข้าถึงวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ของตนเพื่อบรรลุสิ่งที่ดียิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. ให้แนวทางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในช่วงการเสนอโครงการเพื่อขอทุนและการรายงานโครงการของเยาวชน โดยมูลนิธิเชื่อในการสื่อสารแบบสองทาง
2. ประเมินเนื้อหาและระเบียบวิธีการดำเนินงานของเยาวชนอย่างเจาะลึกและเคารพ
3. แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันและกัน

2.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

มูลนิธิเยาวชนยุโรปให้เงินทุนสนับสนุนกิจกรรม การศึกษา การวิจัย การผลิตเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับนโยบายและงานของสหภาพยุโรป โดยจะต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป โดยโครงการที่เสนอขอรับงบประมาณ จะต้องมีการขยายงานดังนี้

1. สร้างสันติภาพและความร่วมมือในยุโรป
2. ส่งเสริมความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นและความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างเด็กและเยาวชน
3. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล
4. กระตุ้นให้เกิดความช่วยเหลือระหว่างประเทศ

โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้จะต้องสอดคล้องกับประเด็นที่แผนกเยาวชนของสหภาพยุโรปให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ โดยในปี 2562 ประเด็นที่สหภาพยุโรปให้ความสำคัญมีดังต่อไปนี้

1. **การเข้าถึงสิทธิ** รวมถึง โครงการที่ต่อต้านความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ โครงการที่รณรงค์การเข้าถึงสิทธิของเยาวชนในพื้นที่ด้อยโอกาส และกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการรู้เท่าทันสื่อ

2. **การมีส่วนร่วมของเยาวชนและงานเยาวชน** ได้แก่ กิจกรรมที่สนับสนุนความตระหนักเรื่องการเมืองของเยาวชน การเป็นพลเมืองที่แข็งขัน การมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคร่วมกับหน่วยงานราชการในพื้นที่
3. **สังคมที่สงบสุขและไม่แบ่งแยก** ได้แก่ กิจกรรมที่ต่อต้านการเลือกปฏิบัติและการแบ่งแยกในสังคม กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคม การมีส่วนร่วมของเยาวชนอพยพ ผู้ลี้ภัย และกลุ่มเปราะบางกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับองค์กรที่ดำเนินงานและนำโดยผู้ลี้ภัยเอง

2.3 ที่มาของเงินทุน

มูลนิธิมีงบประมาณประจำปีประมาณ 3.7 ล้านยูโร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนจากแต่ละประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป นับตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมา มีเด็กและเยาวชนกว่า 300,000 คน อายุระหว่าง 15 – 30 ปีในประเทศยุโรปได้รับประโยชน์โดยตรงจากโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากมูลนิธิ

2.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

มูลนิธิเยาวชนยุโรปให้งบประมาณสนับสนุน 2 ประเภท คือ เงินทุนโครงสร้างที่จะให้ติดต่อกัน 2 ปี และเงินทุนที่จะให้เพียงครั้งเดียว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการ

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

มูลนิธิให้การสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กร/กลุ่มดังต่อไปนี้

1. องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ ที่มีสมาชิกหรือมีสาขาอยู่ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอย่างน้อย 7 ประเทศ
2. เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนเยาวชนระหว่างประเทศ โดยเครือข่ายนี้ต้องมีสมาชิกเป็นองค์กรเยาวชนอย่างน้อย 7 องค์กรใน 7 ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป
3. เครือข่ายองค์กรเยาวชนระดับภูมิภาค โดยเครือข่ายต้องมีสมาชิกเป็นองค์กรเยาวชนอย่างน้อย 4 และไม่เกิน 6 องค์กรในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป
4. องค์กรเยาวชนระดับประเทศ ที่อยู่ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปประเทศใดประเทศหนึ่ง
5. องค์กรเยาวชนระดับท้องถิ่นในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ที่ดำเนินงานโดยเยาวชน

กิจกรรมที่สนับสนุน

กิจกรรมที่มูลนิธิฯ สนับสนุนมี 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมระหว่างประเทศ (เปิดสำหรับองค์กรทุกประเภทยกเว้นองค์กรเยาวชนระดับท้องถิ่น
2. แผนงานประจำปี
3. กิจกรรมนำร่อง (เปิดสำหรับองค์กรท้องถิ่น ระดับประเทศ ภูมิภาค)
4. เงินทุนโครงการ (เปิดสำหรับองค์กรระหว่างประเทศและภูมิภาค)

มูลนิธิไม่สนับสนุนงบประมาณสำหรับกิจกรรมดังต่อไปนี้ – ทุนการศึกษาทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน มหาวิทยาลัย การวิจัย หรือโครงการแลกเปลี่ยน การดำเนินการทางการค้า สิ่งปลูกสร้าง อาคารสถานที่ กิจกรรมกีฬา การท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ โครงการเกี่ยวกับการเกษตร โครงการสินเชื่อ เป็นต้น

โดยมูลนิธิ ยึดหลักความยืดหยุ่น ความหลากหลาย และการเคารพเป็นพื้นฐานสำหรับการทำงานร่วมกับภาคีในทางกลับกัน มูลนิธิมีความคาดหวังว่าภาคีจะนำเสนอโครงการที่มีเนื้อหาที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีที่สร้างสรรค์ และดำเนินกิจกรรมที่มีความหมายและส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย

2.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

ขั้นตอนการขอและอนุมัติเงินทุน มีดังต่อไปนี้

1. ลงทะเบียนองค์กร โดยองค์กรที่จะสมัครรับเงินทุนสนับสนุนต้องไปลงทะเบียนในระบบออนไลน์ เพื่อพิจารณารับรององค์กรโดยมูลนิธิ
2. ส่งใบสมัครขอรับการสนับสนุน เมื่อองค์กรได้รับการรับรองโดยมูลนิธิแล้ว องค์กรสามารถเสนอโครงการเพื่อสมัครขอรับทุนจากมูลนิธิ ได้ โดยสามารถเข้าถึงใบสมัครออนไลน์
3. การพิจารณาโครงการ โดยแต่ละโครงการจะได้รับการประเมินจากเจ้าหน้าที่ 3 ท่านในสำนักเลขานุการ เพื่อรับฟังความเห็นที่หลากหลายและหลายมุมมอง โดยเจ้าหน้าที่ท่านแรกจะตรวจสอบใบสมัครตามหลัก 3 Cs –clear, coherent, convincing เจ้าหน้าที่ท่านที่สองเน้นประเมินคุณภาพของเนื้อหาและวิธีดำเนินการ โดยในระหว่างกระบวนการนี้ อาจจะมีการติดต่อสื่อสารเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากองค์กรผู้ขอรับทุนหากจำเป็น หรืออาจจะขอให้มีการปรับเปลี่ยนข้อเสนอขอทุน หลังจากนั้น ใบสมัครก็จะถูกส่งต่อไปแก่ผู้พิจารณาท่านที่สาม ซึ่งจะจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพิจารณาและตัดสินใจในขั้นต่อไป

4. การตัดสินใจอนุมัติเงินทุน การอนุมัติเงินอุดหนุนดำเนินงานโดยคณะกรรมการแผนงานเยาวชน (Programming Committee on Youth) ซึ่งเป็นคณะกรรมการของแผนกเยาวชนภายใต้สภายุโรปที่ตัดสินใจอนุมัติใบสมัครขอรับทุนทั้งหมดของมูลนิธิฯ คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยผู้แทนรัฐบาล 8 ท่าน และผู้แทนองค์กรเยาวชนอีก 8 ท่าน ซึ่งจะมีการประชุมกันทุกเดือนมิถุนายนและธันวาคมของทุกปี สมาชิกคณะกรรมการได้รับการคัดเลือกโดยมีวาระ 2 ปี หลังจากที่คณะกรรมการได้รับข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่แล้ว ก็จะตัดสินใจว่าจะอนุมัติงบประมาณโครงการใดและให้เงินทุนจำนวนเท่าไร โดยคณะกรรมการสามารถเข้าถึงระบบออนไลน์เพื่อติดตามดูการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่มูลนิธิและผู้ขอทุนได้เพื่อความโปร่งใส ผู้สมัครจะได้รับการติดต่อจากมูลนิธิฯ ทันทีที่ได้รับทราบผล

2.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

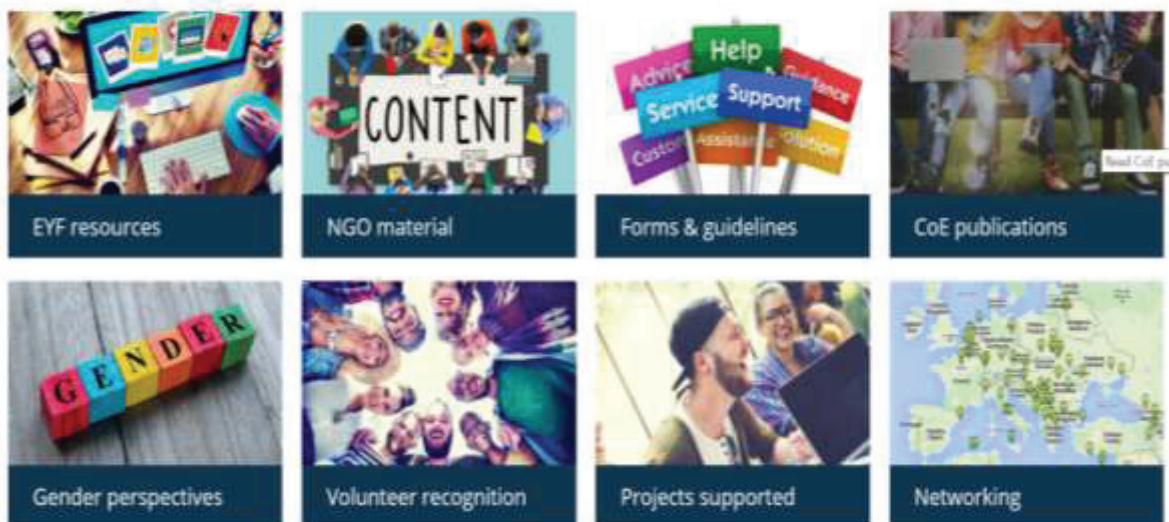
มูลนิธิเผยแพร่ข่าวสารและรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับเงินทุนผ่านทางเว็บไซต์

<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>

2.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ในเว็บไซต์ของมูลนิธิเยาวชนยุโรป (<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>) มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนให้สามารถเข้าไปศึกษา โดยเฉพาะในหน้า Resource ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับแบบฟอร์มและแนวทางการนำเสนอโครงการ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาประเด็นโครงการ รวมทั้งตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน

Resources

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. การจัดการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ สำหรับเยาวชนในประเทศสมาชิก

โดยร่วมกับภาคีในประเทศสมาชิกจัดการอบรมให้กับองค์กรเยาวชนในระดับชาติและท้องถิ่น โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับมูลนิธิฯ งานและวิธีการทำงานของมูลนิธิฯ รวมถึงนโยบายด้านเยาวชนและการบริหารจัดการโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้าง

ความเข้มแข็งให้กับองค์กรเยาวชน โดยในปี 2561 – 2562 มีการจัดกิจกรรมอบรมในประเทศโปรตุเกส มาเซโดเนีย สโลวีเนีย และอัลบาเนีย

2. การเยี่ยมชมติดตามโครงการ มูลนิธิฯ มีการเยี่ยมชมติดตามโครงการที่ตนให้ทุนอย่างสม่ำเสมอ

3. การสัมมนาประจำปี มูลนิธิฯ มีการจัดสัมมนาประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์และประสบการณ์การทำงานร่วมกับองค์กรเยาวชนที่ตนทำงานด้วย โดย

มีการจัดติดต่อกันมา 5 ปีแล้ว การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างมูลนิธิฯ กับผู้แทนองค์กรเยาวชนเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรคของการสนับสนุนเงินทุนโดยมูลนิธิฯ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ โดยมีเนื้อหาการ

ประชุมที่เน้นถึงเกณฑ์และประเด็นเนื้อหาของโครงการนำร่องในระดับพื้นที่ และเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและแนวทางการทำงานของมูลนิธิฯ รวมทั้งขั้นตอนในการสมัครขอรับทุน

2.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

Supported by the Council of Europe

through the European Youth Foundation

เมื่อได้รับเงินทุนจากมูลนิธิฯ องค์กรที่ได้รับทุนจะต้องอ้างอิงแหล่งทุนโดยใส่โลโก้ของมูลนิธิเยาวชนยุโรปและสหภาพยุโรปในเอกสารและสื่อที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ในส่วนของการรายงานโครงการ ผู้รับทุนจะต้องส่งรายงานโดยใช้แบบฟอร์มออนไลน์ และส่งรายงานการเงินไปยังมูลนิธิเยาวชนยุโรปภายใน 2 เดือนหลังจากสิ้นสุดโครงการ โดยจะต้องแนบรายชื่อของผู้ร่วมกิจกรรมโครงการหรือผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการด้วย

2.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ตัวอย่างของกิจกรรมที่ได้รับเงินทุนจากมูลนิธิเยาวชนยุโรป มีดังนี้

Hate speech movement³

เป็นการรณรงค์ที่ดำเนินงานโดยแผนกเยาวชนภายใต้สหภาพยุโรปในระหว่างปี 2012 ถึง 2014 แคมเปญนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติและการเลือกปฏิบัติ ซึ่งแสดงออกบนสื่อออนไลน์ในรูปของ hate speech โดยกิจกรรมเป็นการระดมความร่วมมือของเด็กและเยาวชน รวมทั้งองค์กรเยาวชนเพื่อให้เกิดความตระหนักและดำเนินกิจกรรมเพื่อต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบดังกล่าว

“Hate fighters” program-
KOM 018

“Youth against racism”-SCI
Italy

“Freedom of expression”-
ELSA

โครงการใช้เยาวชนให้การศึกษา และสร้างความตระหนักแก่เยาวชน ผ่านสื่อเช่น การ์ตูน การเดินร่ำ และภาพถ่าย เพื่อรณรงค์ต่อต้าน hate speech

มีเป้าหมายเพื่อสร้างความตระหนัก เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางกร เมืองฝ่ายขวาที่แพร่หลายอยู่ใน ประเทศยุโรปหลายประเทศ

มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเวทีระหว่าง ประเทศที่ให้เครือข่ายของ ELSA ได้ อภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับมุมมอง เรื่องเสรีภาพในการแสดงออก

ผู้ลี้ภัย⁴

ผู้ลี้ภัย ผู้อพยพ และการสร้างสันติภาพ เป็นประเด็นสำคัญตามแผนยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรป ดังนั้น มูลนิธิเยาวชนยุโรปจึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนในด้านการแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมและการสร้างสันติภาพ ซึ่ง

³ European Youth Foundation. No Hate Speech Movement. Online at: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048d1ca>

⁴ European Youth Foundation. No Hate Speech Movement. Online at: <https://rm.coe.int/eyf-supported-projects-on-migrants-refugees-15052017/1680713e69>

รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดสุดโต่ง สถานการณ์ความขัดแย้ง การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ของผู้ลี้ภัย ผู้อพยพและกลุ่มประชากรเปราะบาง โดยกิจกรรมที่มูลนิธิฯ สนับสนุนมีดังต่อไปนี้

Friend in need – Youth action for understanding and solidarity refugees: ALL DIFFERENT, ALL EQUAL

This 2016 pilot activity is an intervention aiming at helping young people and activists to respond to the huge inflow of refugees and migrants to/through Serbia.

Medical students for health and rights of refugees and migrants: INTERNATIONAL FEDERATION OF MEDICAL STUDENTS ASSOCIATION

แผนงานสำหรับปี 2560 มีเป้าหมาย เพื่อเสริมพลังให้นักศึกษาแพทย์ได้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านสิทธิมนุษยชนและสุขภาพของผู้ลี้ภัย

Don Bosco 4 Refugees: DON BOSCO YOUTH NET IVZW

แผนงานสำหรับปี 2559 เป็นแผนงานที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย 3 กิจกรรม ซึ่งเยาวชนจะจัดทำสื่อรณรงค์เพื่อสิทธิของผู้ลี้ภัยเยาวชนในยุโรป

3. ออสเตรเลีย: เงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire⁵

3.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

มูลนิธิเพื่อการฟื้นฟูชนบทและภูมิภาค (Foundation for Rural & Regional Renewal - FRRR) เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้าง การลงทุนร่วมระหว่างรัฐบาล ภาคธุรกิจและองค์กรการกุศลเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนชนบท ภูมิภาคและพื้นที่ห่างไกลในประเทศ

ออสเตรเลีย มูลนิธิมีวิสัยทัศน์ว่าดำเนินงานเพื่อชุมชนที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และปรับตัวได้ในพื้นที่ชนบท ภูมิภาค และดินแดนห่างไกลของออสเตรเลีย

มูลนิธิ FRRR ร่วมมือกับ ABC Heywire ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาเยาวชนของสถานีโทรทัศน์ ABC เพื่อสนับสนุน ให้ชุมชนต่าง ๆ ในออสเตรเลียนำแนวคิดนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยเยาวชนชาวออสเตรเลียที่เข้าร่วมกิจกรรม Heywire Regional Youth Summit ซึ่งจัดขึ้นประจำปีไปพัฒนาต่อยอด เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ของตน นับตั้งแต่ปี 2556 มูลนิธิ FRRR ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในชุมชนชนบทและภูมิภาคในประเทศ ออสเตรเลียถึง 140 แห่ง โดย ABC Heywire จะจัดการแข่งขันประจำปี สำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 16 – 22 ปีที่อาศัยอยู่ในชุมชนชนบท ภูมิภาคและพื้นที่ห่างไกลของออสเตรเลีย เพื่อให้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรื่องราวของชีวิตตนในการประชุมระดับชาติ จากนั้นผู้ที่ชนะจะได้ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ABC เพื่อเปลี่ยนเรื่องเล่าของตนเป็นสารคดีโทรทัศน์หรือสารคดีวิทยุที่มีคุณภาพสูง ซึ่งชุดของสารคดีดังกล่าว จะให้ภาพที่หลากหลายของชีวิตเยาวชนในชนบทและพื้นที่ห่างไกลของออสเตรเลีย นอกจากนี้ ผู้นำเยาวชนที่ สร้างความเปลี่ยนแปลงในชนบทของออสเตรเลีย ยังได้รับการคัดเลือกมาเข้าร่วมการประชุมสุดยอด Heywire ทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนโครงการที่เป็นนวัตกรรมที่พวกเขาคิดค้นขึ้นมา เช่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ วัฒนธรรมชนเผ่าพื้นเมือง การเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน และการส่งเสริมสุขภาพจิต เยาวชน จากนั้น เยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะทำงานร่วมกับทีมออกแบบนวัตกรรม เพื่อพัฒนาโครงการเพื่อ แก้ปัญหาและทำให้แนวคิดในการแก้ปัญหาของเยาวชนเป็นไปได้จริงและสามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ จากนั้น ก็จะมีการเปิดรับสมัครองค์กร/กลุ่มต่างๆ ในออสเตรเลียผ่านโครงการเงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire เพื่อนำเสนอข้อเสนอโครงการเพื่อนำนวัตกรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ในทางปฏิบัติ

⁵ FRRR ABC Heywire Youth Innovation Grants. Online at <https://www.frrr.org.au/grants/heywire-youth-innovation>

3.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

เงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire โดยมูลนิธิเพื่อการฟื้นฟูชนบทและภูมิภาค (Foundation for Rural & Regional Renewal - FRRR) และภาคีที่เป็นแหล่งทุนให้งบประมาณโครงการนี้ เพื่อสนับสนุนให้องค์กร/กลุ่มอย่างน้อย 10 กลุ่มได้นำแนวคิดที่เป็นนวัตกรรมของเยาวชนไปปฏิบัติให้ได้ผลจริงๆ โดยองค์กร/กลุ่มควรมีการติดต่อสื่อสารกับเยาวชนเจ้าของแนวคิดและให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนของตนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

3.3 ที่มาของเงินทุน

โครงการ Heywire ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียเป็นหลัก ตั้งแต่ปี 2541 โดยให้งบประมาณผ่านกระทรวงเกษตรและทรัพยากรน้ำ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงบริการสังคม กระทรวงสาธารณสุข การพัฒนาภูมิภาคและเขตเมือง และ AgriFutures Australia

3.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

100,000 เหรียญออสเตรเลีย

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

เงินทุนอุดหนุนโครงการ มีกลุ่มเป้าหมายต่อไปนี้

- องค์กรชุมชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ได้รับใบรับรองจาก ABN หรือจดทะเบียนองค์กรธุรกิจ
- องค์กรหนึ่งสามารถส่งใบสมัครได้ 1 โครงการเท่านั้น และหากเป็นไปได้ ใน 1 ชุมชน องค์กรควรประสานงานกันเพื่อเสนอโครงการเพียง 1 โครงการ
- ข้อเสนอโครงการจากสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเยาวชนในโรงเรียน หรือองค์กรที่มีเยาวชนเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
- องค์กรที่ส่งข้อเสนอโครงการจะต้องมีนโยบายและแนวปฏิบัติในการทำงานกับเด็กและกระบวนการในการแก้ปัญหาหากมีกรณีการล่วงละเมิดเด็ก

กิจกรรม/โครงการที่สนับสนุน

เงินทุนอุดหนุนของโครงการ จะพิจารณาข้อเสนอโครงการนำร่องที่ดำเนินการตามแนวคิดนวัตกรรมของเยาวชนที่เข้าร่วมการประชุมสุดยอดของเยาวชน (Heywire Regional Youth Summit) ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2562 ผู้แทนเยาวชนได้นำเสนอแนวคิด 7 หัวข้อต่อไปนี้

1. สร้างความสามารถในการปรับตัวให้ชุมชน
2. สร้างเสริมศักยภาพและพัฒนาความสามารถในการปรับตัวให้องค์กร
3. ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
4. สนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรม
5. ส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพตลอดชีวิต
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในท้องถิ่น
7. พัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีในชุมชน

โดยโครงการจะต้องดำเนินงานในประเทศออสเตรเลียในเขตภูมิภาค โดยต้องอยู่นอกเมืองอเดเลด บริสเบน เมลเบิร์น เพิร์ธ และซิดนีย์ สามารถเลือกประเด็นในการทำงานได้จากแนวคิดต่อไปนี้

1. C.E.O. - Conquer Every Opportunity - เราจะสามารถช่วยให้เยาวชนสร้างธุรกิจของตนเองได้อย่างไร
2. Walk & Talk – เราจะกระตุ้นให้เกิดบทสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพจิตในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและผ่อนคลายได้อย่างไร
3. Shed Happens - เราจะทำให้ผู้คนเข้าใจได้อย่างไรว่าเกิดอะไรขึ้นจริงๆ ในฟาร์ม
4. Bridge - เราจะเชื่อมต่อเยาวชนกับบริการได้อย่างไร เพื่อให้พวกเขารู้สึกว่าปัญหาของตนได้รับการรับฟัง
5. Ask Away - เราจะทำให้ผู้คนตั้งคำถามเกี่ยวกับประชากรกลุ่มน้อยที่คนส่วนใหญ่กลัวที่จะถามได้อย่างไร
6. Adulthood – เราจะช่วยทำให้เยาวชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตที่อยู่ห่างจากบ้านเกิดได้อย่างไร
7. Our Place – เราจะเชื่อมต่อกับเยาวชนในชุมชนชนบทได้อย่างไร

เกณฑ์ที่จะช่วยให้โครงการมีโอกาสที่จะได้รับการพิจารณา มาก ได้แก่

- การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดการและดำเนินโครงการ
- อธิบายได้อย่างชัดเจนว่าโครงการตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการมีอะไรบ้าง
- อธิบายแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินโครงการ เช่น ให้บริการ/กิจกรรม, พัฒนาความรู้ ความตระหนัก หรือทักษะ, สร้างเสริมขีดความสามารถของชุมชนในการสนับสนุน ให้บริการและดำเนินกิจกรรม ลงทุนในด้านอุปกรณ์ สาธารณูปโภคเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง

3.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

กลุ่มหรือองค์กรที่จะสมัครขอรับทุน จะต้องสมัครผ่านช่องทางออนไลน์ โดยกรอกใบสมัครออนไลน์และแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องตามข้อกำหนดมาด้วย

ผู้สมัครรับทุนสามารถดาวน์โหลดคู่มือเกี่ยวกับการสมัครขอรับทุนและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขอทุนได้ที่ <https://www.frrr.org.au/grants/heywire-youth-innovation#How-To%20Guide> ซึ่งรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

- 2019 Heywire Information Booklet ซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดในการทำโครงการที่พัฒนาขึ้นโดยเยาวชนสำหรับปี 2562
- คู่มือเงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire สำหรับปี 2562
- ตัวอย่างแบบฟอร์มการสมัคร
- Grants Gateway How-To Guide คู่มือการสมัครรับเงินอุดหนุนแต่ละขั้นตอนโดยละเอียด
- Grants Gateway FAQs คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับเงินอุดหนุน
- คลิปวิดีโอเกี่ยวกับการใช้ Activity Tree ในการพัฒนาโครงการที่จะสมัครขอรับทุน

3.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

ในเว็บไซต์ของมูลนิธิ FRRR มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนให้สามารถเข้าไปศึกษา โดยเฉพาะในหน้า Resource ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับแบบฟอร์มและแนวทางการนำเสนอโครงการ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาประเด็นโครงการ รวมทั้งตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน

https://www.frrr.org.au/resources/2019_Heywire_Youth_Innovation_Grants_Booklet.pdf

3.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ผู้สมัครรับทุนสามารถดาวน์โหลดคู่มือเกี่ยวกับการสมัครขอรับทุนและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขอทุนได้ที่ <https://www.frrr.org.au/grants/heywire-youth-innovation#How-To%20Guide> ซึ่งรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

- 2019 Heywire Information Booklet ซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดในการทำโครงการที่พัฒนาขึ้นโดยเยาวชนสำหรับปี 2562
- คู่มือเงินทุนอุดหนุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire สำหรับปี 2562
- ตัวอย่างแบบฟอร์มการสมัคร

- Grants Gateway How-To Guide คู่มือการสมัครรับเงินอุดหนุนแต่ละขั้นตอนโดยละเอียด
- Grants Gateway FAQs คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับเงินอุดหนุน
- คลิปวิดีโอเกี่ยวกับการใช้ Activity Tree ในการพัฒนาโครงการที่จะสมัครขอรับทุน

และมีอีเมลล์สำหรับติดต่อในกรณีที่ผู้รับทุนมีคำถามหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

3.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

ไม่มีข้อมูล

3.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน⁶

นับตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา กองทุนนวัตกรรมเยาวชน FRRR ABC Heywire เปิดโอกาสให้ชุมชนได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในทางบวกให้แก่ชุมชนด้วยการรับไอเดียใหม่ๆ ที่พัฒนาขึ้นในการประชุมสุดยอด Heywire โดยไอเดียจากเยาวชนในปี 2562 เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาที่เยาวชนเผชิญอยู่ในชุมชนของตน รวมถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมชนพื้นเมือง สุขภาพจิต การศึกษา การต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ และการจ้างงานสำหรับเยาวชน

นักศึกษาต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ โดย Om Prakash Karki, Brutukan Melkamu & Bhim Dangi Hobart, TAS

Brutukan Melkamu ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องและแกนนำกลุ่ม เกิดที่ประเทศเอธิโอเปีย อาศัยอยู่ในเคนยาและอพยพมายังประเทศออสเตรเลียโดยวีซ่าความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในปี 2559 กล่าวว่า โครงการนักศึกษาต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติให้บริการด้านการสนับสนุน ปรีกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียนที่เป็นผู้อพยพและผู้ลี้ภัยเพื่อให้สามารถจัดการอบรมเรื่องการต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติในทาสมาเนียให้แก่โรงเรียน สำนักงานปกครองท้องถิ่น และตำรวจ โครงการยังเพิ่มพูนโอกาสในการจ้างงานเยาวชนที่มีเชื้อชาติที่หลากหลาย

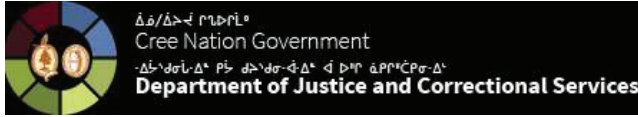
โครงการดูแลผู้หญิงหลังคลอด (The Postnatal Project) โดย Zelma Tolley Port Lincoln, SA

โครงการดูแลผู้หญิงหลังคลอด ดำเนินการผ่านการศึกษา การสร้างความตระหนักและการจัดกิจกรรมรณรงค์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดการติตรตาต่อผู้หญิงเมื่อเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอด และส่งเสริมให้ผู้หญิงแสวงหาความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้หญิงด้วยกันในชุมชนท้องถิ่น เชลมาได้จัดทำโครงการนี้ให้เป็นในรูปแบบของธุรกิจขนาดเล็กให้บริการคำปรึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับชุมชน

⁶ https://www.frrr.org.au/resources/2019_Heywire_Youth_Innovation_Grants_Booklet.pdf

4. แคนาดา: กองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน รัฐบาลแห่งชาติครี⁷⁸

4.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

กระทรวงยุติธรรมและราชทัณฑ์ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้รัฐบาลแห่งชาติครี (Cree Nation Government) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2551 เพื่อดำเนินงาน

ด้านระบบยุติธรรมตามมาตรา 18 ของข้อตกลง James Bay and Northern Quebec และข้อตกลงเกี่ยวกับระบบยุติธรรมที่ได้รับการลงนามโดยรัฐบาลรัฐควิเบกเมื่อปี 2007

สภาแห่งชาติครี (The Grand Council of the Crees - Eeyou Istchee) และรัฐบาลชาติครีมีการลงนามข้อตกลงกับรัฐบาลแคนาดาและรัฐบาลรัฐควิเบกที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชนเผ่าครีหลายด้าน รวมถึงข้อตกลงที่เกี่ยวกับระบบยุติธรรมดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวนี้ มีการตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการณ์เฉพาะของชนเผ่าครี วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของชาวครี ซึ่งเป็นแนวทางและภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตของประชากรมาหลายชั่วอายุคนซึ่งแตกต่างจากประชากรชาวแคนาดาผิวขาวอื่น ๆ

เป้าหมายของระบบยุติธรรมคือ เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดชุมชนที่ปลอดภัยและสงบสุข และสร้างหลักประกันว่าสิทธิที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของประชาชนได้รับการปกป้องคุ้มครอง กระทรวงยุติธรรมมีพันธกิจในการจัดทำระบบยุติธรรมของชาวครีที่มีความสอดคล้องกับระบบยุติธรรมของประเทศแคนาดา ในขณะเดียวกันก็จัดให้บริการ โครงการและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีและคุณค่าของชนเผ่าครี

ข้อตกลง James Bay and Northern Québec ยังระบุถึงการสร้างสรรค์โครงการพิเศษอื่น ๆ ทั้งในระหว่างการคุมขังและหลังการปล่อยตัว เพื่ออำนวยความสะดวกให้การคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคมเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ รัฐบาลชาติครียังมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมสวัสดิการของชาวครีในภาพรวม รวมถึงเยาวชนและเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม คุณค่าและประเพณีของชาวครี ด้วยเหตุนี้ กระทรวงยุติธรรมและบริการราชทัณฑ์ จึงได้จัดตั้งกองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชนขึ้น

⁷ Cree Nation Government. Youth Engagement Fund. Online at http://www.creejusticefunds.ca/images/SITE_DOCS/youth_eng_docs/Youth_Engagement_Fund.pdf

⁸ ชาติพันธุ์ครี (Cree) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งของชนพื้นเมืองอินเดียนแดง หรือที่เรียกว่า First Nations / Native Americans ในทวีปอเมริกาเหนือ โดยมีประชากร 200,000 คนอาศัยอยู่ในแคนาดา

4.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

กองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน มีเป้าหมายเพื่อเสริมพลังเยาวชนชาวครีและส่งเสริมสวัสดิการทั่วไปแก่เยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแผนงานและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สวัสดิการและพัฒนาเยาวชนชาวครีที่ได้รับการออกแบบและจัดทำโดยสภาเยาวชนในพื้นที่ โครงการดังกล่าวจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบยุติธรรมตามเป้าหมายของกระทรวงยุติธรรมฯและข้อตกลง ฯ ที่กล่าวถึงข้างต้นในข้อ 4.1

4.3 ที่มาของเงินทุน

จากข้อตกลงเรื่องระบบยุติธรรม รัฐบาลคิเบคจัดสรรงบประมาณให้แก่รัฐบาลชาติครีเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการระบบยุติธรรมของครี รวมทั้งโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อตกลง รวมทั้งกองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชนนี้ด้วย

4.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุนมากน้อยเท่าใด

ไม่มีข้อมูล

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

ผู้มีสิทธิขอรับเงินกองทุนได้แก่ กลุ่มชนเผ่าครี สภาเยาวชนแห่งชาติครี สภาเยาวชนท้องถิ่น โดยกองทุนสนับสนุนเป็นพิเศษให้ผู้ขอรับทุนจัดทำโครงการโดยประสานความร่วมมือกับภาคีในท้องถิ่นและในภูมิภาค และกองทุนนี้มุ่งเน้นโครงการที่พัฒนาโดยสภาเยาวชนในระดับท้องถิ่นซึ่งตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการของชุมชนมากเป็นพิเศษ

กิจกรรม

กองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน จะมอบเงินทุนทำกิจกรรมให้กับผู้ขอรับการสนับสนุนที่พัฒนาแนวคิดและโครงการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาเรื่องระบบยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในพื้นที่ เช่น การสร้างทางเลือกแทนการพักการเรียน การป้องกันอาชญากรรม การป้องกันแอลกอฮอล์และยาเสพติด การรังแก การป้องกันการฆ่าตัวตาย การส่งเสริมวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี และธรรมเนียมปฏิบัติของชนชาติครี

โครงการที่เสนอขอรับทุน ควรมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้เยาวชนชาวศรีได้เรียนรู้และปรับใช้ทักษะและยุทธศาสตร์ที่ได้เรียนรู้ในการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดกฎหมายและการกระทำผิดซ้ำ และเพื่อช่วยให้พวกเขาเข้าใจว่าตนเองต้องรับผิดชอบการกระทำของตน

โครงการจะต้องสอดคล้องกับคุณค่า วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชนเผ่าศรี ในการที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โครงการควรมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนอายุไม่เกิน 35 ปีที่ประสบความยากลำบากในการใช้ชีวิตในโรงเรียนหรือในชุมชน โครงการควรมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการทำพฤติกรรมของตน และมีกระบวนการที่สร้างให้เยาวชนสามารถพัฒนาความรู้สึกว่าต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

4.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

โครงการที่ส่งเข้ารับการพิจารณาควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- แสดงให้เห็นว่าโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน
- แสดงให้เห็นศักยภาพและคุณสมบัติของผู้ขอทุนว่ามีความสามารถบริหารจัดการเงินทุน รวมทั้งทำกิจกรรมให้สำเร็จ และจัดทำรายงานโครงการที่แสดงให้เห็นผลลัพธ์
- ให้อยู่ภายใต้กรอบเกี่ยวกับกิจกรรมที่โครงการจะทำและผลที่คาดว่าจะได้รับ
- มีองค์ประกอบด้านการให้การศึกษาและสร้างความตระหนัก รวมถึงการอบรมและให้คำปรึกษา
- ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากชุมชนที่เกี่ยวข้อง
- แสดงให้เห็นว่าชุมชนหรือคณะกรรมการยุติธรรมชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการนี้
- มีการแสดงงบประมาณที่เหมาะสม รวมทั้งงบประมาณที่องค์กรภาคีช่วยสนับสนุนและงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ
- มีกรอบระยะเวลาการดำเนินโครงการที่ชัดเจน (เช่น กิจกรรมหลักจะจัดขึ้นเมื่อไร ผลลัพธ์ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นเมื่อไร และโครงการจะสิ้นสุดเมื่อไร)
- กิจกรรมไม่ซ้ำกับโครงการ แผนงาน หรือบริการที่ทำอยู่แล้วกับกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน
- แสดงให้เห็นศักยภาพของผู้ดำเนินโครงการที่จะรักษาความลับของกลุ่มเป้าหมาย รักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมาย
- มีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินผล
- พัฒนาโครงการขึ้นจากข้อเสนอแนะที่ได้จากการติดตามผลโครงการก่อน หรือหลังการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย

ในส่วนของขั้นตอนการพิจารณาและอนุมัติโครงการ เจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมมีความรับผิดชอบในการรับใบสมัครขอรับทุนและพิจารณาใบสมัคร เพื่อให้มั่นใจว่าผู้สมัครเข้าเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ใบสมัครมีเอกสารครบถ้วน และกิจกรรมโครงการตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนโยบายของกระทรวง

หากใบสมัครไม่ครบถ้วน เจ้าหน้าที่จะพยายามติดต่อกับผู้สมัครเพื่อขอให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม เมื่อพบว่าใบสมัครขอทุนเข้าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีเอกสารครบถ้วนแล้ว ก็จะส่งใบสมัครไปยังคณะกรรมการประสานงานของกระทรวงยุติธรรมเพื่อทำการพิจารณาใบสมัครอีกครั้งหนึ่ง ว่ามีกรณีที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ มีการได้รับเงินทุนจากแหล่งอื่นหรือไม่ หรือมีกรณีความไม่โปร่งใสของผู้ขอรับทุนมาก่อนหน้านี้หรือไม่

จากนั้น ใบสมัครจะถูกส่งไปยังคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาทางกฎหมายที่แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อพิจารณาใบสมัครกองทุนนี้โดยเฉพาะ จากนั้นคณะอนุกรรมการฯ จะจัดทำข้อเสนอแนะให้แก่รัฐบาลชาติคีรีว่ามีโครงการใดควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณ รัฐบาลชาติคีรีจะทบทวนใบสมัครขอรับทุนอีกครั้ง รวมทั้งพิจารณาข้อเสนอแนะจากคณะอนุกรรมการฯ และตัดสินใจโครงการที่สมควรได้รับทุน

4.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

รัฐบาลเผยแพร่ข่าวสารและรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับเงินทุนในเอกสารที่สามารถดาวน์โหลดได้ ผ่านทางเว็บไซต์ http://www.creejusticefunds.ca/images/SITE_DOCS/youth_eng_docs/Youth_Engagement_Fund.pdf

4.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ไม่มีข้อมูล

4.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

ผู้รับเงินกองทุนจะต้องส่งรายงานการเงิน รายงานประเมินผล และรายงานกิจกรรมรวมทั้งเอกสารที่กำหนดอื่น ๆ ทุกไตรมาส รวมทั้งข้อมูลอื่นใดที่ทางกระทรวงยุติธรรมร้องขอ นอกจากนี้ ผู้รับทุนจะต้องเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อตกลงที่ทำกับกระทรวงยุติธรรม แผนปฏิบัติการดังกล่าวจะต้องอธิบายถึงกิจกรรมและงานใด ๆ ที่จะดำเนินการโดยผู้รับทุน รวมทั้งต้องรายงานเกี่ยวกับเครื่องมือที่จะใช้ดำเนินการวัดประสิทธิผลจากการดำเนินโครงการให้แก่กระทรวงฯ โดยกระทรวงขอสงวนสิทธิในการตรวจบัญชีโครงการและประเมินผลโครงการทุกโครงการในระหว่างดำเนินการและหลังสิ้นสุดโครงการ

4.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ไม่มีข้อมูล

5. แคนาดา: #RisingYouth กองทุนเพื่อเยาวชนทำงานในท้องถิ่น

5.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

TakingITGlobal เป็นเครือข่ายเยาวชนที่ใหญ่ที่สุดเครือข่ายหนึ่งในโลก ที่ศึกษา มีส่วนร่วม และทำงานเพื่อแก้ปัญหาและความท้าทายที่โลกเผชิญอยู่ วิสัยทัศน์ของ TakingITGlobal คือ “เยาวชนทั่วโลกมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกันอย่างแข็งแกร่งในการสร้างโลกที่ไม่แบ่งแยก สงบสุขและยั่งยืน”

TakingITGlobal มีพันธกิจในการเสริมพลังเยาวชนเพื่อให้เข้าใจและลงมือปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและในโลก

TakingITGlobal สนับสนุนเยาวชนและกลุ่ม/องค์กร/นักการศึกษาที่ทำงานเพื่อสนับสนุนเยาวชนสามารถแปรแนวคิดเป็นการปฏิบัติ ประสานความร่วมมือระดับสากล และส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการให้ความรู้เด็กและเยาวชนในชั้นเรียน โดย TakingITGlobal ทำงานร่วมกับนักการศึกษาในโรงเรียนหลายพันแห่งใน 150 ประเทศ TakingITGlobal ยังเชื่อมั่นว่า ความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเสริมศักยภาพให้เยาวชนและพันธมิตรของพวกเขาบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน และได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพอย่างเท่าเทียม โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการทำงานดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมกิจกรรมและนวัตกรรมทางสังคมของเยาวชน
2. ประสานและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้และเชื่อมต่อของกลุ่มเยาวชน
3. สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางดิจิทัล

5.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

#RisingYouth เป็นโครงการที่ดำเนินงานโดย TakingITGlobal มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเยาวชนในการสร้างประเทศแคนาดาและพัฒนาศักยภาพชีวิตของตนโดยการมอบสิ่งที่ดีคืนสู่ชุมชน โครงการนี้ริเริ่มโดยเยาวชนเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมกับการทำงานบริการเพื่อชุมชน โดยมีระยะเวลา 2 ปีจนถึงเดือนมีนาคม 2563

5.3 ที่มาของเงินทุน

โครงการนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดาภายใต้การริเริ่มของ Canada Service Corps initiative ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้รัฐบาลแคนาดา ที่มีหน้าที่ส่งเสริมให้เยาวชนแคนาดามีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อก่อให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อชุมชน โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่กระจาย

ตัวอยู่ทั่วประเทศ ที่ทำงานในชุมชนต่าง ๆ ในประเด็นต่าง ๆ กัน เช่น สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างประชาธิปไตย เป็นต้น

5.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

โครงการ #RisingYouth มีเงินทุนขนาดเล็กเป็น 3 ระดับซึ่งขึ้นอยู่กับกรอบและขนาดของโครงการที่เยาวชนนำเสนอ ได้แก่

1. **เงินทุน \$250** – สำหรับกิจกรรมขนาดเล็กที่เยาวชนสามารถดำเนินการได้ในจำนวน 1-2 คน เช่น การจัดกิจกรรมใน 1 วันในชุมชน
2. **เงินทุน \$750** – สำหรับโครงการที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ที่สามารถดำเนินการโดยกลุ่มเยาวชน เช่น การจัดทำสวนหย่อมของชุมชน หรือการให้บริการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
3. **เงินทุน \$1500** – สำหรับโครงการที่ดำเนินการโดยเยาวชนกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นและส่งผลกระทบในวงกว้างมากขึ้น โครงการในระดับนี้ต้องมีการจัดทำข้อเสนองบประมาณและมีพี่เลี้ยงในชุมชนเป็นบุคคลอ้างอิงในการสมัครขอรับทุน

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

ผู้ที่มีสิทธิสมัครขอรับกองทุนนี้ ต้องเป็นประชากรชาวแคนาดา หรือเป็นผู้อพยพที่ได้รับสิทธิให้พำนักอย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศแคนาดา โดยตามบริบทของโครงการ เยาวชนหมายถึงผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปีในระหว่างปีที่เข้าร่วมโครงการ

กิจกรรม

เกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการมีดังต่อไปนี้

- ริเริ่มและดำเนินการโดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 – 30 ปี
- เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชนของตน
- มีการให้บริการหรือทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จัดซื้อ
- ดำเนินการในรูปแบบของงานอาสาสมัครที่จะส่งผลกระทบในทางบวกต่อชุมชน
- มีการประสานและร่วมมือกับสมาชิกเยาวชนคนอื่นในการทำกิจกรรม

โครงการไม่ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อระดมทุนหรือเพื่องานการกุศล
- เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากกิจกรรม/โครงการอื่นที่ดำเนินมาก่อน
- เป็นโครงการที่ดำเนินงานภายใต้องค์กรหรือกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มเยาวชน
- มีการจ่ายค่าจ้างหรือค่าตอบแทนให้กับทีมงาน

โดยผู้ส่งข้อเสนอขอรับทุน ต้องทำดังต่อไปนี้

- ระบุสถานการณ์ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาในชุมชน
- บริจาคอุปกรณ์และวัสดุต่างๆ ที่ใช้งบประมาณจัดซื้อให้กับชุมชน โรงเรียน หรือองค์กรสาธารณกุศล หลังจากโครงการ/กิจกรรมเสร็จสิ้น
- ส่งรายงานการดำเนินโครงการให้ TakingITGlobal ภายใน 30 วันหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

5.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

ผู้ขอรับทุนสามารถสมัครขอรับทุนได้ในช่องทางออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ www.risingyouth.ca โดยเลือก เพดานงบประมาณ \$250, \$750 หรือ \$1500 ผู้สมัครขอรับทุนอาจส่งใบสมัครโดยกรอกแบบฟอร์มในรูปของ โปรแกรมเวิร์ดและ PDF ได้ด้วย โดยกำหนดหมดเขตรับพิจารณาของกองทุนแต่ละเพดานมีระยะเวลาปิดรับ สมัครที่แตกต่างกัน โดยสามารถดูกำหนดเส้นตายได้ในเว็บไซต์

5.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

โครงการเผยแพร่ข่าวสารและรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับเงินทุนผ่านทางเว็บไซต์

<https://www.risingyouth.ca/>

5.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

เยาวชนหรือกลุ่มเยาวชนที่ต้องการขอรับทุน สามารถขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่โครงการได้ หรือดูข้อมูลใน เว็บไซต์ของกองทุนเพื่อดูตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับทุน

กองทุนได้จัดทำคู่มือการพัฒนาโครงการเพื่อเสนอขอรับทุน เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการที่เยาวชนคิดค้น และนำเสนอสามารถเข้าถึงและเป็นประโยชน์แก่ชุมชนได้อย่างมีความหมายและประสบความสำเร็จ และมี ข้อเสนอแนะเป็นขั้นตอนว่าควรคำนึงถึงประเด็นใดบ้างก่อนที่จะคิดกิจกรรมในการทำงานกับชุมชน โดยคู่มือ ดังกล่าวสามารถดูได้ในเว็บไซต์ <https://risingyouth.ca/files/Rising-Youth-Grant-Applicant-Self-reflection-Guide.pdf> หรือชมวิดีโอทางยูทูป <https://youtu.be/E8ROJcurbE4>

นอกจากนี้ ในเว็บไซต์ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับ ตัวอย่างการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับทุนที่

<https://risingyouth.ca/files/RisingYouth-Examples.pdf> และตัวอย่างและเรื่องเล่าจากโครงการที่ได้รับ

ทุนที่ <https://risingyouth.ca/stories>

5.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

หน้า Stories ในเว็บไซต์ของกองทุนมีการเผยแพร่กิจกรรมทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ของเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุน: <https://risingyouth.ca/stories>

5.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

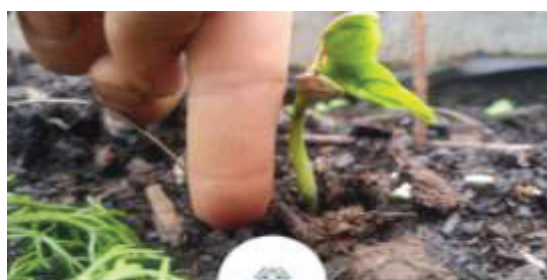
โครงการเดินเพื่อป้องกันการฆ่าตัวตายในชุมชน Arviat, NU โดย Uluadluak Kablutsiak

ผู้ดำเนินโครงการนี้ได้แก่ Vicky Uluadluak Kablutsiak วัย 20 ปีที่อาศัยอยู่ในชุมชน Arviat ใน Nunavut ซึ่งมีประชากรประมาณ 3,000 คนและร้อยละ 65 ของประชากรเป็นชนกลุ่มน้อย คือมีอายุต่ำกว่า 35 ปี Nunavut เป็นพื้นที่ที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในประเทศแคนาดา โครงการนี้จึงจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ เพื่อป้องกันการฆ่าตัวตายของประชากร ในชุมชนไม่ได้มีการรณรงค์ในประเด็นนี้หลายปีแล้ว ดังนั้น โครงการจึงสร้างความตระหนักให้ประชาชนได้มาก โดยมีผู้เข้าร่วมการรณรงค์จำนวนมาก ตั้งแต่เด็ก เยาวชน ไปจนถึงผู้สูงอายุ โครงการยังเป็นแรงบันดาลใจให้ประชากรในชุมชนใกล้เคียงที่ชื่อ Rankin Inlet ให้ตั้งกลุ่มทำงานรณรงค์ในประเด็นเดียวกันที่ชื่อว่า Live for Life โครงการนี้ ช่วยให้ประชาชนสามารถแสวงหาและเข้าถึงบริการช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะวิกฤติในชีวิต ทำให้ผู้คนรู้สึกสบายใจที่จะเปิดเผยความรู้สึกมากขึ้น โดยการให้

ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานและองค์กรช่วยเหลือที่ปกติคนไม่ค่อยรู้จัก นอกจากนี้ โครงการยังช่วยให้เยาวชนสามารถเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายกับเยาวชนในวัยเดียวกันและช่วยกันทำงานเพื่อสังคมอีกด้วย

โครงการขนาดเล็ก ที่ได้รับงบประมาณ 750 เหรียญ โครงการนี้ เป็นกิจกรรมของกลุ่มเด็กหญิง 3 คน ที่ออกเดินป่าเป็นระยะทาง 25 กม. เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพตามเส้นทางเดินป่าในอุทยาน

และได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในป่า เช่น การทำอาหารจากเตาฟืน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และที่สำคัญ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและการทำงานเป็นทีมด้วย

ส่วนภาพนี้ ผู้รับทุนชื่อ Stacey Olynick ซึ่งอาศัยอยู่ใน Saint-Colomban มลรัฐควิเบก ใช้เงินที่ได้รับจากกองทุน #RisingYouth ในการเริ่มต้นสร้างเรือนกระจกขนาดเล็กสองหลังร่วมกับกลุ่มเยาวชนชาติพันธุ์ในชุมชนของเธอซึ่งเรือนกระจกนี้เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้การเพาะเมล็ดพันธุ์ในเรือนกระจก และรู้จักพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ

Anthony Curtis ผู้รับทุนจากกองทุน#RisingYouth ได้นำความงดงามของการเต้นรำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างสายสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชนที่อพยพเข้ามาใหม่ในชุมชน Downsview Roding เป็นการสร้างความสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายระหว่างเด็กและเยาวชน

6. อังกฤษ: กองทุนเสริมสร้างศักยภาพเยาวชน (Youth Capacity Fund)

6.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ (The National Lottery Community Fund) เป็นหน่วยงานสาธารณะที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล โดยเป็นผู้บริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อให้งบประมาณสำหรับการทำงานเพื่อสังคม โดยมีเป้าหมายกว้าง ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตและชุมชน

กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติมีแหล่งทุน 12 ช่องทางที่ได้รับงบประมาณที่จัดสรรจากสำนักงานสลากกินแบ่งแห่งชาติ แหล่งทุนเหล่านี้ให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงชุมชน ปกป้องมรดกของชาติ และส่งเสริมศิลปะ กีฬาและวัฒนธรรม โดยการจัดสรรเงินทุนกระทำโดยผ่านการแต่งตั้งหน่วยงานสาธารณะที่ไม่สังกัดรัฐบาล โดยกองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ เป็นช่องทางหนึ่งใน 12 ช่องทางดังกล่าว

กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาว และนโยบายหลักๆ ของกองทุน และสร้างหลักประกันว่ากองทุนได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คณะกรรมการมอบหมายหน้าที่ในการบริหารองค์กรประจำวันให้แก่ผู้บริหารและทีมงาน ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการแปรนโยบายให้เป็นไปในการปฏิบัติ โดยแบ่งโครงการเป็นห้าภูมิภาคที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศอังกฤษ ไอร์แลนด์เหนือ เวลส์ สกอตแลนด์และสหราชอาณาจักรในภาพรวม ทีมงานของกองทุนกระจายตัวอยู่ทั่วสหราชอาณาจักร ซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวแทนกองทุนเพื่อติดต่อสื่อสารกับชุมชน โดยทีมงานทำงานใกล้ชิดกับประชากรและร่วมพัฒนาแนวคิดและสร้างโอกาสในการพัฒนาโครงการร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ

6.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

เพื่อสนับสนุนกลุ่มรากหญ้าขนาดเล็กในชุมชนที่ตั้งอยู่ในเบอร์มิงแฮม แบริดฟอร์ด หรือ บาร์คกิง & ดาเกนแฮม ที่ทำงานกับเยาวชนผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงาน หรือการฝึกงานใดๆ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของพวกเขา โดยโครงการนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อองค์กรที่ทำงานกับเยาวชนผิวดำและเอเชีย โดยกองทุนเสริมสร้างศักยภาพเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนองค์กรในด้านต่อไปนี้

1. เสริมสร้างศักยภาพองค์กร เพื่อให้สามารถให้บริการเยาวชนได้ดีขึ้นในอนาคต เช่น เพิ่มพูนศักยภาพ การระดมทุน การพัฒนาองค์กรและเจ้าหน้าที่ การพัฒนาธุรกิจหรือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเยาวชน
2. พัฒนาคือความร่วมมือระหว่างองค์กร เพื่อช่วยสนับสนุนให้องค์กรระดับรากหญ้าได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือภาคเอกชน เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนได้กว้างขวางขึ้น

6.3 ที่มาของเงินทุน

รัฐบาลกำหนดนโยบายให้องค์การสลากกินแบ่งแห่งชาติจัดสรรงบประมาณจำนวน £1.2 ล้านจากบัญชีธนาคารที่ไม่มีการเคลื่อนไหวมาจัดตั้งบัญชีเงินกองทุนเพื่อสร้างสรรค์สังคมในประเทศอังกฤษ เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรท้องถิ่นที่ช่วยเหลือเยาวชนที่เผชิญอุปสรรคในการทำงาน

6.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุนมากน้อยเท่าใด งบประมาณสูงสุดอยู่ที่ £50,000 ต่อกลุ่ม โดยงบประมาณทั้งหมดคือ £1.2 ล้าน

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

เพื่อสนับสนุนกลุ่มรากหญ้าขนาดเล็กในชุมชนที่ตั้งอยู่ในเบอร์มิงแฮม แบริดฟอร์ด หรือ บาร์คกิง & ดาเคนแฮม ที่ทำงานกับเยาวชนผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงาน หรือการฝึกงาน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- กลุ่ม/องค์กรขนาดเล็กเท่านั้น โดยมีเงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่า £250,000, หรือมีลูกจ้างเต็มเวลาน้อยกว่า 3 คน
- กลุ่ม/องค์กรที่ทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน การจ้างงานหรือการฝึกอบรม หรือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากโรงเรียนกลางคันหรือตกงาน
- กองทุนไม่สามารถให้งบประมาณแก่องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือกลุ่มในชุมชน บุคคล องค์กรธุรกิจ หรือองค์กรรัฐ
- กองทุนต้องการให้เงินทุนแก่กลุ่มที่กำลังพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรที่จดทะเบียน และต้องการใช้เงินทุนนี้ในการพัฒนาโครงสร้างองค์กรเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว
- กองทุนสามารถให้งบประมาณแก่เครือข่ายขององค์กรมากกว่า 1 กลุ่ม

กิจกรรม

- กองทุนสามารถให้งบประมาณสำหรับการพัฒนาองค์กร เงินเดือนเจ้าหน้าที่ การฝึกอบรม การพัฒนา เครือข่ายและความร่วมมือ
- กองทุนไม่สามารถใช้งบประมาณสำหรับกิจกรรมทางการเมืองหรือศาสนา กิจกรรมที่เกิดขึ้นก่อนโครงการอนุมัติ การใช้หนี้สิน หรือการทวิจย

โดยกองทุนจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษจากกลุ่ม/องค์กรต่อไปนี้

- กลุ่มขนาดเล็กในชุมชนที่ดำเนินการโดยเยาวชนเชื้อชาติเอเชียหรือผิวดำ
- กลุ่ม/องค์กรที่ยังไม่เคยได้รับทุนจากองค์การสลากกินแบ่งแห่งชาติมาก่อน

- กลุ่มอาสาสมัครที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของทีมงาน
- เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการในระดับรากหญ้า
- กลุ่มที่ต้องการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อพัฒนากิจกรรมที่แก้ปัญหาการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในการจ้างงานเยาวชน
- กลุ่มและกิจกรรมที่อยู่ในพื้นที่ที่มีเยาวชนที่ตกงานอยู่อย่างหนาแน่น

6.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

หลังจากที่ผู้ประสงค์จะขอทุนได้อ่านข้อมูลรายละเอียดและเกณฑ์การคัดเลือกแล้ว

1. สามารถชี้แจงไอดีคร่าวๆ เกี่ยวกับโครงการ โดยกรอกแบบฟอร์มขนาดสั้นออนไลน์ เกี่ยวกับงานที่องค์กรทำอยู่ จะใช้เงินกองทุนเพื่อทำอะไร และใครคือกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่ม/องค์กรทำงานด้วย
2. จากนั้น กองทุนจะพิจารณาไอดีที่น่าสนใจ หากแนวคิดผ่าน เจ้าหน้าที่ก็จะติดต่อไป เพื่อให้ผู้สมัครขอกองทุนกรอกแบบฟอร์มเพิ่มเติม โดยในขั้นตอนนี้ ผู้สมัครขอทุนจะได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิดในการพัฒนาข้อเสนอโครงการโดยละเอียด

6.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

ในเว็บไซต์กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ (The National Lottery Community Fund) มีหน้าเพจที่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนให้สามารถเข้าไปศึกษารายละเอียดได้ที่ :

<https://www.tnlcommunityfund.org.uk/funding/programmes/youth-capacity-fund?fbclid=IwAR39jo3w558OwbXEnym4aH3PUQU4qzYhEVc-gcW-6SMCGxN7OxJ7Plu12Os#section-1>

6.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ไม่มีข้อมูล

6.8 การติดตาม ปังจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

6.9 ไม่มีข้อมูล

6.10 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ไม่มีข้อมูล

7. นานาชาติ: กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก (The Global Youth Empowerment Fund)

7.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก (The Global Youth Empowerment Fund)

จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือของ JUNIOR CHAMBER INTERNATIONAL (JCI)⁹ และ SDG Action Campaign¹⁰ กองทุนนี้บริหารจัดการโดย JCI ร่วมกับ SDG Action Campaign ภายใต้การขึ้นทางยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งมีหน้าที่คัดเลือกโครงการที่จะได้รับงบประมาณจากกองทุน อนุมัติความเปลี่ยนแปลง

ในตัวโครงการ และกำหนดทิศทางของกองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก

กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลกมุ่งเน้นการระดมสรรพกำลังของเยาวชนอายุ 18 – 40 ปี เพื่อทำกิจกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผ่านโครงการระดับชุมชนที่สร้างความตระหนักและสร้างความเป็นเจ้าของให้กับประชากรทุกคน กองทุนยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาคธุรกิจ รัฐบาล และภาคประชาสังคมในการรณรงค์เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นที่การสนับสนุนกิจกรรมและโครงการในระดับชุมชนที่ริเริ่มโดยเยาวชนทั่วโลก กองทุนมีเป้าหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงพลังของเยาวชนในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน โดยใช้กรอบการดำเนินงานเรื่องความเป็นพลเมืองที่แข็งแกร่งของ JCI (JCI Active Citizen Framework) ในการรณรงค์ระดับนโยบาย การทำกิจกรรม และการประเมินผลในระดับโลก

7.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก เป็นกองทุนที่มีเป้าหมายเพื่อเสริมพลังเยาวชนรอบโลกเพื่อส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยผ่านการดำเนินโครงการระดับรากหญ้าในชุมชน โดยให้งบประมาณและจัดการ

⁹ JCI เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีสมาชิกเกือบ 200,000 คนใน 120 ประเทศ JCI เปิดโอกาสทางด้านการพัฒนาและเสริมพลังเยาวชนอายุ 18 – 40 ปีจากทั่วโลกเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางบวกและผลกระทบที่ยั่งยืนโดยการเชื่อมประสานทุกภาคส่วนในสังคมเข้าด้วยกัน

¹⁰ SDG ACTION CAMPAIGN ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2002 ในฐานะที่เป็นโครงการรณรงค์เพื่อสนับสนุนให้พลเมืองโลกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) ปัจจุบัน SDG Action Campaign ทำงานรณรงค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจผู้คนทั่วโลกให้หันมาทำกิจกรรมเพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)

อบรมให้กับโครงการที่ริเริ่มและดำเนินการโดยกลุ่มเยาวชนและผู้ประกอบการทางสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่ทั่วโลก ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง¹¹

โครงการนี้ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรเยาวชนทั่วโลกมาแล้วกว่า \$65,000

7.3 ที่มาของเงินทุน

งบประมาณได้มาจากการระดมทุนของฝ่ายระดมทุนขององค์กร ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากเงินบริจาค

7.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

องค์กรที่ขอรับทุนขององค์กรหนึ่งสามารถสมัครขอรับทุนได้ไม่เกิน 5,000 เหรียญสหรัฐภายในช่วงระยะเวลาโครงการ 12 เดือน โดยกองทุนจะให้งบประมาณแก่นักกิจกรรมเยาวชนจำนวน 50 คนที่ริเริ่มโครงการที่ตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งโครงการทั้ง 50 โครงการนี้ (25 โครงการไม่แสวงหาผลกำไร และ 25 โครงการเพื่อผลกำไร) จะได้รับการเผยแพร่ลงในรายงาน “ทางออกของเยาวชน” (Youth Solutions Report) สามารถเข้าถึงโครงการเตรียมความพร้อมด้านการลงทุน และมีโอกาสที่จะได้รับเงินกองทุนไม่เกิน \$5,000 จากกองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก (สำหรับโครงการที่ไม่แสวงหาผลกำไรเท่านั้น)

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

- โครงการจะต้องดำเนินงานโดยองค์กรและหน่วยงานต่อไปนี้
 1. องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยกิจกรรมจะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นผู้นำของเยาวชน
 2. หน่วยงานราชการซึ่งมีความรับผิดชอบโดยเฉพาะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาและดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ต้องเป็นโครงการที่ได้รับการคิดสร้างสรรค์และริเริ่มโดยเยาวชนอายุระหว่าง 18 ถึง 40 ปี
- ต้องแสดงให้เห็นว่าโครงการส่งผลกระทบต่อชุมชน และเกณฑ์ในการวางแผนโครงการต้องสอดคล้องกับกรอบของ JCI Active Citizen ซึ่งเป็นกลไกการวางแผนสำหรับองค์กรในระดับชุมชนเพื่อที่จะระบุความต้องการของชุมชน

¹¹ เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้รับการรับรองจากผู้นำ 150 ประเทศทั่วโลกในเดือนกันยายน 2015 เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติความยากจน ต่อสู้กับความไม่เท่าเทียมและความอยุติธรรมและแก้ปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศภายในปี 2030

- องค์กรที่ขอรับทุนต้องออกแบบโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลกและสร้างผลกระทบในระดับโลกอย่างน้อย 1 เป้าหมาย
- โครงการควรเปิดโอกาสให้ภาคีในชุมชนที่มีเป้าหมายเดียวกันมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการด้วยการประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนด้านการเงิน การสนับสนุนที่ไม่ใช่ตัวเงินหรือด้านสื่อสาร
- โครงการจะต้องมีการวางแผนว่าองค์กรที่ดำเนินการจะให้การสนับสนุนโครงการอย่างไร โดยองค์กรที่ผู้สมัครทำงานอยู่ด้วยควรสนับสนุนเงินทุนอย่างน้อยร้อยละ 50 ของงบประมาณที่ขอจากกองทุน
- โครงการควรมีกฎไกสำหรับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และต้องส่งรายงานความก้าวหน้าระหว่างการทำงานและรายงานหลังสิ้นสุดโครงการ

กิจกรรม

กองทุนจะพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับโครงการที่มีคุณสมบัติต่อไปนี้

- มีความเป็นนวัตกรรม โครงการควรนำเสนอวิธีการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาที่มีความแปลกใหม่ โดยใช้วิธีใหม่ๆ โมเดลใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือปรับใช้วิธี เทคโนโลยี หรือโมเดลเก่าด้วยแนวทางใหม่
- มีแนวโน้มที่จะขยายผลหรือทำซ้ำในพื้นที่อื่นได้
- มีงบประมาณที่สมเหตุสมผลและมีศักยภาพที่จะดำเนินต่อไปแม้หลังจากโครงการสิ้นสุด

7.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

ผู้สมัครขอรับทุนสามารถสมัครได้ทางออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ โดยมีขั้นตอนคร่าวๆ ดังต่อไปนี้

- 1) กรอกและส่งแบบฟอร์มแสดงความสนใจ จากนั้น หากผู้สมัครมีคุณสมบัติครบเกณฑ์ที่จะได้รับทุนจะได้รับอีเมลตอบกลับจากกองทุน ซึ่งจะนำไปสู่การสมัครในขั้นตอนที่สอง
- 2) ขั้นตอนที่สองนี้ ผู้สมัครจะต้องล็อกอินเข้าไปและสร้างบัญชีผู้สมัครในเว็บไซต์ของกองทุนเพื่อเตรียมพร้อมจะสมัครเข้ารับขอเงินทุนทำโครงการ
- 3) จากนั้น ผู้สมัครจะได้รับอีเมลจากกองทุน พร้อมทั้งใบสมัครโครงการและกำหนดเส้นตายในการรับพิจารณาโครงการ

โดยผู้สมัครขอรับทุนสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่กองทุนทางอีเมล info@gyefund.org ในกรณีที่มีคำถามใดๆ ระหว่างสมัครขอรับทุน

7.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

กองทุนเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนผ่านทางเว็บไซต์

https://www.dcyg.gov.ie/documents/youthaffairs/20180808_LYCGS2018InfoGuidanceNote.pdf

และเฟซบุ๊ก <https://web.facebook.com/gyefund/>

7.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

กองทุนมีการจัดทำรายงาน “ทางออกของเยาวชน” (Youth Solutions Report) ที่นำเสนอผลงานการคิดริเริ่มของเยาวชนที่เป็นแนวคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่ท้าทายหลายด้านของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ละปีจะมีโครงการที่ได้รับคัดเลือก 50 โครงการ จะได้รับการเผยแพร่ในรายงานนี้ซึ่งจะเปิดตัวในสมัชชาสหประชาชาติที่จัดขึ้นช่วงเดือนกันยายน ณ กรุงนิวยอร์ก เจ้าของโครงการทั้ง 50 โครงการจะยังได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการ SDSN Youth’s Investment Readiness Program ซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมและให้การสนับสนุนเยาวชนในการพัฒนาไอเดียนวัตกรรมของตนให้สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ โดยโครงการนี้ใช้เวลา 16 สัปดาห์ โดยใน แต่ละสัปดาห์ เยาวชนจะเข้าร่วมเว็บมินาร์หนึ่งครั้ง มีโอกาสได้พบปะกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ทั้งจากภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสายงานของตน และมีที่ปรึกษาส่วนตัวในการพัฒนาโครงการ พัฒนาโครงการและรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งโอกาสที่จะได้พบปะกับผู้พร้อมจะลงทุนพัฒนานวัตกรรมดังกล่าวต่อไป¹²

นอกจากนี้ กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก ยังมีการจัดตั้ง Youth Solutions Hub (YSH) ซึ่งเป็นชุมชนออนไลน์ที่จะเปิดโอกาสให้วัยรุ่นเยาวชนได้พบปะกันเพื่อพัฒนาโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับที่ปรึกษา พร้อมทั้งมีเครื่องมือและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เยาวชนสามารถขยายผลการดำเนินงานของตนได้¹³

7.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

ไม่มีข้อมูล

7.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

โครงการโตวาทีเพื่อสร้างสันติภาพ

ประเทศโคลัมเบียอยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคหลังสงคราม โรงเรียนจึงมีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่มีสันติภาพ ดังนั้น ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (conflict resolution) จึงมี

¹² <http://www.youthsolutions.report/blog/2019/5/4/call-for-applications-sdsn-youth-and-jci-partner-for-2019-youth-solutions-report>

¹³ <http://www.youthsolutions.report/blog/2018/10/29/press-release-announcing-the-youth-solutions-hub>

ความสำคัญมาก ศูนย์เพื่อความเป็นพลเมืองและสิทธิที่ไม่แบ่งแยก (Center for Inclusion Citizenship and Rights - INCIDE) เป็นองค์กรที่ส่งเสริมการคิดแบบวิพากษ์และความอดทนในภาคการศึกษา องค์กรใช้วิธีการได้วาทิเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยให้กว้างขวางลึกซึ้ง และเรียนรู้ทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะในการฟัง การอดทน การต่อรองและการอภิปรายถกเถียงเพื่อปกป้องจุดยืนและผลประโยชน์ของตนเอง โครงการนี้มีอายุ 1 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะในการส่งเสริมการพูดในที่สาธารณะ การได้วาทิ และทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งให้แก่เด็ก ๆ ในโรงเรียนแห่งหนึ่งใน Barrancabermeja.

โครงการห้องเรียนในค่ายผู้ลี้ภัย

Kyaka II เป็นค่ายผู้ลี้ภัยแห่งหนึ่งในประเทศยูกันดา ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณเกือบ 45,000 คน ซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยมาจากประเทศเพื่อนบ้านที่เผชิญกับความไม่สงบและความขัดแย้ง เด็ก ๆ เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างจำกัด ดังนั้น องค์กรนวัตกรรมเยาวชนเพื่อการพัฒนาในแอฟริกา (Youth Initiative for Development in Africa - YIDA) จึงได้จัดสร้างห้องเรียนขนาดเล็กขึ้น 3 ห้องเพื่อเปิดให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ในค่ายผู้ลี้ภัยแห่งนี้ โดยจะมีการจัดจ้างครูเพื่อมาสอนนักเรียนประมาณ 500 คนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังจะมีการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวเพื่อปลูกข้าวโพดและถั่วเพื่อใช้เป็นอาหารกลางวันสำหรับเด็ก โครงการนี้จึงมุ่งเน้นที่จะเสริมสร้างศักยภาพและการเรียนรู้แก่เด็กที่พลัดถิ่นมาจากประเทศอื่น¹⁴

¹⁴ <https://jci.cc/en/news/31841>

8. สก็อตแลนด์ – เงินทุนขนาดเล็กสำหรับกิจกรรมเยาวชนสภาเมืองอาเบอร์ดีน (Youth Activities - Small Grants Fund)

8.1 เกี่ยวกับองค์กรและเงินทุน

สภาเมืองอาเบอร์ดีน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสก็อตแลนด์ สภาเมืองแห่งนี้ได้รับการแต่งตั้งขึ้นในปี 1996 ภายใต้กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นของสก็อตแลนด์ เป็น 1 ใน สภาเมือง 32 แห่งของสก็อตแลนด์ มีประชากรประมาณ 228,000 คนโดยมีประชากรวัย 16-25 ปีประมาณ 17,000 คน

ในปี 2014 สภาเมืองอาเบอร์ดีนได้ทำโครงการ Aberdeen Guarantees เป็นส่งเสริมการฝึกอาชีพในท้องถิ่น เพื่อสร้างโอกาสการจ้างงานให้แก่เยาวชน โดยเน้นที่กลุ่มเป้าหมายอายุ 14 – 25 ปี โครงการนี้ส่งเสริมโอกาสในท้องถิ่นผ่านทาง การสื่อสารออนไลน์ทางเว็บไซต์ www.aberdeenguarantees.com และทำงานร่วมกับ องค์กรภาคีอื่น ๆ ในเมือง รวมถึงบริษัทห้างร้านในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจ้างงานเยาวชน

นอกจากนี้ สภาเมืองยังมีโครงการให้เงินทุนสำหรับเยาวชนอายุ 16-19 ปี เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจและเพิ่มพูนความสัมพันธ์กับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ สภาเมืองยังริเริ่มจัดทำ การสำรวจมุมมองของเด็กและเยาวชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรงว่าควรจัดโครงการเพื่อสนับสนุนการศึกษา และฝึกอาชีพได้อย่างไร¹⁵

8.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน

เงินทุนขนาดเล็กสำหรับกิจกรรมเยาวชนสภาเมืองอาเบอร์ดีน มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการงบประมาณขนาดเล็กเพื่อทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์แก่ชุมชนของตนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเมือง ผู้ที่ได้รับเงินทุนยังจะได้ประโยชน์จากการได้รับประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ และเสริมสร้างความมั่นใจ¹⁶

8.3 ที่มาของเงินทุน

เงินทุนจัดสรรจากงบประมาณประจำของสภาเมืองอาร์เบอร์ดีน

¹⁵ <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisation/aberdeen-city-council.10511/>

¹⁶ <https://www.aberdeencity.gov.uk/>

8.4 เกณฑ์และเงื่อนไขในการให้เงินทุน

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน

เงินทุนจำนวนไม่เกิน £1,500

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

เกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการที่ได้รับทุนค่อนข้างเปิดกว้าง กลุ่มเยาวชนสามารถทำกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- เด็กและเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดทำใบสมัครขอรับทุนและให้แนวคิดในการจัดทำโครงการ
- เงินทุนไม่สามารถให้กับบุคคลได้
- กลุ่มที่ขอรับทุนจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในอาเบอร์ดีนเท่านั้น
- กลุ่มที่ขอรับทุนต้องเป็นองค์กรอาสาสมัครตามคำนิยามของนโยบายเกี่ยวกับองค์กรอาสาสมัครของสภา
- ผู้สมัครต้องเป็นกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนหรือโรงเรียนที่ทำงานกับเด็กและเยาวชนอายุ 12 – 25 ปี
- เงินทุนไม่สามารถสนับสนุนเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ได้
- งบประมาณสูงสุดไม่เกิน £1,500 โดยจะให้ 1 กลุ่มต่อปี และให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ยังไม่เคยรับเงินทุนมาก่อน

ใบสมัครขอรับทุน ควรประกอบไปด้วยเนื้อหาที่สำคัญต่อไปนี้

- เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในโครงการอย่างไร
- ทำไมผู้สมัครจึงคิดว่าแนวคิดของกลุ่มจึงสอดคล้องกับเกณฑ์ของเงินทุนนี้ และสอดคล้องอย่างไร
- ชุมชน เมื่อ เด็กและเยาวชนจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการทำโครงการนี้
- งบประมาณที่ต้องใช้มีอะไรบ้าง (แจกรายละเอียด)
- กลุ่มจะรายงานผลการดำเนินงานต่อสภาเยาวชนเมืองอาร์เบอร์ดีนอย่างไร

8.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุน

ผู้สมัครขอทุนสามารถดาวน์โหลดใบสมัครได้จากเว็บไซต์ โดยสภาเมืองอาร์เบอร์ดีนมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

- ผู้สมัครควรอ่านในคู่มือการสมัครขอรับการสนับสนุนเงินทุนก่อน ว่ากลุ่มหรือองค์กรของตนอยู่ในเกณฑ์ได้รับทุนหรือไม่
- กรอกข้อความลงในใบสมัคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเอกสารคู่มือ
- จากนั้นส่งไปสมัครมายังที่อยู่ที่เรา: Youth Activities Small Grants Fund Mile End School Community Wing Midstocket Road Aberdeen AB15 5LT

ใบสมัครขอรับทุนจะได้รับการพิจารณาจากสมาชิกสภาเยาวชนเมืองอาเบอร์ดีนและสมาชิกสภาเมือง ซึ่งจะจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการสภาเมืองเพื่ออนุมัติ

ผู้สมัครจะได้รับแจ้งการตัดสินใจของคณะกรรมการประมาณ 6 สัปดาห์หลังจากปิดรับใบสมัครแล้ว กลุ่มที่ได้รับเงินทุนจะต้องระบุว่าสภาเมืองฯ เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณโครงการในกิจกรรม/สิ่งพิมพ์ทุกชิ้นที่ปรากฏสู่สาธารณะ

8.6 ช่องทางในเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสภาเมืองอาเบอร์ดีน:

<https://www.aberdeencity.gov.uk/> ซึ่งรวมข่าวสารเกี่ยวกับเงินกองทุนสำหรับกลุ่มในชุมชนกองทุนอื่น ๆ

8.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ไม่มีข้อมูล

8.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

ไม่มีข้อมูล

8.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ไม่มีข้อมูล

สรุปจากกรณีศึกษาที่นำเสนอทั้ง 8 กรณีเบื้องต้น จะเห็นได้ว่า

การให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชนมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศและท้องถิ่น โดยองค์กรที่ให้ทุนมีทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนในทุกระดับตั้งแต่ ภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป กระทรวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคธุรกิจและองค์กรภาคประชาสังคม

ในด้านของนโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน โดยหลักๆ แล้ว เงินทุนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนด้วยกัน เพื่อพัฒนาความมีจิตอาสาและเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ โดยลักษณะกิจกรรมค่อนข้างเปิดกว้าง ในกรณีศึกษาบางกองทุน มุ่งเน้นประเด็นและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะตามวัตถุประสงค์ขององค์กรต้นสังกัด เช่น กรณีของประเทศแคนาดา มีเงินทุนสำหรับทำงานกับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรมหรือผ่านกระบวนการยุติธรรมมาแล้ว กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก มุ่งเน้นโครงการจากเด็กและเยาวชนที่พุ่งเป้าเพื่อตอบโจทย์ของเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

งบประมาณของกองทุนส่วนใหญ่ มีที่มาจากต้นสังกัด งบประมาณที่ให้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการได้อย่างไม่เป็นภาระ และการเขียนโครงการเพื่อนำเสนอขอรับงบประมาณไม่ซับซ้อน

ในส่วนของวิธีการขอรับงบประมาณสนับสนุน ทุกโครงการมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเงินกองทุนทางเว็บไซต์ และสามารถส่งโครงการเพื่อรับการพิจารณาผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต

จากหลายกรณี จะเห็นได้ว่า องค์กรที่ให้ทุน ให้กลุ่มเยาวชนนำเสนอแนวคิด (idea) หรือ concept note มาก่อน หากแนวคิดสอดคล้องกับเกณฑ์ของแหล่งทุนหรืองบประมาณ จึงติดต่อกลับให้กลุ่มเยาวชนหรือผู้ขอรับทุนพัฒนาโครงการโดยละเอียดอีกครั้ง

จากการศึกษาเอกสาร พบว่ามีแหล่งทุนหลายแหล่งที่มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ในด้านการพัฒนาโครงการไปสู่การปฏิบัติ เช่น กองทุนนวัตกรรม กองทุนของสหภาพยุโรป และอีกหลายโครงการไม่มีข้อมูลในส่วนนี้

กองทุนของสหภาพยุโรป มีกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น ในเว็บไซต์ของมูลนิธิเยาวชนยุโรป (<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>) มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนให้สามารถเข้าไปศึกษา โดยเฉพาะในหน้า Resource ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับแบบฟอร์มและแนวทางการนำเสนอโครงการ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาประเด็นโครงการ รวมทั้งตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนอื่นๆ อีก ได้แก่ การจัดการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ สำหรับเยาวชนในประเทศสมาชิก โดยร่วมกับภาคีในประเทศสมาชิกจัดการอบรมให้กับองค์กรเยาวชนในระดับชาติและท้องถิ่น โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับมูลนิธิฯ งานและวิธีการทำงานของมูลนิธิ รวมถึงนโยบายด้านเยาวชนและการบริหารจัดการโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรเยาวชน มีการเยี่ยมติดตามโครงการ มูลนิธิฯ มีการเยี่ยมติดตามโครงการที่ตนให้ทุนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสัมมนาประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์และประสบการณ์การทำงานร่วมกับองค์กรเยาวชนที่ตนทำงานด้วย

บทที่ 4

กรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานในประเทศไทย

เกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ในบทนี้ คณะผู้ศึกษาขอนำเสนอกรณีศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุนรวม 20 แห่ง ที่มีความหลากหลายของภาคส่วน คือ ภาครัฐ (ในส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น) เอกชน ธุรกิจ สถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ โดยได้สืบค้นเบื้องต้นว่ามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน จากนั้นได้มีการเก็บข้อมูลโดยการวิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้า ผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมทั้งผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชนจาก 20 แห่งๆละ 2-5 คน ซึ่งได้แก่

- หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง (รวมรัฐวิสาหกิจ กองทุน หน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะ)

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่

- 1) กลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชน
- 2) กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

- 3) สำนักเลขานุการกองทุนสวัสดิการสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- 4) สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

- 5) สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4)
- 6) สำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6)

สำนักเฝ้าระวัง กระทรวงวัฒนธรรม

- 7) สำนักงานกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- 8) บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) /กลุ่ม ปตท.
- 9) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยแผนกสร้างสรรค์โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม

- หน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น

- 10) เทศบาลนครอุบลราชธานี
- กรุงเทพมหานคร ได้แก่

- 11) สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น)
- 12) สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

- สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

13) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

14) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

- หน่วยงานภาคเอกชน

15) สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา จังหวัดพะเยา

16) มูลนิธิสยามกัลป์มาจล

17) มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

18) สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ฯ

- หน่วยงานภาครัฐกิจ

19) ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย

- องค์กรระหว่างประเทศ

20) องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในช่วงปี พ.ศ.2545-2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) ดำเนินการกิจด้านเด็กและเยาวชน ภายใต้โครงสร้างส่วนราชการระดับกรม แบ่งหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบ ทางด้านการกำหนดนโยบายและวิชาการ ออกจากด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความเชี่ยวชาญ ในงานเฉพาะด้าน แต่ด้วยข้อจำกัดในการปฏิบัติจริง ไม่อาจแยกงานการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบาย ไปปฏิบัติออกจากกันอย่างสมบูรณ์ เป็นผลให้เกิดซ้ำซ้อน และไม่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนภารกิจ ในภาพรวมต่อกลุ่มเป้าหมายด้านเด็กและเยาวชนอย่างเชื่อมโยงและบูรณาการกัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินภารกิจยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางอย่างมีเอกภาพเบ็ดเสร็จ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) จึงได้รับการจัดตั้งขึ้น ในวันที่ 6 มีนาคม 2558 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการรวมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายด้านเด็ก และเยาวชน จาก 3 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ สำนักงาน ส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการ และ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และยกระดับหน่วยงานด้านเด็ก และเยาวชนเป็น"กรมกิจการเด็กและเยาวชน"

กรมกิจการเด็กและเยาวชน จึงเป็นหน่วยงานเชิงนโยบายและปฏิบัติ ที่มีการกิจเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริม สวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการกำหนด นโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐ และภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและ เยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีการแบ่งโครงสร้าง ภายในเป็นสำนัก กอง ได้แก่ กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กองส่งเสริมและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และ ครอบครัว กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และสำนักเลขานุการกรม และมีกลุ่มงานต่างๆ ภายในโครงสร้างกอง หรือมีกลุ่มที่ขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ มีกองที่รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชน คือ กองส่งเสริมและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว และกองคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนซึ่งมี 3 ระดับ คือ สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และ 10 ปี ต่อมา คือในปี พ.ศ. 2560 ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้มีสภาเด็ก และเยาวชนเพิ่มขึ้นจาก 3 ระดับเป็น 4 ระดับ คือ เพิ่มสภาเด็กและเยาวชนตำบล เทศบาล ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับจำนวน 8,779 แห่ง ทั่วประเทศ ดังนั้น ในปัจจุบัน กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีกลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชน สังกัดกองส่งเสริมและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งทำหน้าที่การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็ก เยาวชน ทั้งการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชน และองค์กรเด็กและเยาวชน ภายใต้หลักการ “เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” นอกจากนี้ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ยังมีคณะอนุกรรมการกิจการสภาเด็กและเยาวชน ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) เป็นกลไกที่ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน สนับสนุนกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของสภาเด็กและเยาวชน อนุกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานทุกภาคส่วน รวมทั้งผู้แทนสภาเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชน เป็นฝ่ายเลขานุการ ด้วย

1.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนกิจการสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับได้พัฒนาศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน สังคม

1.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

แหล่งที่มาของงบประมาณ มาจากการจัดสรรของงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาลในแต่ละปี โดยผ่านการพิจารณาของสำนักงบประมาณ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยนำเสนอรายละเอียดแผนงาน/โครงการ ในแต่ละปีต่อสำนักงบประมาณฯ ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาของกรรมาธิการงบประมาณสภาผู้แทนราษฎร แต่ละปีประมาณ ได้รับงบประมาณเพื่อกิจการสภาเด็กและเยาวชนประมาณ 200 กว่าล้านบาทต่อปี โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือ “งบอุดหนุนกิจการสภาเด็กและเยาวชน” ที่ให้กับสภาเด็กและเยาวชนเพื่อทำกิจกรรม และอีกส่วนหนึ่งคือ “งบดำเนินการ” ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนใช้ดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพให้แก่สภาเด็กและเยาวชน เช่นการประชุม สัมมนา อบรม ติดตาม ผลิตสื่อ

เอกสาร ฯลฯ ในบางปีงบประมาณดังกล่าวนี้ มีลดลงหรือเพิ่มขึ้นบ้าง ความผันผวนอยู่ที่ร้อยละ 5 ถึง ร้อยละ 10 ของงบประมาณแต่ละปี ซึ่งการเพิ่มหรือลดนี้เป็นผลมาจากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาว่า มีความชัดเจนมากน้อยเพียงใดด้วย

1.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

ในแต่ละปีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ใช้หลักการจัดสรรงบดำเนินงานและงบอุดหนุนให้กับสภาเด็กและเยาวชนตามระดับหรือประเภทของสภา ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 มีดังนี้

- สภาเด็กและเยาวชนตำบล เทศบาล ละ 20,000 บาท
- สภาเด็กและเยาวชนอำเภอละ 30,000 บาท
- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดละ 120,000 บาทถึง 350,000 บาท (ตามขนาดของพื้นที่จังหวัด)
- สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 500,000 บาท
- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ประมาณ 700,000 บาท (ซึ่งจะพิจารณาภายหลัง

จากการจัดสรรให้ตำบล เทศบาล อำเภอ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร)

พื้นที่กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุนเงินทุน คือ สภาเด็กและเยาวชนทุกประเภท ทุกแห่งอย่างทั่วถึงตั้งแต่ตำบล เทศบาล อำเภอ จังหวัด เขต กรุงเทพมหานคร ระดับชาติ คือ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งผ่านการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ ดังนี้

- ระดับตำบล คือ เด็กและเยาวชนในเทศบาลหรือตำบลนั้นๆ ตั้งแต่อายุแรกเกิดจนถึงอายุ 25 ปี รวมกันเป็นสมาชิกในระดับตำบล และคัดเลือกสมาชิกไม่เกิน 21 คน เพื่อเป็นตัวแทนคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลหรือเทศบาล หลังจากนั้นตัวแทนคณะบริหารของแต่ละตำบลก็จะรวบรวมเป็นสมาชิกระดับอำเภอ และคัดเลือกคณะกรรมการสภาระดับอำเภออีก 1 ชุด

- ระดับจังหวัด มาจาก ประธานคณะบริหารระดับอำเภอ รวมกับสมาชิกอีก 4 คน รวมเป็น 5 คนต่อหนึ่งอำเภอ ทุกอำเภอจะรวมเป็นสมาชิกของจังหวัด และคัดเลือกคณะบริหารระดับจังหวัดไม่เกิน 21 คน

- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย มาจากประธานสภาเด็กและเยาวชนจากทั้ง 77 จังหวัด รวมกับตัวแทนกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 38 กลุ่ม ที่มาจากการคัดเลือกของประธานสภาเด็กและเยาวชนจากทั้ง 77 จังหวัด และจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนหรือช่วยเหลือเยาวชนประเภทต่างๆ และมีการจดทะเบียน (จำนวนกลุ่มมากขึ้นกับที่กลุ่มสมัครใจมาลงทะเบียน) ทำให้สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยมีสมาชิกทั้งหมดรวมเป็น 115 คน และสมาชิกทั้งหมดนี้ทำหน้าที่เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งมีจำนวน 26 คน

สำหรับบทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับไม่แตกต่างกันมากนัก โดยแต่ละแห่งรับผิดชอบกิจกรรมงานตามพื้นที่ที่ตนนั้นๆ

สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลดูแลกิจกรรมของเด็กและเยาวชนภายในตำบล มีโรงเรียนในเครือข่ายเป็นสมาชิก โดยทางหน่วยงานระดับตำบล เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล ทำหน้าที่ที่เลี้ยง องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา สภาเด็กและเยาวชนแต่ละตำบลจะดูแลโดยสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ ซึ่งจะรับผิดชอบกิจกรรมในระดับอำเภอและมีโรงเรียนในเครือข่ายเป็นสมาชิกเช่นกัน สภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ จะมีบ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นผู้ประสานงานกับนายอำเภอหรือผู้ที่เกี่ยวข้องระดับท้องที่ ส่วนสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด จะบริหารภาพรวมกิจกรรมของจังหวัด โดยมีบ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นผู้ดูแลเช่นเดียวกับระดับอำเภอ ทั้งนี้มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ร่วมดำเนินการและให้คำปรึกษา

กิจกรรมที่สนับสนุน

นอกจากมีการกำหนดถึงการได้มาของสภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ แล้ว เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาผ่านกระบวนการทำงานเพื่อการพัฒนาตนเอง กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้กำหนดลักษณะของโครงการ /กิจกรรมในแผนการดำเนินงานประจำปีของสภาเด็กและเยาวชน ดังนี้

1.1 กิจกรรมที่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนด เช่น

- (1) การประชุมคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- (2) การประชุมสามัญประจำปีของสภาเด็กและเยาวชน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ยกเว้นสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- (3) การประชุมสมัชชาเด็กและเยาวชน
- (4) การประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของสภาเด็กและเยาวชน หรือการประชุมถอดบทเรียน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.2 กิจกรรมตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล/กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เรื่องเอดส์/อนามัยเจริญพันธุ์ การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน นักสังคมสงเคราะห์น้อย เป็นต้น

1.3 เป็นโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพ/ป้องกัน/คุ้มครอง/พิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนในประเด็นปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่เป็นโครงการรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมหรือองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน

1.4 โครงการ/กิจกรรมที่ไม่ควรดำเนินการจัด ได้แก่ การแข่งขันกีฬา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานนอกพื้นที่จังหวัด และการบูรณาการโครงการ (เอาเงินมารวมกันทำเป็นโครงการเดียว)

หมายเหตุ :

1. การกำหนดลักษณะกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณแก่สภาเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ต้องผ่านการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ แต่ทางสภาเด็กและเยาวชนสามารถเบิกจ่ายได้โดยใช้ใบเสร็จรับเงินที่มีผู้ลงลายมือชื่อรับเงินได้ แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติ

บางจังหวัดกำหนดให้ผู้ลงนามได้เพียงคนเดียวคือ ประธานสภาเด็กและเยาวชน (ในแต่ละระดับเท่านั้น ซึ่งบางครั้งทำให้การเบิกจ่ายไม่คล่องตัว หากประธานสภาเด็กและเยาวชนต้องไปปฏิบัติพื้นที่อื่น)

2. การจัดทำแผนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ เป็นการจัดทำแผนกิจกรรมทั้งหมดของปีงบประมาณของสภาเด็กและเยาวชน ทั้งที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หรือกิจกรรมที่ไม่ใช้งบประมาณ

1.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

ในช่วงไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม-ธันวาคม) ของการใช้งบประมาณ สภาเด็กฯแต่ละแห่งจะจัดทำแผนงานและโครงการขอรับเงินสนับสนุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนซึ่งกรมจะโอนไปยังบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดในช่วงเดือนพฤศจิกายน แต่ช่วงการดำเนินการอาจคลาดเคลื่อนได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่และความสะดวกของสภาเด็กและเยาวชน ในไตรมาสที่ 2 – 4 (มกราคม-กันยายน) เป็นช่วงการดำเนินกิจกรรมและสรุปการดำเนินงาน โดยมีกระบวนการ/ขั้นตอนให้การสนับสนุน ดังนี้

● ช่วงวางแผน และขออนุมัติจัดทำ

1) กรมกิจการเด็กและเยาวชนประสานขอหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัว /อบต./เทศบาล/กทม/อำเภอ/ จังหวัด/ และประสานตรงกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อจัดประชุมคณะบริหารฯเพื่อวางแผนการดำเนินงานประจำปีของสภาเด็กฯ

2) สภาเด็กฯ แต่ละพื้นที่เสนอแผนการดำเนินงานฯ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ(อบต./เทศบาล/กทม.จังหวัด) ตรวจสอบแผนการดำเนินงานฯ

3) ผู้บริหาร (นายก อบต./นายกเทศมนตรี/ผู้อำนวยการเขต/นายกอำเภอ/ท้องถิ่นอำเภอ) เป็นผู้ลงนามเห็นชอบในแผนการดำเนินงาน

4) อบต./เทศบาล/อำเภอ/เขตในกรุงเทพมหานคร/ เสนอแผนการดำเนินงานฯ โครงการและกิจกรรมให้หัวหน้าบ้านพักเด็กฯ อนุมัติ

5) ประธานสภาเด็กและเยาวชนหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจประธานสภาเด็กฯลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่างบ้านพักเด็กฯกับสภาเด็กและเยาวชน

6) อนุมัติแผนการดำเนินงานฯ และโครงการ/กิจกรรม

7) ตรวจสอบรายละเอียดแผนการดำเนินงาน และโครงการ/กิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนให้ถูกต้องตามระเบียบราชการและแนวทางที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน กำหนด

8) เสนอแผนการดำเนินงานฯ และโครงการ/กิจกรรมทั้งหมดให้หัวหน้าบ้านพักเด็กฯอนุมัติ

9) บ้านพักเด็กฯ ส่งจ่ายเช็คในนามของสภาเด็กและเยาวชน และให้ประธานสภาเด็กฯ เป็นผู้รับเช็คจากบ้านพักเด็กฯ

10) สภาเด็กฯเซ็นรับเช็ค และหลังจากนั้นต้องนำไปเข้าธนาคารไม่เกิน 6 เดือน

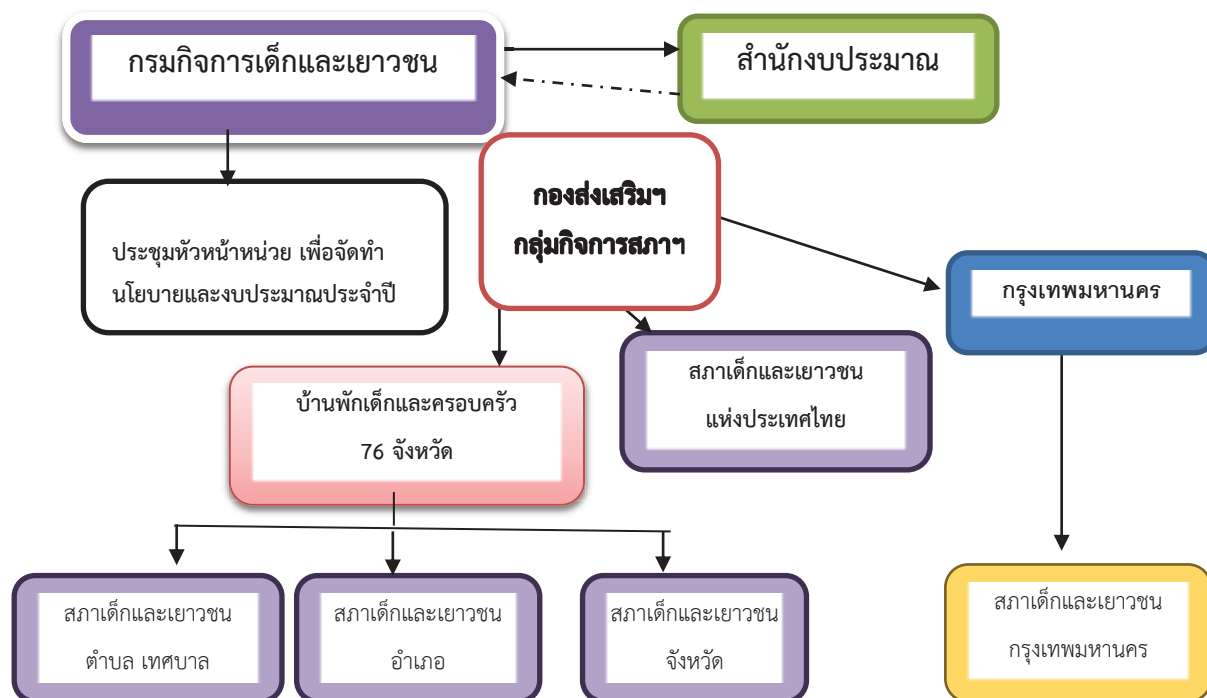
● ช่วงดำเนินการ

สภาเด็กและเยาวชนดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด โดยมีเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็ก หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบฯ อบต./เทศบาล/กทม/อำเภอ/จังหวัด เป็นที่ปรึกษา

● ช่วงหลังจากดำเนินงาน

สภาเด็กฯ ต้องรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์ม และรายงานค่าใช้จ่าย พร้อมเอกสารใบสำคัญต่างๆ หากมีเงินเหลือต้องนำส่งคืนให้กับบ้านพักเด็กฯ หรือทำขออนุมัติเพื่อทำโครงการใหม่ พร้อมกันนั้น บ้านพักเด็กฯ จัดทำสรุปและรวบรวมผลการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน

แผนภาพการจัดการและการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สภาเด็กและเยาวชน

คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ รับผิดชอบการบริหารเงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรร โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมและการบริหารเงินอุดหนุน ได้แก่

- ระดับต่างๆ ท้องถิ่น อบต./เทศบาล มีเจ้าหน้าที่ของบ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นที่ปรึกษา
- ระดับอำเภอ/จังหวัด มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ของบ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นที่ปรึกษา
- ระดับเขต และกรุงเทพมหานคร มีเจ้าหน้าที่หน่วยของสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร เป็นที่ปรึกษา
- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย มีเจ้าหน้าที่กลุ่มกิจการสภาฯ เป็นที่ปรึกษา

1.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติประจำของกระทรวงคือ ในช่วงต้นเดือนตุลาคมของทุกปีหรือต้นปีงบประมาณ กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้จัดการประชุมหัวหน้าส่วนราชการทุก

หน่วยภายในกรม เพื่อให้นโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยนำบทเรียนและข้อมูลการทำงานในปีที่ผ่านมา มาศึกษาวิเคราะห์วางแผน จากนั้นกรมฯ จะเชิญหน่วยงานในพื้นที่ในสังกัดของกรมที่รับผิดชอบงานเด็ก เยาวชน และครอบครัว คือ บ้านพักเด็กและครอบครัว ซึ่งมีอยู่ทุกจังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานคร รับทราบ นโยบายทิศทางการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน และต้องทำหน้าที่ไปเผยแพร่สร้างความเข้าใจต่อให้สภาเด็ก และเยาวชนจังหวัด อำเภอ ตำบล เทศบาลในเขตความรับผิดชอบในจังหวัดตนเอง (ลักษณะดังกล่าวเป็นระบบ แบบสั่งการ มอบหมาย) นอกจากนี้ยังมีการประชุมชี้แจงโดยตรงกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นกลไกช่วยเผยแพร่ข่าวสารต่อ รวมทั้งมีรายละเอียดใน www.dcy.go.th ของกรมกิจการเด็กและ เยาวชน

นอกจากนี้ บ้านพักเด็กและครอบครัว จะออกแบบและปฏิบัติเผยแพร่สร้างความเข้าใจ ในรูปแบบต่างๆ ทั้งการประชุม การส่งเอกสาร รวมทั้งใช้สื่อสังคม เช่น website /face book /line เป็นต้น

1.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

กลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชนมีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชน

2 ทาง คือ

- กรมกิจการเด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมอบรมให้แก่ประธาน และหรือรองประธานสภาเด็ก และเยาวชนแห่งประเทศไทยโดยเป็นประเด็นที่เด็กและเยาวชนต้องการ หรือเป็นที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน พิจารณาว่าควรเสริมให้
- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบตามหน้าที่ ประชาชนชาวบ้าน บุคคลทั่วไปในพื้นที่ ที่เด็กและเยาวชนไว้วางใจและเลือกมาเป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษาช่วยให้ความรู้ ช่วยพัฒนาทักษะ (ทั้งทักษะการทำงานและทักษะชีวิต) แก่เด็กและเยาวชนจากการขั้นตอน กระบวนการของการทำกิจกรรม

1.8 การติดตาม ปักจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตาม กรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชน กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้มีแนวปฏิบัติในการติดตามการสนับสนุน เงินอุดหนุนโดยให้บ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละจังหวัดมอบเจ้าหน้าที่ของหน่วยติดตามการทำกิจกรรม รวมทั้งการรายงาน พร้อมส่งหลักฐานค่าใช้จ่ายเป็นระยะตามแผนปฏิบัติการโครงการที่สภาเด็กและเยาวชน เสนอไว้ ถึงจะสามารถเบิกค่าใช้จ่ายในงวดต่อไป นอกจากนี้กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้สุ่มออกติดตาม ในพื้นที่ด้วย

ปัจจัยความสำเร็จ ที่จริงแล้วมีผลงานความสำเร็จของการส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนสนับสนุน สภาเด็กและเยาวชนอยู่จำนวนมาก ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ได้รับมาหมด แต่ความสำเร็จอยู่ที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงผ่านการทำกิจกรรม อีกประการหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหาร ผู้นำ ของหน่วยงานในระดับต่างๆทั้งหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำทางการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ ความมุ่งมั่นฝ่าฝืนอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

ปัญหาอุปสรรคสำคัญของส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรม ที่สำคัญๆได้แก่

- การใช้เงินทุนที่สนับสนุนเป็นการใช้งบประมาณถูกตีกรอบด้วยกฎหมาย และระเบียบต่างๆ หากไม่มีการอบรมหรือขาดทักษะ อาจทำให้มีความยุ่งยากหรือเบิกจ่ายผิด ดังนั้นกรมกิจการเด็กและเยาวชน จึงได้มีการชี้แจงและเอกสารเป็นคู่มือ อย่างชัดเจน เช่น ในประเด็นของบุคคลผู้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ/กิจกรรม ค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ/กิจกรรม ประเภที่พักอบรม/เข้าค่าย การจัดงาน และการประชุม ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2555 ประเภทบุคคลภายนอก โดยใช้สภาเด็กฯ ที่จัดโครงการ/กิจกรรม เบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมว่าเป็นค่าอะไรได้บ้าง ทั้งนี้ต้องมีการศึกษาก่อนการใช้จ่าย นอกจากนี้ สถานภาพของสภาเด็กฯ ที่ไม่ใช่นิติบุคคล จึงไม่สามารถขอรับงบประมาณจากบุคคลภายนอก หรือจากหน่วยงานในระดับท้องถิ่นได้

- สถานภาพของสภาเด็กฯ ที่ไม่ใช่นิติบุคคล จึงไม่สามารถรับงบประมาณจากบุคคลภายนอก หรือจากหน่วยงานในระดับท้องถิ่น

- ช่องว่างของความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านรูปแบบของสภาเด็กและเยาวชนของเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นระดับๆ ตำบลบางที่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญถึงความสำเร็จ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านรูปแบบของสภาเด็กและเยาวชน ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของสภาเด็กระดับตำบล แต่เนื่องจากกรมกิจการเด็กฯ ไม่มีอำนาจในการสั่งการ จึงทำได้เพียงแต่ขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ท้องถิ่นบางที่จึงไม่การส่งเสริมการจัดกิจกรรม พร้อมกับส่งงบประมาณคืนกลับมาที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน ด้วยเหตุผลว่า มีการกิจกรรมมาก หรือไม่มีเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่จะขับเคลื่อนงาน ซึ่งมีผลทำให้สภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอต้องนำงบประมาณมาจัดกิจกรรมในตำบลนั้นให้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการที่ต้องการให้มีการกระจายถึงเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่น

1.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

สถิติของโครงการหรือกิจกรรมที่ตัวอย่างการทำกิจกรรมที่สภาเด็กและเยาวชนทำ (ซึ่งต้องมาจากสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งเห็นชอบ) ในช่วง 3 ปีถึงปัจจุบันเกี่ยวกับ 5 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ท้องถิ่นวัยรุ่น ความรุนแรงในครอบครัว สื่อสร้างสรรค์ ยาเสพติด และคอร์รัปชัน แม้จะมองว่า 5 ประเด็นนี้ เป็นกรอบหรือนโยบายที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนกำหนดให้สภาเด็กและเยาวชนด้วยก็ตาม แต่สภาเด็กและเยาวชนก็มีความเห็นด้วยว่า 5 ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่สำคัญควรทำ พร้อมกับต้องการทำประเด็นอื่นด้วย แต่อาจไม่มีงบประมาณจึงต้องจัดหาเอง

1.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) กรมกิจการเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องสร้างเสริมการเรียนรู้การใช้คู่มือแนวทางการใช้เงินอุดหนุนอย่างชัดเจน และเข้าใจง่ายในรูปแบบต่างๆ
- 2) สภาเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความชื่นชอบและมีความสามารถเกี่ยวกับการเงินมีส่วนรับผิดชอบ
- 3) ศึกษาถึงแนวทางการปรับสภาพของสภาเด็กฯ เพื่อสามารถรับงบประมาณจากบุคคลภายนอก หรือจากหน่วยงานในระดับท้องถิ่น
- 4) ควรมีการปรับปรุงการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระบวนการทางคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาเด็กและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีเงินทุนสนับสนุนเงินทุนเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนทำงาน

2.กองทุนคุ้มครองเด็ก

กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

2.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

“กองทุนคุ้มครองเด็ก” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นทุนในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์เด็ก ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 3 ชุด 1) คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติกำหนด มีปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประธานกรรมการ อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นเลขานุการ 2) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร/จังหวัด และ 3) คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ซึ่งทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลงานพร้อมทั้งข้อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กได้แต่งตั้งอนุกรรมการฯ 2 ชุดคือ คณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก และ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเด็กกรุงเทพมหานคร/จังหวัด โดยมีหน่วยปฏิบัติการงานกองทุน แยกเป็นส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง มีหน่วยรับผิดชอบ 2 หน่วยคือ

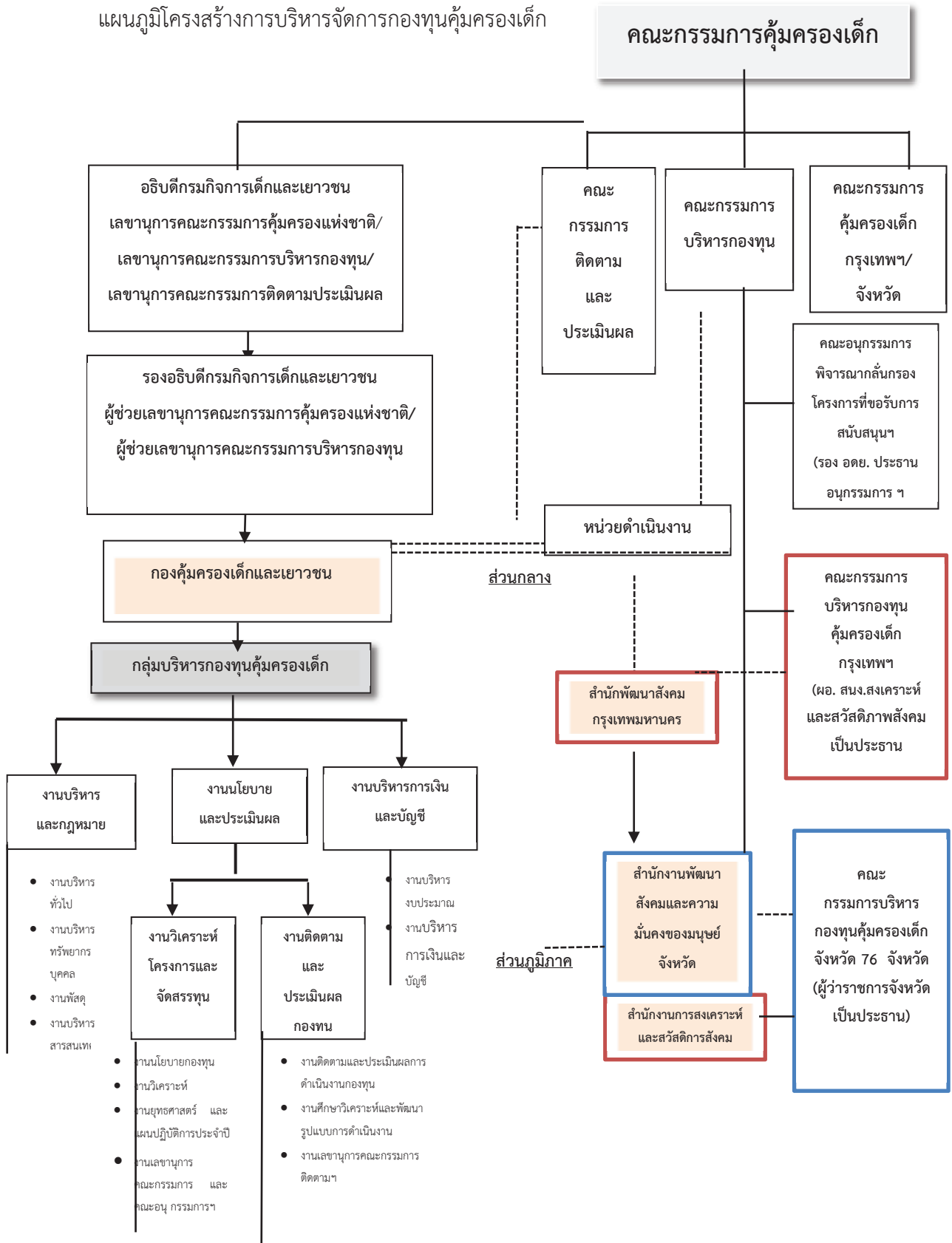
1) กลุ่มการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีหน่วยย่อยเป็น 3 งาน ได้แก่ งานบริหารและกฎหมาย งานนโยบายและประเมินผล และงานบริหารและบัญชี ทั้งนี้ งานนโยบายและประเมินผลยังแบ่งเป็นอีก 2 งานย่อย คือ งานวิเคราะห์โครงการ และงานติดตามและประเมินผล กองทุนมีเจ้าหน้าที่ 15 คนกลุ่มงานละ 3 คน และเจ้าหน้าที่การเงิน 2 คน

2) สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร มีกลุ่มงานจัดสวัสดิการและสงเคราะห์ครอบครัว สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม สำนักพัฒนาสังคม รับผิดชอบ

ส่วนภูมิภาค มีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) รับผิดชอบ โดยได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ 1 คนต่อจังหวัด โดย พมจ. มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ อาทิ นักพัฒนาสังคมฯ เป็นผู้รับผิดชอบ หรือมอบหมายให้พนักงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (พสด.) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน ส่งไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงาน พมจ.เป็นผู้รับผิดชอบ (มีในบางจังหวัด)

ตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองเด็ก ข้างทำนองนี้

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองเด็ก

2.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

กองทุนคุ้มครองเด็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมถึงครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก โดยให้ความช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน รวมถึงเป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านเด็ก ให้แก่องค์กรภาคเอกชนที่ขาดแหล่งทุนในการทำงาน และทำหน้าที่เป็นแหล่งทุนเสริมสำหรับหน่วยงานภาครัฐ กรณีที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้รับการสนับสนุนแต่ไม่เพียงพอเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ดังนั้นการทำงานของกองทุนคุ้มครองเด็กจึงเป็นการทำหน้าที่สนับสนุนให้เกิดกลไกการคุ้มครองเด็ก

กลุ่มเป้าหมาย มี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เด็ก(อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส) ประกอบด้วย เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ (มาตรา 32) เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (มาตรา 40) และนักเรียน นักศึกษาที่พึงได้รับการส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม

2. ครอบครัว ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก

3. องค์กรที่ทำงานด้านเด็ก ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชนซึ่งมีรูปแบบการให้การช่วยเหลือและสนับสนุน 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1 รายบุคคล ได้แก่ การช่วยเหลือเด็ก ครอบครัว ครอบครัวอุปถัมภ์ที่ได้รับความเดือดร้อน และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอผ่านเงินสงเคราะห์รายบุคคล

3.2 รายโครงการ ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานด้านเด็ก ผ่านเงินสนับสนุนโครงการ

2.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

ตามระเบียบที่กำหนดไว้ในมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กำหนดให้เงินกองทุนประกอบด้วย 1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ 2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ 4) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ 5) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดยนิติกรรมอื่น 6) เงินที่รับจากเงินประกันของผู้ปกครองที่ผิดทัณฑ์บนตามมาตรา 37 และ 7) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ทั้งนี้ในทางปฏิบัติตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกองทุนจนถึงปัจจุบัน “เงินกองทุนคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ได้จาก 2 ช่องทาง คือ

1) เงินสนับสนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ผ่านงบประมาณใช้จ่ายประจำปี

2) เงินดอกผลที่เกิดจากทรัพย์สินของกองทุน (ดอกเบี้ยเงินฝาก)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดให้มี “การรับบริจาค” และ “การรับการอุดหนุนเงินจากต่างประเทศ” รวมถึงเงินประกันทัณฑ์บน (6) มาตรา 69 และตามคำสั่ง คสช. ที่ 22/58 เรื่องการริบเงินวางประกันทัณฑ์บนสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เช่น เด็ก เยาวชนที่ใช้พื้นที่จราจรเป็นที่แข่งขันขับรถ (เด็กแว้น) เป็นรายได้ที่ได้มาซึ่งเงินของเงินกองทุนที่ยังขาดความชัดเจนในการจัดการทั้งด้านการเรียกเก็บและผู้รับผิดชอบเก็บรักษาและดูแลเงินในส่วนนี้ก่อนส่งมอบให้กับกองทุนฯ ซึ่งที่ผ่านมาช่องทางดังกล่าวนี้ยังไม่ได้รับการสนับสนุน

การบริหารจัดสรรงบประมาณ/เงินกองทุนในแต่ละปี จะดำเนินการวางแผนล่วงหน้าก่อนปีดำเนินงาน ประมาณ 6 เดือน ภายหลังได้รับทราบจำนวนงบประมาณที่ได้การสนับสนุนจากสำนักงานงบประมาณ ในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี ด้วยเงื่อนไขของเงินกองทุนเรื่องกองทุนหมุนเวียนที่จะต้องมีการดำเนินการพิจารณาแผนก่อนการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้นๆ เป็นระยะเวลา 90 วัน โดยมีการจัดสรรเงินกองทุน ออกแบ่งเป็น 3 หมวด คือ

หมวด 1 เงินสงเคราะห์บุคคล ร้อยละ 31 ของเงินทุนที่ได้รับในแต่ละปี

หมวด 2 เงินสนับสนุนโครงการ ร้อยละ 69 ของเงินทุนที่ได้รับในแต่ละปี และ

หมวด 3 การบริหารจัดการ ร้อยละ 15 ของเงินทุนที่ได้รับในแต่ละปี เช่น เงินเดือน เบี้ยประชุม อาหาร การติดตามประเมินผล และการเดินทาง เป็นต้น

อนึ่ง เงินกองทุนที่ได้จากการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลผ่านงบประมาณใช้จ่ายประจำปี มีการจัดสรรสนับสนุนงบประมาณไม่เท่ากันในแต่ละปี ในปีแรกของการดำเนินงานกองทุนฯ ได้รับการจัดสรร งบประมาณ 30 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2561 ได้รับประมาณ 39 ล้านบาท ทั้งนี้พบว่า การได้รับเงิน สนับสนุนลดลงในแต่ละปี โดยมีสาเหตุมาจาก 1) การพิจารณาการใช้งบประมาณในปีที่ผ่านมาของสำนัก งบประมาณ และเงินคงเหลือในกองทุน (ใช้น้อยให้หน่อย) 2) เงินกองทุนได้รับเงินจากช่องทางเดียว คือ การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ ขาดเงินทุนสนับสนุนในช่องทางอื่นๆ อาทิ การรับบริจาค เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้รับทราบว่ากองทุนฯ มีการเปิดรับบริจาค เงินเข้ากองทุน แต่ปัจจุบันยังไม่มีมีการบริจาคเงินเข้ากองทุน

2.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

คณะกรรมการบริหารกองทุน ได้มีการพิจารณากรอบแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งมีการ จัดสรรเงินกองทุนสู่ระดับจังหวัด แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) **เงินสงเคราะห์รายบุคคล** เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นรายกรณี โดยมีคณะกรรมการมา จังหวัด ดำเนินการพิจารณาจัดสรรในระดับจังหวัดซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากส่วนกลาง ผ่านการโอนเงินตั้งจ่าย ที่ไม่มีการจำกัดเงินในการสนับสนุน

2) **เงินสนับสนุนรายโครงการ** ซึ่งได้รับเงินกองทุนในส่วนนี้มาจากส่วนกลางไปดำเนินการ จัดสรร เพื่อให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ ในจังหวัดที่รับผิดชอบในแต่ละปี ไม่เกิน 500,000 บาท โดย พิจารณาสันับสนุนเงินโครงการละไม่เกิน 150,000บาท (ตามคำสั่งของคณะกรรมการบริหาร) อย่างไรก็ตาม หากมีจำนวนโครงการขนาดไม่เกิน 150,000 บาท เสนอขอรับการสนับสนุนเงินรวมแล้วเกิน 500,000 บาท ทางส่วนจังหวัดสามารถยื่นเรื่องให้ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติให้การสนับสนุนต่อไป โดยสามารถดำเนินการ ได้ต่อเนื่องตลอดปีงบประมาณ ทั้งนี้การกำหนดวงเงินงบประมาณปีละ 500,000 บาท/จังหวัด เพื่อป้องกัน เงินกองทุนเหลือค้างจ่ายที่จะต้องดำเนินส่งคืนส่วนกลางเป็นจำนวนมาก

โดยในแต่ละปีจะมีการจัดสรรเงินทุนสนับสนุนรายโครงการในส่วนจังหวัด ประมาณกว่า 20 ล้านบาท สำหรับโครงการขนาดเล็กไม่เกิน 150,000 บาท จำนวนไม่น้อยกว่า 100 โครงการ และเงินทุน

สนับสนุนโครงการจากส่วนกลาง ประมาณกว่า 10 ล้านบาท สำหรับโครงการขนาดกลางและขนาดใหญ่เกิน 150,000 บาท จำนวน 20 โครงการ

นอกจากนี้การดำเนินงานในแต่ละปียังมีการกำหนดทิศทางการสนับสนุนโครงการที่มีลักษณะสอดคล้องตามกับประเด็นสถานการณ์ปัญหาและความเร่งด่วนของประเทศ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของประเภทโครงการภายใต้กรอบทิศทาง 7 กรอบคือ 1) การสร้างหรือพัฒนาระบบคุ้มครองเด็ก 2) การส่งเสริมศักยภาพครอบครัวเพื่อการดูแลบุตรอย่างเหมาะสม 3) การส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองเด็ก 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกค้าทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และพื้นที่ 5) การพัฒนาเด็ก 6) การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกองทุนคุ้มครองเด็ก และ 7) การให้การช่วยเหลือเด็กเป็นค่าความจำเป็นพื้นฐาน รวมถึงโครงการอื่นตามที่คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กำหนด ให้มีความสอดคล้องตามบริบทและสถานการณ์ปัญหาของประเทศที่เกิดขึ้นในปีนั้นๆ ซึ่งจะพิจารณาประเภทโครงการที่มีลำดับความสำคัญมากเป็นลำดับต้นๆ

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน

1. หน่วยงาน/องค์กร ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นนิติบุคคลและมีใช้นิติบุคคลที่มีส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรภาคเอกชนที่เป็นนิติบุคคลรับรองว่าเป็นองค์กรที่มีผลงานเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ โดยอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์คุ้มครองและส่งเสริมความประพฤติ ซึ่งจะสอดคล้องกับประกาศหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้หากผู้รับทุนเป็นหน่วยงานภาครัฐจะต้องเป็นหน่วยงานที่ไม่มียกงบประมาณปกติสนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยมีการเสนอรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งจะมีการพิจารณาตามความเร่งด่วนเป็นรายกรณี

2. กลุ่มเด็กและเยาวชน “กลุ่มคน” ที่มีจำนวนสมาชิกที่สามารถดำเนินงานโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีได้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล โดยจะต้องมีผลการดำเนินงาน รายงานการประชุม และการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรสาธารณะประโยชน์พัฒนาเอกชนและองค์กรภาคเอกชนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

เงื่อนไขการให้ทุนสนับสนุน

- 1) กรอบวงเงินสนับสนุนโครงการ จัดแบ่งเป็น 3 ขนาด
 - โครงการขนาดเล็ก ขอมานวงเงินต่ำกว่า 300,000 บาท
 - โครงการขนาดกลาง ขอมานวงเงินตั้งแต่ 300,000 – 1,000,000 บาท
 - โครงการขนาดใหญ่ ขอมานวงเงินมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป
- 2) ระยะเวลาเปิดรับโครงการ เปิดให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนสามารถยื่นโครงการได้ ตลอดทั้งปี
- 3) กิจกรรมที่สนับสนุน/ประเภทโครงการ
 - ประเภทโครงการที่ให้การสนับสนุน
 - โครงการตามประกาศหลักเกณฑ์ “การคุ้มครองและส่งเสริมความประพฤติเด็ก”

- โครงการตามกรอบทิศทางในการจัดสรรเงินกองทุน 7 กรอบ ดังกล่าวข้างต้น
- ประเภทโครงการที่ไม่ให้การสนับสนุน ตามมติอนุกรรมการ
 - โครงการใช้เงินทั้งหมดไปกับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการ
 - โครงการลักษณะขอจัดตั้งเป็นแหล่งเงินทุน อาทิ การก่อสร้างอาคารและสาธารณูปโภค การให้ทุนการศึกษา การช่วยเหลือเบี้ยยังชีพ และการสงเคราะห์ต่างๆ เป็นต้น
 - โครงการลักษณะจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านเพียงอย่างเดียว
 - โครงการเข้าซ้อนกับการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับโครงการเร่งด่วนหรือโครงการพิเศษ
 - โครงการที่มีกิจกรรมเป็นจำนวนมากไม่สอดคล้องกับระยะเวลา และมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้น้อย หรือไม่สามารถเกิดผลลัพธ์ได้ตามเป้าหมาย

4) ลักษณะสำคัญของโครงการ

- หากเป็นโครงการของหน่วยงานภาครัฐ ต้องเป็นโครงการริเริ่มใหม่ หรือเป็นโครงการที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติได้ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ
- หากเป็นโครงการขององค์กรภาคเอกชน ต้องเป็นโครงการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการ และแหล่งทุนอื่นๆ
- เป็นโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- รายละเอียดโครงการครบถ้วน ระบุสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและพื้นที่/ชุมชนให้ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ และกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน งบประมาณสมเหตุสมผล ผลลัพธ์ชัดเจนสามารถวัดผลได้ และสามารถแสดงให้เห็นถึงความยั่งยืน ความต่อเนื่องของโครงการหรือสามารถขยายผลต่อไปได้ แม้จะไม่ได้การสนับสนุนจากกองทุน
- มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการดำเนินโครงการ
- หากเป็นโครงการที่ได้รับทุนจากกองทุนมาก่อน ต้องแสดงเหตุหรือข้อมูลที่ชัดเจนว่าจะเพิ่มคุณค่า หรือต่อยอดจากโครงการเดิมอย่างไร

หมายเหตุ : การให้ทุนสนับสนุนเป็นเพียงการสนับสนุนเงินทุนตั้งต้นให้เกิดการดำเนินการไปสู่การขยายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ในระดับพื้นที่ โดยจะไม่มี การสนับสนุนเงินทุนต่อเนื่องในโครงการเดิม ทั้งนี้จะให้ทุนต่อเนื่องผ่านการพิจารณาผลสำเร็จของโครงการที่เกิดขึ้น หรือการขยายผลจากต้นแบบไปสู่พื้นที่ในวงกว้างระดับจังหวัดหรือระดับสังคม

2.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

คณะกรรมการบริหารกองทุนได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 2 เพื่อพิจารณาโครงการ คือ

1) คณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก มีรองอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองเด็กและเยาวชน รองประธานอนุกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเด็กอนุกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ เจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก 2 คนเป็นอนุกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการชุดนี้ ทำหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรองและพิจารณาให้ความเห็นต่อโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยดำเนินการพิจารณากลั่นกรองโครงการขนาดเกิน 150,000 บาท หรือเกินอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารจังหวัด (บอร์ดจังหวัด) ที่ส่วนจังหวัดจัดส่งเข้ารับการพิจารณา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการพิจารณา พร้อมให้ความเห็นต่อโครงการ ก่อนนำเสนอให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาอนุมัติเงินสนับสนุนโครงการ

2) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด/กรุงเทพ

ทำหน้าที่บริหารกองทุนคุ้มครองเด็กในจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาและอนุมัติจ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์รายบุคคล และเงินสนับสนุนโครงการที่ขอรับเงินสนับสนุนไม่เกินโครงการละ 150,000 บาท รวมทั้งรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กในจังหวัดให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร/จังหวัดและคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กเพื่อทราบหรือพิจารณาในทุกสองเดือน คณะอนุกรรมการนี้ ประกอบด้วย

- คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร มีผู้อำนวยการสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เป็นอนุกรรมการ หัวหน้ากลุ่มงานสงเคราะห์และพิทักษ์เด็ก เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้นักสังคมสงเคราะห์ กลุ่มงานสงเคราะห์และพิทักษ์เด็ก 2 คน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด

มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน พร้อมด้วย ท้องถิ่นจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดย พมจ. เป็นเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มการสังคมและสวัสดิการ หรือข้าราชการ ซึ่งได้รับมอบหมายจาก พมจ.เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การยื่นโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน

● หน่วยงานภาครัฐ (ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) เสนอโครงการต่อต้านสังกัดเพื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อนของงบประมาณและภารกิจปกติ พร้อมทั้งให้ต้นสังกัดทำหนังสือรับรองการตรวจสอบดังกล่าว จากนั้นยื่นโครงการฯพร้อมหนังสือรับรอง (ส่วนกลางส่งสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร ส่วนภูมิภาคส่ง สนง.พมจ. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ความเห็นต่อโครงการ)

● องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ในส่วนภูมิภาค
ให้ยื่นผ่าน สนง. พมจ. และในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นที่สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนและกระบวนการให้ทุน

ภายหลังจากที่หน่วยงานยื่นโครงการที่ขอรับทุน พร้อมหนังสือรับรองให้หน่วยงาน(สนง. พมจ. /สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพฯ) ในพื้นที่ที่ตั้งดังกล่าวข้างต้นแล้ว หน่วยงานจะมีการพิจารณาโครงการและอนุมัติโครงการแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ระดับส่วนจังหวัด มีการพิจารณาโครงการไตรมาสละ 1 ครั้ง (3 เดือนครั้ง) โดยดำเนินการพิจารณาโครงการที่มีวงเงินเสนอขอรับการสนับสนุนไม่เกิน 150,000 บาท และทำสัญญาแล้วเสร็จภายใน 1 ไตรมาส ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) การตรวจสอบความถูกต้องของการยื่นขอรับการสนับสนุนตามหลักเกณฑ์ในการยื่นขอรับการสนับสนุน

2) การกลั่นกรองโครงการเบื้องต้น โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ จังหวัด / กรุงเทพมหานคร เช่น ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร พิจารณา/วิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลโครงการให้เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุน และจัดทำรายละเอียดเพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ความเห็นชอบพิจารณาอนุมัติโครงการ เพื่อ

2.1) พิจารณาอนุมัติโครงการ โดยการจัดประชุมคณะกรรมการฯ จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการที่ผ่านการกลั่นกรอง

2.2) แจ้งผลการพิจารณาโครงการและจัดทำสัญญา ไปยังหน่วยงาน/องค์กรที่ขอรับการสนับสนุนทุกโครงการ ทั้งที่ได้รับการพิจารณาอนุมัติและไม่ได้รับพร้อมเหตุผลให้ทราบ

- ระดับส่วนกลาง มีการจัดประชุมพิจารณาโครงการเป็นประจำทุกเดือน มีขั้นตอนดังนี้

1) การตรวจสอบและพิจารณาโครงการ ซึ่งภายหลังจากสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพฯ /พมจ. ส่งโครงการที่มีวงเงินเสนอขอรับการสนับสนุนเกิน 150,000 บาท หรือเป็นโครงการที่มีพื้นที่ดำเนินการหลายจังหวัด หรือโครงการที่มีวงเงินเสนอขอรับการสนับสนุนไม่เกิน 150,000 บาท แต่ใช้จ่ายตามกรอบวงเงินที่ได้หมดแล้ว และดำเนินโครงการภายในปีงบประมาณนั้นที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นของคณะกรรมการฯ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติ

2) การสรุปผล วิเคราะห์กลั่นกรองโครงการ กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสาร พร้อมทั้งสรุปผล การวิเคราะห์กลั่นกรองโครงการในเบื้องต้น และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการ

3) การพิจารณาอนุมัติโครงการ โดยการประชุมคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการ เพื่อตรวจสอบ กลั่นกรอง และพิจารณาให้ความเห็นต่อโครงการ และนำผลการพิจารณาโครงการที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ขอรับการสนับสนุนฯ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองเด็กเพื่อพิจารณาอนุมัติ

4) แจ้งผลการพิจารณาโครงการ กลุ่มบริหารกองทุนฯ ประกาศแจ้งผลการอนุมัติโครงการไปยังโครงการต่างๆ ให้ได้รับทราบทั้งกลุ่มโครงการที่ได้รับการสนับสนุน กลุ่มโครงการพิจารณาขอเอกสารเพิ่มเติม และกลุ่มโครงการไม่ได้รับการสนับสนุน โดยการแจ้งผ่านหน่วยงานต้นสังกัด หรือ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร หรือ พมจ. (ส่วนจังหวัด) ที่รับยื่นโครงการแล้วแต่กรณี ภายหลังจากการรับรองรายงานการประชุมพิจารณาอนุมัติโครงการ 2 อาทิตย์ ก่อนดำเนินการทำสัญญากับโครงการที่ได้รับการสนับสนุนภายหลังจากได้รับอนุมัติเงินภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน สำหรับกรณีกลุ่มโครงการที่ต้องส่งเอกสารเพิ่มเติมเพื่อเข้ารับการพิจารณาอนุมัติในประชุมคณะกรรมการฯ ในครั้งต่อไป โดยทางส่วนกลางจะแจ้งรายละเอียดไปยัง พมจ. เพื่อให้ดำเนินการแจ้งรายละเอียดให้โครงการดำเนินการส่งเอกสารเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ ใหม่อีกครั้ง และเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการอีกรอบ ซึ่งการดำเนินการจะแล้วเสร็จภายใน 3 เดือน

การทำสัญญารับเงินอุดหนุนจากกองทุนและการเบิกจ่าย/โอนเงินกองทุน

1) การทำสัญญา ส่วนกลางจะทำหน้าที่จัดทำหนังสือสัญญารับเงินอุดหนุนจากกองทุนฯ (แบบ คคด. 03) ส่งกลับไปยังส่วนจังหวัดเพื่อให้ผู้รับทุนเซ็นเอกสาร และส่งเอกสารกลับคืนมายังส่วนกลางซึ่งจะตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารสัญญาแล้วเสร็จ จึงโอนเงินตามสัญญาให้กับสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร หรือ พมจ. (ส่วนจังหวัด) เพื่อโอนต่อไปยังผู้รับทุน ทั้งนี้ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินการทำสัญญามีความล่าช้าหรือรวดเร็ว คือ ความกระตือรือร้น/ความใส่ใจของผู้รับทุนในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการทำสัญญา

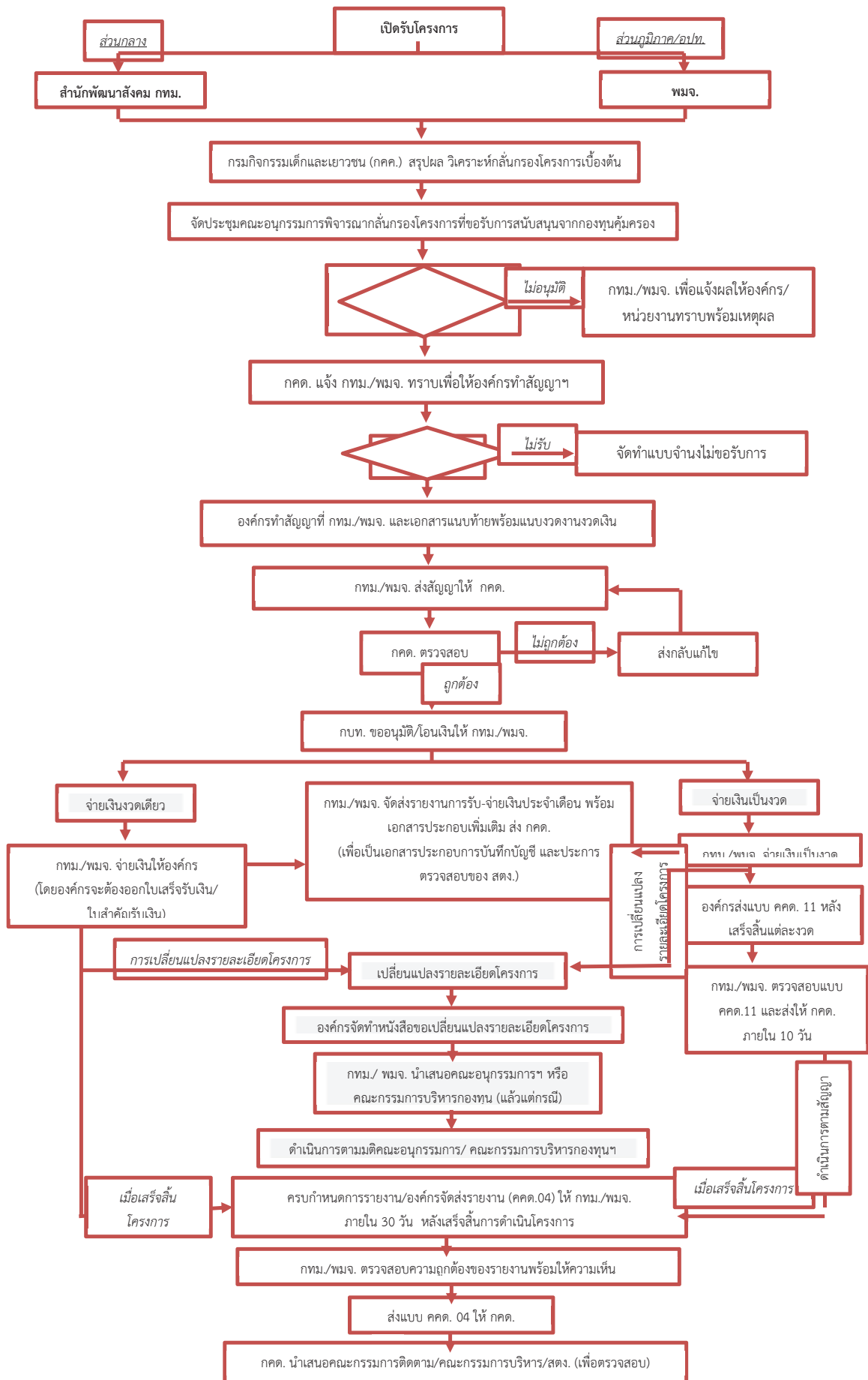
2) การเบิกจ่าย/โอนเงินกองทุน เมื่อกลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กได้รับสัญญารับเงินฯ และได้ตรวจสอบสัญญารับเงินฯ แล้ว จะเบิกจ่าย/โอนเงินกองทุนผ่านธนาคารเข้าบัญชีกองทุนคุ้มครองเด็ก จังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เพื่อเบิกจ่ายให้แก่หน่วยงาน ทั้งนี้โครงการขนาดใหญ่ ซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินการไม่น้อยกว่า 1 ปี จะแบ่งจ่ายโอนเงินเป็น 2-3 งวด โดยส่วนกลางเป็นผู้กำหนด ซึ่งแต่ละงวดเงินจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานและเอกสารการเงินผ่านแบบฟอร์มรายงานผลที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินงานโครงการในเบื้องต้น “เป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่” โดยนิติกรจะเป็นผู้ตรวจเอกสารรายงานและการเงินก่อนดำเนินการโอนเงินในงวดถัดไป

การดำเนินการและรายงานผลของโครงการ

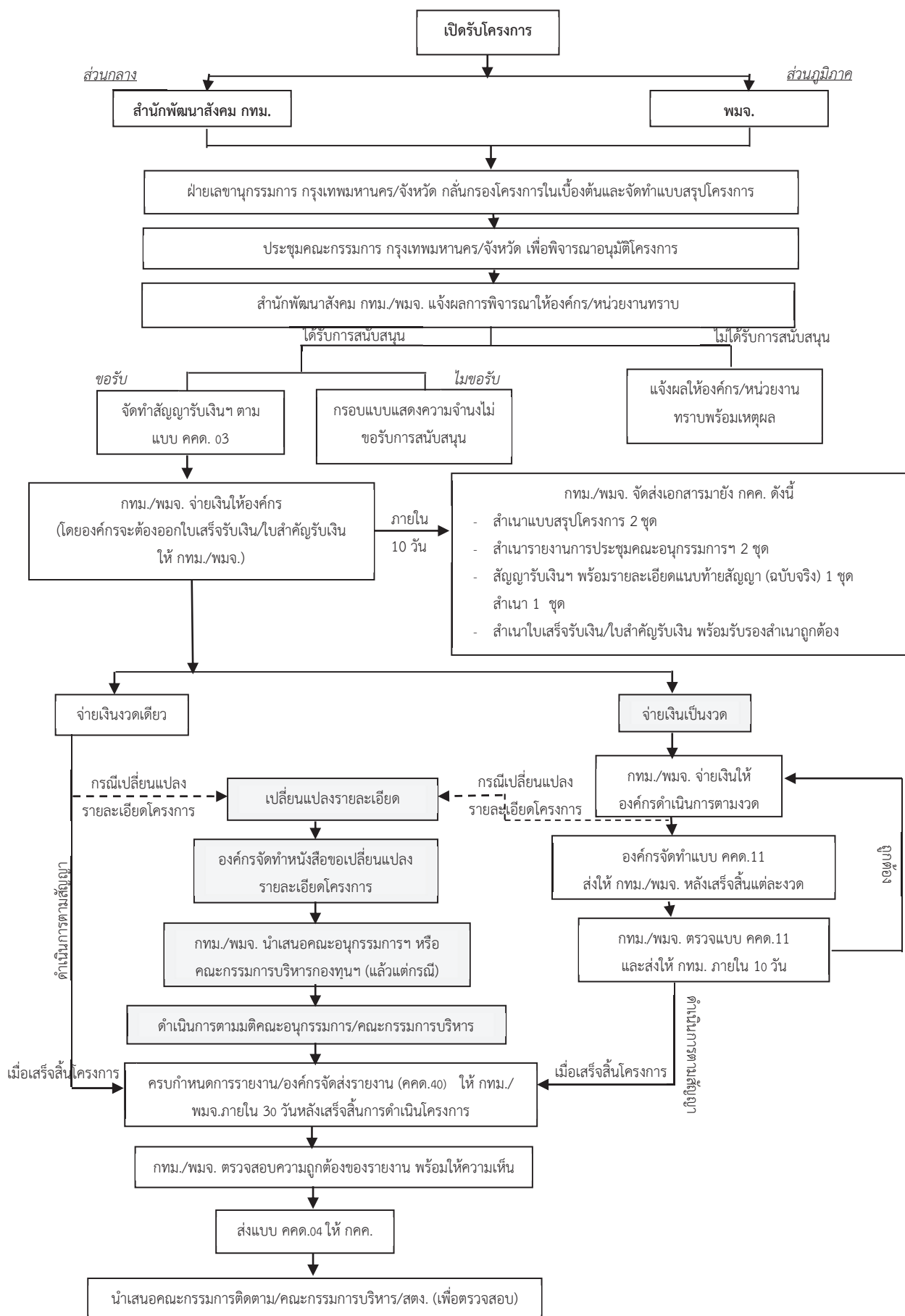
การดำเนินโครงการ องค์กร/หน่วยงาน จะต้องดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนอย่างครบถ้วนทุกกิจกรรม หากมีเงินโครงการเหลือให้ส่งคืนเงินที่เหลือพร้อมดอกเบี้ย (ถ้ามี) ภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันเสร็จสิ้นโครงการ และหากมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ จะส่งเรื่องขออนุมัติมายังสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร หรือสำนักงาน พมจ.

การรายงานผล หน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุน จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงาน โครงการ และการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามแบบ คคด.04 พร้อมใบสำคัญเงิน/ใบเสร็จค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ และจัดส่งให้สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร หรือ พมจ. จำนวน 2 ชุด

แผนผัง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการสนับสนุนโครงการ (กรณีส่วนกลาง)

แผนผัง ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการสนับสนุนโครงการฯ (กรณีจังหวัดดำเนินการ)

2.6 ช่องทางในกาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

การประชาสัมพันธ์เปิดรับโครงการ ผ่าน 3 ช่องทาง ดังนี้

(1) การประชาสัมพันธ์โดยตรงไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนกลาง ดำเนินการจัดส่งเอกสารแผ่นพับและคู่มือฯ ไปยัง พมจ. บ้านพักเด็ก สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ต่อไปยังกลุ่มเป้าหมายและเครือข่าย และ อบต. (อบต. /เทศบาล) ทั้งนี้ได้มีการสร้างเครือข่ายใหม่ๆ ในการประชาสัมพันธ์ในทุกๆ ปี

(2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ Website กรมกิจการเด็กและเยาวชน Line Group, Facebook กองทุน และสปอร์ตกองทุน

(3) การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบ QR code (อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำ) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าสู่ข้อมูลรายละเอียดได้ทันที และสามารถดาวน์โหลดได้ โดยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนและการเปิดรับโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

2.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ในแต่ละปีกรมกิจการเด็กและเยาวชนจะมีการจัดฝึกอบรมองค์กรและหน่วยงานที่ขอรับทุนทั้งที่เคยเสนอโครงการแล้วไม่รับการพิจารณาสนับสนุน และองค์กรใหม่ๆ ที่สนใจขอรับการสนับสนุน เข้าร่วมฝึกอบรม “หลักสูตรการเขียนโครงการ” ซึ่งหากกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ขอรับทุนจะได้รับการอบรมด้วย และ มิได้เป็นอบรมหรือเสริมทักษะเพื่อการพัฒนาศักยภาพการทำกิจกรรมที่ได้รับทุน

2.8 การติดตาม ปฎิบัติความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตามประเมินผลโครงการ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

- 1) การติดตามประเมินผลผ่านเอกสารรายงานโครงการทุกโครงการ
- 2) การลงพื้นที่ติดตามประเมินผล

■ คณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการจากส่วนกลางดำเนินการติดตาม ซึ่งจะมีการดำเนินการเฉพาะโครงการที่คณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการพิจารณาให้ ติดตามผลด้านต่างๆ อาทิ กระบวนการทำงาน ผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ และผลลัพธ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ในระหว่างดำเนินการโครงการ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง มีกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก หรือเป็นโครงการที่มีความน่าสนใจ

■ คณะอนุกรรมการจังหวัดดำเนินการติดตาม จะเป็นโครงการขนาดเล็ก และโครงการที่มีได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้มีการติดตามจากคณะกรรมการติดตามประเมินผลฯ

(3) การประเมินความพึงพอใจของผู้รับทุน และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดโครงการ และใช้ในการติดตามโครงการได้ด้วยเช่นกัน

(4) จัดให้มีระบบการรายงานผลจากส่วนจังหวัดมายังส่วนกลาง ผ่าน “ระบบออฟฟิต” ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบให้มีความเสถียร

(5) การถอดบทเรียนและจัดการความรู้ของโครงการที่ได้รับทุนภายหลังจากดำเนินงานสิ้นสุดปีงบประมาณ โดยมอบหมายให้ทางส่วนจังหวัดพิจารณาคัดเลือกโครงการเข้าร่วมถอดบทเรียนร่วมกันทั้งประเทศ

ปัญหาอุปสรรคในด้านต่างๆ

1) แหล่งเงินทุน

- การรับบริจาคเงินเข้ากองทุนมีทั้งในส่วนกลาง และส่วนจังหวัด โดยที่ผ่านมามีผู้บริจาคเงินในระดับจังหวัดแต่ประสงค์ให้นำเงินไปใช้ภายในจังหวัดที่ตนบริจาค แต่ด้วยข้อระเบียบการบริหารเงินกองทุนที่ส่วนจังหวัดต้องโอนเงินมายังส่วนกลางส่งผลให้ผู้บริจาคเงินไม่อยากจะร่วมบริจาค

- ข้อจำกัดของจำนวนเงินทุนที่ได้รับลดลงในแต่ละปี ส่งผลให้การดำเนินงานทำได้เพียงดำเนินการตามกรอบงานเดิมๆ ที่มีอยู่ แต่ไม่สามารถขยายงานนอกกรอบงานเดิมได้

2) บุคลากร

- ยังไม่สามารถของบประมาณจัดจ้างเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค/จังหวัด จากกรมบัญชีกลางและสำนักงานงบประมาณได้ เนื่องจากผิดระเบียบข้อบังคับของกองทุน ณ ปัจจุบันจึงยังไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำในส่วนภูมิภาค จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัด 1 คน ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นเสมือนงานฝาก ส่งผลให้กระบวนการทำงานล่าช้า ด้วยจะต้องปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ พมจ. เป็นอันดับแรก และไม่เข้าใจเรื่องระเบียบหลักเกณฑ์ และการตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบกองทุน เกิดการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานบ่อยครั้ง ไม่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำงานสู่เจ้าหน้าที่เข้ามารับงานแทน ส่งผลให้ต้องเรียนรู้งานใหม่ทุกครั้งที่มีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้มีการแก้ไขปัญหา โดยทุกครั้งที่มีการถ่ายโอนงานให้เจ้าหน้าที่ใหม่แล้วยังไม่เกิดความเข้าใจ คณะทำงานส่วนกลางได้ดำเนินการต่างๆ ได้แก่ 1) จัดส่งคู่มือการดำเนินงาน 2) เปิดให้คำปรึกษาตัวต่อตัว ผ่านโทรศัพท์ Line และ 3) จัดให้เข้าร่วมประชุมพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายการทำงานในกลุ่มเจ้าหน้าที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดตั้งกลุ่ม Line ระดับจังหวัดเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ (จัดทุกปีที่มีงบประมาณเหลือเพียงพอ)

3) กระบวนการสนับสนุนโครงการ

- โครงการที่เสนอขอรับทุนหลายโครงการมีคุณภาพต่ำ เป็นโครงการที่หวังเงินจากกองทุนเพียงอย่างเดียว ไม่มีการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนในพื้นที่ ทำให้โครงการไม่ได้รับการสนับสนุน

- ผู้รับทุน ขาดทักษะการเขียนโครงการที่ดีและมีประสิทธิภาพ แต่มีความตั้งใจ คณะทำงานจะต้องจัดหาพี่เลี้ยงในการปรับการเขียนโครงการ

- การดำเนินการด้านตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบข้อกฎหมายมีการติดขัดบ้างในบางครั้ง เนื่องจากเอกสารโครงการเข้ามาพร้อมกันจำนวนมาก แต่ด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติกรมีเพียง 1 คน จึงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ

- แนวทางและแนวคิดในการพิจารณากลับกรองโครงการของคณะกรรมการในส่วนจังหวัด มิได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้มีระเบียบเกณฑ์การพิจารณาจากส่วนกลางกำหนดไว้ และบางท่านอาจจะยึดแนวคิดของตนเองเป็นหลัก ส่งผลให้หลายโครงการไม่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก และหลายโครงการ

ต้องดำเนินการปรับแก้โครงการ ซึ่งบางโครงการต้องปรับแก้หลายครั้งมาก เนื่องจากหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็น คณะอนุกรรมการมีการเปลี่ยนตัวแทนที่ส่งเข้าร่วมการประชุมพิจารณากลับกรองบ่อยครั้ง ทำให้มีข้อคิดเห็นไม่ ตรงกันและมีข้อคิดใหม่เกิดขึ้นทุกครั้งเพื่อให้โครงการกลับไปดำเนินการปรับแก้โครงการ ส่งผลให้หลายโครงการ ยุติการนำเสนอโครงการเพื่อขอรับทุก

- การทำสัญญาและรับโอนเงินทุนสนับสนุนโครงการใช้ระยะเวลานานหรือเกิดความล่าช้า (ประมาณ 2 เดือน) เนื่องด้วยทางโครงการมีเอกสารไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขการทำสัญญา การดำเนินการโอน เงินมีกระบวนการหลายขั้นตอน ได้แก่ 1) ส่วนจังหวัดทำเรื่องส่งไปยังส่วนกลาง 2) ส่วนกลางอนุมัติโอนเงิน กลับมายังส่วนกลาง 3) ส่วนจังหวัดดำเนินการตั้งเรื่องเบิกโอนเงิน (ระยะเวลาขึ้นกับกระบวนการเบิกจ่ายเงิน ของแต่ละจังหวัด) และ 4) ส่วนจังหวัดดำเนินการโอนเงิน

- ตัวชี้วัดจากกรมบัญชีกลาง เป็นกรอบปีรัดในการดำเนินงานทั้งกระบวนการและระยะเวลา ในการดำเนินงาน

แนวทางการแก้ไข

- ทุกปีคณะทำงานส่วนกลางได้ส่งแนวทางการพิจารณากลับกรองให้กับคณะอนุกรรมการ จังหวัด พร้อมทั้งเน้นย้ำกับเจ้าหน้าที่ถึงอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ และสิ่งที่ต้องพิจารณาในการ กลับกรองโครงการ รวมทั้งการใช้กระบวนการเร่งรัดการพิจารณาไปยังจังหวัดผ่านกระบวนการเรียกส่งคืนเงิน ที่เหลือกลับเข้าส่วนกลางในทุกไตรมาส ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณเงินเข้ากองทุนจาก รัฐบาล เนื่องจากมีการเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามเป้าที่วางไว้ และไม่มีเงินค้างจ่ายโครงการ

- กำหนดให้ส่วนจังหวัดจัดทำร่างสัญญาส่งให้กับทางนิติกรตรวจสอบความถูกต้องก่อน

บทเรียนความสำเร็จ

- การขอรับการสนับสนุนเงินทุนโครงการ มีการเปิดรับโครงการเข้าขอรับการสนับสนุนเงิน ได้ตลอดทั้งปีงบประมาณ ซึ่งไม่มีการจำกัดระยะเวลาเปิด-ปิดรับโครงการ และไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการไว้ในเงื่อนไขการขอรับทุน โดยโครงการสามารถยื่นเรื่องขอรับการพิจารณาสนับสนุนได้ใน จังหวัดที่โครงการดำเนินการอยู่ ซึ่งจะช่วยเหลือให้กลุ่มเด็กและเยาวชน องค์กร สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่าย การให้การสนับสนุนได้ทั้งโครงการได้ทุกขนาดทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และโครงการสามารถ ดำเนินการได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้

- การใช้หลักการบริหารจัดการกองทุน โดยการกระจายอำนาจไปสู่จังหวัด จะช่วยลด ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณา และโครงการได้รับเงินสนับสนุนทันตามแผนดำเนินการโครงการได้ โดยเฉพาะโครงการขนาดเล็ก อีกทั้งมีการกำหนดช่วงเวลาในการสนับสนุน (พิจารณาโครงการปีละ 3 ครั้ง) และใช้ระยะเวลาพิจารณาในแต่ละช่วงเป็นเวลา 3 เดือน แต่ด้วยมีโครงการเข้ารับการพิจารณาจำนวนมาก ทำให้การพิจารณาโครงการล่าช้า หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการในช่วงเวลาที่โครงการออกแบบไว้ได้

- การประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลและ การรับรู้ข่าวสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์โดยตรงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลากหลายหน่วย อาทิ พมจ. อบต. ทำให้กลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ได้รับข่าวอย่างทั่วถึง รวดเร็ว

- กระบวนการติดตามประเมินผล ถือเป็นระบบควบคุมกำกับการดำเนินโครงการให้เกิดการผลลัพธ์จากดำเนินงานและการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง

- การกระจายทุนยึดอยู่บนฐานผลประโยชน์ของกลุ่มเด็ก(อายุไม่เกิน 18 ปี)เพื่อสนับสนุนให้มีการดำเนินการพัฒนาเด็กในระดับพื้นที่ผ่านโครงการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพการเขียนโครงการของผู้รับทุนให้สามารถเขียนโครงการที่ดีและเกิดผลลัพธ์ที่ประสิทธิภาพ

2.9 ผลจากการสนับสนุนเงินทุน และตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็ก และเยาวชน

- มีผู้รับรู้ข่าวสารจากกองทุน จำนวน 6,012 แห่ง มีหน่วยงาน/องค์กรขอเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 195 แห่ง (ข้อมูลการดำเนินงานปี 2560)

- จำนวนโครงการที่รับการสนับสนุนทุน โดยตั้งเป้าหมายในการสนับสนุนโครงการให้ได้ 230 โครงการ (ในปี พ.ศ. 2560) ซึ่งสามารถดำเนินการสนับสนุนโครงการได้ถึง 312 โครงการ ประกอบด้วยโครงการจากส่วนกลาง ร้อยละ 11 และโครงการจากส่วนจังหวัด ร้อยละ 89 ซึ่งจำแนกเป็นภาคกลาง ร้อยละ 28 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 27 ภาคเหนือร้อยละ 25 และภาคใต้ร้อยละ 20

- จำนวนโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนทุนเข้ามายังกองทุนฯ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีประมาณปีละ 300-400 โครงการ สำหรับในส่วนจังหวัดมีโครงการที่ได้รับการสนับสนุน เฉลี่ยประมาณ 300 โครงการ โครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน แบ่งเป็นโครงการขนาดเล็ก (ไม่เกิน 150,000 บาท) ร้อยละ 90 และโครงการขนาดกลางและขนาดใหญ่ (มากกว่า 150,000 บาท) ร้อยละ 10

- จำนวนงบประมาณที่ดำเนินการสนับสนุนรายโครงการไปทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 90 ของเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อเป็นเงินสนับสนุนรายโครงการ หรือ ประมาณปีละกว่า 30 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นงบประมาณที่ดำเนินสนับสนุนรายโครงการจากส่วนกลางร้อยละ 30 และส่วนจังหวัดร้อยละ 70 ทั้งนี้คิดเป็นรายภาคคือ ภาคกลางร้อยละ 28 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 26 ภาคเหนือร้อยละ 25และภาคใต้ร้อยละ 21

- งบประมาณโครงการขนาดเล็กที่เคยได้รับทุนสนับสนุนเป็นจำนวนเงินน้อยสุด เป็นเงิน 150,000 บาท และโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับทุนสนับสนุนเป็นจำนวนเงินมากที่สุด 1,000,000 บาท

- ผู้รับทุนส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มหน่วยงาน/องค์กรขอรับการสนับสนุนทั้งหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น อาทิ สสจ. สถานีตำรวจ โรงเรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อบต. เป็นต้น ร้อยละ 44 หน่วยงานภาคเอกชน อาทิ องค์กรสาธารณะประโยชน์ มูลนิธิ ชมรมต่างๆ เป็นต้น ร้อยละ 43 และบางส่วนมาจากสภาเด็กและเยาวชน ร้อยละ 5

- ประเภทโครงการตามกรอบทิศทาง 7 กรอบที่ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือโครงการด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน ร้อยละ 39 รองลงมา คือ โครงการด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ร้อยละ 37 โครงการด้านการส่งเสริมศักยภาพครอบครัวเพื่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม ร้อยละ 10 โครงการด้านสร้างและพัฒนาระบบการคุ้มครองเด็ก ร้อยละ 9 โครงการด้านการ

ส่งเสริมศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองเด็ก ร้อยละ 3 ตามลำดับ (ข้อมูลการสนับสนุนในส่วนกลาง ในส่วนจังหวัดไม่มีการรายงานผลข้อมูล) สำหรับประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุดหรือเกือบจะไม่มี การขอรับการสนับสนุน คือ การสนับสนุนค่าความเป็นพื้นฐาน และการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ ในส่วนจังหวัดโครงการที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่อยู่ในประเด็นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูก และเยาวชน อาทิ การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น

ตัวอย่างโครงการต้นแบบที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ

1. โครงการขนาดเล็กที่ได้รับทุน 80,000 บาท ได้สร้างผลกระทบกับชุมชนและสังคม ทำให้เกิดการระดมการดูแลผ่าน “นักสังคมสงเคราะห์น้อย” ในการคอยช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แจ่ง เหตุ ชี้เป้าหมาย และการเฝ้าระวังภัยในชุมชน ซึ่งต่อมากองกรปกครองส่วนท้องถิ่นบัญญัติเป็นโครงการในแผนงบประมาณของหน่วย ที่ดำเนินการประจำปี รวมทั้งได้ขยายองค์ความรู้การดำเนินการไปทั่วพื้นที่ทั้งจังหวัด

2. โครงการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภ์ในวัยรุ่น จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นโครงการขนาดเล็กที่ได้รับทุนประมาณ 140,000 บาท ซึ่งได้ดำเนินการกับเด็ก 14 โรงเรียน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งจากการประเมินผลภายหลังพบว่า สถิติการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในโรงเรียน เป้าหมายลดลง และไม่มีแม่วัยรุ่นใหม่เกิดขึ้น และจากการดำเนินงานต่อเนื่องในปีที่ 2 และปีที่ 3 พบว่าการตั้งครรภ์ซ้ำในแม่วัยรุ่น และแม่วัยรุ่นไม่เกิดขึ้นอีกเลย ส่งผลให้ผู้ว่าราชการนำไปดำเนินการทั้งจังหวัด

3. โครงการสะพานหินร่วมใจ สร้างเด็กไทยแข็งแรง ห้องเรียนนอกเวลา บันผืน บันชีวิต เป็นโครงการขนาดเล็กที่ได้รับทุน 80,000 บาท ซึ่งดำเนินงานโดยผู้พิพากษาสมทบ โดยการนำกลุ่มเด็ก มีพฤติกรรมเสี่ยง (เด็กแว้น เด็กติดเกม เด็กตึก) มาทำกิจกรรมในห้องเรียนและห้องสมุดในช่วงปิดภาคเรียน โดยจัดหาอาสาสมัครมาช่วยสอนภาษา และจัดให้มีกิจกรรมด้านดนตรี พัฒนาทักษะด้านต่างๆ โดยมีการจัดทำความร่วมมือร่วมกับหลายภาคส่วนในพื้นที่ อาทิ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และวัด พบว่า สถิติเด็กกลุ่มเสี่ยง ลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ภายใน 1 ปี ซึ่งเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนไปจากกองทุนเป็นเพียงเงินทุนเริ่มต้น ในปีต่อไปสามารถขอการสนับสนุนและสร้างความร่วมมือด้านการดำเนินการและงบประมาณจากภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

● จากโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุน(ด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน)

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการโดยส่วนมากจะได้รับการพัฒนาศักยภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้รับกระตุ้นการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง นำไปสู่การเกิดกระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกและค่านิยมที่ถูกต้อง มีศักยภาพที่สามารถถ่ายทอดต่อไปให้กลุ่มเป้าหมายใหม่ได้

2.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการขอรับเงินสนับสนุนจากกองกลางกินแบ่งรัฐบาล เพื่อเพิ่มช่องทางการขอรับการสนับสนุนเงินให้มีมากขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้มากกว่าเดิมที่
- 2) ควรมีการเพิ่มช่องทางการระดมทุนเพื่อจัดหาเงินเข้ากองทุนด้วยวิธีการหรือรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ผิดต่อระเบียบรายได้เงินกองทุน มาตรา 69
- 3) การจัดหาเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานกองทุนคุ้มครองเด็ก จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะความสามารถหลากหลายด้าน อาทิ ความรู้ความสามารถด้านสังคมสงเคราะห์ กระบวนการพิสูจน์ตรวจสอบ Case กระบวนการพิจารณาถ้อยคำร้องเรียน ทักษะด้านวิเคราะห์โครงการและความสอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับ การพิจารณาหลักเกณฑ์ การเงินบัญชี และเอกสาร เนื่องจากต้องทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ รวบรวมตรวจสอบ และนำเสนอเอกสารโครงการ และสภาพการทำงานที่คล่องตัว
- 4) นโยบายที่ดีจากส่วนกลางจะต้องได้รับการตอบรับจากพื้นที่นำไปปฏิบัติจึงจะทำให้ระบบการสนับสนุนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ที่สร้างผลกระทบต่อสังคมเชิงบวก ดังนั้นผู้บริหารทั้งระดับจังหวัดและท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญและร่วมสนับสนุนโครงการให้เกิดความต่อเนื่องและขยายผลในวงกว้าง
- 5) การได้รับงบประมาณสนับสนุนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นจากเดิม เช่น มีเงินเข้ากองทุนประมาณ 100 ล้านบาท จะช่วยขยายขอบข่ายการสนับสนุนในส่วนจังหวัดได้เพิ่มขึ้น (มากกว่า 150,000 บาท/โครงการ) และสนับสนุนให้มีการประชุมพิจารณาระดับจังหวัดมีความถี่ในการพิจารณาโครงการมากขึ้น (เปลี่ยนจาก 4 ครั้ง เป็น 5-6 ครั้ง) รวมถึงการสนับสนุนให้มีการติดตามโครงการที่ดำเนินการ โดยส่วนจังหวัดได้มากขึ้น หรือครอบคลุมทุกโครงการ กระบวนการติดตามจะช่วยกระตุ้นให้โครงการมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) การเปิดให้มีการยื่นโครงการขอรับการสนับสนุน ล่วงหน้า 6 เดือน -1 ปี จะช่วยในการเตรียมการและการวางแผนงานของการงบประมาณจัดสรรจากรัฐบาลจะเพียงพอกับความต้องการ อีกทั้งจะช่วยผู้รับทุนในการตั้งเป้าหมายการทำงานล่วงหน้าและเกิดคุณภาพในการทำงาน

3.กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

“กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546¹ และพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2550² ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับกองทุนหลายประการ เช่น วางระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมดูแล การใช้จ่ายเงินของกองทุน วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (สำนักงาน ก.ส.ค.) สำหรับเป้าหมายของสำนักงานฯ คือ เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาและการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ อย่างยั่งยืน และตามหลักธรรมาภิบาลโดยใช้ในการจัดสวัสดิการสังคมตามกฎหมาย คือ การให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความมั่นคงให้เป็นไปอย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม

โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคม มีกลไกการทำงาน ดังนี้

1. ส่วนกลาง มีกลไกการขับเคลื่อนกองทุนฯ 3 กลไกในรูปของคณะกรรมการ และสำนักงาน ดังนี้

1.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) มีหน้าที่กำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรสวัสดิการชุมชน

1.2 คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคมมีหน้าที่สำคัญคือ 1) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนองค์กรสวัสดิการสังคม 2) รายงานสถานการณ์ทางการเงินและการบริหารกองทุนต่อ ก.ส.ค.

1.3 สำนักงาน ก.ส.ค. สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับผิดชอบงานธุรการ ได้แก่ (1) จัดทำแผนงานเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ (2) รวบรวม ศึกษา พัฒนา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม (3) ศูนย์กลางประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (4) ร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรในระดับต่างๆ เพื่อการจัดสวัสดิการสังคม ติดตามประเมินผลองค์กรสวัสดิการสังคม

2. ส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีกลไกการขับเคลื่อน ดังนี้

¹ เอกสารประกอบ 1 พรบ.ส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546

² เอกสารประกอบ 2 พรบ.ส่งเสริมการจัดการจัดสวัสดิการสังคม(แก้ไข) พ.ศ.2550

2.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด (ก.ส.จ.) /คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร (ก.ส.ก.)

2.2 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด /คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร

2.3 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

2.4 พนักงานกองทุนในสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/พนักงานกองทุน ในสังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

โดยมีโครงสร้างหน้าที่ตามแผนผังและตารางข้างท้ายนี้

	กลไกจังหวัด	กลไกกรุงเทพ	หน้าที่ ความรับผิดชอบ
1	คณะกรรมการส่งเสริม การจัดสวัสดิการ สังคมจังหวัด (ก.ส.จ.)	คณะกรรมการส่งเสริม การจัดสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (ก.ส.ก.)	1.บริหารกองทุนตามที่กฎหมายกำหนด 2.อนุมัติจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน 3. พิจารณาอนุมัติการเงินสนับสนุนองค์การสวัสดิการสังคม 4. ติดตามประเมินผลองค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กร สวัสดิการชุมชน 5. รายงานผลต่อ คณะกรรมการบริหาร ฯ
2	คณะอนุกรรมการ บริหารกองทุน ส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม จังหวัด	คณะอนุกรรมการ บริหารกองทุนส่งเสริม การจัดสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร	1.ปฏิบัติหน้าที่แทน (จังหวัด)ก.ส.จ / (กรุงเทพ)ก.ส.ก. หรือ ตามที่ได้รับมอบหมาย 2.สามารถตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณา และติดตามประเมินผล องค์การสวัสดิการสังคม 3. รายงานผลต่อ ก.ส.จ (จังหวัด) / ก.ส.ก.(กรุงเทพ) และ คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ
3	สำนักงานพัฒนา สังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ จังหวัด	สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร	รับผิดชอบงานด้านธุรการ 1.จัดทำแผนการจัดสวัสดิการประจำปี เสนอต่อก.ส.จ (จังหวัด) / ก.ส.ก.(กรุงเทพ) 2.รวบรวมข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้อง 3.ศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านการจัดสวัสดิการสังคม 4.ร่วมมือกับหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 5 ติดตาม ประเมินผลการจัดสวัสดิการขององค์การสวัสดิการ สังคม รายงานต่อ คณะกรรมการอนุฯ และ ก.ส.จ (จังหวัด) / ก.ส.ก.(กรุงเทพ)
4	พนักงานกองทุน สังกัดสำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัด	พนักงานกองทุน สังกัดสำนักพัฒนา สังคม กรุงเทพ มหานคร	สนับสนุนกระบวนการทำงานของกองทุนในระดับจังหวัด หรือ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการส่งเสริม พัฒนา หรือจัดสวัสดิการให้กลุ่มเป้าหมายได้จริง โดยเงินกองทุนสวัสดิการสังคมสนับสนุนให้ “องค์การสวัสดิการสังคม” ที่ได้รับการรับรองแล้ว และเสนอโครงการเข้ามาเพื่อรับการพิจารณา และสนับสนุนได้ในแต่ละปี เพื่อให้เงินกองทุนถูกนำไปใช้ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการในระดับต่างๆให้ดีขึ้น เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วถึงมากขึ้น ในทุกจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ถือได้ว่า องค์การสวัสดิการสังคม เป็นกลไกประสานและดำเนิน

การให้เงินทุนได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) หน่วยงานภาครัฐ (2) องค์กรสาธารณประโยชน์ และ (3) องค์กรภาคประชาชน (ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์) โดยมีผู้รับผลประโยชน์จากการทำโครงการหลัก ที่หลากหลายมาก มีกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็น 1 ใน 13 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้หญิงครอบครัว และผู้ถูกละเมิดทางเพศ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มชุมชนเมือง/คนจนเมือง/คนเร่ร่อน กลุ่มแรงงานข้ามชาติ กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วย AIDS และผู้ได้รับผลกระทบ กลุ่มคนมีสถานทางชาติพันธุ์ และกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ กลุ่มคนที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม และกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

3.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

นอกจากมีรายได้จากงบประมาณประจำปีของแผ่นดิน แล้ว กองทุนฯ สามารถจัดกิจกรรมหารายได้ และประชาชนและองค์กรต่างๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมบริจาคเงินเข้ากองทุนได้ (เงินบริจาคสามารถนำไปเสริมไปหักลดหย่อนภาษี)

สำหรับการจัดสรรงบประมาณกองทุนที่ได้รับการสนับสนุนมานั้น มีการแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของค่าใช้จ่ายส่วนกลาง และสนับสนุนโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวนร้อยละ 25 และส่วนระดับภูมิภาคร้อยละ 75 สำหรับการจัดสรรงบประมาณแต่ละจังหวัดให้คิดจาก (1) ผลการเบิกจ่ายเงินกองทุนปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 10 (2) จำนวนประชากรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 45 และ (3) จำนวนองค์กรสาธารณประโยชน์ที่ได้รับรองในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 45 และกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแต่ละจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนแล้ว จะมีการแบ่งงบประมาณเป็น 2 ส่วนเช่นกันคือ ร้อยละ 25 ใช้สำหรับการค่าใช้จ่ายของ ก.ส.จ. และ ก.ส.ก. และสนับสนุนโครงการแบบกระจายส่วนภูมิภาค ที่เป็นตามแนวทางประเด็นของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และร้อยละ 75 เป็นการสนับสนุนการส่งเสริมการจัดสวัสดิการขององค์กรสวัสดิการสังคมในพื้นที่

3.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนกำหนดการสนับสนุนองค์การสวัสดิการสังคมประกอบด้วย หน่วยงานรัฐ องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรสวัสดิการชุมชน 2 แนวทาง คือ

1) การสนับสนุนแบบปกติ หมายถึง การสนับสนุนงบประมาณกองทุนให้กับองค์การสวัสดิการสังคมที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ลักษณะของโครงการต้องสอดคล้องกับแผน หรือนโยบายในการพัฒนา เช่น แผนชาติ แผนพัฒนาตำบลหรือองค์กร เป็นต้น การสนับสนุนแบบปกติเน้นการสนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ ที่มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนอยู่ในเขตพื้นที่ทั้งหมด โครงการแบบปกติจะเป็นโครงการขนาดเล็ก(M) งบประมาณ 10,000 ขึ้นไปจะมีการพิจารณาอนุมัติทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง คณะอนุกรรมการฯ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เป็นผู้พิจารณาและอนุมัติงบประมาณ

2) การสนับสนุนแบบกระจาย หมายถึง การสนับสนุนงบประมาณกองทุนให้กับองค์การสวัสดิการสังคมที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดกลาง (L) งบประมาณ 100,000 ขึ้นไป สามารถแบ่งได้ 2 แบบ คือ

2.1) แบบกระจายส่วนกลาง หมายถึง โครงการที่มีลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่มีทั้งในเขตพื้นที่และนอกพื้นที่ ซึ่งอยู่นอกเหนือการทำงาน และติดตามของคณะกรรมการฯ จังหวัดได้ ดังนี้ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงจึงใช้วิธีการสนับสนุนโดยส่วนกลาง คือ คณะกรรมการบริหารฯ เป็นผู้พิจารณาและอนุมัติโครงการเพื่อ ให้สามารถสนับสนุนและติดตามโครงการได้

2.2) แบบกระจายส่วนภูมิภาค หมายถึง การสนับสนุนโครงการที่เป็นแนวทางการขับเคลื่อนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัด โดยจะต้องมีการทำประชาคม พุดคุยกันจนเกิดเป็นแนวทางของจังหวัดชัดเจน

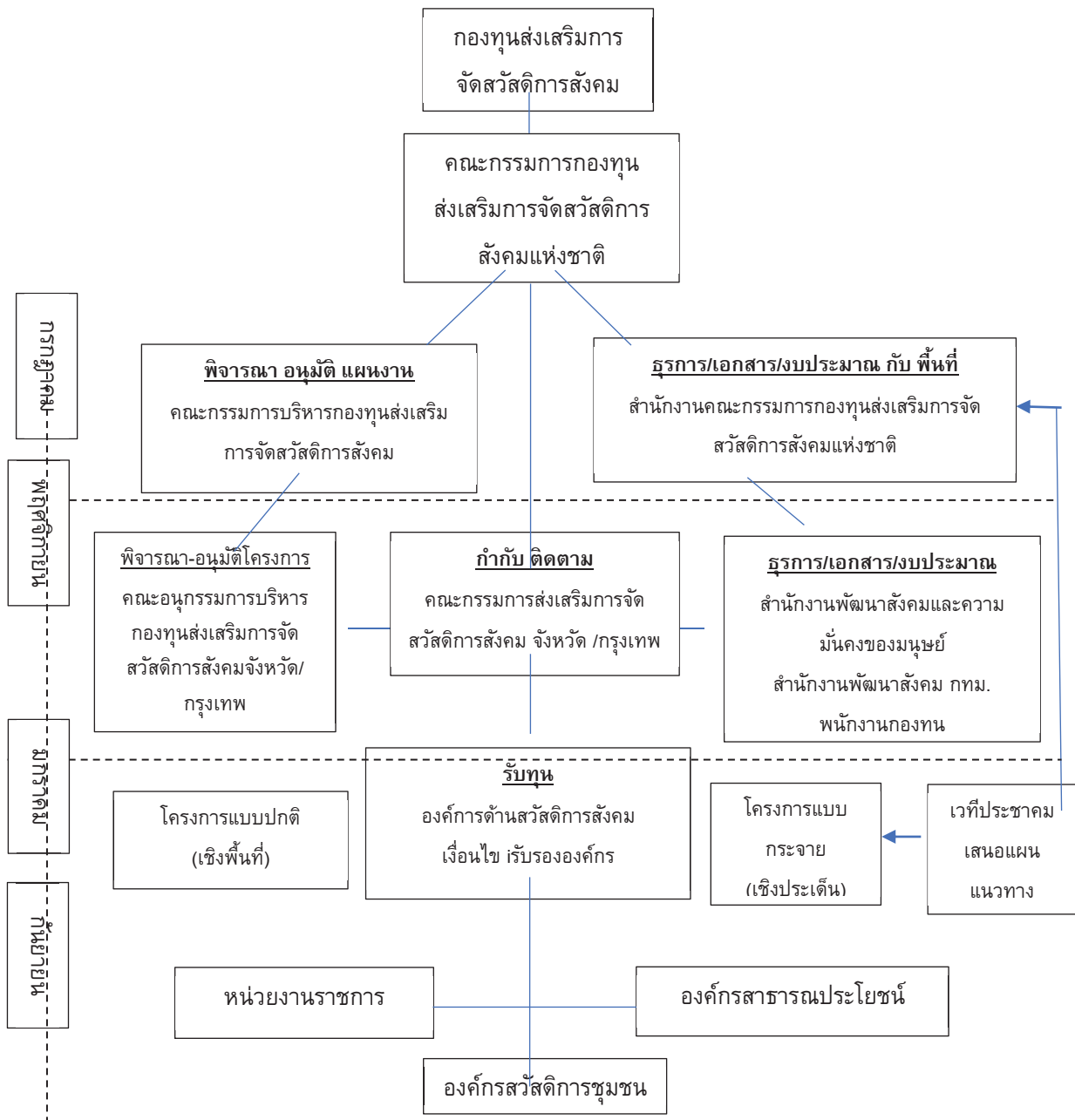
ลักษณะโครงการ และค่าใช้จ่ายที่ให้การสนับสนุน³

1) สนับสนุนโครงการด้านการจัดสวัสดิการสังคม ได้แก่ (1.1) โครงการที่มีผลต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่อยู่ในภาวะด้อยโอกาสหรือคนที่ต้องการความช่วยเหลือ (1.2) โครงการด้านการส่งเสริม การพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไข และการบำบัดฟื้นฟู (1.3) โครงการที่สนับสนุนการพัฒนาหรือการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมรูปแบบ 1 ใน 7 สาขา ได้แก่ การบริหารจัดการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย อาชีพ/รายได้ นันทนาการ และกระบวนการยุติธรรม

2) สนับสนุนโครงการด้านการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม ได้แก่ การจัดทำแผนศึกษาวิจัย และพัฒนางานสวัสดิการสังคม การประสานงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดสวัสดิการ การประสานงาน การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน การพัฒนามาตรฐานและการให้การรับรองการปฏิบัติงาน การดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรสาธารณประโยชน์ จัดทำทะเบียนกลาง สงเคราะห์ อาสาสมัคร และจัดการฝึกอบรมนักสงเคราะห์และอาสาสมัคร

3.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

แผนผังการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

โดยมี Timeline กระบวนการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ตัวอย่างจากแผนงบประมาณ ปี 2562⁴) มีดังนี้

กระบวนการ	ปีพ.ศ.2561	ปีพ.ศ.2562
ส่วนกลาง		
จัดทำแผนงาน พิจารณา อนุมัติแผนงานเพื่อการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	ก.ค.-ส.ค.	
แจ้งกรอบงบประมาณและโอนงบประมาณให้จังหวัด/กทม.	ต.ค.พ.ย.	
จังหวัด/กรุงเทพ : แบบปกติ : เป้าหมายหมาย 15 องค์กร งบประมาณ 8,000,000 บาท		
จังหวัด/กรุงเทพ ประชุมอนุกรรมการบริหารฯจังหวัดทำแผนค่าใช้จ่ายและแผนปฏิบัติการ	ธ.ค.	ม.ค.
อนุกรรมการบริหารฯจังหวัดพิจารณา อนุมัติสนับสนุนโครงการ		ม.ค.--มิ.ย.
องค์การสวัสดิการสังคมดำเนินการตามโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณ		ม.ค.-----ก.ย.
จังหวัด/กรุงเทพ : แบบกระจาย : เป้าหมาย 800 องค์กร งบประมาณ 60,700,000 บาท		
จังหวัด/กรุงเทพแจ้งผลการพิจารณาโครงการให้ สนง.ก.ส.ค. ทราบเพื่อใช้ชี้แจงงบประมาณ ปี 2563		มิ.ย.
จังหวัด/กรุงเทพประชุมอนุกรรมการบริหารฯจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติงานและพิจารณาอนุมัติโครงการ	ธ.ค.-	--มี.ค.
องค์การสวัสดิการสังคมดำเนินการตามโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณ	ธ.ค.	-----ก.ย.
จังหวัด/กรุงเทพแจ้งผลการพิจารณาโครงการให้ สนง.ก.ส.ค. ทราบ		มิ.ย.
จังหวัด/กรุงเทพจัดเวทีประชาคมระดมความคิดเห็นเพื่อได้โจทย์เชิงประเด็นในปีงบประมาณ 2563		พ.ค.-----ก.ย.

3.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

สำนักงาน ก.ส.ค. มีช่องทางการเผยแพร่หลายทาง เช่น www.socialfund.dsdw.go.th องค์การสวัสดิการสังคมสามารถเข้าถึงข้อมูล และดาวน์โหลด เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนดำเนินการได้โดยตรง โดยมีเอกสารแผ่นพับประชาสัมพันธ์⁵ และแบบฟอร์ม กสส.01⁶ เพื่อใช้เป็นกรอบข้อเสนอโครงการ

⁴ เอกสารประกอบ 6 งบประมาณ ปี 2562

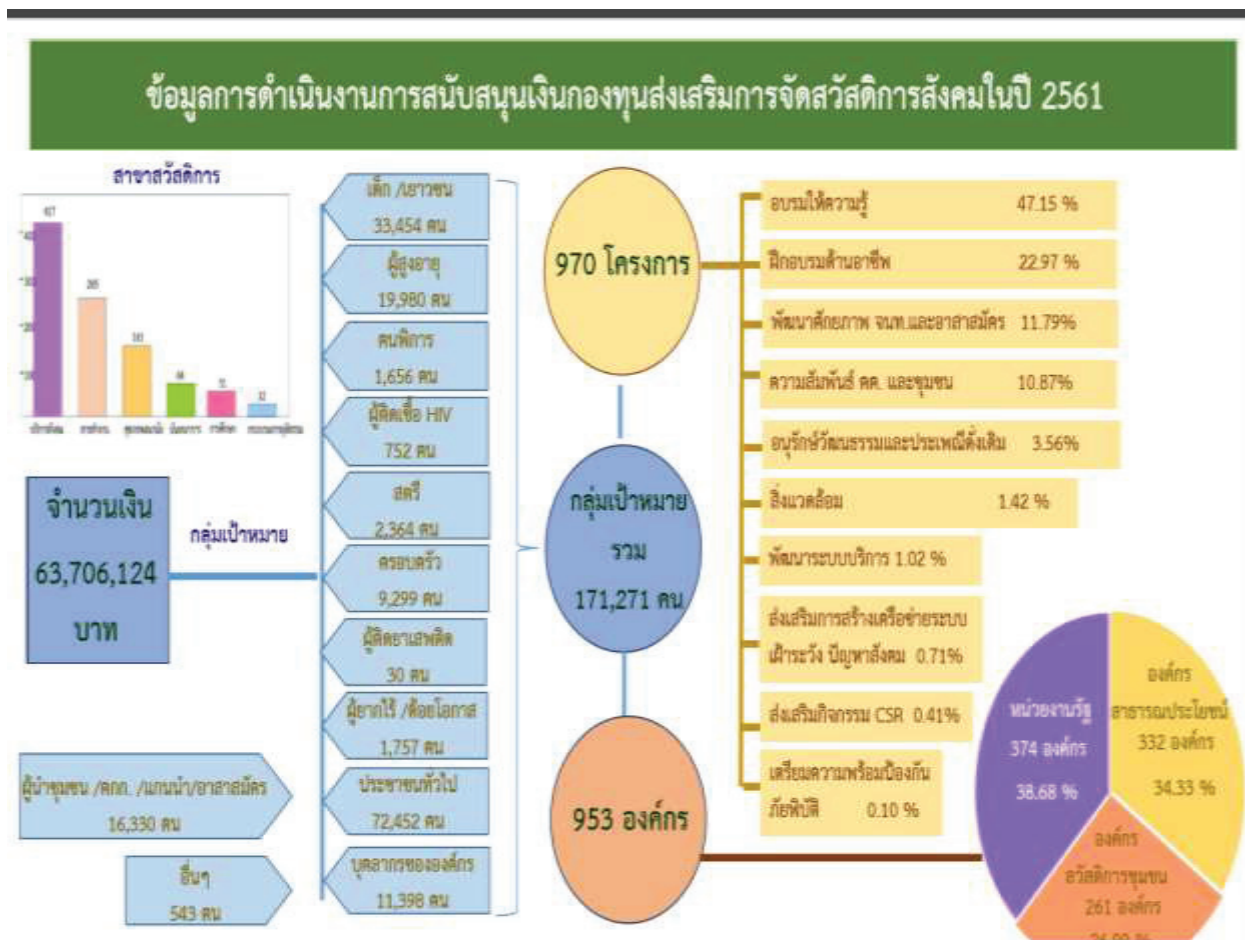
⁵ เอกสารประกอบ 4 แผ่นพับประชาสัมพันธ์

⁶ เอกสารประกอบ 5 แบบ กสส 01

3.7 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

สำนักงาน ก.ส.ค.ไม่ได้ทำงานกับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง แต่เป็นการสนับสนุนผ่าน องค์การสวัสดิการสังคม ที่ทำงานกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเด็กและเยาวชน และจากตัวอย่างข้อมูลผลลัพธ์ของ สนับสนุนเงินทุนเมื่อปี พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมามีพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ จำนวน มาก เป็นอันดับ 2 เป็นเด็กและเยาวชน 33,454 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 แม้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่องค์กร สวัสดิการสังคมต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น และพบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมให้ความรู้ ถึงร้อยละ 47.15 และเป็นการฝึกอาชีพ ร้อยละ 22.97 ของโครงการที่ได้รับทุนปี พ.ศ.2561

สรุปผลการดำเนินงาน ปี 2561 และแนวทางการสนับสนุนการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 2562 ดังนี้

ข้อมูลการดำเนินงานเพื่อการสนับสนุนเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในปี 2561 มีการสนับสนุนโครงการทั้งหมด 970 โครงการ มีองค์การสวัสดิการสังคมที่ได้รับการสนับสนุน จำนวน 953 องค์กร โดยแบ่งได้เป็น (1) หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 374 องค์กร (2) องค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 332 องค์กร และ (3) องค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 261 องค์กร มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 171,271 คน ซึ่งมีประเภท ของกลุ่มเป้าหมายสูงสุด 3 อันดับ คือ (1) กลุ่มประชาชนทั่วไป 72,452 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 (2) กลุ่มเด็กและเยาวชน 33,454 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และ (3) กลุ่มผู้สูงอายุ 19,980 คน คิดเป็นร้อยละ

16.6 และประเด็นการดำเนินการ 3 อันดับสูงสุด คือ (1) การอบรมให้ความรู้ ร้อยละ 47.15 (2) การฝึกอาชีพ ร้อยละ 22.96 และ(3) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ และอาสาสมัคร ร้อยละ 11.79

3.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตามประเมินผล⁷ เป็นบทบาทของคณะกรรมการบริหารฯ จังหวัด / กรุงเทพมหานคร แต่ทั้งนี้คณะกรรมการบริหารฯ สามารถแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานแทนได้ ดังนั้นจึงมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกิดขึ้นอีกชุดหนึ่ง รูปแบบการประเมินของการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม มี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ (1) การประเมินระหว่างทำโครงการ เป็นการประเมินดูกระบวนการทำงาน การแก้ไข และความสามารถในการนำสู่การเกิดผลลัพธ์ที่ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ การประเมินในขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินอาจจะให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหากับโครงการได้ (2) การประเมินหลังจบโครงการ เป็นการประเมินที่ต้องการเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นของการทำโครงการ ในหนึ่งโครงการอาจจะได้รับการประเมินทั้ง 2 ประเภท หรือ อาจจะประเมินอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสมต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

1) ความซับซ้อนเชิงเอกสารของโครงการและขั้นตอนในการขอรับการสนับสนุนของโครงการ เป็นปัญหาสำหรับองค์การสวัสดิการสังคมบางกลุ่ม เช่น องค์การสวัสดิการชุมชน ทำให้กลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนทุนในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการน้อย

2) องค์การสวัสดิการที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการไม่มีความถนัดเรื่องการเขียนโครงการ และไม่เข้าใจเป้าหมายของโครงการ ดังนั้นเมื่อดำเนินการไปถึงระยะท้ายของโครงการจึงไม่สามารถถอดผลลัพธ์ของโครงการได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถอดผลกระทบของโครงการที่ ก.ส.ค.คาดหวังให้เกิดขึ้น

3) โครงการประเภทปกติ เป็นโครงการระยะสั้น งบประมาณน้อย กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของการจัดอบรมให้ความรู้ ซึ่งโครงการที่มีกระบวนการหลักแบบนี้ไม่สามารถส่งผลให้เกิดผลกระทบได้ตามเป้าหมายที่ ก.ส.ค.ต้องการให้เกิดขึ้นได้

4) พนักงานกองทุนประจำจังหวัดยังขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการสนับสนุนกระบวนการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมได้เป็นอย่างดี

5) ระเบียบทางด้านบัญชี ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ เอกสารการเงิน ที่ สตง.ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบโครงการ ทำให้กลุ่มองค์กรภาคประชาชนไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบนั้นได้

3.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

สำนักงาน ก.ส.ค.ไม่ได้มีการทำงานกับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง แต่เป็นการสนับสนุนผ่านองค์การสวัสดิการสังคม ที่ทำงานกับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน และจากตัวอย่างข้อมูลผลลัพธ์ของ

⁷

เอกสารประกอบ 7 แบบการติดตามประเมินผลโครงการ

สนับสนุนเงินทุนเมื่อปี 2561 ข้างต้น เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยมีองค์การสวัสดิการสังคม เป็นผู้จัดกิจกรรมให้ และไม่มีข้อมูลว่ามีการสนับสนุนเงินทุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมคิดและทำจัดกิจกรรมเอง ซึ่งอาจจะมีแต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน

3.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) การทำเอกสารตัวอย่างเพื่อให้องค์กรสวัสดิการชุมชน ใช้เป็นตัวอย่างช่วยทำความเข้าใจ
- 2) การทำความเข้าใจกระบวนการทำงานแบบตัวต่อตัวกับแกนนำองค์การสวัสดิการสังคมที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจก่อนเริ่มทำโครงการ
- 3) การลดขั้นตอนการเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการให้ลดลง รวมทั้งลดความยากและซับซ้อนของเอกสารทั้งในขั้นตอนแรก ระหว่าง และจบโครงการให้ลดลง
- 4) การติดตามผลกระทบของโครงการสำหรับประเภทโครงการระยะสั้น ควรมีการตั้งงบประมาณเพื่อการติดตามผลกระทบหลังจบโครงการไปแล้วระยะหนึ่งเพื่อให้สามารถเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นได้จริง

4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

4.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) คือ หน่วยงานภาครัฐระดับกรมที่มีบทบาทในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาอุดมศึกษา จัดทำนโยบายและมาตรฐานอุดมศึกษา แผนพัฒนาอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ แนวทางการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษาให้สามารถดำเนินการตามนโยบายแผนงานที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการประสานงาน และส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และศักยภาพนักศึกษาในระบบอุดมศึกษา ซึ่งบทบาทนี้ถือว่าสำคัญเพราะจะเข้าถึงเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษา และเกี่ยวข้องกับประเด็นการส่งเสริมระบบการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาศึกษาโดยตรง ทั้งนี้มีโครงสร้างกลไกการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมระบบการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในหลายรูปแบบคือ มีทั้งคณะกรรมการการ หน่วยงาน กลุ่มเครือข่าย และผู้รับผิดชอบ ดังนี้

1. คณะกรรมการการอุดมศึกษาอุดมศึกษา มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบาย พัฒนา สนับสนุน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการชุดนี้มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และมีเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นเลขานุการ

2. สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชน ทั่วประเทศ จำนวน 155 แห่ง นอกจากมีหน้าที่ให้การศึกษาให้แก่บัณฑิต นักศึกษาแล้ว ยังมีบทบาทส่งเสริมพัฒนานิสิต นักศึกษาให้มีทักษะประสบการณ์ โดยผ่านการทำกิจกรรม โครงการที่สร้างการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษามีหน่วยรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และมีชื่อเรียกต่างๆ กันไป เช่น กองพัฒนาศักยภาพนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา กองพัฒนานิสิต ฯ และเป็นกลไกสำคัญดำเนินงาน พร้อมประสานเรื่องต่างๆ รวมทั้งดูแลเรื่องเงินสนับสนุนกิจกรรมร่วมกับนิสิตนักศึกษาที่รวมกันเป็นองค์การสโมสร ชมรม กลุ่มนิสิต/นักศึกษา

3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (สพน.) เป็นหน่วยระดับสำนัก และมีกลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้ประสบการณ์กับชุมชน ที่เป็นหน่วยย่อยที่รับผิดชอบปฏิบัติการนำเสนอ เชื่อมประสานกับคณะกรรมการการอุดมศึกษาอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา โดย สกอ.ได้มีกระบวนการการดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุนโดยผ่านการ

โครงการระดับกรม (มิใช่โครงการของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง) 3กระบวนการ คือ (1) ออกแบบโครงการ (2) สนับสนุนโครงการ และ(3) ติดตามโครงการ

4.กลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา เป็นการรวมกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามพื้นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีทั้งหมดทั่วประเทศ 9 ภูมิภาค รวมเป็น 9 กลุ่มเครือข่าย

4.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

สกอ. มีทิศทางการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษา ภายใต้ “ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษา (พ.ศ.2560-2564)” ที่มุ่งเน้นการพัฒนานิสิต และนักศึกษาให้เป็นคนเก่ง คนดี ประสบความสำเร็จในชีวิตได้อย่างสมดุล โดยมีเป้าหมาย ได้แก่

1) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการทักษะคนและสังคม (Soft Skills) เข้ากับทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ของนิสิตนักศึกษาให้สามารถนำไปใช้เป็นคนเก่ง และคนดี

2) การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมเป็นคนเก่งและดีอย่างสมดุล ประสบความสำเร็จในชีวิต โดยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมรอบตัว 4 มิติ คือ ภาวะผู้นำของสถาบัน วัฒนธรรมของสถาบัน การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา และความผูกพันของนิสิตนักศึกษา

3) การบูรณาการให้นิสิตนักศึกษาเกิดประสบการณ์ที่เกิดจากการพัฒนาแบบองค์รวมโดยผนวกกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาในหลักสูตร เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเกิดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ของนิสิตนักศึกษาไปพร้อมกัน

สกอ.มีบทบาทสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้มีระบบ กลไกมาตรฐานการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินภายใน ที่มุ่งหวังผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับนิสิตนักศึกษาที่จบการศึกษา โดยคาดหวังผลลัพธ์คือ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีระบบและกลไกการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในได้มาตรฐาน และผลลัพธ์ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องการให้เกิดคือ ระบบ กลไก และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่มีประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อพัฒนามีสวนร่วมของนิสิตนักศึกษาโดยตรงคือ การสำรวจความต้องการของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย และจัดบุคลากรตรงตามความสามารถดูแลกิจกรรมตามความต้องการของนักศึกษา การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัดกิจกรรมโดยการสนับสนุนทุนดำเนินการ การจัดกิจกรรมพัฒนาเสริมสร้างความเชื่อมั่นผูกพันกับท้องถิ่น นอกจากนั้นเป็นภารกิจด้านการศึกษา ได้แก่ จัดและพัฒนาหลักสูตรมีการกำหนดผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการรับการสนับสนุนงบประมาณเสริมกิจกรรมที่เพียงพอครบทุกประเภทกิจกรรม สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ตรงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษา เปิดรับนักศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ และมีกลไกการพัฒนาความรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์พิเศษนั้น เช่น การ

กีฬา และสร้างเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในและนอกประเทศเพื่อเพิ่มประสบการณ์ และโอกาสการเรียนรู้ในต่างประเทศ

ทั้งนี้ มีตัวบ่งชี้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา : พัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

งบประมาณของ สกอ. ได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน โดยจัดทำแผนงบประมาณเพื่อรับการสนับสนุนจากรัฐบาลประจำปี ซึ่งจะมีรายละเอียดแผนงาน และงบประมาณที่มีลักษณะเป็นภาพรวม เป็นแผนการดำเนินการกว้างๆ ไม่มีรายละเอียดย่อยในการดำเนินโครงการ ดังนั้น โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิต นักศึกษา ผ่าน 3 โครงการหลัก ดังนี้

1. โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษา อยู่ในแผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาศักยภาพคน เป็นโครงการที่สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเกิดทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ด้านต่างๆที่มีความจำเป็นให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ยกตัวอย่างเช่น โครงการสร้างการเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จิตอาสา การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น โดยมีงบประมาณ 14.00 ล้านบาท (ปีงบประมาณ 2561) และ 11.00 ล้านบาท (ปีงบประมาณ 2562) ให้กับสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบและกลไกการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ได้มาตรฐาน

2. โครงการตามแนวนโยบายการพัฒนาประเทศ ได้แก่ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในแผนงานบูรณาการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โครงการนี้ที่ต้องการสร้างภูมิคุ้มกันเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีงบประมาณ 38.00 ล้านบาท (ปี 2561) งบประมาณ 15.00 ล้านบาท (ปี 2562) งบประมาณ 15.45 ล้านบาท (ปี 2563) และงบประมาณ 15.9135 ล้านบาท (ปี 2564) เป้าหมายคือ นิสิต นักศึกษา และบุคลากร 100,000 -120,000 คน /ปี

3. โครงการตามวาระสำคัญต่างๆของประเทศ เป็นโครงการ / กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญในช่วงเวลานั้น เช่น การเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ในขั้นการออกแบบโครงการ สกอ.มิได้ดำเนินการโดยผู้รับผิดชอบงานเฉพาะภายใน สกอ. เท่านั้น แต่อาศัยกลไก “คณะกรรมการประสานงานนักศึกษา” ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา 20 แห่ง (อยู่ในวาระคราวละ 2 ปี) ทำการแปลงแผนนโยบายให้เป็นกรอบข้อเสนอโครงการ โดย สกอ.จัดการประชุมคณะกรรมการประสานงานนักศึกษา ปีละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบข้อเสนอโครงการ ได้แก่ ประเด็นของโครงการ รูปแบบการดำเนินโครงการ และเงื่อนไขด้านงบประมาณโครงการ เป็นต้น

4.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

เงื่อนไขของการสนับสนุนเงินทุนสนับสนุนโครงการ/กิจกรรม ประกอบด้วย

- คุณสมบัติของเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิต/นักศึกษาที่ได้รับเงินทุน ได้แก่ (1) มีความสนใจการเข้าร่วมโครงการ (2) มีความสุขกับการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ และ (3) ไม่สนใจงบประมาณโครงการ
- งบประมาณโครงการ สกอ.จะสนับสนุนเงินทุนฯ ส่วนใหญ่ของโครงการ/กิจกรรม โดยให้สถาบันการศึกษาช่วยสมทบงบประมาณบางส่วน
- ระยะเวลาทำกิจกรรม ตามแผนงานโครงการ/กิจกรรม ควรดำเนินการภายในเดือนสิงหาคมเท่านั้น (เพื่อให้สอดคล้องกับปีงบประมาณ)

4.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

กระบวนการ ขั้นตอนสนับสนุนเงินทุน โครงการ/กิจกรรมของ สกอ. คือ ดำเนินงานผ่านทางสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอโครงการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ สกอ.จะประสานงานสื่อสารกับผู้บริหาร คือ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และกองกิจการนักศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญเท่านั้น โดยแต่ละสถาบันอุดมศึกษาจะพัฒนาโครงการตามกรอบ ซึ่งขั้นตอนนี้สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการแตกต่างกัน 2 แบบ คือ

(1) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาส่งโครงการตามกรอบโครงการผ่านสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก สกอ. ซึ่งรูปแบบนี้เป็นการส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นของการเริ่มคิด เริ่มวางแผน

(2) สถาบันอุดมศึกษา โดยกองกิจการนักศึกษา ดำเนินการพัฒนาโครงการตามกรอบ และส่งโครงการขอรับการสนับสนุนจาก สกอ.ซึ่งรูปแบบนี้เด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาเยาวชนมีส่วนร่วมในขั้นของการลงมือทำ และสัมผัสผลเท่านั้น

นอกจากนี้ สกอ. ยังมีอีก 1 กลไกสนับสนุน คือ “เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา” เพื่อรับการสนับสนุนทุนโครงการ ซึ่งมี 2 รูปแบบคือ การสนับสนุนทุนให้กับสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 155 แห่งโดยตรง แต่หากทุนมีจำนวนจำกัด สกอ.จะดำเนินการสนับสนุนทุนดำเนินการให้กับกลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่มีการแบ่งตามพื้นที่ออกเป็น 9 กลุ่ม และยังมีการแบ่งเป็นเชิงประเด็นอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ตามตารางข้างท้ายนี้

ที่	กลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ⁸	แม่ข่าย	จำนวนสมาชิก
1	ภาคเหนือตอนบน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	17
2	ภาคเหนือตอนล่าง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	13
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	16
4	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	17
5	ภาคกลางตอนบน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	44
6	ภาคกลางตอนล่าง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	32
7	ภาคตะวันออก	มหาวิทยาลัยบูรพา	8
8	ภาคใต้ตอนบน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	9
9	ภาคใต้ตอนล่าง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	14

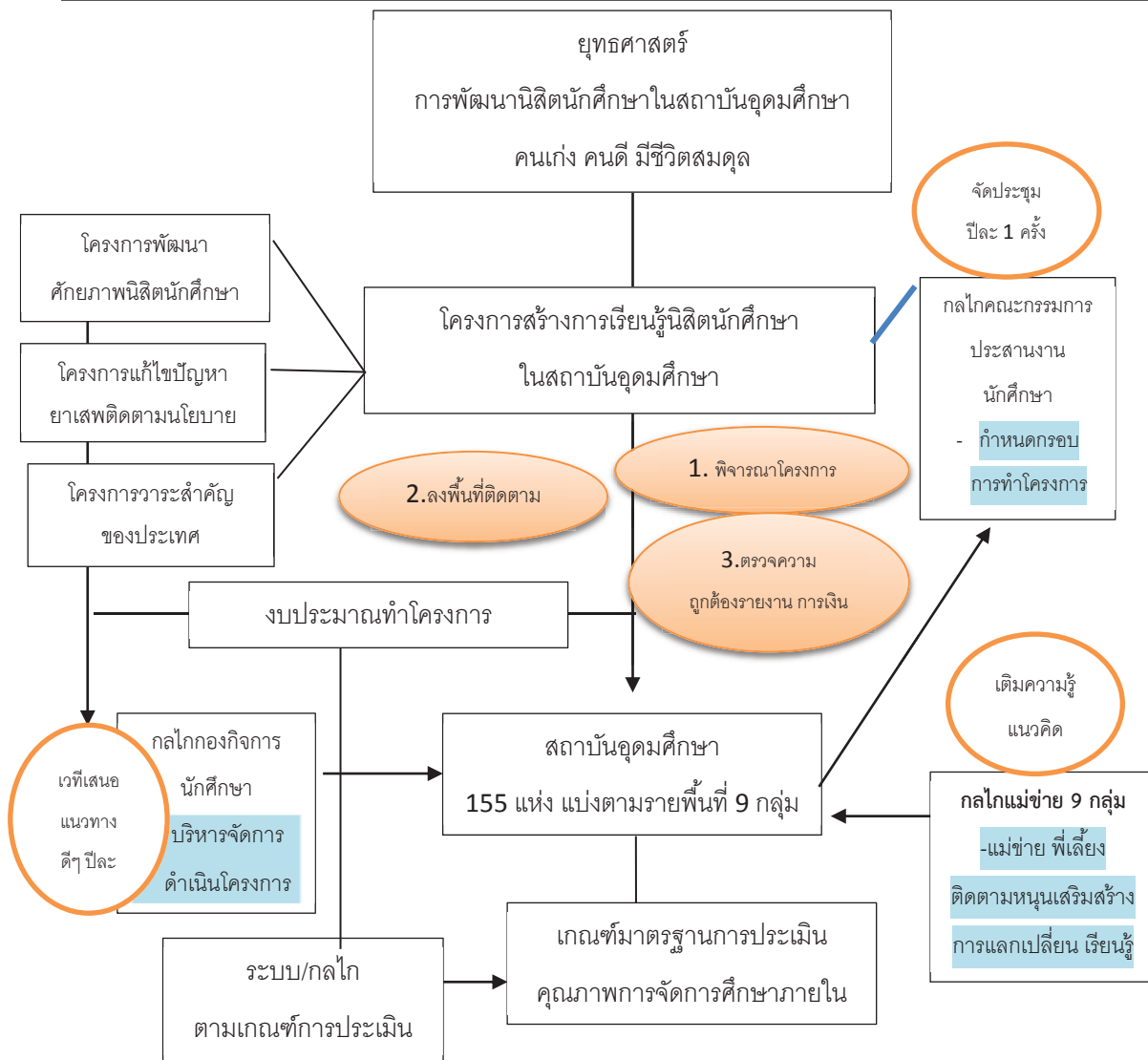
ในการพิจารณาโครงการ สกอ.จะดำเนินการพิจารณาข้อเสนอโครงการ⁹ของสถาบันอุดมศึกษาจากเอกสารโครงการ ที่มีฟอร์มตามแบบข้อเสนอโครงการทั่วไป ประกอบด้วย (1) ชื่อโครงการ (2) หลักการและเหตุผล (3) เป้าหมาย เจริญปริมาณ และเชิงคุณภาพ (4) วันเวลา สถานที่ (5) รูปแบบกิจกรรม (6) งบประมาณ (7) ผลที่คาดว่าจะได้รับ (8) การติดตามประเมินผล และให้ความสำคัญกับความถูกต้องของกรอบงบประมาณเป็นสำคัญ หากมีงบประมาณที่ไม่สามารถสนับสนุนได้ จะส่งกลับไปแก้ไขอีกครั้ง

สรุปได้ว่ากลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ในขั้นตอนการสนับสนุน และดำเนินโครงการ ประกอบด้วย (1) กองกิจการนักศึกษา และ(2) เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา รายละเอียดตามแผนผังบทบาทการกำหนดนโยบาย พัฒนา สนับสนุนสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ข้างล่างนี้

⁸ เอกสารประกอบ 3 กลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา 9 กลุ่ม

⁹ เอกสารประกอบ 4 ตัวอย่างข้อเสนอโครงการ

**แผนผัง บทบาทการกำหนดนโยบาย พัฒนา สนับสนุนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา**

4.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

สกอ.มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่าน 3 ช่องทาง (1) เครือข่ายคณะกรรมการประสานงานนักศึกษา (2) จดหมายราชการ และ(3) www.mua.go.th

4.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน

สกอ.มิได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาโดยตรง แต่มีการสนับสนุนโดยผ่านกลไกขับเคลื่อนคือ กองกิจการนิสิต/นักศึกษาทุกสถาบัน ตามตารางข้างทำนี้

ที่	องค์กร/หน่วยงาน ที่เป็นกลไก ขับเคลื่อน	เครื่องมือ/วิธีการ	ประเด็น
1	กองกิจการนิสิต/ นักศึกษา	การประชุมกองกิจการ นิสิต/นักศึกษาประจำปี	นำเสนอกระบวนการทำกิจกรรมโครงการที่ ประสบความสำเร็จ
2	เครือข่าย สถาบันอุดมศึกษา	1. บทบาทแม่ข่ายทำ หน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเพื่อ ติดตามและสนับสนุนการ ทำโครงการ 2. กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน เครือข่าย เพื่อพัฒนา กระบวนการดำเนิน โครงการ	1. ติดตามความก้าวหน้าการทำกิจกรรม โครงการ เสนอแนะแนวทางการทำโครงการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ 2. วิธีการ ขั้นตอนการทำกิจกรรม โครงการ ที่น่าสนใจ เกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ 3. การเติมความรู้ แนวคิด นโยบาย ที่จำเป็น สำหรับทำโครงการ

4.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตามประเมินผลโครงการ

สกอ.มีการดำเนินการติดตามโดยมีเป้าหมาย 2 ประการ คือ (1) มีการจัดกิจกรรมตรงตามข้อเสนอไว้ในเอกสารโครงการ (2) ให้กำลังใจนิสิตนักศึกษา และบุคลากรที่ดำเนินโครงการ รูปแบบการติดตามโครงการ โดยการสุ่มโครงการ/กิจกรรมเพื่อลงพื้นที่เยี่ยมชมกิจกรรมของโครงการ ตามปฏิทินการทำงานโครงการที่ได้รับการสนับสนุนของแต่ละสถาบัน บทบาทของเจ้าหน้าที่ลงติดตามการดำเนินโครงการถึงแม้ว่าจะมีเป้าหมายเรื่องการติดตามความถูกต้องตรงกับข้อเสนอโครงการ แต่เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่จะแสดงท่าทีแบบกัลยาณมิตร เพื่อเสริมแรงการทำงานโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ คือ การ **ทำรายงานสรุปผลโครงการ**¹⁰ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลที่ประกอบด้วย (1) รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม (2) กำหนดการ คำกล่าวเปิด ปิด (3) แบบรายงานผลการจัดโครงการ (4) หนังสือขออนุมัติจัดโครงการ (ถ้ามี) (5) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ รายชื่อคณะทำงาน (ถ้ามี) (6) จดหมายเชิญ จดหมายเชิญวิทยากร (ถ้ามี) (7) หนังสือขอความร่วมมือจากภายนอก (ถ้ามี) (8) รายงานการประชุมวางแผนการดำเนินโครงการ (ถ้ามี) (9) สรุปค่าใช้จ่ายของโครงการ กิจกรรม (10) เอกสารประกอบการบรรยายของวิทยากร (ถ้ามี) (10) แบบสอบถาม (ถ้ามี) (11) การประเมินผล

¹⁰

เอกสารประกอบ 5 ตัวอย่างรายงานสรุปผลการทำโครงการ

(12) ภาพประกอบกิจกรรม (13) รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ (14) เอกสารหลักฐานการเผยแพร่ความรู้ กรณีโครงการบริการวิชาการ และ (15) CD รวมเล่ม

ปัญหา อุปสรรคในการทำโครงการ

(1) กองกิจการนักศึกษามีภาระงานมาก จากฝ่ายต่างๆทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย และประกอบกับระยะเวลาในการทำโครงการมีจำกัด ดังนั้น บางมหาวิทยาลัยอาจจะไม่สามารถดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมายได้

(2) ช่วงเวลาการทำโครงการของ สกอ.กับช่วงเวลาของนักศึกษาไม่ตรงกัน คือ ช่วงเริ่มต้นทำกิจกรรมโครงการประมาณเดือนกันยายน หรือ ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษายังไม่เปิดภาคเรียน

4.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

โครงการ /กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาได้สร้างสรรค์แต่ละปีมีหลากหลายมากตามวิทยาการของคณะต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมตามประเด็นที่สนใจต้องการทำ แต่จะเป็นข้อมูลผลงานที่ปรากฏอยู่ในแต่ละสถาบันการศึกษา

แต่นอกจากโครงการ / กิจกรรมที่น่าสนใจมากคือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเป้าหมายของโครงการ คือ โครงการที่สนับสนุนในรูปแบบของกลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาได้เกิดเครือข่ายนักศึกษาที่เป็นเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำโครงการ และเข้าร่วมกิจกรรมโครงการดีๆ ภายในเครือข่ายได้

4.10 ข้อเสนอแนะ

1) กลไกการสนับสนุนโครงการเพื่อการเรียนรู้ ที่มีการสนับสนุนงบประมาณการทำงาน จาก สกอ.ให้กับสถาบันอุดมศึกษาเป็นรูปแบบที่เอื้อต่อการดำเนินการ เนื่องจาก สกอ.อยู่ในบทบาทของผู้สนับสนุนทุนโครงการ จึงสามารถติดตามผลการทำงานของสถาบันฯ ได้ หากงบประมาณสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาโดยตรง สกอ.มีบทบาทการขอความร่วมมือกับสถาบันฯ ซึ่งจะไม่เห็นภาพรวมของความสำเร็จของทุกสถาบันฯ

2) เป้าหมายการพัฒนาเยาวชนและการมีส่วนร่วมของเยาวชน คือ การเกิดศักยภาพแบบองค์รวม เก่ง ดี มีสุข นิสิตนักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงครบทุกด้าน แต่ลักษณะของโครงการที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบองค์รวมนั้น มีการเจาะจงมากเกินไป ซึ่งไม่สามารถให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบองค์รวมได้ ดังนั้นควรสนับสนุนโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่มีลักษณะโครงการที่กำหนดกรอบแนวทางแบบกว้างๆ เท่านั้น

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
สำนักนายกรัฐมนตรี

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544 เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2544 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี มีรายได้จากภาษีสรรพสามิต ยาสูบและสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี มีคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการโดยตำแหน่งจากผู้แทนกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของภาคเอกชนด้านต่างๆ ได้แก่ การสร้างเสริม สุขภาพ สื่อสารมวลชน การกีฬา ศิลปวัฒนธรรม การบริหาร การศึกษา กฎหมาย การพัฒนาชุมชน และมีที่ปรึกษา โดยมีผู้จัดการกองทุนฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ

วิสัยทัศน์ สสส. “ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุข ภาวะ” พันธกิจ “จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลังบุคคลและองค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถ และสร้างสรรค์ระบบสังคมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ” โดยมีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับ หน่วยงานต่างๆ ในสังคม ตั้ง “น้ำมันหล่อลื่น” ให้เกิดการพัฒนายอย่างคล่องตัวและต่อเนื่องในการขับเคลื่อน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้าง ประเทศไทยให้น่าอยู่ โดยอาศัยกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เงินทุนหลักได้จากเงินบำรุงกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมาจากภาษีที่รัฐจัดเก็บ จากผู้ผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 2 ของภาษีที่ต้องชำระ

สสส.มี แผนงาน 3 ปี เป็นกรอบการทำงานโดยกว้าง และกำหนดแผนการดำเนินงานประจำปี ที่มีทิศทางการทำงานรายละเอียดของแผนงาน วิธีการทำงาน และจุดเน้นในการออกแบบกระบวนการทำงาน เพื่อให้ทราบผลลัพธ์ แต่ละปี และมีการมอบหมายสำนักตามโครงสร้างการแบ่งองค์กรเป็นสำนัก กอง ศูนย์ ฝ่ายตามประเด็น กระบวนการ และกลุ่มเป้าหมาย โดยมีสำนักจำนวน 11 สำนัก ที่ทำหน้าที่สนับสนุนเงินทุน ให้หน่วยงาน องค์กรภาคี บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงหลัก สำนักสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ สำนักสร้างเสริมวิถีชีวิตสุขภาวะ สำนักสนับสนุนการพัฒนา ระบบสุขภาพ สำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักสนับสนุน การควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา และมีสำนักที่เป็นหลัก สนับสนุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน หรือดำเนินงาน เชิงประเด็นเด็กและเยาวชนคือ สำนักสนับสนุนสุขภาวะ เด็กเยาวชน และครอบครัว (สำนัก4) และสนับสนุนการสร้างโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) ซึ่งมีกระบวนการ สนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

5. สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว (สำนัก 4)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

5.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว (สำนัก 4) เป็นสำนักหนึ่งตามโครงสร้างการแบ่งการดำเนินงานตามภารกิจของ สสส. รับผิดชอบแผนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัวของ สสส.

5.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

สำนัก 4 มีแผนงานหลักของสำนัก 3 แผนงานคือ 1) แผนงานสุขภาวะเด็ก (ปฐมวัย-วัยเรียน-วัยรุ่น) 2) แผนงานสุขภาวะครอบครัว (การเพิ่มขีดความสามารถของครอบครัวในการเลี้ยงดูเด็กในทุกช่วงวัย ครอบครัวเปราะบาง ด้อยโอกาส และยากลำบาก การรณรงค์ให้ความรู้กับพ่อแม่ผู้ดูแลเด็ก) และ 3) แผนงานศักยภาพเยาวชน มุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพและการมีส่วนร่วม โดยมีแผนงานสนับสนุน 1 แผนงานคือ แผนงานการจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพภาคี การสื่อสารสาธารณะ การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้สำนัก 4 ยังมีภารกิจหลักคือ การสนับสนุนการค้นหานวัตกรรมและพัฒนาต้นแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนทุนการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการพัฒนาเยาวชนผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพและการส่งเสริมการเรียนรู้จากการลงมือทำ/การทำโครงการของเด็กและเยาวชน รวมถึงการสร้างแนวคิด positive use (youth) development ให้กับพี่เลี้ยงเยาวชนหรือพี่เลี้ยง (coach) ทำให้เยาวชนได้รับการเสริมพลัง (Empowerment) และการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการลงมือทำด้วยตนเอง ดังนั้น พี่เลี้ยงที่มีบทบาทพัฒนาเด็กเยาวชนควรจะต้องมีแนวคิดและความเข้าใจหลักคิดของ “Youth Empowerment” โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็ก (ตั้งแต่ทารกในครรภ์) เยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี) และครอบครัว

5.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

สำนัก 4 ได้รับงบประมาณจัดสรรมาจากเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมาจากภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้ผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 2 ของภาษีที่ต้องชำระ โดย สสส. กำหนดแผนงาน 3 ปี เป็นกรอบการทำงานโดยกว้าง และจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี เพื่อเสนอขอประมาณ สสส. ทั้งนี้ได้มีเสนอของบประมาณการสนับสนุนโครงการของหน่วยงานภาคีพัฒนาเด็กและเยาวชน ปีละกว่า 200 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2562 ได้จัดสรรไว้จำนวน 245 ล้านบาท

5.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

เมื่อ สสส.จัดสรรยอดเงินสนับสนุนให้แต่ละสำนักแล้ว สำนัก 4) จะดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านเด็กและเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) นโยบายที่เกี่ยวข้อง โครงการต่างๆ รวมถึงช่วงว่างของการพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้วดำเนินการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสอดคล้องกับภารกิจสำนัก เพื่อนำมาวางกลยุทธ์การพัฒนาเด็กและเยาวชน และค้นหาภาคีความร่วมมือที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีแนวทางและเป้าหมายการทำงานเดียวกัน รวมถึงการกำหนดโจทย์/จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของสำนัก ทั้งแผน 3 ปี และแผนรายปี ที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องกัน มีการประเมินผลทุก 3 ปี

ภายใต้แนวทางการดำเนินงานเชิงรุกของสำนัก 4 มีการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์การทำงานไว้อย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการค้นหาภาคีที่จะเข้ามาดำเนินงานร่วมกัน การร่วมกันพัฒนาโครงการ การขออนุมัติทุนสนับสนุน และการดำเนินงานภายใต้โครงการร่วมกัน ดังนั้น กระบวนการสนับสนุนเด็กและเยาวชน จึงใช้กลยุทธ์และดำเนินการผ่านการสนับสนุนทุนโครงการให้กับหน่วยงาน/องค์กร (Node) แบบเฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย

เกณฑ์การคัดเลือกหน่วยงาน/องค์กรภาคีรับทุน เป็นกลุ่มบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรที่ไม่แสวงผลทางธุรกิจ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีการดำเนิน หน่วยงาน/องค์กรงานด้านเด็กและเยาวชน มีประสบการณ์ทำงานด้านเด็กและเยาวชน
- 2) มีผลงานเด่นเป็นที่ประจักษ์ ต่อสาธารณะ
- 3) หน่วยงาน/องค์กรต้องมีแรงบันดาลใจ (passion) ในการทำงานด้านพัฒนาศักยภาพและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ประเด็นการทำงานของภาคี หรือ Node ด้วยกระบวนการค้นหาภาคีร่วมดำเนินงานแบบเฉพาะเจาะจงของสำนัก 4 ทำให้โจทย์ประเด็นการทำงานจะถูกกำหนดโดยสำนัก และมีการหารือร่วมกันก่อน และหากเห็นพ้องร่วมกันในการขับเคลื่อนก็จะดำเนินการพัฒนาโครงการตามประเด็น จึงดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนิน (Project idea) ร่วมกัน

ระยะเวลาในการทำงานของภาคีหรือ Node มีเวลา 1 ปีขึ้นไป และแต่ละองค์กรจะได้รับการสนับสนุนต่อเนื่องไม่เกิน 3 ปี

กระบวนการขึ้นโครงการมีหลากหลายกลยุทธ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ต้องพัฒนา โดยมีกระบวนการสำคัญคือ 1) การค้นหาและกำหนดโจทย์ ค้นหาภาคีร่วมดำเนินการ ผ่านการสำรวจเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน 2) การออกแบบวิธีการให้เหมาะสม อาทิ การสร้างภาคีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดูแลเด็กเยาวชน โดยใช้รูปแบบการเดินสายลงพื้นที่นำเสนอสถานการณ์ องค์ความรู้

และนำเสนอโมเดลการทำงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อค้นหาภาคีทำงาน การรณรงค์ให้
ครอบครัวที่มีลูกวัยรุ่นสร้างบรรยากาศการสื่อสารพูดคุยเชิงบวกและมีความเข้าใจกันมากขึ้น โดยใช้รูปแบบ
การค้นหาภาคีที่ทำสื่อได้โดนใจคน มียอดไลน์และแชร์สูง หลังจากนั้นเข้าไปนำเสนอโจทย์กับภาคีเพื่อชักชวน
ให้เข้าดำเนินงานร่วมกัน และพัฒนาโครงการร่วมกันเพื่อขออนุมัติโครงการ

สรุปกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรภาคี มีดังนี้

- 1) สำนัก 4 กำหนดกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนที่ต้องการพัฒนา
- 2) ค้นหาและคัดเลือกหน่วยงานภาคีร่วมดำเนินงาน
- 3) ร่วมพัฒนาโครงการ (Project Idea) กับหน่วยงานภาคีที่ประสานสำนักพิจารณาคัดเลือก
- 4) การทำความรู้จักกลุ่มเป้าหมายและภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยให้หน่วยงานภาคีลงพื้นที่ทำความรู้จักภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย
- 5) ออกแบบกระบวนการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย

ในการทำงานด้านเด็กเยาวชนของสำนัก 4 ได้ทำผ่านหน่วยงานภาคีหรือ Node ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานภาคีที่ได้รับการสนับสนุนโครงการซึ่งเป็นภาคีหน้าใหม่ ประมาณ 20 โครงการ ภาคีเดิมประมาณ 90 โครงการ โดยผู้รับทุนมีทั้งเป็นหน่วยงาน องค์กร และในนามบุคคล ตัวอย่างภาคีหน่วยงานที่ได้รับสนับสนุนงานเยาวชน เช่น

1) องค์กร School of Changemakers : SoC ซึ่งเดิมเป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2555 ภายใต้ มูลนิธิโซก้า ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสังคมประเทศไทย (ซึ่ง สสส.ร่วมทำงานกันมาเป็นเวลานานแล้ว) โดยที่มูลนิธิโซก้าเล็งเห็นช่องว่างและปัญหาของผู้ที่สนใจริเริ่มโครงการหรือกิจการเพื่อสังคม ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร ต้องการความรู้เครื่องมือ ในการฝึก “ทักษะผู้ประกอบการ” และสร้าง “นวัตกรรม” ไปจนถึงที่ปรึกษา และการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถผลักดันกิจการหรือโครงการให้เป็นรูปธรรมขึ้นมาได้ SoC จึงได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาในลักษณะของโครงการพี่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำ ช่วยจัดหาผู้เชี่ยวชาญ พัฒนาทักษะ อบรม ไปจนถึงเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยผลักดันให้ธุรกิจหรือโครงการเพื่อสังคมเหล่านั้นได้พัฒนาต่อจนสามารถทำได้จริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา เครื่องมือ และบางเรื่องต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจากหลายฝ่าย ไปจนถึงหน่วยงานสนับสนุน งานของ SoC จึงพยายามเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกัน และช่วยย่นย่อระยะเวลาในสร้างผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ SoC มีองค์กรความรู้ด้านผู้ประกอบการด้านสังคมและประสบการณ์การทำงานกับคนรุ่นใหม่หลากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย มาร่วมดำเนินการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับตำบล ภายใต้โครงสร้างสภาเด็กและเยาวชนตำบลโดยใช้กระบวนการสร้าง Change Maker และผู้ประกอบการด้านสังคม

2) มูลนิธิสยามกัมมาจล โดยได้จัดทำโครงการ Active Citizen

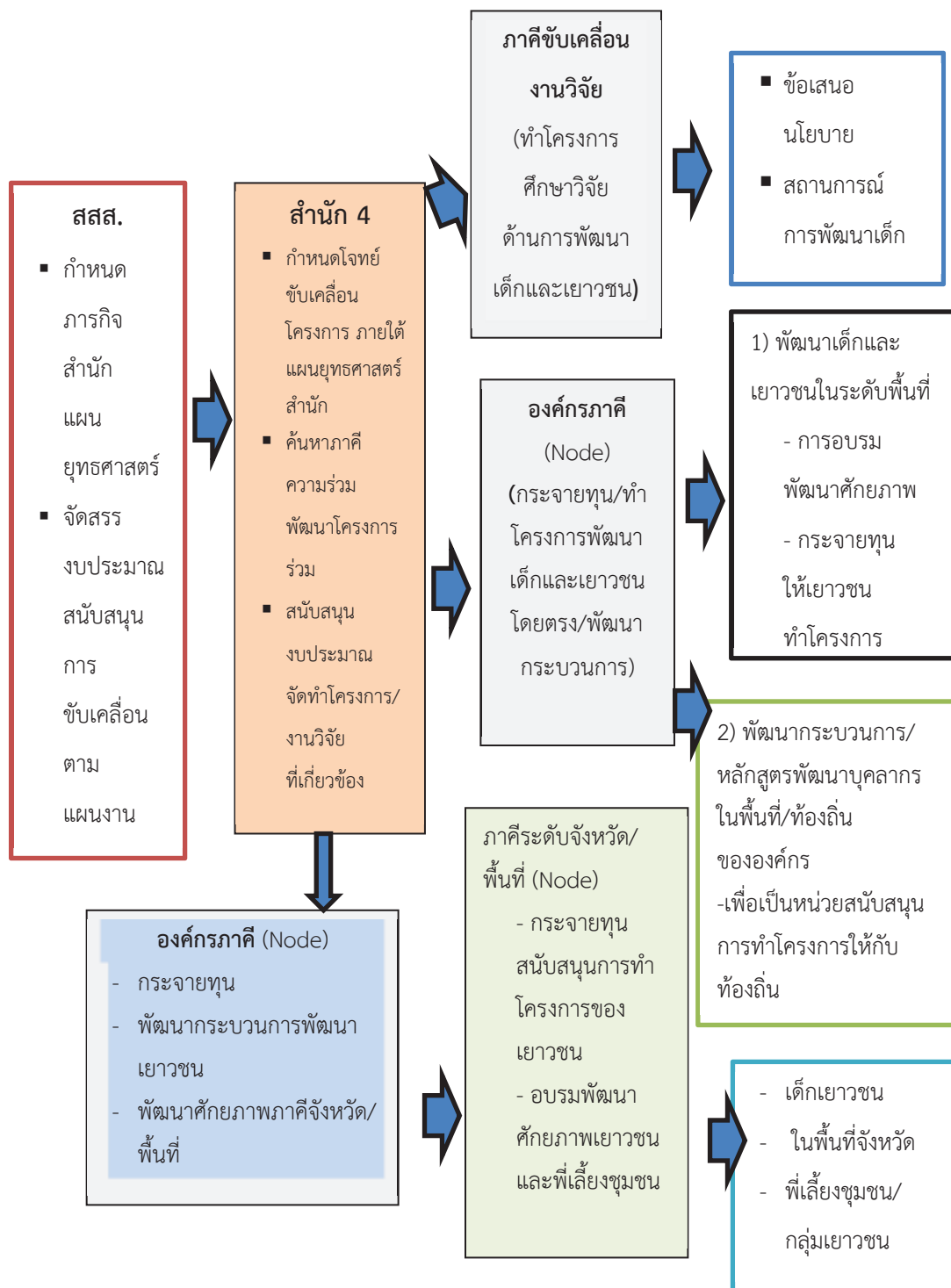
3) มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม โดยได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการทำงานร่วมกับภาคีที่มีเครื่องมือและกระบวนการพัฒนาเยาวชน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายแผนสุขภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งอาจจะมีได้พัฒนาเยาวชนโดยตรง แต่หากหลักสูตรสามารถนำมาปรับใช้กับเยาวชนได้ ก็มีการร่วมมือกัน เช่น วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ (ปวย อึ้งภากรณ์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีจุดเด่นในกระบวนการปรับ Mind set ของกลุ่มนักศึกษาบัณฑิต อาสาผ่านการเรียนรู้ 2 ส่วน คือ 1) การเรียนรู้ภาคทฤษฎีในเรื่องการพัฒนาสังคมและการพัฒนาเด็กเยาวชน เช่น การเข้าใจจิตวิทยาวัยรุ่น หลักการมีส่วนร่วมของเยาวชน การเรียนรู้กระบวนการทำงาน แบบมีส่วนร่วม และเสริมพลัง (empowerment) เป็นต้น และ 2) การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ โดยการลงพื้นที่ การทำโครงการ เชิงประเด็นหรือเชิงพื้นที่ร่วมกับกลุ่มคนในพื้นที่ และการสรุปบทเรียนร่วมกับอาจารย์ ทั้งนี้กระบวนการ ดังกล่าวได้พัฒนาให้บัณฑิตอาสาสมัครทักษะการทำงานพัฒนาบนฐานการคิดเชิงบวก (positive use (youth) development) และสามารถทำงานผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและการเสริมพลัง (empower) ให้กับชุมชนได้

5.5 วิธีการและกระบวนการให้ทุนสนับสนุน

สำนัก 4 จัดสรรงบประมาณให้ภาคีหรือ Node จำนวนที่แตกต่างกัน งบประมาณ ที่สนับสนุนทุนให้กับโครงการขององค์กรภาคี จะพิจารณาตามเนื้อหาและขอบเขตงาน หากโครงการที่มี ระยะเวลาเกิน 3 ปี จะจัดแบ่งการสนับสนุนเป็นระยะ(phase) ซึ่งโครงการส่วนใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุน ในแต่ละระยะเวลา 1ปี 6 เดือน – 2 ปี โดยสำนัก 4 และองค์กรภาคีร่วมกันพัฒนาโครงการและคำนวณ งบประมาณตามแผนงานโครงการก่อนจัดทำเอกสารข้อตกลงและดำเนินการตามขั้นตอนการขออนุมัติ โดยกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการมิได้กำหนดช่วงเวลาการรับข้อเสนอและการพิจารณาโครงการ ไว้อย่างตายตัว แต่จะมีการพิจารณาอนุมัติโครงการเมื่อมีโครงการเข้ารับการพิจารณา ทั้งนี้ระบบการเบิกจ่ายเงิน สนับสนุนจะถูกจัดแบ่งออกเป็นงวดเงิน 3-4 งวด

แผนผังกระบวนการการสนับสนุนเงินทุนของสำนัก 4

5.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

ภาคี หรือ Node มีการเผยแพร่กิจกรรมโครงการย่อยผ่านช่องทางของ Node และช่องทางสำนัก 4 www.thaihealth.or.th อีกทั้งในวันเยาวชนของทุกปีทางสำนัก 4 จะจัดงาน “มหกรรมเยาวชนแห่งชาติ” เพื่อนำเสนอต้นแบบกลุ่มเยาวชนที่ทำโครงการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมและชุมชน รวมถึงการ

เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนสู่การดำเนินงานในระดับนโยบาย และการสร้างการรับรู้สู่สาธารณะเพื่อเปิดโอกาสในการร่วมสนับสนุนการทำงานของเด็กและเยาวชน

5.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

สำนัก 4 สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ โดยผ่านภาคีเครือข่าย ตามการกระจายทุนให้กับภาคีเครือข่ายเพื่อให้ถึงเด็กและเยาวชน เพื่อจัดการอบรมพัฒนาศักยภาพและทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมลงมือทำ รวมทั้งการประเมินผลและถอดบทเรียน ดังนั้น จึงมีประเด็นการให้ความรู้ ฝึกทักษะที่หลากหลายสอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่น ที่มีการขับเคลื่อนจากการสนับสนุน สำนัก 4

5.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข การพัฒนาระบบ

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของสำนัก 4 ประกอบด้วย เครื่องมือ กลไก กระบวนการที่หลากหลาย สรุปได้คือ

1.การใช้ข้อตกลงและสัญญา TOR เป็นเครื่องมือหนึ่งของระบบการติดตามการดำเนินงานของภาคี หรือ Node

2.การมีบุคลากรของสำนักในการทำหน้าที่ conductor โดยบุคลากร 1 คน มีหน้าที่บริหารจัดการโครงการ ประมาณ 15-20 โครงการ ซึ่งทีมของสำนัก 4 มีบุคลากรปฏิบัติงานรวม 5 คนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ใช้การบริหารให้บุคลากรทุกคนต้องทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ที่รับผิดชอบ และรับทราบความคาดหวังของสำนัก ผู้อำนวยการสำนักที่มีกับตนเอง ผ่านการพูดคุยให้เกิดการรับรู้อย่างชัดเจน รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้ลงพื้นที่ภายใต้โครงการที่ตนเองรับผิดชอบดูแล เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจการดำเนินงานโครงการเชิงลึก

3.การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน **อย่างเป็นมิตร**มากกว่าเป็นผู้รับทุน ดังเช่น

- มีการกำหนดโจทย์การพัฒนาให้ชัดเจนก่อนดำเนินการคัดเลือกภาคร่วมดำเนินการ และออกแบบงานให้ตอบโจทย์ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้สามารถคัดเลือกหน่วยงานภาคร่วมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

- เด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพในการดำเนินงานและเหมาะสมกับงานที่ต้องการพัฒนา และยังเป็นตัวช่วยกำกับทิศทางการทำงานแบบมีส่วนร่วมอีกด้วย

- การคัดเลือกหน่วยงานภาคีที่มีศักยภาพร่วมดำเนินงาน ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลองค์กรทั้งด้านศักยภาพ ผลงานที่ผ่านมา และรูปแบบการทำงาน

ทั้งนี้แนวทางในอนาคตนั้น สำนัก 4 จะมุ่งเน้นการพัฒนาหน่วยงานภาคีที่จะทำหน้าที่ out-source หรือเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในการพัฒนาเด็กและเยาวชน หรือการพัฒนาบุคลากรที่เลี้ยงเด็กและเยาวชนของภาครัฐในการทำหน้าที่พัฒนาเด็กและเยาวชน เช่น การสนับสนุนการพัฒนา Knowledge How to Empower ของเด็กเยาวชนในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนตำบล เพื่อสร้าง Change Maker ในพื้นที่ เป็นต้น

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานทางสำนัก 4 ถือได้ว่าเป็นเรื่องปกติของการทำงานและมีได้มองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาอุปสรรค แต่กลับมองเป็นงานที่ต้องดำเนินการแก้ไข

5.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

จากการสนับสนุนเงินทุนผ่านภาคีเครือข่ายซึ่งถือเป็นหน่วยประสานเชื่อมโยงไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างใกล้ชิดมากกว่า ทั้งนี้ช่วงแรกก่อนที่จะมีการสนับสนุนเงินทุน สำนัก 4 ได้มีกระบวนการค้นหา พุดคุยหารือร่วมกับภาคีต่างๆ เพื่อหาจุดยืนร่วมกันของการส่งเสริมพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน พร้อมให้สอดคล้องกับภาวะความจำเป็นหรือความต้องการของพื้นที่เป็นหลักด้วย ดังนั้นโครงการ/กิจกรรมจึงความหลากหลาย เช่น

- โครงการ “เสริมสร้างสุขภาพพระสงฆ์” โดยกลุ่มสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี เนื่องจากพระสงฆ์ได้รับการถวายอาหารที่ไม่ถูกหลักโภชนาการ ส่งผลให้เจ็บป่วยเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับไม่สามารถออกกำลังกายเหมือนกับประชาชนทั่วไปได้ โดยมีกิจกรรมการตรวจสุขภาพพระสงฆ์ของวัดที่เข้าร่วมโครงการก่อน เพื่อใช้วัดผลการเปลี่ยนแปลง มีการคืนข้อมูลผลการตรวจแก่พระภิกษุสงฆ์ มีผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการมาให้ความรู้แก่พระภิกษุสงฆ์และชาวบ้าน และจัดทำเอกสารเรื่องโภชนาการ มีกิจกรรม “ตักบาตรอาหารคลีน” การขอให้เพิ่มกิจวัตรการเคลื่อนไหว เช่น การเดินจงกรม การตรวจสุขภาพภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งพบว่า พระสงฆ์สุขภาพดีขึ้น และชาวบ้านเปลี่ยนพฤติกรรมการถวายอาหาร

- โครงการ “พื้นที่สร้างสรรค์ กิน เล่น เรียนรู้” โดยกลุ่มสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดยะลา โครงการนี้เริ่มจากต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่และเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ นั่นคือ ลักษณะชุมชนของคนมุสลิมชายแดนใต้มักอยู่รวมกันอย่างพี่น้อง โดยมี “วงน้ำชา” เป็นที่พบปะของกลุ่มวัยรุ่นและเด็กเล็กๆ ก็ติดตามพ่อแม่ไปเล่น เป็นต้น แต่ด้วยการกระจายตัวของคนตามกลุ่มวัย ทำให้เกิดการพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างช่วงวัย เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย โครงการนี้เป็นการสร้างพื้นที่ส่วนกลาง เป็นพื้นที่รวมตัวของคนทุกช่วงวัยมาทำกิจกรรม โดยมีจัดกิจกรรมใหญ่ๆ 2 อาทิตย์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และการเรียนรู้ระหว่างคนทุกช่วงวัย ผ่านการจัดการและประเมินรูปแบบกิจกรรมจากแกนนำ เด็กและเยาวชน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ของผู้คน และเกิดการแลกเปลี่ยนในประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการ ขับเคลื่อนสุขภาวะของสังคม

- โครงการ “บุญบุญ อุ่นใจ” โดยกลุ่มเยาวชนจังหวัดยโสธร เนื่องจากพื้นที่ชุมชนวัดบ้านโนนแบง ต.น้ำอ้อม อ.ค้อวัง มีทุนทางสังคม คือ “การทำนาข้าวเป็นจำนวนมาก” และพบว่า ชาวนาส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของข้าว และง่ายต่อการใช้งาน กลุ่มเด็กและเยาวชนจังหวัดยโสธร จึงมีการ

สำรวจครัวเรือนที่ทำอาชีพเกษตรกร และจัดกิจกรรมให้ชาวบ้านมารวมตัวกันที่ใจกลางของชุมชนคือ วัดบ้าน
โพนแพงเพื่อช่วยกันทำบุญอินทรี ซึ่งได้การตอบรับจากคนในชุมชนจำนวนมาก เมื่อได้บุญที่ทำเสร็จได้นำถวาย
วัดเป็นการทำบุญร่วมกัน ส่วนขวดที่ใช้บรรจุบุญ ขอรับบริจาคตามบ้านๆ ละ 1 ขวด ซึ่งลดรายจ่ายเงินเพื่อซื้อ
ขวด ชาวบ้านรายได้อาจได้บุญอินทรีไปใช้ ก็สามารถบริจาคเงินเข้าวัด เงินบริจาคที่ได้นำมาซื้อวัตถุดิบ
ในการทำบุญในครั้งต่อไป ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนประเด็นสุขภาวะทั้งทางกาย จิตและสังคม

-โครงการ“เคียงริมโขง” โดย เครือข่ายเคียงริมโขง กลุ่ม Small Smile พื้นที่อำเภอเชียงของ
จังหวัดเชียงราย มีการรวมกลุ่มของเยาวชนที่มีลักษณะการทำงานแบบเครือข่ายภายใต้ชื่อ “เคียงริมโขง”
เพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวีให้มากขึ้นในชุมชน รวมทั้งต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ
ของสมาชิกในชุมชนและเป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพ เน้นการมีส่วนร่วมและการให้การยอมรับ ให้ความรู้สึกลด
ทอดภัย ทำให้ผู้คนสามารถแบ่งปันและเรียนรู้เรื่องของการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยและสะดวกใจมากขึ้น
สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การป้องกันการติดเชื้อ
เอชไอวี / เอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมีการทำกิจกรรมผ่านเกมแลกเปลี่ยนน้ำ เพื่อแสดง
ให้เห็นถึงการมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว การแจกจ่ายถุงยางอนามัยฟรี
นอกจากนี้ได้ทำกิจกรรมเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์บริเวณริมแม่น้ำโขง เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยได้
ทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมและสำนักตรวจคนเข้าเมือง 3) การฝึกอบรมแกนนำเยาวชนในพื้นที่
เพื่อร่วมกันจัดตั้งศูนย์ Small Smile ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา การให้ความรู้กับเพื่อน เติมน้ำใจพบปะพูดคุยกับ
เยาวชน การแจกจ่ายถุงยางอนามัยฟรี โครงการนี้จะสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเอชไอวี / เอดส์และสุขภาวะทาง
เพศให้กับกลุ่มเยาวชนในตำบลห้วยซ้อ และสร้างความสัมพันธ์เข้มแข็งกับโรงเรียนในท้องถิ่น

- โครงการเยาวชนสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมภาคเหนือตอนบน โดย ชมรมรากดิน
แม่โจ้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของนักศึกษาหลากหลายคณะ เป็นการ
ขับเคลื่อนภายใต้ ศึกษาสุขภาวะชุมชนบนมิติรายได้ครัวเรือนของประชาชนกลุ่มแม่น้ำอ้อ โดยการนำเอาหลัก
ทฤษฎีเชิงเศรษฐศาสตร์มาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม และนำมาปรับใช้ให้เกิดรูปธรรม ประเด็นการศึกษา
มี 4 ประเด็น คือ 1) ความมั่นคงทางอาหาร 2) ภาษีทางสังคม เป็นรายจ่ายเพื่อการเข้าสังคมหรือการสร้าง
เครือข่ายทางสังคม 3) โจรเลื้อยขาว มีความหมายเชิงนัยยะว่า การเข้าสู่ระบบการศึกษาของบุตรหลานถือเป็น
ค่าใช้จ่ายที่ต่อเนื่องยาวนาน นับสิบ ๆ ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าที่ผู้ปกครอง
ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ 4) กลุ่มโรค NCDs หรือโรคที่ไม่ติดต่อ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ชุมชน ได้แก่ ปฏิทินชุมชน แผนที่เดินดิน ผังเครือญาติ ประวัติศาสตร์ชุมชน และประวัติศาสตร์บุคคล

- โครงการเติมใจวัยชรา โดย ชมรมคนรักธรรมชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัด
เชียงราย พื้นที่ศึกษาหมู่บ้านบ้านถ้ำ ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยเริ่มแรกเป็นการทำ
กิจกรรม “การย้อมสีผม” เป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างระหว่างวัย ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัยหนุ่มสาว
กับคนสูงวัยให้ได้พูดคุยกัน กิจกรรม “กับข้าวของแม่” การถ่ายวิดีโอการทำอาหารของผู้สูงอายุและเผยแพร่
ผ่าน Youtube Facebook เพื่อให้ลูกหลานเห็นแล้วคิดถึงอาหารของแม่แล้วกลับบ้าน แต่มีข้อสังเกตว่า ทั้ง 2

กิจกรรมข้างต้นยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ นำไปสู่การคิดกิจกรรมใหม่ คือ “การจักสาน สะเหวียน” โดยใช้ผักตบชวาล้อมรอบต้นไม้ใหญ่ เพื่อกันเศษใบไม้ที่ร่วงหล่นไม่ให้กระจัดกระจายทำให้บริเวณบ้านดูสะอาด และให้กลายเป็นปุ๋ยหมักธรรมชาติ กิจกรรม “การทำบายสี” ตลอดจนประเพณีงานสู่ขวัญ

5.10 ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล โดยชุมชน เป็นเจ้าของ ซึ่งควรจะเป็นกองทุนในระดับพื้นที่/ตำบล มีการบริหารจัดการกองทุนโดยคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นจากตัวแทนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง ลดขั้นตอนความยุ่งยากในระเบียบการเบิกจ่ายเงิน และทำให้การกระจายทุนถึงกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ โดยอาจจะใช้โมเดลกองทุน สปสช. เป็นแนวทางการกระจายทุนให้กับโครงการเด็กและเยาวชน ซึ่งมีการคัดเลือกและแต่งตั้งคนในชุมชนที่อาสาเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ซึ่งควรจะมีองค์ประกอบ ได้แก่ ตัวแทนฝ่ายการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) ตัวแทนชุมชน โดยในแต่ละปีมีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดกรอบประเด็นการสนับสนุนอย่างชัดเจน ทั้งนี้การบริหารกองทุนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับตำบลให้สำเร็จได้นั้น ควรใช้กลไกคณะกรรมการชุมชนที่มาจากทุกภาคส่วน ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการคานอำนาจ และมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เป้าประสงค์สำคัญของการจัดตั้งกองทุนฯ ในระดับตำบล คือ การบริการกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สามารถตอบโจทย์บริบทพื้นที่ ชุมชนสามารถวัดประเมินผลสำเร็จได้ และเด็กเยาวชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายเพื่อขอการสนับสนุนทุน

ทำโครงการที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนของตนเองได้ อย่างไรก็ตามการสนับสนุนทุนโครงการจะต้องเป็นไปในลักษณะ “กองทุนฯ หมุนเวียน” คือ หากดำเนินโครงการแล้วมีเงินเหลือก็สามารถเก็บไว้สำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไปได้โดยไม่ต้องคืนเงินกลับเข้ากองทุนฯ

2) สำนัก 4 ควรพิจารณาสนับสนุนการพัฒนาโมเดล/ตำบลนำร่องในการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล (ระยะ 2-3 ปี) เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดตั้งกองทุนและระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบ/วิธีการการจัดสรรงบประมาณ ผ่านกองทุนดังกล่าวแทนการจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และสร้างความร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่นร่วมจัดสรรงบประมาณอุดหนุนงานด้านเด็กและเยาวชนเข้ากองทุนฯ ในระดับตำบล รวมทั้งการเปิดโอกาส/ช่องทางการระดมเงินเข้ากองทุนผ่านการรับบริจาคเพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนที่สนใจและต้องการสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

3) หัวใจสำคัญของการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือ ระบบ/กระบวนการทางความคิด (Mind Set) ของหน่วยงาน/องค์กรและบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนจำเป็นจะต้องมีแนวคิดเรื่อง “การพัฒนาเยาวชนเชิงบวกและการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง” เพราะจะเป็นตัวกำหนดวิธีการปฏิบัติ ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนา ระบบ/กระบวนการความคิดเป็นลำดับขั้นๆ ด้วย

6. สำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

6.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

สำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) เป็นสำนักหนึ่งตามโครงสร้างการแบ่งส่วนหน่วยงานของ สสส. รับผิดชอบแผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ

6.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

เป้าประสงค์หลักของแผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะของ สสส. คือ การขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรม เรื่องการสร้างเสริมสุขภาวะ ดังนั้น ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเด็กและเยาวชนจึงมุ่งเน้น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การกระจายโอกาส หมายความว่า เด็กและเยาวชนต้องเข้าถึงทุนอย่างทั่วถึง ทุนหมายถึง ทุนในการสนับสนุน ความรู้ เครื่องมือ ทักษะ และโอกาสพัฒนาหนุนเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนที่ 2 นวัตกรรม ต้องสะท้อนวิธีการใหม่ที่เกิดจากการทำงานด้านเด็กและเยาวชน หรือเป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการทำงานด้านเด็กและเยาวชนของ node หรือเกิดนวัตกรรมเชิงการทำงานกลุ่มของเด็กและเยาวชนเอง

ส่วนที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของภาคี หรือ หน่วยจัดการ (node) เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุดความรู้ ทักษะในการทำงาน และเกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักและภาคีในระยะยาว

ส่วนที่ 4 เกิดผลการเปลี่ยนแปลงที่ตัวเด็กเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม หรือมีกรณีศึกษาที่สามารถอธิบายได้ อาจเป็นผลการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ หรือพฤติกรรมที่มีข้อมูลก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังการเข้าร่วมโครงการ เช่น การบันทึกรายรับรายจ่าย ทักษะชีวิต การบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรม เป็นต้น

6.3 ที่มาของเงินทุน

สำนัก 6 ได้รับงบประมาณจัดสรรมาจากเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมาจากภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้ผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 2 ของภาษีที่ต้องชำระ โดย สสส.กำหนดแผนงาน 3 ปี เป็นกรอบการทำงานโดยกว้าง และกำหนดแผนการดำเนินงานประจำปี ที่ประกอบไปด้วยทิศทางการทำงาน รายละเอียดของแผนงาน วิธีการทำงาน และจุดเน้นในการออกแบบกระบวนการทำงาน เพื่อให้ทราบผลลัพธ์ที่ต้องการแต่ละปี จากนั้น สำนัก 6 จะออกแบบกระบวนการทำงานประจำปียึดตามนโยบาย เป้าหมายงาน และเป้าหมายงบประมาณ โดยมีคณะกรรมการบริหารแผนของสำนัก กำกับติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ คือ กำกับทิศทางการดำเนินงาน ให้นโยบายการทำงาน ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ และแผนปฏิบัติการ

สำนัก 6 ได้รับการสรรงบประมาณจาก สสส. ในส่วนของเด็กและเยาวชนในปีงบประมาณ 2561 จัดสรรไว้จำนวน 60 ล้านบาท ส่วนในปีงบประมาณ 2562 จัดสรรงบประมาณไว้จำนวน 40 ล้านบาท โดยตามปกติงบประมาณที่จัดสรรสำหรับเด็กเยาวชนอยู่ที่ 20 ล้านบาท แต่เนื่องจากมีนโยบายปิดเทอมสร้างสรรค์ จึงได้งบประมาณเพิ่มเติมจากส่วนกลาง ทางสำนักได้ตั้งเป้าหมายว่า งบประมาณจำนวน 40 ล้านบาท ต้องให้ทุนแก่ภาคีที่เป็นหน่วยจัดการ (Node) จำนวน 20 หน่วยงาน เพื่อกระจายให้กลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวน 400 โครงการ ในปีงบประมาณ 2562 ทางสำนัก 6 เน้นให้ทุนแก่ภาคีที่เป็นหน่วยจัดการ (Node) ใหม่เพื่อทำงานกับกลุ่มเยาวชนรายใหม่ เนื่องจากพื้นที่เดิมกำลังดำเนินงานต่อเนื่องมาจากปีงบประมาณ 2561 และจะได้รับทุนต่อไปในปี 2563

6.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

- **ด้านการจัดสรรเงิน** สำนัก 6 ใช้หลักเกณฑ์การให้ทุน ตามระเบียบภายในเกี่ยวกับวงเงินการอนุมัติ ที่กำหนด สสส. ไว้ เช่น อำนาจการอนุมัติงบประมาณของผู้อำนวยการสำนัก ไม่เกิน 20 ล้านบาท หากเกินต้องเสนอให้ประธานคณะกรรมการกองทุนสร้างเสริมสุขภาพเป็นผู้อนุมัติ ดังนั้น โครงการของสำนัก 6 จึงเป็นโครงการขนาดเล็กอยู่ในอำนาจการอนุมัติของผู้อำนวยการสำนัก

- **ด้านการทำงาน** งานมากกว่า 95% ของสำนัก 6 ผ่านภาคีหรือ Node โดยภาคีหลัก คือ กลุ่ม ชมรม เครือข่ายองค์กรด้านเด็กและเยาวชน การทำงานโดยผ่านภาคี หรือ Node ช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้น เพราะภาคีหรือ Node ของสำนัก 6 ครอบคลุมทั่วประเทศ กระจายอยู่ทุกภูมิภาค และสามารถส่งข่าวประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่รับผิดชอบได้ทั่วถึงกว่า โดยสำนัก 6 มีการเผยแพร่สร้างความเข้าใจให้ภาคีได้รับรู้รายละเอียดที่ชัดเจน ไว้ใน TOR เช่น คุณสมบัติ งบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน ระยะเวลา เป็นต้น ส่วนอีก 5% ทางสำนัก 6 จะเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่ไม่ทราบการรับสมัครจากภาคี หรือ Node หรือเป็นกลุ่มเด็กเยาวชนทั่วไป ให้สามารถส่งโครงการเพื่อขอรับทุนที่สำนักโดยตรงได้ตลอด 365 วัน เสมือนทำงาน 2 ระบบคู่กัน หากเกิดกรณีที่เด็กและเยาวชนส่งโครงการมาที่สำนักตรงกับช่วงที่ภาคีหรือ Node เปิดรับพอดี ทางสำนักอาจพิจารณาให้ภาคีหรือ Node ที่อยู่ในพื้นที่ของกลุ่มเด็กและเยาวชนดำเนินงานต่อ เพื่อให้เด็กเข้าถึงโอกาสในการรับทุนได้มากที่สุด

คุณสมบัติของภาคีหรือ Node ต้องเป็นกลุ่มบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรที่ไม่แสวงผลทางธุรกิจ มีประสบการณ์ทำงานด้านเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า 5 ปี เลือกพื้นที่ดำเนินการ 1 จังหวัดที่มีทีมงานหรือพี่เลี้ยงอาศัยอยู่ ภาคีหรือ Node ต้องมีทีมงานไม่น้อยกว่า 5 คน โดยสามารถระบุบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับโครงการย่อย

ประเด็นการทำงานของภาคี หรือ Node ถูกกำหนดมาตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ โดยมี theme หรือเมนูสำเร็จรูป 8 เมนู รวมกับประเด็นใหญ่ที่เป็นจุดเน้นของแผนในแต่ละปี เช่น ชุมชนน่าอยู่ บุหรี่ ประชากรกลุ่มเฉพาะ เด็กเยาวชน ดิจิตอลเทคโนโลยี เป็นต้น ทางสำนัก 6 จะนำมาออกแบบการขับเคลื่อนประเด็นใหม่ทุกปีว่าต้องการเน้นเรื่องประเด็น หรือกลุ่มเป้าหมายใด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประเด็นการทำงานจึงเกี่ยวเนื่องกับการสรรหาภาคีหรือ Node รายใหม่ หรือยังคงเป็นรายเดิม เมื่อทราบประเด็นและวางแผนการทำงานช่วงเดือนตุลาคมแล้ว ต้องแบ่งงานและทำงานคู่ขนานเช่น ภายใน 1 เดือน

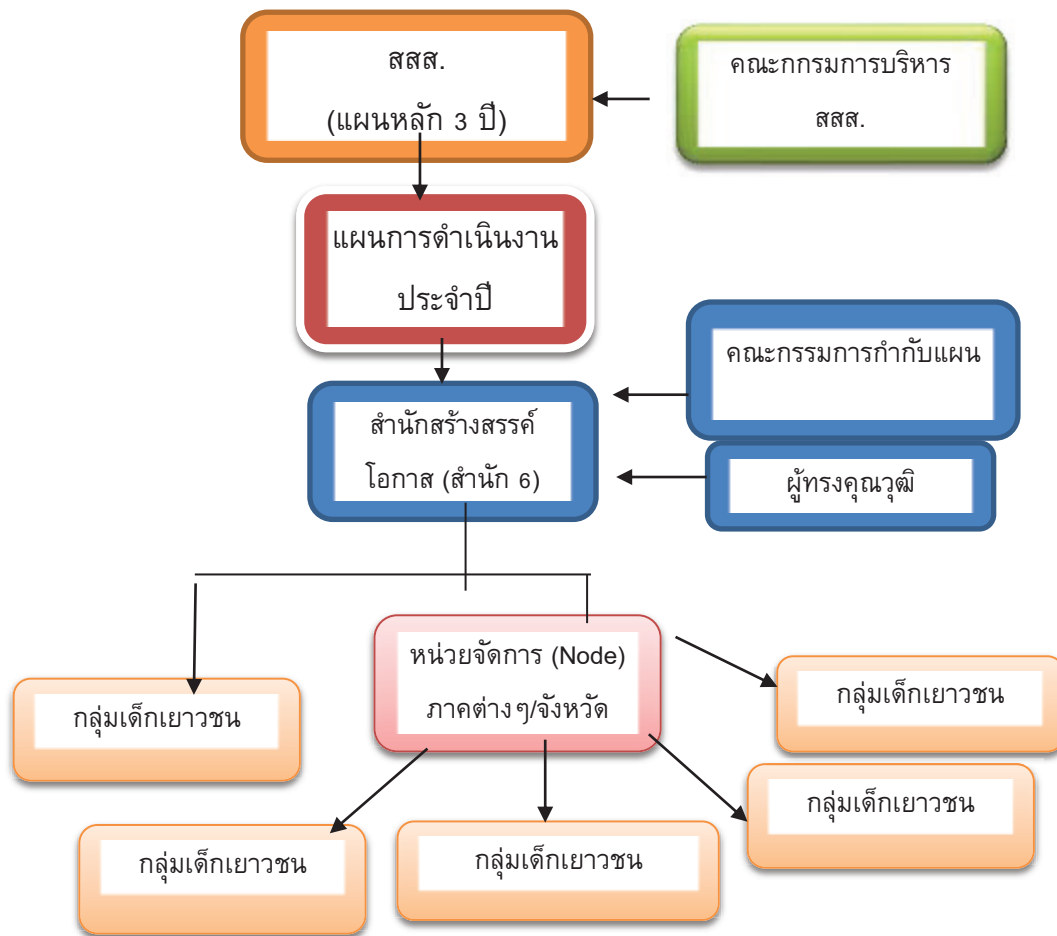
ทางคณะกรรมการต้องพิจารณา TOR แล้วเสร็จ และอีก 1 เดือน ทางสำนักต้องประชาสัมพันธ์เพื่อหาภาคีหรือ Node ทั้งเก่าและใหม่

ระยะเวลาในการทำงาน ภาคีหรือ Node มีระยะเวลาในการทำงาน 18 เดือน โดยต้องมีแผนการทำงานอย่างชัดเจน แบ่งออกเป็นช่วง 3 เดือนแรก ภาคีหรือ Node ต้องสัมพันธ์ประชาหากกลุ่มเป้าหมายให้เรียบร้อย หลังจากนั้น กระจายเงินสนับสนุนโครงการรายย่อย พร้อมจัดระบบการติดตามหนุนเสริม

จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน สำนัก 6 จัดสรรงบประมาณให้ภาคีหรือ Node จำนวนเท่ากันตามที่ประกาศในTOR หากเป็น Node ใหม่ได้รับการจัดสรรจำนวน 2 ล้านบาท โดยทางภาคีหรือ Node ต้องจัดสรรทุนให้โครงการย่อย 20 โครงการ การพิจารณาโครงการย่อยต้องพิจารณาตามกระบวนการของสำนัก เช่น ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโครงการ (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจากทางสำนัก 6) มีเวทีปฐมนิเทศโครงการย่อย เป็นต้น ในงบประมาณ 2 ล้าน มีสัดส่วนค่าบริหารจัดการ เช่น ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ไม่เกิน 25 % อีก 75 % เป็นเงินให้ทุนโครงการย่อยและเงินจัดกิจกรรมให้โครงการย่อย

ข้อกำหนดของโครงการย่อยที่เด็กและเยาวชนทำ คือ เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มกันไม่น้อยกว่า 5 คน มีเวลาทำงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยเวลาในการทำกิจกรรมต้องทำช่วงวันหยุด นอกเวลาเรียน หรือปิดเทอม กิจกรรมต้องสร้างสรรค์เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หรือชุมชน และต้องเป็นโครงการที่เด็กเยาวชนคิด ลงมือทำเอง บริหารจัดการเอง โครงการที่เด็ก เยาวชนทำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ประเภทการลงมือทำ เช่น ค่ายศิลปะ ค่ายดนตรี กิจกรรมพัฒนาทักษะ และประเภทการเรียนรู้จากพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น การไปเรียนรู้ภูมิปัญญาจากผู้เฒ่าผู้แก่ การทำจิตอาสา การสนับสนุนทุนของสำนัก 6 จึงมีประเด็นกิจกรรมหลากหลายตามที่เด็กสนใจ โดย Node สามารถออกแบบเงื่อนไขหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่หน่วยงานต้องการทำงานได้ เช่น เป็นโครงการที่เปิดรับนักเรียนชั้น ป.1 – ป.6 เป็นโครงการสำหรับเด็กพิการทางหู เป็นต้น

แผนผังการให้ทุนของสำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6)

6.5 วิธีการ/กระบวนการให้การสนับสนุน

เมื่อภาคีหรือ Node ที่ผ่านกฎเกณฑ์ตามประกาศ TOR แล้ว สำนัก 6 มีวิธีการ/กระบวนการสนับสนุนเงินดังนี้

- สำนัก 6 เสนอโครงการที่ภาคีจะทำต่อคณะกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
- ภาคีหรือ Node ปรับปรุงแก้ไขหากมีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ
- สำนัก 6 ตรวจรายละเอียดโครงการที่ภาคีหรือ Node ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งและเมื่อผ่านกระบวนการต่างๆ เรียบร้อย สำนัก 6 จะมอบเงินสนับสนุนสำหรับทำโครงการเป็นงวดๆ
- สำนัก 6 จัดเวทีปฐมนิเทศ เพื่อให้ภาคีหรือ Node เห็นเป้าหมาย กระบวนการทำงาน และเข้าใจระเบียบต่างๆ ของ สสส. เช่น การบันทึกการรับรายจ่าย การเก็บหลักฐานการเงินให้ตรงกัน รวมทั้งสามารถนำไปอบรมปฐมนิเทศให้โครงการย่อยได้อีกต่อหนึ่ง
- ภาคีหรือ Node ดำเนินการให้เงินทุนแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเป้าหมาย โดยสามารถออกแบบกระบวนการทำงานได้เองโดยยึดขั้นตอน / ระเบียบข้อกำหนด สสส. เช่น การกลั่นกรอง ข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ ระบบการบันทึกรายจ่าย เป็นต้น ทั้งนี้ภาคีหรือ Node จะสนับสนุน เงินทุนผ่านทางพี่เลี้ยง

กลุ่ม หรือผู้ปกครอง หรือคนที่ดูแลกลุ่มเด็กเยาวชน เพราะเป็นเงื่อนไขการทำสัญญาที่ต้องมีผู้ใหญ่ทำสัญญาแทน หรือทำสัญญาร่วมกับเด็กเยาวชน (เมื่อโครงการย่อยดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ต้องส่งหลักฐานการเงินไว้ที่ Node เก็บรักษาไว้เป็นเวลา 5 ปี) โดย Node ต้องช่วยในการบริหารจัดการโครงการย่อย หรือหากมีปัญหาทางกฎหมาย เช่น หากทั้งกลุ่มเป็นเด็กทั้งหมด Node ต้องหาพี่เลี้ยงหรือผู้ปกครองมาทำสัญญาแทน ระหว่างการดำเนินการ และสำนัก 6 ช่วยให้การปรึกษากับ Node ทุกเรื่อง

6.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

- ประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงภาคีในพื้นที่ : เป็นการเปิดรับภาคีในพื้นที่ที่ต้องการทำโครงการกับเด็กและเยาวชนผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ของ สสส. หรือฝากประชาสัมพันธ์กับทางภาคีเดิม หรือผ่านทางเครือข่ายการทำงานด้วยเด็กและเยาวชนให้กระจายต่อไปยังเครือข่ายย่อยของตนเอง ซึ่งเป็นวิธีที่ได้ผลอย่างรวดเร็ว ทางสำนักจะแจ้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องไว้ใน TOR เช่น คุณสมบัติ งบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน ระยะเวลา เป็นต้น

- การประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน แต่ละภาคีหรือ Node มีวิธีการทำงาน และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย ที่เลือก บาง Node อาจทำงานกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเฉพาะ เช่น เด็กเยาวชนในระบบ หรือนอกระบบ เด็กเยาวชนพิการ ดังนั้น วิธีการประชาสัมพันธ์ หรือการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจึงมีวิธีทำงานหลากหลายช่องทาง

6.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

สำนัก 6 กำหนดบทบาทของสำนักเป็นพี่เลี้ยง และที่ปรึกษาในการพัฒนาศักยภาพของ หน่วยจัดการ(Node) ในการบริหารจัดการการเงินตามระเบียบและความถูกต้องเหมาะสมทุกขั้นตอน ส่วนการพัฒนาศักยภาพเรื่องการปฏิบัติการประเด็นเรื่องเด็กและเยาวชน เป็นเรื่องเฉพาะ สำนัก 6 ได้คัดเลือก Node ที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการทำงาน และให้ Node มีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนทั้งองค์ความรู้ และทักษะ การจัดการการเงินให้กับเด็กและเยาวชนโดยตรงเพื่อให้เกิดความผูกพัน ความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยมีทั้งการคุยหารือ อบรม การเรียนรู้จากการทำจริง และแก้ปัญหากันให้ตรงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า หรือที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการพัฒนา ศักยภาพเชิงคุณภาพมากที่สุด

6.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของสำนัก 6 ประกอบด้วย เครื่องมือ กลไก กระบวนการ ที่หลากหลาย สรุปได้คือ

1) การใช้ข้อตกลงและสัญญา TOR เป็นเครื่องมือหนึ่งของระบบการติดตามการดำเนินงานของภาคี หรือ Node

2) การมีนักวิชาการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สำนัก 6 จากส่วนกลางที่คอยดูแลแผนปฏิบัติการ ซึ่งทีมของสำนัก 6 มีเจ้าหน้าที่ในการสนับสนุนทำเบิกจ่าย 3 คน นักวิชาการ 7 คน มีนักวิชาการ 1 คน ที่ดูแล กำกับเรื่องเด็กและเยาวชนในภาพรวม ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องสามารถบริหารจัดการโครงการได้ ต้องหา ความรู้ประเด็นเฉพาะ เช่น เรื่องเด็กและเยาวชน ในระหว่างการทำงาน จาก Node ต้องออกแบบการ เสริมสร้างพัฒนาศักยภาพและทักษะของ Node ได้ ต้องมีแผนการทำงานที่ชัดเจน

3) การมีทีมประเมิน ซึ่งทีมประเมินต้องมีความรู้เรื่องกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ต้องรู้ กระบวนการประเมิน เข้าใจเนื้อหาที่จะประเมิน และมีประสบการณ์การทำงานเชิงพื้นที่ การประเมินนี้เป็นวิธี คิดของการประเมินรูปแบบใหม่ เพื่อให้ภาคีและ Node ได้ประโยชน์จากการประเมินและเรียนรู้ไปด้วยกัน

ลักษณะการทำงานของทีมประเมิน ทีมประเมินมีบทบาทอยู่ตรงกลางระหว่างสำนัก 6 กับ Node ในระหว่างทำงาน ทีมประเมินสามารถคืนข้อมูลให้ Node ได้โดยไม่ต้องผ่านสำนัก 6 ยกเว้นเป็น งานที่ Node หรือทีมประเมินไม่สามารถปรับได้ ทีมประเมินต้องส่งข้อมูลมาที่สำนัก 6 ขณะเดียวกันทีม ประเมินมีข้อกำหนดที่ต้องส่งข้อมูลให้สำนัก 6 ตามกรอบเวลาที่กำหนดอยู่แล้วเพื่อสำนัก 6 ได้รับทราบข้อมูล ภาพรวมของทุก Node และสามารถวางแผนติดตาม หรือหนุนเสริมพัฒนาศักยภาพ Node ได้ถูกต้อง ตรง ตามความต้องการของ Node เรียกได้เครื่องมือ ทีมประเมิน และกระบวนการประเมินเป็นกลไกการพัฒนาทีม Node เหมือนคนนอกที่ช่วยมองจุดแข็งที่ Node สามารถนำไปใช้เพื่อช่วยเพื่อนภาคีอื่นได้อย่างไร สำนัก 6 จะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของ Node อย่างไร และมองจุดอ่อนของ Node รวมถึงช่องว่างระหว่าง Node กับ สำนักคืออะไร หากสามารถปรับในระหว่างการทำงาน สำนัก 6 จะช่วยปรับและทำงานประสานกันโดย ตลอด

4) การมีกระบวนการสร้างความเข้าใจเป็นระยะ

เริ่มจาก“เวทีปฐมนิเทศและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้”ให้กับภาคีหรือ Node เพื่อให้เห็น เป้าหมายการทำงานร่วมกัน ทางสำนักต้องเลือกเครื่องมือกระบวนการที่ส่งเสริมให้ Node ได้แสดงศักยภาพ และกำหนดผลเกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน การจัดกระบวนการที่เน้นความคิดของ Node ทำให้การทำงาน เกิดความร่วมมือได้ง่ายขึ้น

ในระหว่างทางดำเนินงาน “จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนภาคี” เพื่อให้ Node นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาแลกเปลี่ยน และหาทางออกในส่วนที่เป็นปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้ ทาง สำนัก 6 ยังสามารถ mapping การกระจายทุนของโครงการย่อย เพื่อเห็นภาพรวมของการให้ทุนและการ บริหารจัดการของ Node และเป็นโอกาสติดตามความก้าวหน้าตามแผนงาน ผลการเปลี่ยนแปลงของเด็กและ เยาวชนในโครงการย่อย

แผนผังกระบวนการติดตามหรือเครื่องมือพัฒนาศักยภาพภาคี (Node) ของสำนัก 6

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ

ประเด็นแรก วิธีการทำงานแบบ Node อาจเป็นช่องว่างที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากต้องมีความเป็นธรรมาภิบาลสูง เพราะ Node คือ ภาพลักษณ์ของ สสส. เพราะฉะนั้น ทางสำนักต้องมีระบบตรวจสอบเพื่อช่วยให้ Node ไม่พลาดในการทำงาน ที่ผ่านมายังมีกระบวนการตรวจสอบที่ไม่เข้มข้น ซึ่งทางสำนักยังมองว่า ควรมีเครื่องมือที่ช่วยให้ Node ทำงานได้โดยไม่เกิดข้อผิดพลาด เช่น การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ การทำระบบควบคุมการจ่ายเงินที่ไม่ดี เป็นต้น เพราะหากวันหนึ่ง Node ถูกตรวจสอบจะกลายเป็นประวัติไม่ดี

ประเด็นที่สอง เรื่องการพัฒนาศักยภาพของ Node เนื่องจากประเด็นเรื่องเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องเฉพาะ สำนัก 6 ได้คัดเลือก Node ที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการทำงาน เพราะฉะนั้น หาก

ทางสำนัก 6 ต้องการเติมเต็มความรู้ หรือศักยภาพของ Node สำนักต้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของ Node อย่างลึกซึ้ง เพราะบางที Node มีศักยภาพ แต่ทางสำนัก 6 ไม่รู้ หรือบางทีมีเรื่องที่ Node ยังอ่อนอยู่ แต่ทางสำนัก 6 วิเคราะห์ไม่ได้ ดังนั้น ทางสำนัก 6 ต้องทำงานเพิ่มขึ้น เพื่อให้ node มองไปข้างหน้า ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาเยาวชนของโลก ยอมรับเครื่องมือและกระบวนการของสำนัก 6 เพื่อเติมเต็มภาพรวมงานเรื่อง เด็กและเยาวชน

ประเด็นที่สาม การวางแผนการบริหารจัดการไม่ดี จะทำให้ส่งงานล่าช้า ทางสสส. ยอมให้ล่าช้า ได้ 90 วัน ขณะนี้มี Node ที่ส่งงานล่าช้าเกิน 90 วัน จำนวนประมาณครึ่งหนึ่ง การส่งงานล่าช้าสามารถทำจดหมายขยายเวลาได้ อันที่จริง หาก Node เกิดข้อติดขัด ทางสำนักยินดีช่วยทุกกรณี เช่น หากไม่มีผู้สอบบัญชี ทางสำนักมีรายชื่อผู้สอบบัญชีให้ เป็นต้น การทำงานลักษณะนี้ ทางนักวิชาการของสำนักต้องคอยติดตาม คอยชี้แจงเพื่อให้ Node ทราบว่า การล่าช้าไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ตามปกติ และทางสำนักยินดีให้ความช่วยเหลือทุกเรื่อง

6.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

กลุ่มเด็กและเยาวชนสนใจทำโครงการหลากหลายประเด็น ที่ส่งเข้ามารับการสนับสนุนผ่านท ภาศึหรือ node เช่น โครงการเกี่ยวกับเด็ก ผู้สูงอายุ NCDs การออกกำลังกาย วิจัย ฯลฯ ตัวอย่าง เช่น โครงการเด็กรวมกลุ่มไปเรียนรู้และทำหมอนจากหลอดดูดเพื่อลดแผลกดทับของผู้ป่วยเรื้อรัง

6.10 ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการจัดระบบฐานข้อมูลเรื่องการทำงานด้านเด็กและเยาวชน เพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายใหญ่ร่วมกันของประเทศ ไม่ใช่เพียงแค่เป้าหมายของหน่วยงาน ทั้งนี้หากมีการจัดทำฐานข้อมูลการทำงานด้านเด็กและเยาวชน จะทำให้เห็นภาพรวมว่า มีการขับเคลื่อนงานกับเด็ก เยาวชน กลุ่มใดบ้าง แต่ละหน่วยงานมีจุดแข็งคืออะไร งานประเด็นใดที่ยังไม่มีคนเข้าไปขับเคลื่อน โดยนำเด็กและเยาวชนเป็นตัวตั้ง เพื่อมองหาเจ้าภาพหลักของการทำงานด้านเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มวัย และหาหน่วยงานหลักที่ดูแลการทำงานด้านเด็กและเยาวชนในภาพรวม ฐานข้อมูลนี้ ต้องครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกประเภท ทุกลักษณะ ประเด็นการทำงานด้านเด็ก เยาวชนที่ดำเนินการไปแล้ว สถานการณ์กลุ่มเด็กและเยาวชน ทรัพยากร เป็นต้น และต้องมีการเชื่อมฐานข้อมูลกันได้ ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อให้เกิดภาพการบูรณาการงาน กระจายอำนาจและสร้างความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนสู่หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนในมิติต่างๆ

2) มีการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนให้กับกลุ่มเด็ก เยาวชน ในภาพรวมระดับประเทศ โดยควรมีการ mapping เรื่องการให้เงินทุน และการใช้งบประมาณด้านเด็กและเยาวชน เนื่องจากแต่ละ

หน่วยงาน มีเงื่อนไข และเป้าหมายในการใช้เงินแตกต่างกัน หากทราบข้อจำกัดของหน่วยงานสามารถหนุนเสริมซึ่งกันและกันได้ เช่น หากภาครัฐอ่อนตรงจุดใด ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเสริมได้ หรือหากหน่วยงานท้องถิ่นมีจุดแข็งด้านพื้นที่ แต่ยังขาดองค์ความรู้ ทาง สสส.สามารถช่วยเสริมได้ ดังนั้น หากมีการ mapping เรื่องการให้ทุนในภาพรวมระดับประเทศ จะทำให้เห็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ช่วยปิดช่องว่าง ทำให้เกิดการทำงานเสริมแรงกัน ซึ่งต้องรวมทั้งหน่วยงานภายในของแต่ละหน่วยงานด้วยที่ต้องเชื่อมโยง และใช้การวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดระบบเงินทุนกัน

**7.สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
(Thai Media Fund)
สำนักเฝ้าระวัง กระทรวงวัฒนธรรม**

7.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

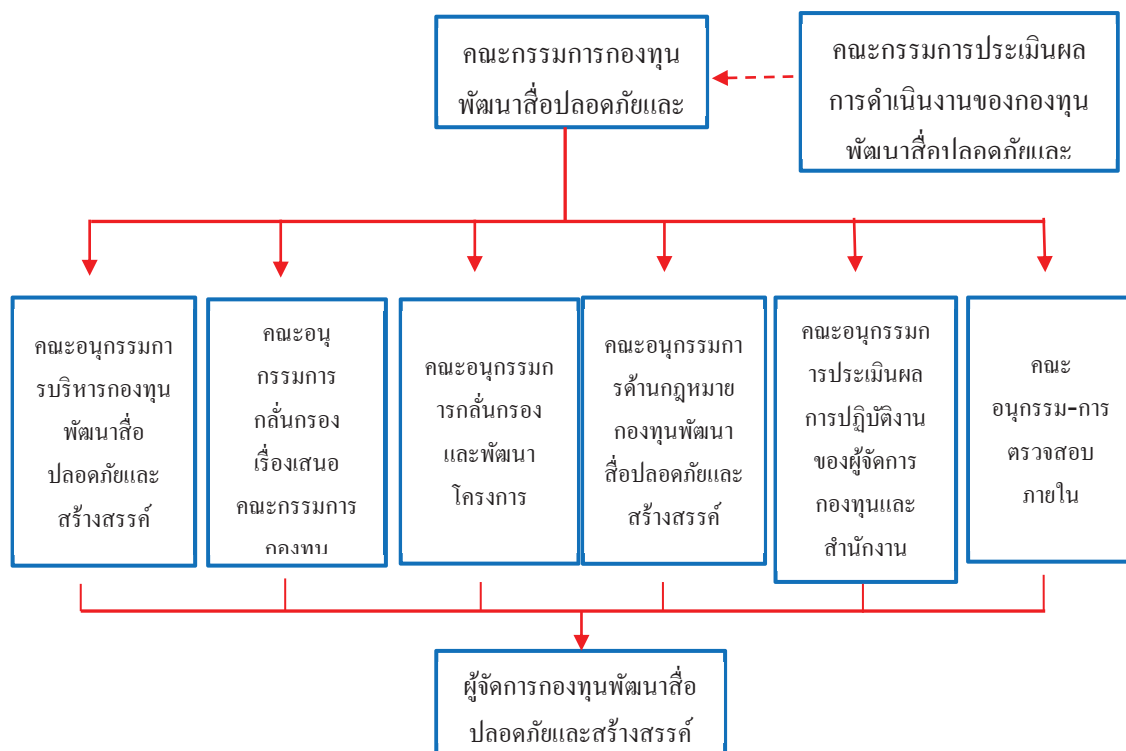
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2558 โดยมีสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (Thai Media Fund) สำนักเฝ้าระวัง กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยดำเนินการ

วิสัยทัศน์กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ คือ “กองทุนจะเป็นองค์กรหลักที่สนับสนุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ และส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้เกิดความรู้เท่าทันสื่อและแนวร่วมที่เข้มแข็งในการเฝ้าระวังสื่อไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกระดับและภูมิภาคของประเทศไทย”

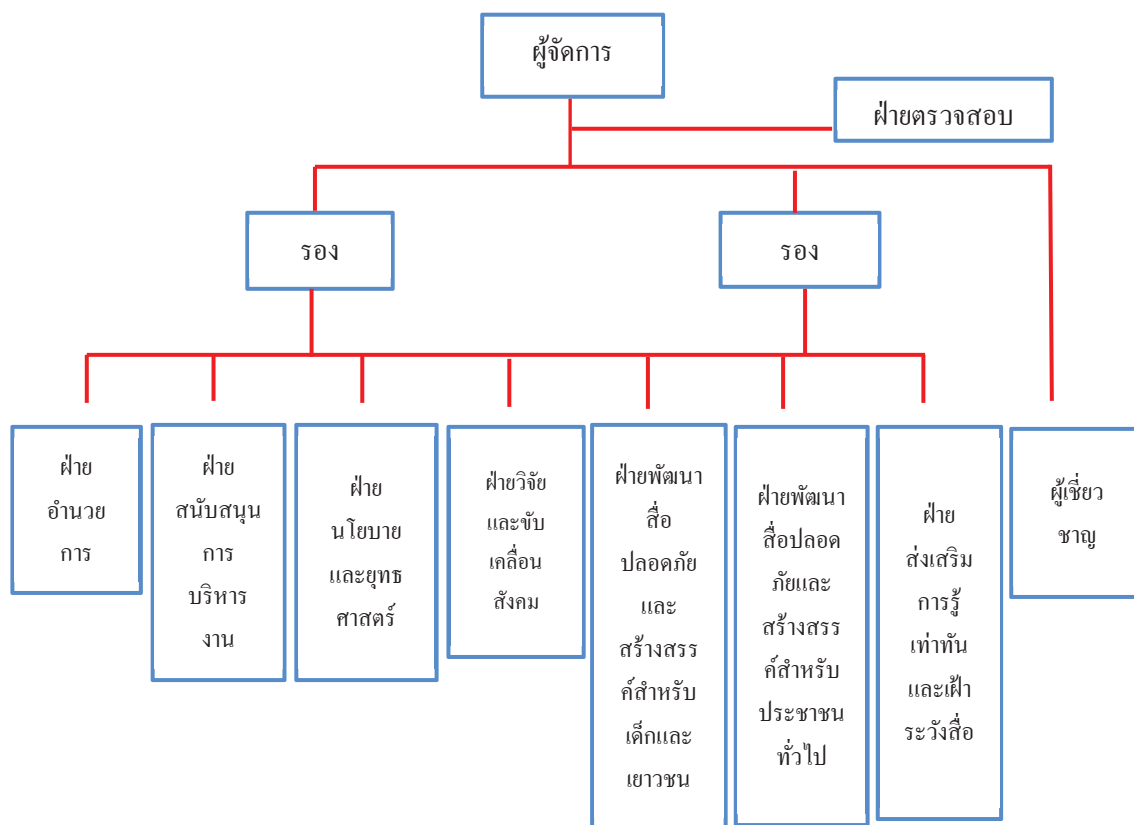
โครงสร้างการบริหารประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พร้อมกับมีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และมีคณะอนุกรรมการอีก 6 คณะที่สอดคล้องกับกระบวนการ ได้แก่ 1) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 2) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการกองทุน 3) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและพัฒนาโครงการ 4) คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 5) คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการกองทุนและสำนักงานกองทุนฯ และ 6) คณะอนุกรรมการตรวจสอบภายใน

ในส่วนของการขับเคลื่อนการปฏิบัติ มีผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยมีหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน ผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นตรงกับผู้จัดการ และรองผู้จัดการจำนวน 2 ตำแหน่งเพื่อช่วยกำกับงาน ฝ่ายต่างๆอีก 7 ฝ่ายทั้งการอำนวยการ บริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ฝ่ายอำนวยการ 2) ฝ่ายสนับสนุนการบริหารงาน 3) ฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ สำหรับฝ่ายที่ดำเนินงานสนับสนุนทุนโครงการหรือกิจกรรม ประกอบด้วย 4) ฝ่ายวิจัยและขับเคลื่อนสังคม 5) ฝ่ายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน 6) ฝ่ายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับประชาชนทั่วไป 7) ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทัน และเฝ้าระวังสื่อ ทั้งนี้หน่วยย่อยที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุนสำหรับเด็กและเยาวชน คือ ฝ่ายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ตามแผนผังโครงสร้าง คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ข้างล่างนี้

แผนผังโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

แผนผังโครงสร้างสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ทั้ง 4 ฝ่ายที่ดำเนินงานสนับสนุนทุนโครงการหรือกิจกรรม แต่ละฝ่ายดังกล่าวข้างต้นให้การสนับสนุนประเภทโครงการ ดังนี้

1) โครงการหรือกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Grant) เป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ อันประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งกำหนดให้มีการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และให้สื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ดังนี้

- การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์
- การรับมือข่าวปลอม (Fake News)
- การขาดความรู้เท่าทันสื่อของประชากรกลุ่มต่างๆ
- ปัญหาเด็กติดเกมและการพนันออนไลน์
- การสร้างนวัตกรรมสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กและเยาวชน คนพิการ และผู้สูงอายุ

2) โครงการหรือกิจกรรมแบบเปิดรับทั่วไป (Open Grant) ประกอบด้วย

- โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน
- โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับประชาชน รวมทั้งผู้พิการและผู้สูงอายุ
- โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิจัยและขับเคลื่อนสังคม ในประเด็นการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ

7.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (Thai Media Fund) สำนักเฝ้าระวัง กระทรวงวัฒนธรรมคือ การรณรงค์ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตสื่อ การส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาความรู้และนวัตกรรมด้านสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

มียุทธศาสตร์การดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาสื่อและนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดกลไกและกระบวนการคัดกรองเฝ้าระวังและรู้เท่าทันสื่อ และ 4) ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการสื่อสารกับสังคมให้เกิดการรับรู้ และมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคี

7.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เงินทุนของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มาจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) และจากการบริจาคทั่วไป สำหรับงบประมาณสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมในปี 2562 มีดังนี้

- โครงการหรือกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Grant) ระยะเวลาดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไม่เกิน 1 ปี และไม่จำกัดวงเงินที่เสนอขอรับการสนับสนุน โดยในปี 2562 มีงบประมาณ 202,000,000 บาท (ที่มา ประกาศคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอโครงการหรือกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ประจำปี 2562)

- โครงการหรือกิจกรรมแบบเปิดรับทั่วไป (Open Grant) ระยะเวลาดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไม่เกิน 1 ปี และไม่จำกัดวงเงินที่เสนอขอรับการสนับสนุน โดยในปี 2562 มีงบประมาณสนับสนุน 203,000,000 บาท (ที่มา ประกาศคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ประจำปี 2562)

7.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

ผู้ขอรับเงินทุนที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมีความหลากหลายคือ เป็นบุคคลธรรมดา (อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี) ซึ่งถือว่าเป็นเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550) รวมทั้งนิติบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน หรือองค์กรสาธารณประโยชน์

7.5 วิธีการ/กระบวนการสนับสนุน

1) การรับสมัคร

- กองทุนฯประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง www.thaimediafund.or.th และทาง Facebook ของหน่วยงาน และจัดงานแถลงข่าว ระยะเวลาการเปิดรับสมัครโครงการ 1 เดือน
- ผู้ขอรับการสนับสนุนกรอกคำขอรับการสนับสนุน รายละเอียดโครงการหรือกิจกรรม และงบประมาณ ในระบบ Online ผ่าน www.thaimediafund.or.th โดยแนบเอกสารหลักฐานประกอบตามประกาศของกองทุน

2) การพิจารณาโครงการหรือกิจกรรมและการทำสัญญา

- สำนักงานกองทุนฯ ตรวจสอบแบบคำขอการรับการสนับสนุน ข้อมูลเอกสาร และหลักฐานภายใน 30 วัน นับจากวันรับแบบคำขอรับการสนับสนุน กรณีเอกสารและหลักฐานไม่ครบถ้วนตามที่กำหนด สำนักงานกองทุนฯ จะแจ้งผู้ขอรับทุนให้ปรับปรุงแก้ไขให้ครบถ้วนภายใน 7 วัน นับจากวันแจ้งจากสำนักงาน
- สำนักงานกองทุนฯ นำเสนอโครงการหรือกิจกรรมต่อคณะกรรมการกลั่นกรองและพัฒนาโครงการพิจารณา
- คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและพัฒนาโครงการพิจารณารายละเอียดโครงการหรือกิจกรรม และสรุปผลการพิจารณารายงานต่อคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เพื่อทราบ
- คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- ประกาศผลทาง www.thaimediafund.or.th
- ผู้ขอรับการสนับสนุนที่ผ่านการพิจารณาจะได้รับหนังสือแจ้งผลการอนุมัติ และให้ดำเนินการทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

ฝ่ายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนมีการจ่ายตามงวดงาน งวดเงินที่ได้รับอนุมัติเป็น 3 งวด คือ ร้อยละ 30 ร้อยละ 50 และร้อยละ 20

7.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง www.thaimediafund.or.th และทาง Facebook ของหน่วยงาน และจัดงานแถลงข่าว

7.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ได้ร่วมสนับสนุนหน่วยงาน องค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานในเรื่องการเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการสร้างและพัฒนาการทำสื่อให้กับเยาวชน และบุคลากรคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน เช่น ได้ร่วมมือกับชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อมสมาคมนักข่าว

นิตยสารพิมพ์แห่งประเทศไทย จัด “ค่ายพิราบเขียว” ซึ่งเป็นการโครงการอบรมนักศึกษานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน (ชมรมนี้ทำมาเป็นปีที่ 14 แล้ว) ค่ายนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้กับนักศึกษานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ในด้านประเด็นการทำข่าวสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและเป็นกำลังสำคัญในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงให้นักศึกษาสามารถนำไปต่อยอด ทั้งเรื่องประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ ตลอดจนการต่อยอดประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ ฝ่ายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตามโครงการ Strategic Grants ปี 2561 ได้การจัดอบรมครูอนุบาลในการใช้สื่อการเรียนการสอน กล้องนิทานบอร์ด้าน้อย ประกอบกับนิทานแอนิเมชันเพื่อการเรียนรู้ของเด็กอนุบาลโรงเรียนนาร่องในพื้นที่เขตการศึกษา จังหวัดเพชรบุรี เช่น โรงเรียนแก่นจันทน์วิทยา โรงเรียนวัดปากอ่าว

7.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตาม แต่ละฝ่ายของสำนักงานกองทุนที่สนับสนุนทุน มีคณะทำงานติดตามและประเมินผลโครงการ โดยคณะทำงานนำเสนอผลงานโครงการเข้าคณะทำงานติดตามเพื่อพิจารณาว่า โครงการดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ มีการติดตามคุณภาพของงานและเมื่อผ่านการเห็นชอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว โครงการจะได้รับเงินงวดต่อไป ทั้งนี้ คณะทำงานติดตามและประเมินผลโครงการจะมีการเปลี่ยนตามรอบการให้สนับสนุนทุนและสอดคล้องกับประเด็นการให้ทุน (ไม่ใช่ชุดเดิมที่ทำงานถาวร)

ปัญหาของการสนับสนุน ถึงแม้กองทุนฯ เปิดกว้างและสามารถให้เด็กและเยาวชนนำเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนได้ แต่เนื่องจากวิถีของเยาวชนในยุคปัจจุบันสามารถแสวงหาช่องทางเป็นของตนเองสามารถหารายได้ผ่านช่องทางของตนเอง โดยเฉพาะทางสื่อเทคโนโลยี เช่น You tube ซึ่งระบบของกองทุนฯ อาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเยาวชน รวมถึงกองทุนมีระเบียบค่อนข้างเข้มงวด ทั้งการส่งงานและระบบการเงินจึงไม่เอื้อหรือจูงใจให้เยาวชนเข้ามาใช้บริการมากนัก

7.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

การสนับสนุนทุนโครงการหรือกิจกรรมในปี 2561 ให้การสนับสนุน Open Grant จำนวน 35 โครงการ และ Strategic Grant จำนวน 14 โครงการ โดยภาพรวมเป็นโครงการที่ผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมาขอรับทุน และไปทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนคือเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ มากกว่าโครงการที่เยาวชนคิดและจะจัดทำสื่อ

7.10 ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย สังคมโลก และวิถีชีวิตของการสื่อสารสื่อของเด็กและเยาวชน

กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร เป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศไทย มิได้มีสถานะเป็นจังหวัด อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันมาจาก 2 ส่วน ได้แก่ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งหน้าที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สวัสดิการ ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา สุขภาพ สาธารณูปโภค อาชีพ มีโครงสร้างหน่วยงานภายในจำนวน 21 สำนัก และที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเด็กและเยาวชนโดยตรง ได้แก่ สำนักการศึกษา สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว สำนักพัฒนาสังคม และสำนักอนามัย และที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน มีสองสำนักคือ คือ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว และสำนักพัฒนาสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

8.สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

8.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (สวท.) เป็นโครงสร้างหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นระดับสำนักของกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ 1) การอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู บำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม สร้างความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักในคุณค่าและเอกลักษณ์ที่ดีของความเป็นไทย 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการและจัดกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ห้องสมุด 3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปะ และวัฒนธรรม มีหน่วยย่อยประกอบด้วย 8 สำนัก/กอง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ กองนโยบายและแผนงาน กองนันทนาการ กองการกีฬา กองสังคีตการท่องเที่ยว กองวัฒนธรรม และศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น)

ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) (Thai – Japan Bangkok Youth Center) รับผิดชอบการพัฒนาผู้นำเยาวชน การส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งและการดูแลสภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร และสภาเยาวชนเขต ซึ่งมีกลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยหลัก รับผิดชอบ และมีงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนให้กับสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร โดยมีโครงการ/งานหลักๆ ประกอบด้วย 1) โครงการเยาวชนประกายเพชร และ 2) งานสนับสนุน ส่งเสริมสภาเด็ก

และเยาวชนกรุงเทพมหานคร / สภาเด็กและเยาวชนเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ศูนย์เยาวชนฯ ยังทำหน้าที่ในการให้บริการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการขั้นพื้นฐาน นันทนาการขั้นพัฒนาทักษะและขั้นสูง กิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ฯ รวมทั้งการให้บริการ และควบคุมดูแลด้านอาคารสถานที่ สนามกีฬาและอุปกรณ์ และการส่งเสริมงานด้านวิชาการและการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

งานส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร / สภาเด็กและเยาวชนเขตกรุงเทพมหานคร เกิดขึ้นจากพ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 การดำเนินงานด้านสภาเด็กและเยาวชน ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) กลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ ได้มีการทำงานแบบประสานร่วมมือ ปฏิบัติเชื่อมต่อกับกรมกิจการเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนมีแนวคิดการถ่ายโอนภารกิจสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครให้กับกรุงเทพมหานคร

สภาเด็กและเยาวชนเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกคือเด็กและเยาวชนทุกคน ตามทะเบียนราษฎร์ที่อยู่ในแต่ละเขตของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งปัจจุบันมี 50 เขต โดยคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนเขต มี 21 คน (ประธาน 1 คนและผู้บริหารไม่เกิน 20 คน) มาจากการคัดเลือกสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนเขต ส่วนของสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร 95 คน ได้แก่ ประธานสภาเด็กและเยาวชนเขต 50 เขต ผู้แทนจากสถานศึกษา 33 คน และผู้แทนจากเด็กและเยาวชน 12 คน และคณะบริหาร 21 คน มาจากการคัดเลือกสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร (ประธาน 1 คน และผู้บริหารไม่เกิน 20 คน) มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเด็กฯ กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม

8.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนในชุมชนและสังคม

8.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

กลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ได้รับเงินทุนสนับสนุนเพื่องานสภาเด็กและเยาวชน จากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1) กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ปีงบประมาณ 2561) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร เป็นเงิน 5.8แสนบาท และสภาเยาวชนเขต (กทม.) เขตละ 30,000 บาท

2) กรุงเทพมหานคร เป็นเงินค่าใช้จ่ายต่างๆที่สนับสนุนให้กับงานสภาเด็กและเยาวชน ได้แก่ การอบรมพัฒนาศักยภาพเด็กเยาวชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ค่าตอบแทนอาสาสมัครประสานงานสภาเด็กและเยาวชน ส่วนกลาง 3 คน (320 วันๆละ 360 บาท) เขตพื้นที่ 50 เขตๆละ 1 คน (220 วันๆ ละ 360 บาท)

3) ภาครัฐกิจ เช่น ปตท. ที่คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนเสนอโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน (ในส่วนของเงินทุนนี้มีจำนวนไม่น้อยไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการประสานงาน การแสดงความสามารถของเด็กและเยาวชน รวมทั้งนโยบายของภาครัฐกิจ ในแต่ละปี

8.3 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนเขต และกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครกำหนดตามที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนกำหนดให้ และเป็นการการสนับสนุนโดยตรงกับ คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนฯ ได้ทำหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณโดยอิสระ สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครได้รับเงินเป็นเงิน 5.8 แสนบาท และสภาเยาวชนเขต (กทม.) ได้รับเขตละ 30,000 บาท และต้องมีหลักฐานการใช้เงินประกอบ หากงบประมาณเหลือ จะต้องส่งคืน

8.4 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

- 1) คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร จัดทำแผนกิจกรรมเสนอต่อสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (สวท.)
- 2) สวท.นำเสนอแผนกิจกรรมต่อกรมกิจการเด็กและเยาวชนเพื่อพิจารณา
- 3) คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร เปิดบัญชีธนาคาร ประกอบด้วย คณะบริหาร 2 คน เจ้าหน้าที่ส่วนราชการ 1 คน
- 4) กรมกิจการเด็กและเยาวชนพิจารณาอนุมัติ โดยมีข้อเสนอแนะ และโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารในนามคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

8.5 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มีการเผยแพร่ข่าวสารโดยแจ้งตรงกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร รวมทั้ง ศูนย์เยาวชนทุกแห่งของกรุงเทพมหานคร เครือข่ายงานด้านเด็กและเยาวชนทั้งภาครัฐ เอกชน เช่น โรงเรียน อาสาสมัคร และเยาวชน ในช่วงที่มีการจัดประชุมชี้แจง รวมทั้งจัดทำเป็นประกาศ เอกสารแผ่นพับ และสื่อสังคม เช่น line face book เป็นต้น

8.5 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ในการพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนเขต และสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) โดยกลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ ได้มีการส่งเสริมพัฒนา ใน 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1) การพัฒนาศักยภาพ ซึ่งมีทั้งการอบรมให้กับเด็กเยาวชนโดยตรง และอบรมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
 - การอบรมพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ 50 เขต เป้าหมายเพื่อส่งเสริมภาระผู้นำ สร้างความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การสร้างการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายเชิงกิจกรรม

จิตอาสา (ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 1 รุ่น 100 คน ค่าฯ 2 คืน 3 วัน และปีพ.ศ. 2562 จำนวน 5 รุ่นๆละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 500 คน (เขตละ 10 คน รุ่นละ 10 เขต) ค่าฯ 2 วัน 1 คืน

- การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 50 เขต มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจ การบูรณาการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน (ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 1 รุ่น 20 คน 2 คืน 3 วันและปี พ.ศ. 2562 จำนวน 2 รุ่น คือ รุ่นผู้บริหาร :หัวหน้าฝ่าย กลุ่มงาน ผู้อำนวยการพิเศษ และรุ่นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จากศูนย์เยาวชน 35 แห่ง ห้องสมุด 36 แห่ง และฝ่ายพัฒนาชุมชน 50 เขต)

2) สนับสนุนให้มีกลไกการสนับสนุนการดำเนินงานสภาเด็กและเยาวชน โดยการจัดระบบ พี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา แนะนำในการดำเนินงานกิจกรรมตามแผนงาน โดยสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร โดยมีหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) และทีมงาน เป็นหลักรับผิดชอบ ส่วนสภาเด็กและเยาวชนเขต (กทม.) มีหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน และทีมงาน รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังจัดให้มีอาสาสมัคร(บุคคลภายนอกที่มีความสามารถและประสบการณ์ที่เด็กเยาวชน ยอมรับ) ทำหน้าที่ประสานงานและงานต่างๆของสภาเด็กและเยาวชน (ส่วนกลาง 3 คน และเขตละ 1 คน)

8.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) โดยกลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ มีการติดตามการดำเนินงานสภาเด็กและเยาวชน โดยลงพื้นที่สังเกตการณ์เมื่อมีกิจกรรมทุกครั้ง หรือขอเข้ารับฟังเวลาที่คณะกรรมการบริหารมีการจัดประชุมวางแผนต่างๆ โดยเป็นผู้นั่งอยู่วงนอกคณะกรรมการบริหารฯ นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยการประชุมติดตามงาน ปีละ 2 ครั้ง (เดือนมิถุนายน และธันวาคม) รวมทั้งมีการติดตามสอบถามทางสื่อ line เป็นต้น และจากการดำเนินงานผลที่เกิดขึ้น คือ เด็กเยาวชนเรียนรู้ การบริหารจัดการโครงการและการเงิน จากการอบรมพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. 2561 เกิดการทำงานร่วมกันของเด็กและเยาวชนนอกเหนือจากกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน โดยขอรับการสนับสนุนจากภายนอก เช่น จัดงานเชียร์ที่คิดกระบวนกรเอง ดำเนินงานเอง เกิดการตื่นตัว

ปัญหาอุปสรรค ที่พบคือ

1) เด็กเยาวชนมีปัญหาเรื่องการใช้งบประมาณ และการเคลียร์เอกสารการเงิน เนื่องจากไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ ระเบียบ

2) การค้นหาตัวแทนเด็กและเยาวชนขึ้นอยู่กับทะเบียนบ้านมีข้อจำกัด เนื่องจากเด็กที่มีศักยภาพส่วนหนึ่งเรียนนอกเขตพื้นที่ จึงทำให้อาจได้ตัวแทนเด็กที่ไม่มีความพร้อมและไม่มีศักยภาพเท่าที่ควร เช่น เด็กระดับประถมศึกษา รวมทั้งคนทำงาน/คนรับผิดชอบไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในการค้นหาตัวแทนเด็ก

3) การประชุมสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร 95คน ไม่ครบองค์ประชุม โดยเฉพาะในส่วนผู้แทนจากสถานศึกษา 33 คน และผู้แทนจากเด็กและเยาวชน 12 คน (ไม่ได้อยู่ภายใต้การ

ดูแลของผู้ว่ากรุงเทพมหานคร) มีปัญหาติดตามเด็กและเยาวชนยาก ขั้นตอนการประสานงานเด็กยุ่งยาก มีหลายขั้นตอนกว่าจะถึงตัวเด็ก

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

4) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ แผนงาน และประชาสัมพันธ์ ผู้รับผิดชอบมีประสบการณ์ และความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาเด็กและเยาวชนมายาวนาน สามารถออกแบบการวิธีการทำงาน และหลักสูตร รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครได้

5) ทีมคนทำงานมีความทุ่มเท มีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กและเยาวชน

6) การพัฒนาเด็กเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ระดับผู้บริหาร (ให้ความสำคัญ วัสดุทาง บุคลากรงานเป็นและสั่งการอย่างต่อเนื่อง) ระดับปฏิบัติการ (ให้ความสำคัญ วัสดุทาง บุคลากรงานเป็น) และเด็กและเยาวชน ซึ่งทั้ง 3 ส่วน ต้องทำความเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน

8.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อป้องกัน แก้ไขการปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชน สังคม และการประชุมสามัญประจำปี

8.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่สนใจมากขึ้น
- 2) หน่วยงานที่ทำงานด้านพัฒนาเด็กและเยาวชนควรเชื่อมโยงและบูรณาการทรัพยากร ที่มีอยู่ทำงานร่วมกัน เช่น งบประมาณ บุคลากร ข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวก

- 3) ควรเพิ่มการสื่อสารให้เด็กและเยาวชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการเบิกจ่ายที่ถูกต้องตามระเบียบค่าใช้จ่ายอย่างเข้าใจง่าย
- 4) ควรดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจกำกับดูแลสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครให้ชัดเจน ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบ กรอบและแนวทางดำเนินงาน
- 5) สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ควรอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ว่ากรุงเทพมหานคร
- 6) การค้นหาตัวแทนเด็กและเยาวชนที่เข้ามาเป็นคณะบริหารเขตควรกำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจน เช่น อายุ 15 -25 ปี ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขต เช่น อาชีวะ โรงเรียน
- 7) กรุงเทพมหานครควรมีตัวชี้วัด การมอบหมายภารกิจชัดเจน สั่งการ เพื่อให้คนทำงาน/คนรับผิดชอบเข้าใจและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (การค้นหาตัวแทนเด็กและเยาวชน)

9.สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

9.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

สำนักพัฒนาสังคม มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และความมั่นคงในชีวิตของประชาชน สร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการดำรงชีวิต ส่งเสริมคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิบุคคล พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาคม ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัว ตลอดจนศึกษา วิเคราะห์ วิจัยปัญหาและแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคม มีโครงสร้างหน่วยย่อยภายในประกอบด้วย 5 สำนักงาน /กอง คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม กองส่งเสริมอาชีพ กองการพัฒนาชุมชน กองนโยบายและแผน

สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม รับผิดชอบเกี่ยวกับงานเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ภารกิจด้านเด็กและเยาวชน เช่น การจัดสวัสดิการสังคม สงเคราะห์แก่เด็ก การจัดสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง การส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน การส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความเหมาะสม การจัดสวัสดิการในรูปแบบสถานสงเคราะห์บ้านพักฉุกเฉิน ศูนย์สร้างโอกาสเด็ก การจัดวางระบบและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาการค้ามนุษย์สตรีและเด็ก สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเครือข่ายองค์กรสวัสดิการสังคมทุกระดับ และพัฒนาองค์ความรู้ด้านสวัสดิการสังคมให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือ งานกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ในความรับผิดชอบของกลุ่มงานจัดสวัสดิการและสงเคราะห์ครอบครัว

9.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

นโยบายและวัตถุประสงค์ของงานกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร เป็นการเชื่อมต่อกับงานกองทุนคุ้มครองเด็กส่วนกลาง ในความรับผิดชอบของกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก โดยต้องไม่ซ้ำซ้อนกับงานที่หน่วยงานภาครัฐทำอยู่แล้ว และต้องเป็นโครงการที่เป็นนวัตกรรม เป็นปัญหาของพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร

9.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เงินทุนทั้งหมดมาจากกองทุนคุ้มครองเด็ก ในความรับผิดชอบของกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประมาณ 2,000,000 บาท /ปี โดยมีการกำหนดเป็น 2 ส่วนคือ

- เงินสนับสนุนการทำโครงการ แก่หน่วยงานภาคประชาชน องค์กรสาธารณ ประโยชน์ ที่ทำโครงการขนาดเล็กงบประมาณปีละไม่เกิน 150,000 บาท และขนาดใหญ่ไม่เกิน 150,000 บาทขึ้นไป (ซึ่งเงินในส่วนนี้สามารถใช้เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของกลุ่มเด็กและเยาวชน)
- เงินสงเคราะห์รายบุคคล เป็นเงิน 50,000 บาท / ปี

9.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนได้กำหนดไว้ 2 แบบ คือ

- 1) เป็นโครงการที่หน่วยงาน ภาคประชาชน องค์กรสาธารณประโยชน์ (สมาคม มูลนิธิ) ที่ทำงานด้านเด็กในกรุงเทพมหานคร และทำให้กับเด็กในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตใดก็ได้ เป็นผู้เสนอ
- 2) เป็นโครงการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอ โดยมีหน่วยงานรับรอง เช่น โรงเรียน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐหรือเอกชน

โครงการที่เสนอควรมีเนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนา ศักยภาพให้แก่กลุ่มเด็ก เยาวชน การจัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ รอบรับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา อย่างเป็นระบบตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน การดำเนินงานการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการป้องกันแก้ไขปัญหาการค้าเด็ก สำหรับจำนวนเงินที่สนับสนุนแต่ละโครงการ ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ลักษณะกิจกรรม ขั้นตอนงาน/โครงการ ที่ทำ ซึ่งอาจขอมากถึง 150,000 บาท หรือมากกว่า 150,000 บาท

9.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

9.5.1 มีการประชาสัมพันธ์รับสมัครโครงการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเขต ของกรุงเทพมหานคร (แผ่นพับ)

9.5.2 หน่วยงานที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการมาที่ งานกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพ มหานคร สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร (กทม. 2 – ดินแดง)

9.5.3 มีการพิจารณากลับกรองโครงการของหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ มี/ แบบคือ

- โครงการขนาดเล็กงบประมาณไม่เกิน 150,000 บาท พิจารณาโดย คณะอนุกรรมการกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร
- โครงการขนาดใหญ่ที่งบประมาณเกิน 150,000 บาทขึ้นไป คณะอนุกรรมการ กองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครจะคัดกรองโครงการเบื้องต้น และส่งให้คณะกรรมการกองทุนคุ้มครอง

เด็กส่วนกลาง ในความรับผิดชอบกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณา

9.5.4 การทำสัญญาและเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุนฯ

9.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

ใช้การสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยมีหนังสือแจ้ง พร้อมแผ่นพับไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายด้านเด็กและเยาวชน

9.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ไม่มีการดำเนินงาน

9.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตาม ใช้วิธีการให้หน่วยงานที่ได้รับเงินทุนและทำโครงการ/กิจกรรมแล้วเสร็จ การทำรายงานและส่งผลงานกลับมาที่งานกองทุนคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ภายใน 30 วัน โดยไม่มีการลงพื้นที่ติดตาม

ปัญหาที่เกิดขึ้น มีทั้งช่วงการพิจารณาโครงการ และช่วงที่ได้รับทุนไปดำเนินการ เช่น โครงการที่ส่งเข้ามาไม่ผ่านการพิจารณา ทำให้บางปีจำเป็นต้องคืนเงินกลับกองทุนคุ้มครองเด็กส่วนกลาง นอกจากนี้ มีอีกปัญหา คือ การจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินของภาคประชาชน ทำให้ไม่ถูกระเบียบ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่าย

9.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

- กิจกรรม/โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความรุนแรง
- กิจกรรม/โครงการปัญหาการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- กิจกรรม/โครงการการป้องกันแก้ไขปัญหาค้าเด็ก

9.10 ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเด็กและเยาวชนส่งโครงการเข้ามารับการสนับสนุนมากขึ้น และขอให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในการทำโครงการ/กิจกรรมให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ในการเขียนโครงการฯ ที่เข้าใจง่ายๆ ทั้งทางตรงและทางออนไลน์ รวมทั้งการทำสื่อที่น่าสนใจ

10.เทศบาลอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

10.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

เทศบาลนครอุบลราชธานี เป็นโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่13) พ.ศ.2552 ที่เกี่ยวกับเด็กเยาวชนคือ มาตรา 50 (7) บัญญัติให้เทศบาลส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ โครงสร้างการดำเนินงานของเทศบาลนครอุบลราชธานี มีลักษณะเช่นเดียวกับเทศบาลอื่นๆคือมี 2 ส่วนคือ สภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ซึ่งมาจากผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเทศบาล มีนายกเทศมนตรี เป็นประธานสภา และสำนักปลัดเทศบาล ซึ่งมีข้าราชการส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีหัวหน้าสำนักงานปลัดเทศบาลนคร เป็นฝ่ายบริหารงาน พร้อมด้วยสำนัก /กอง อีก 6 สำนัก/กอง ที่รับผิดชอบงานหลักแต่ละด้าน ได้แก่ สำนักการศึกษา สำนักการคลัง สำนักการช่าง กองสวัสดิการสังคม กองวิชาการและแผนงาน กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้งานด้านสภาเด็กและเยาวชนของเทศบาลนครอุบลราชธานี อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 8 กำหนดให้กรมกิจการเด็กและเยาวชน หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร่วมมือส่งเสริมและประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ และมาตรา 22 ให้เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ดังนั้น สำนักการศึกษา จึงได้ดำเนินงานด้านสภาเด็กและเยาวชนด้วย

เมื่อปี 2561 เทศบาลนครอุบลราชธานี ได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครอุบลราชธานี ตามที่สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนได้คัดเลือกมีทั้งหมด 21 คน ประกอบด้วย ประธานสภาเด็กฯ รองประธานสภาเด็กฯ 2คน เลขานุการ เหนี่ยวนุญิก ผู้ช่วยเหนี่ยวนุญิก และคณะบริหารด้านต่างๆ

10.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

เทศบาลนครอุบลราชธานี มีนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน และได้กำหนดเป็นแผนงาน /โครงการที่บรรจุลงในเทศบัญญัติเทศบาล ซึ่งเป็นการจัดมีพื้นที่การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนเป็นประจำ 3 งาน/กิจกรรมหลักๆ ได้แก่

1) กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาล และสังกัดอื่นๆ กิจกรรมนี้เป็นความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี

2) กิจกรรมถนนเด็กเดิน รูปแบบกิจกรรมเป็นการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกตามความสามารถ โดยมีเวทีการแสดง การแข่งขันทางวิชาการ กิจกรรมเปิดหมวกหารายได้เพื่อจัดกิจกรรม เป็นต้น กิจกรรมนี้เทศบาลนครอุบลราชธานีได้ดำเนินมาประมาณ 5 ปี เดิม สสส. ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นหน่วยริเริ่ม เมื่อดำเนินมาได้ 4-5 ปี ทางเทศบาลนครอุบลราชธานีได้เข้าไปรับผิดชอบมากขึ้น และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนของจังหวัดอุบลราชธานีเข้าร่วมกิจกรรม เช่น สถานพินิจ โรงเรียนกีฬา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเอกชน สาธารณสุขจังหวัด ศูนย์วิทยาศาสตร์ สถานีตำรวจ ทหารอากาศ ทหารบก เป็นต้น โดยแต่ละปีจัดกิจกรรมนี้ 2 ครั้ง (ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และ ช่วงเดือนสิงหาคม) กิจกรรมนี้ สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครอุบลราชธานีมีส่วนร่วมเป็นผู้เสนอแนวคิดหลัก หรือประเด็นของงานเอง และฝ่ายการศึกษานอกระบบ สำนักการศึกษาของเทศบาลเป็นหลักในการนำแนวคิดของสภาเด็กและเยาวชนเข้าที่ประชุมฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อ

3) ถนนคนเดิน เป็นรูปแบบตลาดนัด มีร้านจำหน่ายสินค้าประมาณ 1,200 ร้านค้า ทางเทศบาลได้จัดพื้นที่บริเวณสี่แยกใกล้เทศบาล เพื่อให้เด็กและเยาวชนทั้งจังหวัดได้มาแสดงความสามารถหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การแสดงดนตรี กิจกรรมเปิดหมวกหารายได้เพื่อจัดกิจกรรม เป็นต้น โดยเด็กเยาวชนต้องทำหนังสือมาที่สำนักการศึกษาเพื่อขออนุมัติ เป็นต้น

10.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เทศบาลนครอุบลราชธานี สามารถจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินงาน/กิจกรรมการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนต่อปี ทั้งจากเทศบาลเอง และจากหน่วยงาน แหล่งทุนต่างๆ ซึ่งมักจะสนับสนุนให้เป็นกิจกรรม/งานที่สอดคล้องภารกิจของหน่วยงานนั้น รวมจำนวนประมาณ 670,000 บาท (หกแสนเจ็ดหมื่นบาท) แยกเป็นที่มาดังนี้

1) เทศบาลนครอุบลราชธานี จัดเงินจำนวนปีละ 400,000บาท และกระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561

2) เทศบาลนครอุบลราชธานี จัดเงินจำนวนปีละ 250,000 บาท จัดกิจกรรมถนนเด็กเดิน

3) เงินอุดหนุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนปีละ 20,000 บาท สำหรับสภาเด็กและเยาวชนทำกิจกรรม

4) เงินสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลางต่างๆ เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนทำกิจกรรมตามโครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาล หรือของหน่วยงาน เช่น โครงการDJ TEEN ที่เป็นการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รวมทั้งโครงการที่เทศบาลร่วมกับเครือข่ายด้านเด็กและเยาวชนของ สสส.

อนึ่ง เทศบาลนครอุบลราชธานียังไม่มีการจัดสรรเงินอุดหนุน เงินทุนสนับสนุนแก่สภาเด็กและเยาวชนโดยตรง เนื่องจากไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทย ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาล แม้ว่าระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนเงินให้แก่หน่วยงานองค์กร 5 ประเภท ซึ่งได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ส่วนราชการ ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (3) รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้า และการประปา (4) องค์กรประชาชน ได้แก่ องค์กรประชาชนที่จัดตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐ หรือหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และ (5) องค์กรการกุศล ทั้งนี้ระเบียบข้อ 8 (2) ระบุว่า “หน่วยงานที่จะขอรับทุนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการ ยกเว้นมีการสมทบงบประมาณ ” ซึ่งสภาเด็กและเยาวชนไม่อยู่ในกลุ่มองค์กรใดๆ ตามระเบียบที่กำหนดนี้ โดยแต่ด้วยงบที่ได้รับการสนับสนุนมาจากแหล่งต่างๆ สำนักการศึกษา ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดการ โดยมีได้ให้กับกลุ่มเด็กเยาวชนเพราะระเบียบไม่เอื้อดังกล่าว

10.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

ตามข้อมูลข้างต้นพบว่า เทศบาลเป็นหน่วยจัดการมิได้ให้กับกลุ่มเด็กเยาวชนโดยตรง จึงไม่มีกำหนดกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนกับกลุ่มเด็กและเยาวชน ยกเว้น เฉพาะเงินอุดหนุนกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชนของเทศบาล ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้จัดสรรให้ในแต่ละปี จำนวนประมาณ 20,000 บาทต่อปี ที่กำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนว่าต้องให้กับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล เพื่อทำกิจกรรมตามที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนเสนอแนะ เช่น กิจกรรมตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เรื่องเอดส์/อนามัยเจริญพันธุ์ การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน การพัฒนาศักยภาพ/ป้องกัน/คุ้มครอง/พิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนในประเด็นปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่เป็นโครงการรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรม หรือองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน) และคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลต้องการทำ โดยให้มีการปรึกษากับสำนัก/หน่วยภายในที่เทศบาลรับผิดชอบดำเนินงาน และให้ทำภายในปีงบประมาณแต่ละปีที่ได้รับนั้น

10.3 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

สำนักการศึกษา ได้สนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครอุบลราชธานี ในกระบวนการใช้เงินอุดหนุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน ดังนี้

1) เตรียมการจัดประชุมกับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลอุบลราชธานี และหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องในเทศบาล ภายหลังจากที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี กรมกิจการเด็กและเยาวชน ประสานแจ้งเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุนให้แก่สภาเด็กและเยาวชนฯ เทศบาลนครอุบลราชธานี

2) คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนนครอุบลราชธานีประชุมเพื่อคัดเลือกแนวทางในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ประเด็นหลัก หัวข้อ รูปแบบกิจกรรม เพื่อเสนอต่อสำนักการศึกษา ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมหลักทั้ง 3 กิจกรรมของเทศบาล คือ กิจกรรมวันเด็ก ถนนเด็กเดิน และถนนคนเดิน

3) คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนนครอุบลราชธานีเสนอแนวทาง/กิจกรรมตามข้อ 2) ต่อที่ประชุมที่จัดโดยสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดประมาณ 30-40 หน่วยงานเข้าร่วมประชุม (การประชุมเตรียมงานถนนเด็กเดินมีหน่วยงานเข้าร่วมน้อยกว่าเตรียมงานวันเด็ก เล็กน้อย) หน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็ก และครอบครัวจังหวัด สวนสัตว์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก หน่วยงานยาเสพติดภาค 3 เป็นต้น

4) คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนนครอุบลราชธานี เริ่มปฏิบัติการโดยแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละส่วน ประสานงาน และจัดทำรายการจัดซื้อวัสดุและของใช้ทำกิจกรรม ภายหลังที่ประชุมตามข้อ 3) เห็นชอบแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สภาเด็กและเยาวชน และดำเนินการจัดซื้อ โดยส่งหลักฐานค่าใช้จ่ายให้เจ้าหน้าที่สำนักการศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

5) สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลอุบลราชธานี จัดกิจกรรมตามวันเวลาที่กำหนดในแผนงาน

6) สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลอุบลราชธานี จัดทำรายงานผลการดำเนินงานส่งให้กรมกิจการเด็กและเยาวชน

10. 6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

ใช้ช่องทางการประชุม รวมทั้งการชี้แจงกับประธานสภาเด็กและเยาวชน หรือกรรมการบริหารสภาฯ ที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นเรื่องๆไป และใช้สื่อสังคมต่างๆ ม เช่น ไลน์

10.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

มีการประชุมชี้แจง และการให้คำปรึกษาตามที่สภาเด็กและเยาวชนต้องการ ทั้งจากเจ้าหน้าที่สำนักการศึกษาที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งประสานให้มีการขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ และครูภูมิปัญญาตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ

10. 8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

ปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนงานสภาเด็กและเยาวชนนครอุบลราชธานี คือ มีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักการศึกษา เป็นพี่เลี้ยงในการทำงาน คอยให้คำปรึกษาในการทำงาน การประสานงาน โดยเฉพาะเรื่องการเบิกจ่ายตามระเบียบภาครัฐ ทำให้คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครอุบลราชธานีที่ได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้เรียนรู้เรื่องการประสานงาน กับหน่วยงานต่างๆ การเบิกจ่าย การแบ่งงานความรับผิดชอบ

ปัญหาและอุปสรรค คือ งบประมาณที่ได้รับจำนวน 20,000 บาท ไม่เพียงพอ เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมาย เช่น จำนวนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลมีจำนวนมาก ทำให้นักเรียนแกนนำมาอบรมแล้วนำไปต่อยอดได้ ทางแก้ไขคือ จำเป็นต้องลดงบค่าอาหารต่อหัว รวมทั้งต้องมีการปรับย้ายงบส่วนอื่นๆ มาใช้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าร่วมได้จำนวนมากขึ้น

10. 9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

- กิจกรรมอบรมให้ความรู้ ทางสภาเด็กฯ ได้ขอทุนสนับสนุนจากบ้านพักเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี โดยทางสภาเด็กฯ จะออกแบบรูปแบบและหัวข้อในการทำกิจกรรม ได้แก่ การอบรมปัญหาเรื่องการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เนื่องจากทางสมาชิกเห็นว่า ทางเมืองอุบลราชธานีมีปัญหาเรื่องวัยรุ่นตั้งครรภ์ จึงได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการอบรมคือ นักเรียนจากโรงเรียนมัธยมสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 12 โรงเรียนๆ ละ 10 คน รวม 120 คน ซึ่งเป็นนักเรียนแกนนำและกลุ่มเสี่ยงชายและหญิง รูปแบบคือ จัดการอบรมให้ความรู้ 1 วัน โดยประสานวิทยากรจาก สาธารณะสุขจังหวัด(สสจ.)อุบลราชธานี กิจกรรมประกอบด้วย นันทนาการ การบรรยายให้ความรู้ กิจกรรมแลกน้ำ (ใช้สารใส่ในแก้วน้ำแล้วส่งต่อกัน เป็นการจำลองเรื่องโรคติดต่อ หากไม่ปกป้องจะทำให้โรคแพร่ระบาดไปเรื่อยๆ)

- กิจกรรมถนนเด็กเดิน สภาเด็กฯ ได้เสนอตัวอย่างแนวคิดหลักในงานถนนเด็กเดิน เช่น การออกกำลังกาย เนื่องจากเห็นว่าคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องการออกกำลังกายมากขึ้น จึงอยากให้เด็กเยาวชน หันมาออกกำลังกายมากขึ้น รูปแบบกิจกรรม เช่น การประกวดเต้นแอโรบิก การแสดงกีฬาของโรงเรียนต่างๆ อาทิ การรำมวยไทเก๊ก การรำกังฟู การเต้นคอฟเวอร์แดนซ์ และกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวาดภาพระบายสีสำหรับเด็กเล็ก

ทั้งนี้สภาเด็กฯ มีการเตรียมงานโดยมีการพูดคุยเรื่องหัวข้อหรือแนวคิดหลักในกลุ่มไลน์ จากนั้นประธานสภาฯ จะรวบรวมความคิดของสมาชิกเพื่อเสนอต่อการประชุมของทางสำนักการศึกษา รวมทั้งได้ปฏิบัติงานในวันงาน ได้แก่ เป็นปฏิคม พิธีกร ดูแลเวที จัดหาของรางวัล ประสานงานซุ้มของเครือข่ายที่มาร่วมงาน รวมทั้งมีแนวคิดหลักในการจัดงานครั้งต่อไป คือ ความหลากหลายทางเพศ ขอเรียนรู้จากครั้งที่ผ่านมา ที่ทางสภาเด็กฯ จะนำไปปรับในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป คือ การประสานเรื่องสถานที่และการประสานหน่วยงานที่เข้าร่วมงาน นอกจากนี้ได้เรียนรู้เรื่องการบริหารงบประมาณกับเจ้าหน้าที่สำนักการศึกษา ที่ต้องวางแผนรายละเอียดตามขนาดของงาน สัดส่วนของงบประมาณ และสิ่งที่จะใช้เช่น จำนวนรางวัลที่จะมอบให้

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมอีกอย่างคือ การดูแลสมาชิกในทีมให้เห็นภาพรวมการทำงาน พร้อมๆ กัน เพื่อแจกจ่ายหน้าที่ให้กับสมาชิกรุ่นน้อง ซึ่งสมาชิกรุ่นพี่ต้องให้คำปรึกษาด้านต่างๆ โดยเมื่อจบงานแต่ละวันได้มีการพูดคุย เพื่อนำไปแก้ไขในการจัดงานต่อไป

- กิจกรรม DJ Teen กิจกรรมนี้กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้สนับสนุนแนวคิดและเงินทุนสนับสนุนให้กับสภาเด็กและเยาวชนได้ฝึกอบรมการเป็น DJ หรือนักจัดรายการวิทยุ และเทศบาล จังหวัดให้เวลาออกอากาศทางสถานีวิทยุของส่วนราชการ โดยมีเนื้อหาหลักเพื่อเผยแพร่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยสภาเด็กและเยาวชนจะใช้เทคนิคการนำเสนอในรูปแบบใดที่เหมาะสมก็ได้ เช่น การเปิดเพลง การสนทนา /สัมภาษณ์ โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัด (พมจ.) อุบลราชธานี ประสานสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งสภาเด็กฯ จึงได้จัดรายการวิทยุ 16 ครั้ง ได้ทำหนังสือเผยแพร่ 8 ครั้ง และได้จัดกิจกรรมที่เรียกว่าพื้นที่สร้างสรรค์ 5 ครั้ง ในการทำกิจกรรม DJ teen นี้ สภาเด็กฯ ได้ประสบการณ์ในการเขียนสคริปต์ อัดเสียง และหาช่องทางการออกอากาศเอง และทักษะในการแก้ไขปัญหาในระหว่างที่จัดกิจกรรม เช่น การจัดรายการต้องใช้งบประมาณ แต่งบที่ได้รับจาก พมจ.จำกัดมาก จึงแก้ปัญหาโดยใช้วิธี LIVE ทาง Facebook สำหรับเนื้อหาส่วนพื้นที่การแสดง สภาเด็กฯ ได้นำกิจกรรมไปบูรณาการร่วมกับกิจกรรมถนนเด็กเดิน โดยขอเชิญชุดการแสดงจากเพื่อนๆ เป็นต้น

- กิจกรรมที่สนับสนุนโดยหน่วยประสานงานในพื้นที่ (Node) ของ สสส. จะจัดอบรมเพื่อชี้แจงเรื่องงบประมาณสำหรับจัดกิจกรรม เนื่องจากทาง สสส. เปิดกว้างในรูปแบบการจัดกิจกรรมและหัวข้อในการจัดกิจกรรมสภาเด็กฯ จึงได้เสนอแนวความคิดการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และในที่สุดสามารถตัดสินใจรวมทุกหัวข้อลงในกิจกรรมการประกวด ซึ่งมีรูปแบบคล้ายรายการ The Face Thailand โดยทำหนังสือเชิญนักเรียนที่มีความสามารถด้านต่างๆ เข้าร่วมคัดเลือกเข้าทีมของเมนเทอร์ เมื่อทำการกิจตามกรอบที่กำหนดแล้วทีมแพ้จะให้เข้าห้องดำและคัดออก

- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น เก็บขยะ ในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

10.10 ข้อเสนอแนะ

1) เนื่องจากทางสำนักการศึกษา เทศบาลอุบลราชธานียังไม่เคยให้การสนับสนุนที่เป็นเงินทุนแก่สภาเด็กและเยาวชน อีกทั้งมีข้อมูลจากท้องถิ่นอื่นๆ ปรากฏว่า หากให้การสนับสนุนเงินทุนจะถูกตรวจสอบ

โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีการให้คืนเงินและหรือมีโทษทางวินัย ซึ่งเป็นเหตุให้สร้างความไม่มั่นใจ และเกิดไม่กล้าทำของเจ้าหน้าที่ที่จะสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนทำกิจกรรม ซึ่งมีผลว่างานที่ใช้เงินสนับสนุนนั้นเนืองงานส่วนใหญ่เป็นงานที่ผู้ใหญ่คิดให้เด็กทำ ซึ่งทำให้เด็กเยาวชนมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ควรที่กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุนแก่สภาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่น ควรมีการกำหนด“ระเบียบและแนวทางการใช้งบประมาณแก่สภาเด็กและเยาวชน” ที่ระบุรายการ/อัตราค่าใช้จ่ายที่ท้องถิ่นสามารถสนับสนุนได้อย่างชัดเจน (เช่น อบรมจำนวนเด็กเยาวชนกี่คน ต้องใช้งบประมาณได้เท่าไร และสามารถปรับเปลี่ยนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมตามสภาพจริง)

2) การให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้สามารถทำกิจกรรมด้วยตนเองมีขั้นตอนการปฏิบัติมากและยุ่งยาก ซึ่งต้องเรียนรู้เรื่องระเบียบกระทรวงการคลัง ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ หากเด็กเยาวชนทำผิดพลาด เมื่อทางสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ตรวจสอบและพิจารณาจากหลักฐาน เด็กเยาวชนก็就会有ความผิด ซึ่งสภาพการทำงานจริงอาจมีค่าใช้จ่ายบางรายการที่เบิกไม่ได้ทั้งที่ต้องใช้ ดังนั้น หากต้องการมีนโยบายส่งเสริมให้เด็กเยาวชนทำกิจกรรมด้วยตนเอง จึงต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เด็กเยาวชนสามารถใช้จ่ายตามความเป็นจริง โดยมีหลักฐานการเงินที่จ่ายจริงได้ตัว

ยกตัวอย่าง ความยุ่งยากและความไม่สอดคล้องของระเบียบที่กำหนดกับการนำไปปฏิบัติจริง เช่น การจัดกิจกรรมการแสดง ในความเป็นจริงทางชุมชนไม่มีชุดการแสดง จึงต้องให้โรงเรียนเป็นผู้แสดง แต่ตามระเบียบกำหนดให้จ่ายให้กับชุมชน ห้ามจ่ายให้หน่วยงานรัฐเช่น โรงเรียนของภาครัฐ ดังนั้นจึงต้องเบิกตามระเบียบโดยต้องทำเอกสารจ่ายเงินให้กับชุมชน ทั้งที่ต้องจ่ายให้กับโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ แนวทางการใช้เงินสนับสนุนหรืองบประมาณที่ต้องการ คือ ต้องระบุจำนวนการใช้งบประมาณและแนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้งบประมาณที่เหมาะสม เช่น ในการจัดกิจกรรมในรูปแบบอบรมจำนวนเด็กเท่านี้ต้องใช้งบประมาณเท่าไร

3) ระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของ สสส. ใช้ได้สะดวกคล่องตัวมากกว่าเงินสนับสนุนจากบ้านพักเด็กฯ และเทศบาล ดังนั้น น่าจะได้มีการหาแนวทางการปฏิบัติที่คล่องตัวและถูกต้องตามระเบียบด้วย

11. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

11.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่สร้างขึ้นโดยมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อ “มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ” เมื่อ ปีพ.ศ.2535" ปัจจุบันมี 13 คณะ มีการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เอกลักษณ์มุ่งเน้น 5 ด้าน ได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และเป็นแหล่งข้อมูลในเรื่องความเป็นจีน ปรัชญาของมหาวิทยาลัยคือ “เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม” จึงมุ่งมั่นพัฒนาประสิทธิภาพของการศึกษานำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างสรรค์บัณฑิตที่รู้จริง ปฏิบัติงานได้จริง และแสวงหา สะสม ถ่ายทอดวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ เพื่อเป็นผู้ประกอบด้วยความรู้ควบคู่คุณธรรม เป็นแบบฉบับสมบูรณ์ของปัญญาชน ผู้พร้อมที่จะอุทิศตนรับใช้สังคม เพื่อความผาสุกของเพื่อนร่วมโลกได้อย่างเต็มภาคภูมิ

มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างประกอบด้วยคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ นักบริหาร และมีประธานมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง เป็นประธานกรรมการ และมีหน่วยบริหารจัดการเพื่อกิจกรรมนักศึกษา คือ สำนักพัฒนานักศึกษา โดยแผนกส่งเสริมศักยภาพนักศึกษาและการกีฬา โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นผู้บริหาร พร้อมด้วยคณะอาจารย์

11.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ มีนโยบายที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่สนใจในชมรมต่างๆ ทั้งเพื่อพัฒนานตนเองและเพื่อพัฒนาสังคมนอกเหนือจากการศึกษาเล่าเรียน และมีรูปแบบการบริหารจัดการในแบบสโมสรนักศึกษา โดยไม่มีสภาองค์การนักศึกษา คณะกรรมการบริหารสโมสร นักศึกษามาจากการสมัครและได้รับเลือกตั้งของนักศึกษา และมีการจัดทำเป็นระเบียบของสโมสรนักศึกษา ทั้งนี้ หากไม่มีนักศึกษาสมัครเพื่อการเลือกตั้ง มหาวิทยาลัยได้ใช้วิธีสรรหานักศึกษาโดยให้แต่ละคณะส่งตัวแทน กรรมการบริหาร ทำให้เกิดการรวมตัวแบบแบบใหม่ เข้ามาทำหน้าที่บริหารสโมสร สโมสรนักศึกษาจะมีชมรมต่างๆ และแต่ละคณะอาจจะมีชมรม กลุ่มกิจกรรมของตนเองด้วย ชมรมส่วนใหญ่จะมีการจัดตั้งอยู่แล้ว แต่ก็ต้องขอต่อวาระในแต่ละปีด้วย โดยการขอล่วงหน้า และนักศึกษาสามารถขอตั้งชมรมใหม่ขึ้นได้อีก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้มีการกำหนดไว้ในระเบียบว่า จำนวนคณะกรรมการของชมรม ต้องมีองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ต่ำกว่า 6 คนมาจาก 3 คณะ(เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการทำงาน

ต่างคณะ) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคือ อธิการบดีมหาวิทยาลัย หากมีกรรมการไม่ครบก็จะต้องไม่มีการอนุญาต (นักศึกษาที่เป็นกรรมการชมรม จะมีข้อมูลปรากฏในทรานสคิปกิจกรรมของการศึกษา)

11.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

มหาวิทยาลัยหัวเฉียว ฯ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศไทย ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมนักศึกษาแต่มีจำนวนไม่มากนัก จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562 และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ยุติบทบาทลง โดยได้ถ่ายโอนหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)

มหาวิทยาลัยหัวเฉียว ฯ จึงได้วางระบบงบประมาณ/เงินทุนสนับสนุนสำหรับการทำโครงการ/กิจกรรมของนักศึกษาต่างๆ โดยนำมาจากรายได้ของมหาวิทยาลัยและการลงทะเบียนของนักศึกษา ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเป็นรายปีๆ ละ 1,000,000 - 1,200,000 บาท และได้มีหลักการจัดสรรแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

- 1) ให้กับสโมสรนักศึกษา ชมรม สำนักการศึกษา 30 % จำนวนประมาณ 360,000 บาท
- 2) ให้กับนักศึกษาของแต่ละชมรมเพื่อบริหารงานดำเนินกิจกรรมเอง 33.3% จำนวนประมาณ 400,000 บาท มาจัดสรรโดยหารเป็นรายหัวๆ ละ 50 บาท ซึ่งมีไม่เท่ากัน ดังนั้น ยอดที่ได้รับของแต่ละชมรมจึงไม่เท่ากันขึ้นเพราะขึ้นอยู่กับจำนวนของสมาชิกแต่ละชมรมเช่น ชมรมอาสาสมัคร มีสมาชิก 60 คน จะได้รับงบประมาณ 3,000 บาท
- 3) ให้กับคณะต่าง ๆ 36.7 % จำนวนประมาณ 440,000 บาท เพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาในคณะ เป็นต้น

นอกจากงบประมาณปีที่ได้จัดหาได้เองดังกล่าว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศไทย ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมนักศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่ละมหาวิทยาลัยได้รับจำนวนเงินที่มากน้อยแตกต่างกัน (ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562 และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ยุติบทบาทลง โดยได้ถ่ายโอนหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรที่สนับสนุน เช่น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สนับสนุนทุนเพื่อการจัดทำค่ายจิตอาสาในต่างจังหวัดเป็นประจำทุกปีๆ ละ 100,000 บาท อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดหาเงินทุนหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย

11.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

1) เงินทุนสนับสนุนกิจกรรมจะมอบให้กับสโมสรนักศึกษา ซึ่งจะมีสมาชิกเป็นชมรมต่างๆ นอกจากนี้และแต่ละคณะอาจจะมีชมรม กลุ่มกิจกรรมของตนเองด้วย ชมรมส่วนใหญ่จะมีการจัดตั้งอยู่แล้ว แต่ก็ต้องขอต่อวาระในแต่ละปีด้วย โดยการขอล่วงหน้า 1 ปี และนักศึกษาสามารถขอตั้งชมรมใหม่ขึ้นได้อีก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้มีการกำหนดไว้ในระเบียบว่าจำนวนคณะกรรมการของชมรมต้องมียอดประกอบของคณะกรรมการไม่ต่ำกว่า 6 คนมาจาก 3 คณะ(เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการทำงานต่างคณะร่วมกัน)

2) เป็นโครงการ/กิจกรรมที่เกิดจากสมาชิกและกรรมการชมรมได้ร่วมกันจัดทำขึ้น สโมสรนักศึกษาเป็นหน่วยที่ทำหน้าที่รวบรวมและส่งโครงการ/กิจกรรมพร้อมกันในเบื้องต้น เช่น เสนอมา 5 โครงการ เป็นงบประมาณเท่าไร ดังนั้น สโมสร ชมรมจะมีข้อมูลตั้งต้นก่อนอนุมัติงบประมาณ ทั้งนี้การจัดตั้งงบประมาณเป็นการตั้งตามปีการศึกษา และเปิดเทอมเดือนสิงหาคม ส่วนใหญ่แล้วรุ่นพี่เป็นผู้จัดตั้งงบประมาณให้รุ่นน้อง

3) ช่วงเวลาในการทำโครงการ/กิจกรรม ขอให้สโมสรนักศึกษาเป็นหลัก และชมรมสโมสรสามารถเลือกได้ว่าจะทำภาคเรียนไหน (ภาคที่ 1 – 3) ในแต่ละปีการศึกษา

11.5 วิธีการและกระบวนการให้สนับสนุน

1) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการสนับสนุนเงินทุนสำหรับการทำโครงการ/กิจกรรมของนักศึกษา ประกอบด้วย อาจารย์ที่เป็นผู้แทนจากสำนักพัฒนานักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ผู้อำนวยการกองคลัง และทีมบุคลากร ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

2) สมาชิกและกรรมการชมรมร่วมกันออกแบบโครงการ/กิจกรรมที่จะจัดทำขึ้น โดยนักศึกษาเป็นหลักและมีความอิสระในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม พร้อมด้วยการรวบรวมข้อมูลผลงาน แผนเงินที่ใช้อย่างหลัง 3 ปี เพื่อใช้ประกอบการนำเสนอโครงการ/กิจกรรมที่จะขอรับการสนับสนุนในแต่ละปี

3) ชมรมเสนอโครงการ/กิจกรรมต่อคณะกรรมการกลั่นกรองของมหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโครงการ/กิจกรรมทั้งด้านกิจกรรมและการเงินค่าใช้จ่ายให้ชัดเจนถูกต้องตามระเบียบการเงินและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

4) คณะกรรมการกลั่นกรองของมหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติงบประมาณ และแจ้งให้สโมสรชมรมได้รับทราบ

5) ชมรมดำเนินการขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการของโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับอนุมัติ

11.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สโมสร ชมรมได้รับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เป็นระยะ 4 ระยะ คือ ก่อนเปิดภาคเรียน ช่วงภาคเรียนที่ 1 ช่วงระหว่างปีการศึกษา ให้สโมสรนักศึกษาจัดนิทรรศการ “กิจกรรมเปิดโลกกิจกรรมนักศึกษา” ใช้ระยะเวลา 2 วัน (สิงหาคม) เพื่อให้ นักศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรได้แสดงความสามารถ ได้รับรู้และแลกเปลี่ยนผลงานความคิดร่วมกัน โดยมีการตั้งบูธให้รุ่นน้องๆ นักศึกษามาเยี่ยมชม และฉายเทปบันทึกภาพ VDR เอาจุดเด่นๆ ของการทำงาน กิจกรรมที่ผ่านมาเสนอ รุ่นน้องก็มาเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ และช่วงท้ายสุดมีกิจกรรมการส่งมอบงาน ของกรรมการสโมสรชุดเก่ากับชุดใหม่ โดยรุ่นพี่สโมสรมีการชักชวนรุ่นน้อง เพื่อเป็นการต่อมือกันเรียกว่า “สโมสรนักศึกษาจูเนียร์” และมีการหาสมาชิกสโมสร

ปัจจุบันใช้ Facebook ในการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจ พูดคุยกัน นัดหมาย สอบถามข้อมูล รวมทั้งเป็นช่องทางการเสนอขบประมาณได้เพิ่มขึ้นด้วย โดยชมรม สโมสรนักศึกษาได้จัดทำขึ้น ในแต่ละรุ่น เพราะรุ่นที่จบแล้วอาจไม่มีการเคลื่อนไหว

11.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

การพัฒนาศักยภาพในการทำกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษา ชมรม สโมสรนักศึกษาของ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้มีระบบที่ปรึกษา/พี่เลี้ยง เป็นหลัก โดยให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา สองลักษณะ(ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามลักษณะงานอยู่ในระเบียบของสโมสรนักศึกษา) คือ 1) ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมซึ่งนักศึกษาจะเป็นผู้เสนอขอ ซึ่งมาจากสำนักพัฒนานักศึกษา โดยแผนกส่งเสริมศักยภาพนักศึกษา และการกีฬา ซึ่งจะดูแลเรื่องแผนกิจกรรมที่นักศึกษาคิดและทำ และ 2) อาจารย์ที่ปรึกษาด้านระเบียบปฏิบัติทางการเงิน ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาถึงกระบวนการขั้นตอนวิธีการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ มหาวิทยาลัย ได้จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านร่วมกันถึงความรับผิดชอบในระเบียบการปฏิบัติต่างๆ ก่อน เช่น ดูแลกิจกรรมโครงการที่นักศึกษาคิดและทำ ต้องเป็นลูกหนี้เงินยืม หรือกรณีนักศึกษาส่งเงินคืนไม่ทัน อาจารย์จะเป็นผู้รับผิดชอบ (อาจารย์แต่ละท่านเป็นที่ปรึกษาได้หลายชมรม)

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ ยังมีระบบการพัฒนานักศึกษาในรูปแบบและเนื้อหาต่างๆ เช่น เมื่อมีคณะกรรมการบริหารสโมสรนักศึกษาแล้ว มหาวิทยาลัยได้จัดสัมมนาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมให้กับ ประธานสโมสร ประธานชมรม โดยใช้เวลา 3 วัน 2 คืน เพื่อการเรียนรู้และเสริมทักษะต่างๆ เช่น รูปแบบการทำงาน การเขียนโครงการ ระเบียบและแนวทางการเบิกจ่ายฯ มีการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจก่อนลงพื้นที่ทำกิจกรรม เป็นการเตรียมความพร้อมเรื่องความรู้ทักษะ เช่น การให้ความรู้ผู้นำชุดใหม่เป็นระยะๆ ระหว่างปีการศึกษา รวมทั้งมีการให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดอย่างต่อเนื่อง

11.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตาม : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ มีการติดตามผลการทำโครงการ/กิจกรรมโดยจัดให้นักศึกษาสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอต่อมหาวิทยาลัย สำหรับการประเมินผล เป็นการประเมินแบบกว้างๆถึงความ สำเร็จ ไม่ได้ประเมินแผน หรือประเมินพฤติกรรมเชิงลึก และประเมินบางกิจกรรมทั้งก่อนทำ และหลัง การทำกิจกรรม โดยให้นักศึกษาที่เป็นกรรมการ สมาชิกหรือที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เขียนถึงการเข้าร่วมว่ามีความประทับใจอะไร อย่างไร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ก็นำมาวิเคราะห์พัฒนางานในปีต่อไป

ปัจจัยความสำเร็จ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และการใช้ระบบพี่เลี้ยง (coaching) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีใจ มีความรู้ความเชี่ยวชาญ แต่ละด้านจากสองหน่วยช่วยกันเป็นที่ปรึกษา คือ ด้านกระบวนการกิจกรรมกับด้านกระบวนการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง ในขั้นตอนต่างๆของการทำโครงการ/กิจกรรมอย่างใกล้ชิด ซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทั้งกิจกรรม และการเงินเป็นไปด้วยความสำเร็จในที่สุด นอกจากนี้หากมีปัญหาค่าใช้จ่ายที่จะใช้ทำกิจกรรมเบิกได้ไม่ทัน ที่ต้องใช้ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ ให้ใช้เงินภายในมาทดลองจ่ายก่อน

ปัญหา : ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการทำกิจกรรม

1) มีขั้นตอนกระบวนการขอใช้เงินทุนที่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรอง ทั้งก่อนทำหลังทำ อีกทั้งนักศึกษาส่งโครงการ/กิจกรรมที่จะทำ ให้พิจารณาอนุมัติล่าช้า ทำให้การอนุมัติล่าช้า มีผลให้เวลาในการทำกิจกรรมกระชั้น ทั้งนี้มีเกณฑ์ว่าการทำกิจกรรมทั้งที่ใช้เงินและไม่ใช้เงิน จะไปทำก่อนอนุมัติไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่อนุมัติโครงการแล้ว แต่ขออนุมัติเงินค่าใช้จ่ายไม่ทัน การแก้ไขปัญหาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯคือ การให้ยืมเงินทดรอง แต่พยายามไม่ให้ใช้ เพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และทำให้ต้องมีการปรับแผนและขยายระยะเวลาออกไป

2) ระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ มีรายละเอียดขั้นตอนมาก เช่น การจัดซื้อจัดจ้างเงินเพียงเล็กน้อยก็ต้องมีใบเสนอราคาก่อนจัดซื้อ หรือการอนุมัติโครงการ หากมีการปรับแก้ไขในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ต้องไปเริ่มต้นใหม่ ทำให้การเบิกจ่ายล่าช้า ไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนดในการทำกิจกรรม

3) แม้จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการเงิน แต่ด้วยประสบการณ์ความชำนาญในระเบียบปฏิบัติการเงินการคลังของนักศึกษา ทำให้เกิดความผิดพลาดได้ และทำให้นักศึกษาที่สละแรงกาย แรงใจ และกำลังทรัพย์ในบางส่วนเกิดความท้อถอย ไม่อยากทำกิจกรรม

นอกจากนี้ มีข้อสังเกตในช่วงสามสี่ปีที่ผ่านมา พบว่า พฤติกรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมจิตอาสาเท่าที่ควร เห็น้อยไม่เอา งานหนักไม่สู้ ฯ มหาวิทยาลัยจึงได้สร้างกลยุทธ์แรงจูงใจ โดยมีการให้รางวัลจิตอาสา 1 รางวัล เป็นทุนการศึกษา 10,000 บาท และรางวัลจิตอาสาโดนเด่น ให้เป็นทุนการศึกษา 20,000 บาท รวมทั้งการบันทึกไว้ใน profile ส่วนตัวของนักศึกษาตั้งแต่ปีที่ 1 จนจบการศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้สมัครงาน

11.9 ตัวอย่างกิจกรรมของนักศึกษา

กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมของชมรมลูกโพธิ์ (หมายถึง ลูกของต้นโพธิ์ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงปลูกเมื่อครั้งเสด็จมาทรงเปิดมหาวิทยาลัย) เช่น

1) งาน/กิจกรรมล้างป่าช้า มหาวิทยาลัยหัวเฉียวร่วมกับสายทางการแพทย์มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง จัดขึ้นซึ่งเป็นงานที่ลำบากน่ากลัว โดยให้นักศึกษาสมัครใจ

2) โครงการ มฉก.บริการชุมชน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาชีพทุกศาสตร์ จำนวน 120 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปีที่ 4 ร่วมในหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ (ไปเข้ากลับเย็น) ให้บริการในชุมชน ปริมาณที่มีความต้องการ เนื่องจากเข้าไม่ถึงบริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยทำกิจกรรมเดือนละ 1 ครั้ง ปีละ 10 เดือน กิจกรรมหลัก คือ ด้านสาธารณสุข การตรวจมะเร็งเต้านม การฝังเข็ม กายภาคบำบัด รักษาสุขภาพ ฟัน รวมทั้งด้านสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังมีหลากหลายกิจกรรมที่นักศึกษาสายอาชีพของการบริหาร สายสังคม ได้มีส่วนร่วมทำ เช่น การตัดผมฟรี รักษาพยาบาลในเด็ก หรือการรักษาสิริมะมีเหา การสอนหนังสือ ให้บุตรหลานที่ติดตามพ่อแม่ ผู้ปกครองมารับบริการ เช่น วาดภาพ ระบายสี เล่นิทาน ฯ

11.10 ข้อเสนอแนะ

1) มหาวิทยาลัยควรมีบทบาทกระตุ้น ติดตามช่วยพัฒนากระบวนการจัดทำกิจกรรม ให้นักศึกษาได้รับรู้ เข้าใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานนอกห้อง

เรียน ซึ่งมีข้อมูลที่พบว่านักศึกษาที่ทำกิจกรรมในระหว่างเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ในขณะที่นักศึกษาบางคนที่เรียนเก่งได้เกียรตินิยมไม่ผ่านการทดลองงาน เนื่องจากมีความเป็นส่วนตัวสูงไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่ค้นพบว่า เด็กเยาวชนที่ทำกิจกรรมสามารถประสบความสำเร็จในชีวิต หน้าที่การทำงานมากกว่านักศึกษาที่เรียนดี เรียนเก่งอย่างเดียว

2) ควรสนับสนุนให้นักศึกษา เป็นกรรมการชมรมของสโมสร เพื่อจัดทำกิจกรรมส่วนกลาง และชมรมของคณะที่นักศึกษาเรียนด้วย แต่ช่วงปัจจุบัน นักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรมในส่วนกลาง แต่สนใจในกิจกรรมของคณะมากกว่า มหาวิทยาลัยจึงกำหนดว่า คณะกรรมการต้องมาจากการรวมกันนักศึกษาอย่างน้อย 3 คณะ ก็ช่วยให้กิจกรรมส่วนกลางคล่องตัวสูงกว่าเดิม

3) มหาวิทยาลัยเอกชนมีการทำงานเป็นเครือข่าย และมีหลายเครือข่าย มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกมีจำนวน 68 มหาวิทยาลัยจาก 70 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) ซึ่งมีฝ่ายต่าง ๆ บริหารจัดการ เช่น ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา และแต่ละฝ่ายมีการส่งเสริมสมาชิกมาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมนักศึกษาปลูกป่า โดยใช้งบประมาณของแต่ละมหาวิทยาลัย มีการจัดทำกิจกรรมระดมทุนหารายได้ รวมทั้งมีเครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายมหาวิทยาลัยที่มีทั้งมหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน คือ เครือข่ายมหาวิทยาลัยยั่งยืนแห่งประเทศไทย (Sustainable University Network of Thailand : SUN Thailand) ซึ่งเป็นความร่วมมือของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ยกระดับบทบาทภารกิจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของนโยบายความยั่งยืนและเชื่อมโยงในระดับนานาชาติ ที่เน้นเรื่องภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 30 มหาวิทยาลัย จากการที่มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายที่หลากหลายซึ่งทำให้เห็นช่องทางการพัฒนาและการสนับสนุนทั้งการเรียนและการทำกิจกรรมของนักศึกษา รวมทั้งการขอรับสนับสนุนเงินทุน แต่ทั้งนี้มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกต้องมีการวางแผนทางและระบบร่วมกันให้ชัดเจน

12. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

12.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี "ภูมิปัญญาแห่งภูมิภาคลุ่มน้ำโขง" เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งในพื้นที่ของจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปีพ.ศ. 2530 เดิมจัดตั้งเป็นวิทยาลัยอุบลราชธานี สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น และยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในปีพ.ศ. 2533 จากความพยายามที่จะให้มีมหาวิทยาลัยในจังหวัดอุบลราชธานีของทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในจังหวัดและมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งที่สองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางของการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยครอบคลุมทั้งสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีนักศึกษา

โครงสร้างประกอบด้วย คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย และองค์การนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง แต่อาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป โดยภาพรวมแล้วองค์การนักศึกษาก็เป็นศูนย์กลางของนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย¹ ทั้งนี้องค์การนักศึกษามาจากการเลือกตั้ง (วาระ 1 ปี)² ประกอบด้วย ส่วนขององค์การนักศึกษา ทำหน้าที่พิจารณางบประมาณให้แก่ชมรมต่างๆ 53 ชมรม (5 ด้าน) และสภานักศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบ ดูแล พิทักษ์รักษาสิทธิของนักศึกษารวมไปถึงสวัสดิการของนักศึกษา ทั้งนี้ทางมหาวิทยาลัย จะแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ โดยมีรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณาจารย์ฝ่ายหนึ่ง ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง คอยให้คำปรึกษา โดยเฉพาะกรณีเอกสารการดำเนินโครงการต่างๆ เช่น เอกสารประกอบทางด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ เป็นต้น

12.1 นโยบายและวัตถุประสงค์

สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง รวมทั้งมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีจะมีงานด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยแนวคิดหลักการพัฒนาบัณฑิตนักศึกษาประการหนึ่งคือ การส่งเสริม "กิจกรรมนักศึกษา" เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เกิดสัมพันธภาพ เกิดการโต้ตอบภายในกลุ่มทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ กิจกรรมนักศึกษาอาจส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความรู้ นักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจและสมัครใจเพื่อเป็นการพัฒนาด้านกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สำหรับกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นโครงการที่นักศึกษาจัดทำขึ้นเองภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาที่หน่วยงาน

¹ <https://th.wikipedia.org/>

² เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีพ.ศ. 2537

กลางในมหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเข้าร่วม³หากพิจารณาถึงประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา⁴สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. เป็นการเตรียมนักศึกษาสำหรับการดำเนินชีวิต
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง
3. ให้นักศึกษารู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน
4. เพิ่มพูนความสนใจของนักศึกษาให้กว้างขึ้น
5. ให้นักศึกษามีโอกาสในการพัฒนาความสามารถพิเศษของตนเอง
6. ให้เกิดความสำนึกในการปฏิบัติงานตามข้อบังคับระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ
7. เกิดการพัฒนาความสามัคคีในสถาบัน
8. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา
9. เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
10. ส่งเสริมวิทยาการด้านวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา

12.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศไทย ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมนักศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันปรับเป็นสังกัดใน กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งก่อตั้งตั้งแต่ 2 พฤษภาคม 2562) แต่งบประมาณมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น แต่ละมหาวิทยาลัยจึงมีการจัดหาเพิ่ม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จึงได้วางระบบการจัดหาเงินทุนสนับสนุนเพื่อกิจกรรมนักศึกษาที่เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” ซึ่งเงินงบประมาณในกองทุนฯ มีที่มาจากการเก็บค่าธรรมเนียมนักศึกษา (เป็นค่าบำรุงเกี่ยวกับกีฬา และกิจกรรมต่างๆ) โดยจะจัดเก็บเทอมละประมาณ 400 บาท ต่อคน (พบว่า ในปี 2562 สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ประมาณ 3,700,000 บาท) เงินจากค่าธรรมเนียมการศึกษาที่จัดเก็บได้นั้น จะถูกจัดสรรออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จำนวน 70% ของค่าธรรมเนียมรายเทอมทั้งหมด แบ่งส่วนมายัง “องค์การนักศึกษา” ซึ่งประกอบด้วย “สโมสรนักศึกษา” จะนำเงินไปใช้ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมในภาพรวม ของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณามอบเงินให้ชมรมต่างๆในมหาวิทยาลัยไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามที่สนใจ สโมสรนักศึกษาทำหน้าที่พิจารณาตามความเหมาะสม และในส่วนของ “สภานักศึกษา” ทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ รายงานผลการดำเนินงาน รวมไปถึงการให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม สอดคล้องกับเงินที่ได้รับ และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการที่เสนอเข้ามา

³ จากการสัมภาษณ์รองนายกสโมสรนักศึกษาและประธานสภานักศึกษา

⁴ คู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินโครงการขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 2 จำนวน 30% ของค่าธรรมเนียมรายเทอมทั้งหมด แบ่งส่วนให้คณะต่างๆ ทุกคณะ ในมหาวิทยาลัยฯ บริหารจัดการ (โดยกองกิจการนักศึกษา สังกัดคณะฯ) ทั้งนี้มีกรอบการนำเงินไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบโจทย์การสร้างอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำประสบการณ์ ความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้เมื่อจบการศึกษาออกไป อย่างไรก็ตาม พบว่า จำนวนเงิน 30% ดังกล่าวจะผันแปร เฉลี่ยให้แต่ละคณะฯ ไม่เท่ากัน คณะฯ ต่างๆ จะได้รับเงินทำกิจกรรมตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษา

12.2 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

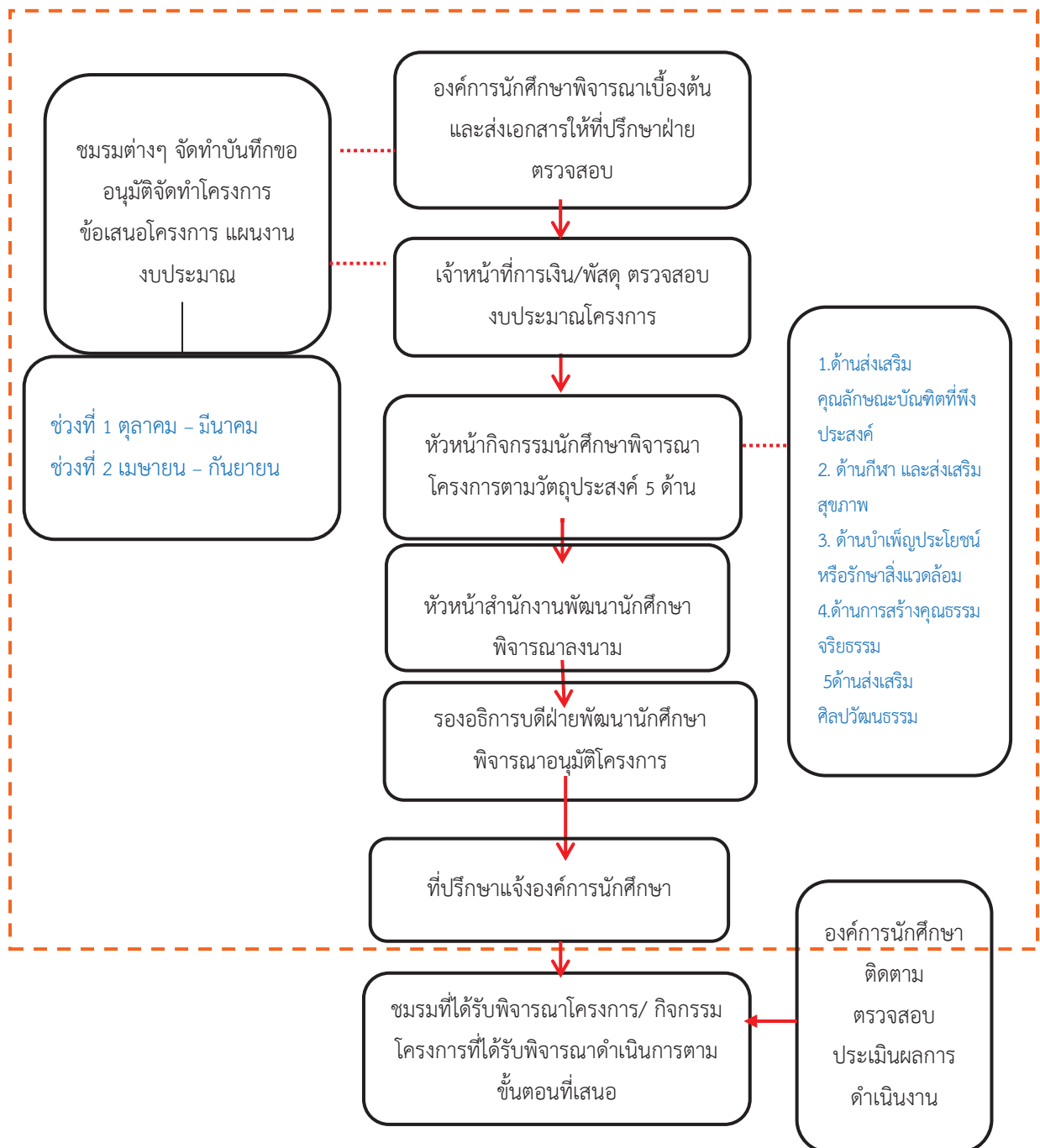
การสนับสนุนเงินทุนของแต่ละคณะฯ มีลักษณะที่แตกต่างกันตามอัตลักษณ์ การเรียนรู้ของคณะฯ ดังนั้น ในส่วนนี้จึงจะอธิบายในรายละเอียดของการสนับสนุนเงินทุนขององค์การนักศึกษา ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า ทั้งนี้ ในส่วนของการสนับสนุนเงินทุนเพื่อกิจกรรมของนักศึกษาชมรมต่างๆ มหาวิทยาลัยอุบลฯ ซึ่งมีชมรมทั้งหมด 53 ชมรม (ซึ่งมีทั้งชมรมของแต่ละคณะ และชมรมที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กั คณะฯ) ชมรมเหล่านี้จำแนกได้เป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2) ด้านกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ 3) ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม 4) ด้านการสร้างคุณธรรมจริยธรรมและ 5) ด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

12.3 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

หลักวิธีการสนับสนุนเงินทุนของ “กองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” ในส่วนของสโมสรนักศึกษาจะพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมชมรม 5 ด้าน (ดังกล่าวข้างต้น) ประกอบกับผลการดำเนินกิจกรรมในปีที่ผ่านมาว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร โดยเกณฑ์พิจารณาตั้งไว้โดยรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาได้กำหนดร่วมกับสโมสรนักศึกษา เพื่อให้การพิจารณามีประสิทธิภาพ (ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี แต่หลักการใหญ่ๆไม่เปลี่ยนแปลง) อย่างไรก็ตาม สำหรับชมรมต่างๆ สามารถขอเงินทุนสนับสนุนในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมต่างๆได้ตามศักยภาพ ไม่ได้จำกัดจำนวนทั้งในแง่ของเม็ดเงิน หรือจำนวนโครงการ แต่ทั้งนี้ตามธรรมเนียมของมหาวิทยาลัยปีงบประมาณหนึ่งๆ แบ่งเป็น 2 งวด (รอบการพิจารณา) ดังนี้

- 1) ช่วงเดือนตุลาคม – เดือนมีนาคม (ชมรมต่างๆ ต้องส่งแผนงานโครงการภายในต้นเดือนกันยายน) (เทอมที่ 1 ส่วนใหญ่โครงการที่เสนอ มักเป็นโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา
- 2) ช่วงเดือนเมษายน – เดือนกันยายน (ชมรมต้องส่งแผนงานโครงการภายในต้นเดือนมีนาคม) (เทอมที่ 2 ส่วนใหญ่โครงการที่เสนอมักเป็นโครงการ/ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์บำเพ็ญประโยชน์คุณธรรมจริยธรรมและอาสาพัฒนา

แผนผัง(Flowchart) กระบวนการ/ขั้นตอนการเสนอและพิจารณาโครงการ

สำหรับการสนับสนุนเงินทุนดังกล่าวไว้แล้วว่า ไม่มีเพดานตั้งไว้ แต่จากสถิติที่เคยมีการเสนอของงบประมาณพบว่า งบประมาณโครงการต่ำสุดประมาณ 5,000 บาท (กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์) ไปจนถึงกิจกรรมโครงการในวงเงินหลัก 100,000 บาท (มักเป็นโครงการด้านอาสาพัฒนา) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ “วงเงินที่เสนอเหมาะสมกับวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่”

ในส่วนของขั้นตอนและกระบวนการให้ทุน ทางชมรมต่างๆ ต้องจัดทำข้อเสนอโครงการ โดยมีคู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินโครงการขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีสำหรับนักศึกษาเจ้าหน้าที่และอาจารย์ที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินโครงการตามลำดับขั้นตอนได้ถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ผู้ขอรับทุนในฐานะชมรม จำเป็นต้องเขียนกระบวนการโครงการโดยอ้างอิงหลักการ PDCA กระบวนการดังกล่าว มีดังนี้

Plan

1. กำหนดปฏิทินการดำเนินโครงการ ทบทวนการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา ระบุข้อดีข้อเสีย ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข ปัญหาของกิจกรรมที่เคยดำเนินการ
2. วางแผนการดำเนินโครงการ หรือ/ประชุมผู้เกี่ยวข้อง กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวบ่งชี้ แนวทางการแก้ไข ปัญหางบประมาณ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ระบุกำหนดการของโครงการ ฯลฯ
3. ให้คำแนะนำ/ปรึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนก่อนการดำเนินโครงการ เช่น การขออนุมัติจัดทำโครงการ การจัดทำหนังสือเพื่อติดต่อ/ประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เป็นต้น

Do

4. องค์การนักศึกษา ดำเนินโครงการตามที่ได้รับอนุมัติตามแผนและปฏิทินการดำเนินงาน
5. ติดตามและดูแลการดำเนินโครงการ

Check

6. ให้คำแนะนำ/ปรึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนหลังการดำเนินโครงการ เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการ การขออนุมัติเบิกจ่ายโครงการ การจัดทำรายงานประเมินผลการดำเนินโครงการ
7. ตรวจสอบหลักฐานที่ใช้ประกอบการเบิกจ่ายโครงการ ด้านการเงินและด้านพัสดุ

Action

8. สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหาสาเหตุของปัญหา เพื่อระบุแนวทางแก้ไข ปัญหาสำหรับการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป
- เมื่อโครงการอนุมัติแล้ว การโอนเงินทุนเพื่อดำเนินโครงการจะโอนเข้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงการเก็บหลักฐานการเงินต่างๆ ตลอดโครงการด้วย

12.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุน

ในด้านการสื่อสารความเข้าใจ และการเข้ารับการทุนที่ผ่านมา ดำเนินงานผ่านทาง Face book ขององค์การนักศึกษา Website ของคณะฯ ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย และกลุ่ม Line ของชมรม เพื่อแจ้งข่าวช่วงขอรับทุน และการพิจารณาอนุมัติ

12.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาของชมรมต่างๆ มหาวิทยาลัยอุบลฯ ได้จัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินโครงการขององค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีพร้อมกับการจัดอบรมการดำเนินงานตามคู่มือให้แก่ องค์กรสภาฯ ที่เข้ามาทำหน้าที่ใหม่ทุกปี ซึ่งทำให้นักศึกษาเจ้าหน้าที่และอาจารย์ที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการตามลำดับขั้นตอนได้ถูกต้องและลดปัญหาที่อาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินโครงการ ซึ่งจะมีแบบฟอร์มต่างๆ ระบุในคู่มือชัดเจน เช่น แบบฟอร์มขออนุมัติจัดทำโครงการ แบบฟอร์มแนวทางการเขียนโครงการ แบบฟอร์มจัดซื้อ/จ้างเหมาบริการ/ค่าเช่า แบบฟอร์มใบเสนอราคา และแนวทางการรายงานประเมินผลโครงการ เป็นต้น

12.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

- 1) ปัญหาด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกงบประมาณจำนวนน้อย ชมรมกลุ่มกิจกรรมมีจำนวนมาก นักศึกษาต้องการหารายได้เพิ่ม หรือขอรับบริจาค ทำให้เวลาจัดกิจกรรมเหลือน้อย นอกจากนี้กฎระเบียบการขอใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นอุปสรรค และทำให้นักศึกษาเหนื่อย
- 2) ด้านเวลาการจัดกิจกรรม นักศึกษาที่ทำกิจกรรมมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากระบบการเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารและสานความร่วมมือในการทำงาน
- 3) ด้านความสนใจทำกิจกรรม นักศึกษาทั่วไปสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ทั้งนี้เพราะมีนักศึกษาจำนวนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม บางส่วนสนใจแต่ไม่มีเวลา ประกอบกับระเบียบมหาวิทยาลัยไม่ได้บังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นไปโดยสมัครใจ หรือความสนใจของนักศึกษาเอง
- 4) ด้านนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามบุคคล ส่งผลต่อการดำเนินโครงการต่างๆ หรือกิจกรรมที่เป็นความต้องการของนักศึกษา

12.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

โครงการ/กิจกรรมขององค์กร สโมสร ชมรม กลุ่ม มีหลากหลายทั้งด้านการเผยแพร่ความรู้ที่ศึกษาอยู่ งานค่ายกิจกรรมอาสา การบำเพ็ญประโยชน์ทั้งสถานการณืปกติและช่วงภัยพิบัติต่างๆ การใช้ศิลปะการแสดงของภูมิภาคเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เป็นต้น

12.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการให้เปลี่ยนและปรับปรุงเรื่องการประเมินผล และเพิ่มตัวชี้วัดที่เน้นผลลัพธ์ สอดคล้องยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และสภาพสังคมในยุคศตวรรษ 21 พร้อมทั้งกระจายประโยชน์ของ กิจกรรม โครงการต่างๆแก่นักศึกษาอย่างทั่วถึง
- 2) หากส่วนกลางจะสร้างมาตรฐานการทำกิจกรรมของเด็กเยาวชน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม เห็นว่าควรสร้างโมเดลโครงสร้างการให้เงินทุนสำหรับการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนอย่างเป็น รูปธรรม อาจจะมี KM model หรือในลักษณะการดำเนินงานแบบ Area base
- 3) การดำเนินโครงการของนักศึกษาควรต้องเป็นไป หรือสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหาร สถานศึกษา ทำให้บางครั้งการจัดกิจกรรมต่างๆไม่ตรงตามความต้องการ ควรจะพิจารณา หรือเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ตรงส่วนนี้เพื่อให้โครงการ/กิจกรรมต่างๆมีประโยชน์ และสามารถตอบเจตจำนงนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

13.บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) และ กลุ่ม ปตท.

13.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (PTT Public Company Limited, ชื่อย่อ: PTT) เป็นรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงพลังงาน เป็นบริษัทด้านพลังงานของไทยที่แปรรูปมาจาก การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ซึ่งมาจากการรวมกิจการพลังงานของรัฐทั้ง 2 องค์กร คือองค์การเชื้อเพลิงและองค์การก๊าซธรรมชาติแห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจก๊าซธรรมชาติและน้ำมันปิโตรเลียมครบวงจร และธุรกิจปิโตรเคมี ที่เน้นการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก รวมทั้งธุรกิจต่อเนื่อง และมีการดำเนินธุรกิจผ่านบริษัทในกลุ่ม ธุรกิจกลั่น น้ำมัน ธุรกิจน้ำมันและค่าปลีก รวมถึงธุรกิจพลังงานในต่างประเทศ

13.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

กลุ่ม ปตท. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความยั่งยืน 3 ด้าน ประกอบด้วย การดูแลชุมชนและสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเป็นฐานความมั่นคงให้แก่ ภาคเศรษฐกิจและสังคมให้เติบโตอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน อีกทั้งยังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมดูแลชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม¹ สำหรับงานด้านเด็กและเยาวชน ของ ปตท.และกลุ่ม ปตท.มีฝ่ายกิจการเพื่อสังคม ที่มีการศึกษาและศิลปะ รับผิดชอบและทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนางานเด็กและเยาวชน การศึกษา และศิลปะ เป็นต้น

ฝ่ายกิจการเพื่อสังคม ซึ่งมีทีมการศึกษาและศิลปะ มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเด็กและเยาวชน การศึกษา และศิลปะ มีเป้าหมาย “เพื่อสร้าง เสริม สนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนได้มีศักยภาพพร้อมต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21 เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เน้น คนดี คนเก่ง มีคุณธรรม และจริยธรรม” แบ่งงานออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) งาน“สร้าง”คือ การปลูกฝังศักยภาพผ่านการเรียนการสอนในโรงเรียน การสนับสนุนทุนการศึกษา
- 2) งาน“เสริม”คือ เสริมศักยภาพเฉพาะ เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายเยาวชนจิตอาสา ค่ายเยาวชนรักษ์ป่า
- 3) งาน“สนับสนุน”การสนับสนุนทุน สิ่งของต่างๆที่จำเป็น

13.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เป็นงบประมาณประจำปี ของ กลุ่ม ปตท.

13.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

งาน “สนับสนุน”

สนับสนุนเงินทุน สิ่งของต่างๆ (Sponsor) แก่โครงการบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายอาสาของกลุ่มชมรม ในมหาวิทยาลัย พิจารณาตามความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ในการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภท ลักษณะของกิจกรรม และระยะเวลาดำเนินงาน โดยดูความเหมาะสม ความเป็นไปได้ โดยส่วนใหญ่แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ขนาดเล็ก 5,000 บาท ขนาดกลาง 10,000 – 20,000 บาท และขนาดใหญ่ 50,000 บาท

งานที่สนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือ รางวัลลูกโลกสีเขียว เพื่อค้นหาบุคคล ชุมชน เยาวชน ที่มีผลงานในด้านการอนุรักษ์ดูแลป่าและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกย่อง เชิดชู และเป็นกำลังใจ รางวัลลูกโลกสีเขียว ประเภทกลุ่มเยาวชน

- กลุ่มเป้าหมายที่อายุไม่เกิน 25 ปี หรือสถาบันการศึกษาที่ดำเนินกิจการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมสอดคล้องกับแนวทางปรัชญาความพอเพียง และเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเองจนถึงปัจจุบันอย่างน้อย 3 ปี

- ประเด็นที่ต้องดำเนินกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเมือง อาทิ การดูแลรักษาระบบนิเวศเมืองการสร้างพื้นที่สีเขียวในเมือง การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการปัญหาภาวะมลพิษด้านน้ำ อากาศ ขยะ การจัดการและอนุรักษ์พลังงาน รวมไปถึงกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก การสร้างประชาสังคมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตวิถีพอเพียง

สำหรับพื้นที่ดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ปตท. คือ ชุมชน โรงเรียนโดยรอบที่ตั้งของบริษัท ในจังหวัดนั้นๆทั่วประเทศ โดยสำนักงานใหญ่ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจเป้าหมาย การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ และให้บริษัทมีอิสระในการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งการดำเนินงานต้องอยู่บนฐาน 1) ความต้องการของพื้นที่เป็นหลัก 2) ความถนัด ความเชี่ยวชาญของบริษัท และ 3) สอดคล้องกับธุรกิจ

13.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

จากการสนับสนุนงานเด็กและเยาวชน กลุ่ม ปตท.ได้นำบทเรียนที่ได้รับจากการทำงานกับเด็กและเยาวชน และได้กำหนดเป็นวิธีการและกระบวนการในการให้การสนับสนุนว่า

- กิจกรรมจิตอาสาไม่ควรระบุว่าเด็กและเยาวชนต้องทำกิจกรรมอะไร แต่ต้องให้เด็กสำรวจชุมชนก่อนว่าต้องการอะไร ทำอะไรได้บ้าง
- สิ่งที่เด็กและเยาวชนควรรู้เมื่อทำโครงการ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม/โครงการ ความต้องการของชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย

สำหรับงาน/กิจกรรม/โครงการการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ของ
กลุ่ม ปตท. มีดังนี้

งาน“สร้าง”

กล่าวเฉพาะ การให้ทุนการศึกษาเรียนระดับปริญญาตรี 8 ทุน/ปี คณะวิศวกรรมศาสตร์
ภาควิชาเคมี สิ่งแวดล้อม เครื่องกลพลังงาน และไฟฟ้าพลังงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
(มจธ.) ที่ผ่านมาให้ทุนการศึกษาอย่างเดียว แต่ในปี 2561 มีโครงการริเริ่ม ให้เด็กและเยาวชนที่ได้รับ
ทุนทั้งที่กำลังศึกษาอยู่และจบไปแล้ว รวมตัวกันทำกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับ CSR ของ ปตท. โดยให้กลุ่มเด็ก
และเยาวชนคิดออกแบบกิจกรรม การดำเนินงาน และจัดการงบประมาณเอง มีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้
คำแนะนำ งบประมาณที่ใช้อยู่ในส่วนของ CSR ประมาณแสนกว่าบาท ดำเนิน 2 กิจกรรม ได้แก่ ปลูกป่าเขา
ห้วยมะหาด ระยอง และ ตัดแฉะโซล่าเซลล์ โรงเรียนวังจันทร์วิทยา ระยอง

งาน “เสริม” เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน กล่าวเฉพาะ โครงการเยาวชน ปตท.
รักษาป่าและ โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท. มีรายละเอียดดังนี้

● โครงการเยาวชน ปตท. รักษาป่า

สืบเนื่องจาก ปตท. ได้ดำเนินโครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ (2537-2545) โดยได้รับความร่วมมือ
จากหน่วยงานภาครัฐ และชาวบ้านในพื้นที่ดำเนินการกระจาย 48 จังหวัดทั่วประเทศ ยังมีการดำเนินการฟื้นฟู
และดูแลรักษามาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาปี 2556 ได้จัดตั้ง “สถาบันปลูกป่า ปตท.” (PTT Reforestation
Institute) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการจัดการทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืน เพิ่มพื้นที่ป่าให้กับประเทศอีก 1
ล้านไร่ รวมถึงดำเนินการอนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ป่า 1 ล้านไร่เดิมของ ปตท. ให้ระบบนิเวศเกิดความสมดุลและ
ลดปัญหาภาวะโลกร้อน² มีการดำเนินงานโครงการ 4 โครงการหลัก คือ 1) โครงการราชกรูดาสมาศพิทักษ์
ป่า 2) โครงการอาสาสมัครป้องกันไฟป่า 3) โครงการพัฒนาเครือข่ายองค์กร รสทป. และ 4) โครงการ
เยาวชน ปตท. รักษาป่า

โครงการเยาวชน ปตท. รักษาป่า ดำเนินงานโรงเรียนรอบพื้นที่แปลงปลูกป่า เพื่อให้มีส่วนร่วม
ในการจัดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแนวร่วมสำคัญ
ในการรักษาป่า โดยการเสริมทักษะ การดูแล บำรุงรักษา พื้นที่แปลงปลูก การประชาสัมพันธ์ชักชวนเยาวชน
รุ่นต่อไปในการดูแลผืนป่า

กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

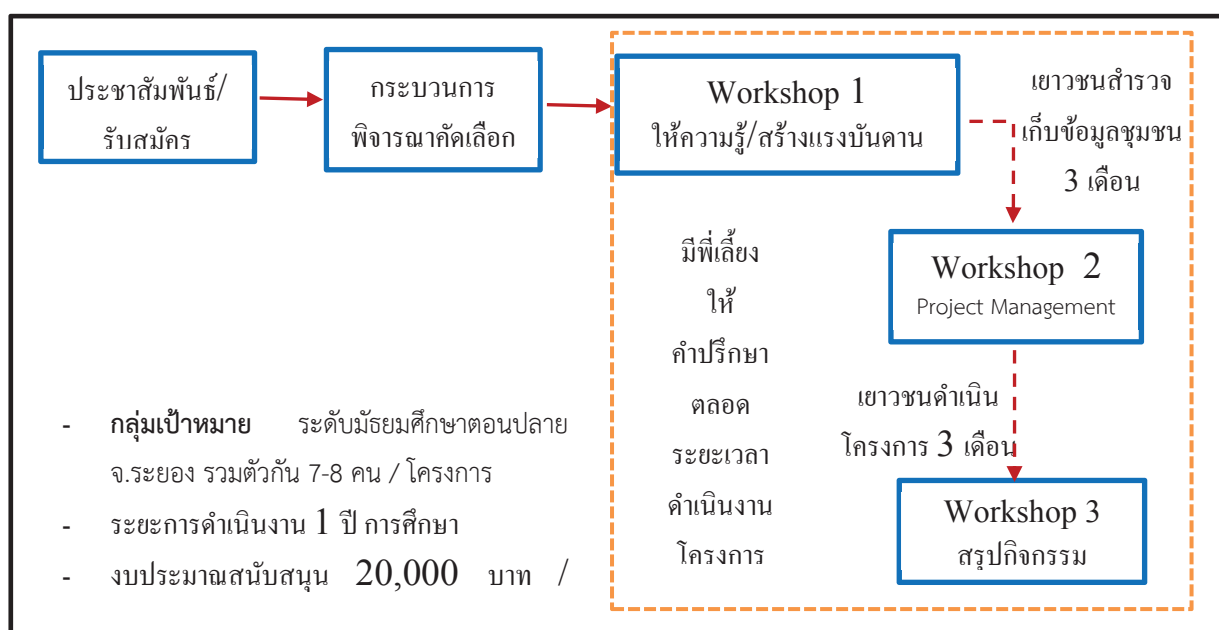
- 1) คัดเลือกโรงเรียน/สถาบันการศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในหมู่บ้าน ใกล้พื้นที่แปลงปลูกป่า ปตท.
หรือตามความเหมาะสม
- 2) คัดเลือกนักเรียนประมาณ 100 คน จากโรงเรียน/สถาบันการศึกษาต่างๆ
- 3) คัดเลือกครูอาจารย์ที่รับผิดชอบและสอนเรื่องเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม จำนวน
ประมาณ 10 คน
- 4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือก

● โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท.

กลุ่ม ปตท. ได้จัดทำโครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท. ขึ้น เมื่อปี 2555 เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการทำงานจิตอาสา เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง งานด้านส่งเสริมยุวชนอาสา มีการดำเนินงาน 2 แบบ คือ แบบระยะสั้น พิจารณาโครงการ - ให้ความรู้ - ให้งบประมาณดำเนินกิจกรรม และแบบระยะยาวซึ่งเน้นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ของเด็กเยาวชนมีกระบวนการดังนี้

- 1) กลุ่มเป้าหมาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จ.ระยอง รวมตัวกัน 7-8 คน / โครงการ
- 2) สนับสนุนงบประมาณ 20,000 บาท ให้ทุนสนับสนุน 4 โครงการ / ปี
- 3) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี การศึกษา
- 4) รูปแบบกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัดของเด็ก กิจกรรมอาสาในโรงเรียน เช่น ทาสี เลี้ยงอาหาร สอน เล่นเกม และกิจกรรมสิ่งแวดล้อม เช่น ทำฝาย ปลูกต้นไม้ เก็บขยะ
- 5) การประชาสัมพันธ์และการรับสมัครโครงการ
- 6) การคัดเลือก มีคณะกรรมการมาจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและบริษัทในกลุ่ม พื้นที่ระยอง จำนวน 10 คน ทั้งนี้มีการพิจารณาศึกษาจากเอกสารจะทำให้เห็นแรงบันดาลใจ ความอยากที่จะทำ และสัมภาษณ์สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ดูความเป็นไปได้ของกิจกรรม ประโยชน์ และสามารถทำได้จริง
- 7) กลุ่มนักเรียนที่โครงการผ่านการพิจารณา ต้องเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 3 ครั้งและลงมือปฏิบัติการตามที่ได้รับการเสริมสร้างความรู้

แผนผังภาพการดำเนินโครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท.

13.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มีทั้งการสื่อสารโดยตรงกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เช่น โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท. มีการประชาสัมพันธ์และการรับสมัครโครงการ โดยจัดกิจกรรมโรดโชว์ไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน ในจังหวัดระยอง โดยมีแบบฟอร์มการรับสมัครโครงการให้ด้วย นอกจากนี้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะและ สื่อออนไลน์ต่างๆของกลุ่ม ปตท. เช่น <http://www.pttplc.com/TH/Pages/home.aspx> สถาบันปลูกป่า ปตท. [ออนไลน์]. <http://www.pttreforestation.com/About.cshtml> สถาบันลูกโลกสีเขียว. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก <https://www.greenglobeinstitute.com/Frontend/Home.aspx> เป็นต้น

13.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

กลุ่ม ปตท.ได้มีกระบวนการการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้างเสริมศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนในแต่ละโครงการซึ่งมีทั้งเนื้อหาความรู้พื้นฐาน และเทคนิคความรู้เฉพาะประเด็น ดังเช่น

- โครงการเยาวชน ปตท. ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของป่าและการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ การลงพื้นที่แปลงปลูกโดยมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำแปลงปลูกมาให้คำแนะนำเทคนิคและความรู้ในการดำเนินกิจกรรม และวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และถ่ายทอดทักษะด้านการเกษตร

- โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท. มีการอบรมเชิงปฏิบัติการและได้ลงมือปฏิบัติการ เป็นครั้งๆต่อเนื่องกัน ได้แก่

ครั้งที่ 1 เพื่อให้ความรู้จิตอาสา สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความสัมพันธ์ และวางแผนคร่าวๆ ต่อจากนั้นได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลชุมชน

ครั้งที่ 2 เป็นการนำประสบการณ์ ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่มาออกแบบกิจกรรมงบประมาณ โดยใช้เครื่องมือ Project Management โดยให้ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน การใช้ทรัพยากรในพื้นที่ทำกิจกรรมโดยไม่ต้องใช้เงินก่อน ต่อจากนั้น เด็กและเยาวชนจะได้ดำเนินกิจกรรมในโครงการ

ครั้งที่ 3 เป็นการสรุปกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ

ทั้งนี้ มีพี่เลี้ยงประจำโครงการละ 2 คน เพื่อให้คำแนะนำ ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มทำงานสิ้นสุด

13.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

การติดตาม : มีการติดตามการดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น พบว่า โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท.ผลที่เกิดขึ้น คือ เด็กเยาวชนมีทักษะการทำงานและจัดการด้านการเงิน ทักษะการระดมทุน การประสานงาน จัดทำจดหมายถึงหน่วยงาน มีส่วนร่วมทำกิจกรรมตามความสนใจ

ปัจจัยความสำเร็จ :

- ผู้บริหารให้ความสำคัญการพัฒนาเด็กเยาวชน และสนับสนุนการดำเนินงาน มีการตั้งคำถามทีมงานเพื่อการพัฒนาต่อ
- การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ให้มีทักษะการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน การเป็นโค้ชจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์
- ทีมเจ้าหน้าที่มีทักษะการทำงาน มีความกระตือรือร้นที่จะทำไป เรียนรู้ไป
- มีที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน คอยให้คำแนะนำต่างๆ
- เน้นการสร้างการมีส่วนร่วม

ปัญหาอุปสรรค :

- ปัญหาความไม่เข้าใจงานของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง และภาคีภายนอก

13.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

กิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชนจะมาจากความสนใจ ความถนัดของเด็กเยาวชน และ ลงมือทำที่อยู่ภายใต้โครงการหลักที่กลุ่ม ปตท. ดำเนินการ จะมีความหลากหลาย เช่น

- โครงการยุวชนอาสา กลุ่ม ปตท. ได้แก่ กิจกรรมอาสาในโรงเรียน เช่น ทาสี เลี้ยงอาหาร สอน เล่นเกม และกิจกรรมสิ่งแวดล้อม เช่น ทำฝาย ปลูกระยะไม้ เกือบขยะ เป็นต้น
- โครงการเยาวชนรักษ์ป่า ปตท.

13.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการบูรณาการทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และโรงเรียน
- 2) ภาครัฐระดับนโยบายควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การสร้างจิตสำนึก การรักชาติ เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานและสนับสนุนภาคเอกชน ที่มีศักยภาพเข้าร่วมสนับสนุนดำเนินงาน

14. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)

14.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นรัฐวิสาหกิจด้านกิจการพลังงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง ดำเนินธุรกิจหลักในการผลิต จัดให้ได้มา และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ผู้ใช้ไฟฟ้าตามกฎหมายกำหนด และประเทศใกล้เคียง พร้อมทั้งธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการไฟฟ้าภายใต้พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2511

กฟผ. มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร โดยให้งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility :CSR) ซึ่งมีงานด้านการส่งเสริมการพัฒนาเด็กเยาวชนอยู่ในความรับผิดชอบของ 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืน และฝ่ายบริหารจัดการเรื่องใช้ไฟฟ้าและกิจการเพื่อสังคม โดยมีแผนกสร้างสรรค์โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนย่อยของฝ่ายกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืนที่รับผิดชอบ

14.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

กฟผ. มีโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน ภายใต้งาน CSR) ซึ่งมีเป้าหมาย หลักอยู่ในชุมชนที่อยู่ใกล้และ/หรือได้รับผลกระทบจากงานด้านพลังงานของ กฟผ. และมีโครงการที่เปิดกว้างให้เด็กเยาวชนทั่วไปเข้าร่วมหลายโครงการ เช่น

1) โครงการ กฟผ. เพาะเมล็ดพันธุ์จิตอาสาพัฒนาสังคม "EGAT CSR CAMP" (ค่ายเศรษฐกิจพอเพียง กฟผ.) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและชุมชนโดยรอบพื้นที่ กฟผ. ได้สืบสานพระราชปณิธาน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในด้านความพอเพียงและการเอาชนะความยากจน โดยผ่านกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึก มีความคิดสร้างสรรค์ นำนวัตกรรมมาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนโดยรอบพื้นที่ กฟผ. ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) และเพื่อสร้างเครือข่ายและกระบวนการการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีระหว่าง กฟผ. กับเครือข่ายเยาวชน สังคม และชุมชน

2) โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียง วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ความเป็นอยู่อย่างพอประมาณ ลดการใช้สารเคมี ตามวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็น

หัวใจในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นชุมชนโดยรอบเขื่อนโรงไฟฟ้าและใกล้เคียง สายส่งไฟฟ้าแรงสูงของกฟผ.

3) โครงการห้องเรียนสีเขียว โครงการฯ นี้ เริ่มตั้งแต่ ปี 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังทัศนคติการใช้ไฟฟ้า อย่างมีประสิทธิภาพ รู้คุณค่าและรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนสีเขียว และกิจกรรมนอกห้องเรียนจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความสนุกสนาน เพื่อให้เกิดทัศนคติในการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดผลในเชิงพฤติกรรมรวมทั้งขยายผลไปสู่ครอบครัวและชุมชนต่อไป

4) โครงการเยาวชนกับการอนุรักษ์พลังงานด้วยความตระหนักถึงสภาพการณ์วิกฤติภัยธรรมชาติ เช่น ภาวะโลกร้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลิตไฟฟ้าตามปกติ (พลังน้ำ พลังความร้อน) รวมถึงพลังงานทดแทน และพลังงานสะอาด กฟผ.จึงได้จัดทำโครงการฯนี้ขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเยาวชนเกี่ยวกับสถานการณ์พลังงานไฟฟ้าของประเทศ

5) โครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม ก่อตั้งจากความร่วมมือขององค์กรภาคีเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม พันธมิตรทั้ง 4 องค์กรที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการสร้างเด็กเยาวชนคนพันธุ์ ประกอบด้วย กฟผ. มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ โดยคณะสังคมสงเคราะห์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสมาคมพัฒนาศักยภาพและอัจฉริยภาพมนุษย์ วัตถุประสงค์โครงการคือ (1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง การวิเคราะห์ การวางแผน และการจัดการงานเป็นกลุ่มให้แก่เยาวชนผู้ร่วมโครงการที่นำไปสู่การทำโครงการที่สร้างสรรค์ และ/หรือผลิตนวัตกรรม (2) เพื่อสร้างเยาวชนคนพันธุ์ใหม่ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และเครือข่ายให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรพัฒนาเยาวชนจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมมือดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพและเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเยาวชนไทย (4) เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนผู้มีศักยภาพในการพัฒนาโครงการ/สิ่งประดิษฐ์ที่มีความแปลกใหม่และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมให้ได้รับการยกย่องจากสถาบันต่าง ๆ (5) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนให้สามารถทำหน้าที่ส่งเสริมเยาวชนทำโครงการจนสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ (6) เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานโครงการ CSRและต้นแบบโครงการพัฒนาเยาวชนที่ทรงคุณค่าแก่ประเทศชาติ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน มีเด็กเยาวชน ครู นักวิชาการในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องมากกว่า 2,500 คน ทั่วประเทศที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

14.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

กฟผ. โดยแผนกสร้างสรรค์โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม ฝ่ายกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ประจำปีของ กฟผ.ให้ดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้นมีจำนวนแตกต่างกันไป และเป็นโครงการที่สนับสนุนในระยะเวลา 3 ปี โดยต้องมีการรายงานและเสนอของบประมาณ จาก กฟผ.ทุก 3 ปี เช่น โครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปีละ 10 ล้านบาท 3 ปี 30 ล้านบาท

โดยรวมทุกโครงการแล้วประมาณหลายสิบล้าน/ปี นอกจากนี้ กฟผ.จะมีงบประมาณที่สามารถเข้าไปสนับสนุนได้เพิ่มคือ งบในเรื่องของการวิจัยเพื่อพัฒนาสิ่งที่เด็กเยาวชนประดิษฐ์เป็นนวัตกรรมตามโครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

14.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเด็กเยาวชนของแต่ละโครงการ มีทั้งกลุ่มวัย ระดับการศึกษา หรือพื้นที่ที่เหมือนและต่างกันไป ในแต่ละโครงการ เช่น

1) โครงการ กฟผ. เพาะเมล็ดพันธุ์จิตอาสาพัฒนาสังคม "EGAT CSR CAMP" ได้แก่ เด็กเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ

2) โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งเสริมธุรกิจพอเพียงให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ในเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มากกว่า 100 แห่งทั่วประเทศ อาทิ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี,วิทยาลัยประมง, วิทยาลัยการอาชีพ,วิทยาลัยเทคนิค และ วิทยาลัยสารพัดช่าง

3) โครงการห้องเรียนสีเขียว ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ปัจจุบันมีห้องเรียนสีเขียว จำนวน 414 โรงเรียน

4) โครงการเยาวชนกับการอนุรักษ์พลังงาน นักเรียนในโรงเรียนจาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงหน่วยของ กฟผ. กฟน. และกฟภ.

5) โครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เด็กเยาวชนอายุ 15 - 21 ปี ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา และครู จากทั่วประเทศ รวมเป็นทีม 4 คน (เด็ก 3 คน ครู 1 คน) สำหรับโครงการนี้ กล่าวได้ว่า เป็นนวัตกรรมของระบบการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนอย่างมาก ทั้งกระบวนการ เนื้อหา วิธีการ ได้แก่

5.1 กระบวนการคัดเลือกกลุ่มเด็กเยาวชน มี 2 ส่วน คือ เปิดโอกาสให้กับเด็กเยาวชนรอบ ๆ พื้นที่ กฟผ.ก่อน (สำนักงานปฏิบัติงานของ กฟผ. เช่น โรงไฟฟ้า เขื่อน สถานีไฟฟ้าแรงสูง) และให้เด็กเยาวชนนอกพื้นที่สมัครตรงเข้ามาได้โดยให้เขียนตอบคำถาม 3 ข้อ คือ (1) มีความสนใจต่อปัญหาส่วนรวมอย่างไรบ้าง (2) คิดว่าปัญหาที่ยากแก่ที่สุดเป็นเรื่องอะไร (3) จะใช้วิธีแก้ปัญหายังไง คำถามทั้ง 3 ข้อ เป็นการทดสอบทัศนคติของผู้สมัครแต่ละทีมว่า มีมุมมองในเรื่องของส่วนรวมอย่างไร หลังจากนั้นจะมีกระบวนการให้คณะกรรมการจากภาคีทั้ง 4 องค์กรมาร่วมพิจารณาในการคัดเลือกจากใบสมัคร 1 วันเต็ม จะมีคนส่งใบสมัครประมาณ 500 กลุ่ม คัดเลือกเหลือ 100 กลุ่ม

5.2 กระบวนการพัฒนาศักยภาพโดยกิจกรรมค่าย (รายละเอียดตามข้อ 14.7)

5.3 การกำหนดบทบาทของ กฟผ.ในการสนับสนุนโครงการอย่างชัดเจน ได้แก่

5.3.1 งบประมาณในการบริหารจัดการโครงการฯ การจัดทำและดำเนินงานตามหลักสูตรสำหรับค่ายเยาวชนและครูที่ปรึกษา ตลอดจนหลักสูตรอบรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.3.2 ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโครงการของกลุ่มเด็กและเยาวชน ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ในการนิเทศก์และติดตามโครงการของกลุ่มเด็กและเยาวชน

5.3.3 เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ การเดินทาง ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

5.3.4 บุคลากรร่วมทำหน้าที่ออกแบบ วางแผน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ เด็กและเยาวชน ครูที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ อาสาสมัครช่วยงาน ฯลฯ

5.3.5 บุคลากรในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ

5.3.6 อำนวยความสะดวกให้เด็กและเยาวชนสามารถขอสิทธิบัตรและ/หรืออนุสิทธิบัตร

5.3.7 ผู้แทนหน่วยงานร่วมเป็นคณะผู้กำกับนโยบายและการดำเนินงานของโครงการฯ

5.3.8 สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม ด้านค่าใช้จ่ายการเดินทางของทีมงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน ครู ที่ปรึกษา ที่ผ่านการคัดเลือกไปร่วมเสนอผลงานในเวทีประกวดนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ทั้งในและต่างประเทศ หรือเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ

14.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุน

การให้บสนับสนุนเพื่อพัฒนาโครงการของกลุ่มเด็กเยาวชนแต่ละกลุ่ม ตามโครงการ Move World Together จะให้กลุ่มเด็กเยาวชนที่รับผิดชอบโดยแจ้งว่า มีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างในการพัฒนาโครงการ ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง แล้วโอนเงินเข้าบัญชีของกลุ่มที่ทำโครงการโดยตรง ไม่ได้โอนเงินเข้าโรงเรียน และกลุ่มเด็กเยาวชนจะต้องทำบัญชีค่าใช้จ่ายส่งให้แผนกสร้างสรรค์โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่ละกลุ่มจะได้รับเงินครั้งละไม่เกิน 5,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับค่าวัสดุอุปกรณ์ จะให้เป็นรายครั้ง ขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าของโครงการด้วย

14.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มีการเผยแพร่ข่าวสารโดยตรงไปยังสถานศึกษา ครู อาจารย์ หน่วยงานของ กฟผ. กฟน. และ กฟภ. เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก นอกจากนี้ยังผ่านทาง website หน่วยงานที่ร่วมโครงการ และสื่อประชาสัมพันธ์สาธารณะทั่วไป สำหรับโครงการ Move World Together ผ่านทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กฟผ. รวมถึงภาคีต่างๆ แต่ในระยะหลังจะให้ส่งใบสมัครมาที่เว็บไซต์ของโครงการ www.moveworldtogether.com เพื่อรวมฐานข้อมูลทางออนไลน์ และมีเพจทางเฟซบุ๊กชื่อ *move world together* เพื่อผลงานและสิ่งแวดล้อม <https://www.facebook.com/moveworldtogether/> อีกหนึ่งช่องทางในการสื่อสารออนไลน์

14.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ตัวอย่างกระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนตามโครงการ Move World Together มีการใช้กระบวนการค่ายในการเสริมสร้างทั้งความรู้ เทคนิค ทั้งจากวิทยากรประจำของโครงการ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ ระดับประเทศ ระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นโครงการเด็กและเยาวชน เพื่อเพิ่มศักยภาพ พร้อมกับมีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา คำแนะนำอย่างต่อเนื่องใกล้ชิดทั้งโดยตรง และใช้สื่อสังคม เช่น Facebook /Line ดังมีรายละเอียด 3 ค่าย ดังนี้

ค่าย 1 ทีมที่ผ่านการเมื่อคัดเลือก 100 ทีมจะเข้ากระบวนการค่ายเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็ก ค่าย 5 วัน เป็นค่ายประจำภาค แยกจัดเป็น 4 ภาค เป็นหลักสูตรเข้มข้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในเรื่องของปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม/พลังงาน ปัญหาระดับประเทศ/โลก รวมถึงปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวเขา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาท้องก่อนวัยเรียน เป็นต้น เรื่องการพัฒนาสมอง ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสาร มีการสอนศาสตร์สัมพันธ์ในการทำงานกลุ่ม จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Transformative Learning) และเรื่องการแก้ปัญหาโดยคิดโครงการเป็นอีกหัวข้อหนึ่ง เน้นการเขียนโครงการ โดยสามารถระบุปัญหาได้อย่างชัดเจนตามหลักจิตวิทยาศาสตร์ว่า ทำให้เกิดผลกระทบกับใครบ้าง สามารถหาสาเหตุที่แท้จริง และหาวิธีแก้ปัญหาโดยกระบวนการของการทำโครงการ ซึ่งเน้นให้เด็กเยาวชนคิดแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ให้คิดเป็นนวัตกรรม

ในค่ายมีกระบวนการค่ายสำหรับคุณครูโดยแยกต่างหาก เน้นการพัฒนาครูพี่เลี้ยงให้เป็นพี่ปรึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน เปลี่ยนความคิดครูจากที่คิดว่าครูเป็นผู้ให้วิชาเปลี่ยนบทบาทเป็นโค้ช แนะนำแนวทางและช่องทางในการหาความรู้ให้แก่เด็ก และเป็นที่ปรึกษาเมื่อเด็กมีปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เข้าร่วมค่าย 1 เมื่อถึงวันสุดท้ายทุกคนจะสามารถนำเสนอได้ แม้ว่าตอนแรกบางคนไม่กล้า เนื่องจากบรรยากาศในค่ายเน้นให้ทุกคนต้องคิด พูด สื่อสาร เก็บประเด็นตลอดเวลา

ระหว่างค่าย 1 ก่อนจะถึงค่าย 2 จะมีทีมงานลงพื้นที่ติดตามให้เด็กเยาวชนพัฒนาโครงการของตัวเองต่อจากเดิม เด็กเยาวชนมักถูกสับสนมาจากคนที่ไม่เข้าใจว่าจะทำได้หรือ ทีมงานจะเน้นกระตุ้นให้มีความมั่นใจ เชื่อมมั่นว่าเขาทำได้ คำขวัญคือ “เราทำได้” หลังจากนั้น จะคัดโครงการไปต่อค่าย 2 เหลือประมาณ 40 กลุ่ม โดยมีคณะกรรมการจากทั้ง 4 องค์กรร่วมพิจารณาจากโครงการที่เด็กเยาวชนคิด ส่วนกลุ่มที่ยังไม่ได้ไปต่อค่าย 2 ก็ยังคงให้พัฒนาโครงการต่อไป

ค่าย 2 เป็นการฝึกให้นำเสนอว่า โครงการที่เขาคิดมาจะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้อย่างไร ให้มองไปถึงอนาคตในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ค่ายนี้จะมีผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษเรื่องของการแก้ปัญหาไปสู่การแก้ปัญหาด้วยนวัตกรรม เป็นการจุดประกายให้วิธีคิด บอกเล่าประสบการณ์ให้ฟัง และเชิญผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกับประเด็นที่จะทำ 2-3 ท่านดูบรรยากาศในการพัฒนาโครงการและให้คำแนะนำ

ในส่วนของครู มี 2 บทบาทคือ เป็นนักวิจัยร่วมกับเด็กเยาวชน กับบทบาทการสร้างพลังเสริมให้ เป็นโค้ช ตั้งคำถามให้คิดต่อ แต่จะไม่บอกคำตอบ หรือสอนตรงๆ เน้นให้หาคำตอบเอง ค่าย 2 ครูจะมาแลกเปลี่ยนกันว่า หลังจากค่าย 1 แล้วเป็นอย่างไร แล้วจะทำอะไรต่อเพื่อช่วยส่งเสริมเด็กเยาวชน

รอยต่อจากค่าย 2 ไปค่าย 3 มีระบบการพิจารณา จะมีการลงเยี่ยมทีมที่โรงเรียน หรือใช้สถานที่ในพื้นที่เป็นศูนย์รวม เช่น เชื้อน แล้วให้ทีมที่โครงการมีความก้าวหน้าเข้ามาพูดคุย ทำกิจกรรมกัน การมีระบบนิเทศงานทำให้ทีมอยู่กับโครงการตลอด มีความต่อเนื่อง และมีการใช้เครือข่ายโซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกันด้วย จากค่าย 2 ไปค่าย 3 จะคัดเลือกเหลือเพียง 10 กว่าทีม

ค่าย 3 เน้นหาค่าย 3 จะมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งเป็นนักสร้างนวัตกรรมที่เคยประกวดระดับนานาชาติมาแนะนำ ทุกทีมอย่างใกล้ชิด ฝึกการนำเสนออย่างเต็มรูปแบบ ฝึกทำข้อมูลแสดงในบูธ ทำโปสเตอร์ที่น่าเชื่อถือ มีผลจากการเข้า lab ที่ชัดเจน สามารถอธิบายได้ในเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะไปประกวดระดับชาติและนานาชาติ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยน ให้เด็กและเยาวชนลองคิดว่า ถ้าเป็นคนที่จะไปช้อปปิ้งไอเดียจากโครงการ เขาจะอยากรู้อะไร และถามให้เต็มที่

ภายหลังจากค่าย 3 ทั้ง 10 ทีม จะได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมการประกวดในงานนวัตกรรมระดับชาติ จัดโดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (กุมภาพันธ์ของทุกปี) และมีการเริ่มยกระดับเข้าสู่เป็นนานาชาติ เพราะมีผลงานต่างประเทศเข้ามาประกวดด้วย มีบริษัทจากภาคธุรกิจมาช้อปปิ้งนวัตกรรม โครงการของกลุ่มเพื่อนำไปต่อยอดด้วย ซึ่งพบว่าทีมงานของทีมที่ได้รับรางวัลนวัตกรรมระดับชาติ จะส่งประกวดต่อระดับนานาชาติ เช่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และแคนาดา (ทีมไม่ได้ไปแต่ส่งผลงานไป เนื่องจากใช้งบประมาณสูง) ทั้งนี้ใช้เวลา 3 เดือนในการเตรียมพัฒนานวัตกรรม และไปนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษในการประกวดระดับนานาชาติ

14.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

กรณีโครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม

ผลงานความสำเร็จในเชิงปริมาณคือ ปัจจุบันมีเยาวชน ครู นักวิชาการในมหาวิทยาลัย และผู้เกี่ยวข้องมากกว่า 2,500 คนทั่วประเทศที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่จัดโดยโครงการ อาทิ เข้าร่วมค่ายผู้นำเยาวชนในระบบปกติของโครงการที่เป็นขั้นตอน 3 ค่ายต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดค่ายขยายผลผู้นำเยาวชนรายจังหวัดซึ่งจัดโดยเครือข่ายของโครงการฯ เป็นต้น ในจำนวนเยาวชนกว่า 2,500 คนนี้ ได้ดำเนินโครงการแก้ปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมในชุมชน/โรงเรียนประมาณ 100 โครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโครงการเหล่านี้เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับที่เคยทำกันมา หลายโครงการได้รับรางวัลจากการประกวดระดับชาติ และระดับนานาชาติรวมถึง 7 ผลงาน ซึ่งได้จดอนุสิทธิและสิทธิบัตรแล้ว

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ

- กระบวนการเรียนรู้ที่ต่างจากการเรียนในห้องเรียน จะเน้นสอนวิธีคิด ให้รู้จักวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่แท้จริงคืออะไร เพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ถูกจุด
- วิทยากรและทีมงานสามารถกระตุ้นศักยภาพของเด็กเยาวชน การให้โจทย์ที่ตรงกับความสามารถของเด็กเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
- มีทีมติดตามนิเทศงานในโครงการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาอุปสรรค

- ปี 2558 โครงการฯ ได้รับการติดต่อจากกระทรวงศึกษาธิการให้โครงการฯ ไปประกวดในนามประเทศไทย ในงาน Education Japan Prize ที่ญี่ปุ่น แต่มีจุดด้อยตรงที่ข้อมูลข่าวสารในระบบออนไลน์ของโครงการที่เป็นภาษาอังกฤษยังไม่มี ทำให้การประสานงานไม่รวดเร็วทันการ

14.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

กรณีโครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม เช่น

-โครงการ "พลาสติกชีวภาพจากเปลือกกล้วย" ของกลุ่มเยาวชนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก เป็นการจุดประกายในแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จากปัญหาขยะจากเปลือกกล้วย ที่เหลือทิ้งจากการทำกล้วยตาก ของฝากประจำอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก "เปลือกกล้วยเหลือทิ้งมาก"ชาวบ้านก็ไม่ได้เอาไปทำอะไร กองไว้จนมันเน่าเหม็น เกิดเป็นปัญหามลภาวะทางกลิ่นตามมา แล้วก็ยังเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคด้วย "แล้วกลุ่มนักเรียน 3 คน จึงคิดกันว่าถ้าเราสามารถนำเปลือกกล้วยมาทำเป็นพลาสติก แล้วเอาไปทำเป็นซองบรรจุกล้วยตากได้ก็คงจะดี เพราะจากการค้นคว้าของพวกเราพบว่า ในเปลือกกล้วยมีเซลลูโลสซึ่งเราสามารถนำคุณสมบัติตรงนี้ มาทำเป็นพลาสติกที่ย่อยสลายได้" จากแนวคิดเล็กๆ ของกลุ่ม และผ่านการพัฒนาต่อยอดภายใต้การดูแลของครูที่ปรึกษา ได้เป็นตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และเพื่อชุมชนได้ โครงการนี้ ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ให้เข้าร่วมประกวดและจัดแสดงในงาน The 8th International Engineering Invention & Innovation Exhibition 2018 (I-ENVEX 2018) ณ รัฐเปอร์ลิส สหพันธรัฐมาเลเซีย ปี พ.ศ.2561 รวมทั้งได้รับรางวัลหลายรางวัล

"สบู่อครับพิวสารสกัดจากเปลือกทุเรียน" จากกลุ่มเด็กเยาวชน โรงเรียนสามัคคีอิสลามวิทยา จังหวัดสตูล ซึ่งส่งประกวดในหัวข้อของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นผลงานที่นำเปลือกทุเรียนที่กลายเป็นขยะมากกว่า 400,000 ตันต่อปี มาเพิ่มมูลค่าเป็นสบู่ที่นอกจากจะช่วยให้ผู้ใช้มีผิวชุ่มชื้นแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนอีกด้วย ซึ่งกว่าจะพัฒนาผลงานมาต้องใช้เวลาเกือบ 3 ปี โดยผลงานนี้ สามารถคว้ารางวัล Bronze prize จาก คณะกรรมการผู้จัดงาน SIIF2018

14.10 ข้อเสนอแนะ

กรณีโครงการ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม

1) ขอให้หน่วยงานที่จะนำผลงานของทีมไปต่อยอด เพื่อให้เกิดประโยชน์จริง ไม่ควรจบที่การได้รางวัล เพื่อขยายผลจากสิ่งประดิษฐ์เป็นนวัตกรรม เป็นประโยชน์กับสังคม ชุมชนได้ ต้องยอมรับว่าผลงานของเด็กและเยาวชนยังไม่สมบูรณ์แบบ แต่ว่าสามารถนำไปต่อยอดโดยคนอีกระดับหนึ่งได้

2) ปัญหาเรื่องการจดสิทธิบัตร ผลงานที่ต้องมีสิทธิบัตร ซึ่งจะต้องจดก่อนไปประกวดนานาชาติ โดยจะยื่นจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรทางกรมทรัพย์สินทางปัญญา แต่ใช้เวลานานมากกว่าจะพิจารณาเสร็จ หากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน ช่วยประสานขอให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา พิจารณาหาแนวทางการอำนวยความสะดวกที่เอื้อการจดสิทธิบัตร ผลงานเด็กเยาวชน จะเป็นการสนับสนุนโอกาสแก่เด็กและเยาวชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

3) ควรมีการเสนอให้มีการนำโมเดลของโครงการนี้ เป็นต้นแบบในระบบการศึกษา เพื่อสร้างเสริมเด็กเยาวชน 4.0 ซึ่งไม่ต้องเรียนเก่งแต่เป็นนักสังเกต แล้วลงมือทำอย่างอดทน ไม่ย่อท้อ

4) กฟผ.สนับสนุนทุนปีละ 10 ล้านบาท ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการ แต่ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการต่อยอดโอกาสให้ผลงานและของเด็กเยาวชนไปยังเวทีแสดงหรือแข่งขันในต่างประเทศนานาชาติ หากมีการประสานขอให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ช่วยพิจารณาสนับสนุนจะช่วยพัฒนาศักยภาพเด็กเยาวชนได้ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศมากยิ่งขึ้น

สำหรับโครงการเพื่อการส่งเสริมพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนทั่วไป

1) การใช้จ่ายเงินของรัฐวิสาหกิจ มีกระบวนการตรวจสอบเพื่อป้องกันการรั่วไหล แต่สำหรับการทำงานกับเด็กเยาวชนควรจะให้มีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ในเรื่องของระบบการตรวจสอบ

2) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลภาพรวมระบบเงินทุนในประเทศได้ จะรู้ว่ามีเงินทุนที่กระจายอยู่เหล่านี้ ไปที่ไหนอย่างไร เพื่อให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลกันได้ และเกิดการบูรณาการ

15. สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามมกุฎราชกุมารี (สอ.ดย.)

15.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามมกุฎราชกุมารี (สอ.ดย.) เป็นองค์กรในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2543 และได้รับสถานะเป็นองค์กรสาธารณกุศลอันดับที่ 634 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2550 สอ.ดย. ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรสหประชาชาติ ที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนในประเทศ จำนวน 79 องค์กร มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มเยาวชนและเครือข่าย เยาวชน องค์กรท้องถิ่นและองค์กรประชาชนประมาณ 600 แห่ง ร่วมมือกับโรงเรียนและศูนย์การศึกษา นอก โรงเรียนทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดต่างๆ รวม 200 แห่ง และยังร่วมมือกับแกนนำกระบวนการพัฒนาเด็ก และเยาวชนใน 9 อนุภูมิภาค และ 77 จังหวัดประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ 5 กระทรวง 12 กรม ในการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ และระหว่างประเทศรวมทั้ง หน่วยงานสหประชาชาติ 16 หน่วยงานเป็นสมาชิกเครือข่ายเยาวชนระดับภูมิภาคและโลก 5 เครือข่ายได้รับการ สนับสนุนจากภาคธุรกิจ 40 บริษัท⁵

ปรัชญาในการทำงานกับเด็กและเยาวชนข้อหนึ่งของ สอ.ดย. คือ กฎแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ซึ่งเห็นได้จากโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนิน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็น เด็กและเยาวชนในสถานะต่างๆ นอกจากนี้ยังตระหนักว่าการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มกัน ทำกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดอย่างหนึ่ง จึงได้สนับสนุนกลุ่มเยาวชน และผู้นำ กลุ่มเยาวชน รวมทั้งเยาวชนที่ทำงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน สอ.ดย. เองก็ได้เรียนรู้ข้อมูล แนวคิด วิธีการทำงานใหม่ๆ ที่ทันสมัยจากเยาวชนเหล่านี้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานของ สอ.ดย. ที่ต้องมี ลักษณะรอบด้าน เท่าทันสถานการณ์ และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยตลอดเวลา ในทำนองเดียวกันเมื่อเด็ก และเยาวชนได้เข้าร่วมโครงการ และได้รับการพัฒนาศักยภาพจนมีความคิดริเริ่มและตั้งใจที่จะนำความรู้ และประสบการณ์ไปลงมือทำงานด้วยตนเองแล้ว จำเป็นต้องมีกระบวนการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน ดังกล่าวได้ทำงานตามที่ตั้งใจไว้ โดยวิธีให้ทุนสนับสนุนเชื่อมโยงกับแหล่งทุน จัดการดูงานแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ หรือการให้คำปรึกษา มิฉะนั้นเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะไม่สามารถทำได้ดังใจคิด และเกิดความ ท้อถอยด้อยพลังไปในที่สุด

สอ.ดย. มีโครงการที่ดำเนินการหลายโครงการในแต่ละปี และมีโครงการที่เป็นการประสาน ร่วมมือกับหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ประจำปีๆ ได้แก่

⁵ <http://www.dordek.org>

โครงการเยาวชนนักพัฒนา เป็นโครงการเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสที่ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา และทรงได้รับรางวัลจากสหประชาชาติสำหรับผลการทรงงานพัฒนาอันทรงคุณค่ายิ่ง โดยมีกระบวนการยกย่องเชิดชูเยาวชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ได้แก่ การคัดเลือกเยาวชนอายุระหว่าง 15 – 25 ปี อย่างน้อย 80 คน ในแต่ละปี จาก 76 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน และทั่วไป 4 คน และยกย่องให้เป็นเยาวชนนักพัฒนาเข้ารับพระราชทาน เข็มจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้สามารถทำงานเพื่อสังคมต่อไป โดยยึดหลักการทรงงานพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของ สอ.ดย.ตัวอย่างโครงการ/งาน/กิจกรรม เยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนและลงมือทำ

โครงการเยาวชนสตรีไทยดีเด่น โครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง สอ.ดย.สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกระทรวงยุติธรรม เพื่อแสวงหาและยกย่องเชิดชูเยาวชนสตรีทั่วประเทศที่ทำงานด้านพัฒนาสังคม หรือมีคุณลักษณะดีเด่นสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่เยาวชนสตรีทั่วไป ปีละ 100 คน จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ เยาวสตรีไทยดีเด่นได้รับการสนับสนุนให้ริเริ่มและดำเนินโครงการเพื่อสังคม และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างงาน กิจกรรมโครงการของเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนและลงมือทำ

15.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก ยุทธศาสตร์การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กในสภาวะยากลำบาก และยุทธศาสตร์การเสริมพลังเยาวชน โดยมีโครงการหลักแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ โครงการระยะยาว และโครงการพิเศษ โครงการระยะยาวเป็นผลจากการวางแผนตาม 3 ยุทธศาสตร์หลัก ซึ่งในแต่ละปี โดยเฉลี่ยจะดำเนินโครงการหลัก (ทั้งโครงการระยะยาว และโครงการพิเศษ) ประมาณ 5 โครงการ และโครงการย่อยอื่นๆ ตามวาระ หรือตามเจตนารมณ์ของผู้ให้ทุนสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ หรือเฉพาะกิจเฉลี่ยอยู่ที่ 10-11 โครงการ บางโครงการมีระยะเวลาการดำเนินงาน 2-3 ปี ในขณะที่โครงการพิเศษเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการ เนื่องในโอกาสพิเศษ หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการครั้งเดียว แต่มีนัยยะในระดับนโยบายของชาติ

ทั้งนี้ ในการสนับสนุนเงินทุนจะเป็นเครื่องมือหนึ่งภายใต้โครงการต่างๆ ดังกล่าวมา เช่น โครงการคุ้มครองสิทธิเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ, โครงการพัฒนาเครือข่ายการรณรงค์เรื่องเด็กต่างชาติในประเทศไทย และอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง, โครงการพัฒนาอาชีพเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ และพัฒนาทักษะชุมชน เป็นต้น

⁶ คำสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของ คุณศรีศักดิ์ ไทยอารี

15.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

สอ.ดย. ตระหนักว่า กระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนจะยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวาง และเป็นระบบได้ต้องอาศัยกลไกระดับชาติเพื่อให้เกิดกฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผน จึงได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานระดับนโยบายของภาครัฐ ทั้งการบริหารและนิติบัญญัติ ในทำนองเดียวกันเห็นว่า ภาคเศรษฐกิจก็มีบทบาทสำคัญต่อเด็กและเยาวชน หากคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชนในการทำธุรกิจ อีกทั้งภาคส่วนที่มีศักยภาพสูง ทั้งในด้านทรัพยากร ความเชี่ยวชาญและบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปกป้องคุ้มครอง ดูแลและพัฒนาเด็กและเยาวชน ดังนั้น จึงได้ประสานส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเศรษฐกิจเข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเบญจภาคีในการพัฒนาเด็กและเยาวชน (ภาครัฐ ภาคประชาสังคม/เอกชน ภาคธุรกิจ ภาคการศึกษา และกลุ่มเด็กและเยาวชน) สอ.ดย. จึงพัฒนาโครงการ “ช่วโมงนี้...เพื่อเด็กและเยาวชน” เพื่อชักชวนให้ภาคธุรกิจดำเนินการระดมทรัพยากรจากบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมอบให้ สอ.ดย. ดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชน โครงการนี้จัดการระดมทรัพยากรทุกปี จนถึงปัจจุบันเป็นปีที่ 13 และมีบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย 40 แห่ง เป็นภาคี ซึ่งเป็นที่มาทางหนึ่งของการระดมเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีเงินทุนจากโครงการความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

15.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการสนับสนุนเงิน

เนื่องจาก สอ.ดย. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ประสานส่งเสริมการระดมสรรพกำลัง มิได้เป็นแหล่งเงินทุน ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขการสนับสนุนเงิน เช่น จำนวนเงินที่สนับสนุน พื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่สนับสนุน กิจกรรมที่สนับสนุน จะมีการพิจารณากำหนดเป็นการเฉพาะขึ้นตามโครงการที่เป็นความร่วมมือของหน่วยงาน องค์กรภาคี ที่ผู้สนับสนุน แต่ทั้งนี้จะมีกระบวนการตั้งแต่เกณฑ์การคัดเลือกเด็กและเยาวชน เพื่อการสนับสนุนเงินทุนเพื่อดำเนินโครงการต่างๆ จะยึดหลักการใช้ผลงานเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา แต่มีหลักการว่า ควรมาจากคำแนะนำจาก 1) สอ.ดย. (ทั้งได้กำหนดให้มีการพิจารณาพฤติกรรมของเด็กเยาวชนเพิ่มอีกข้อด้วย) 2) องค์กรพัฒนาเอกชน NGO (partner) ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ และ 3) เครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ และมีการพิจารณากลุ่มเด็ก เยาวชน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี 2) เยาวชนอายุระหว่าง 26-35 ปี

15.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุน

สำหรับวิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุน ขึ้นอยู่กับแต่ละโครงการของความร่วมมือ เช่น ถ้าเป็นโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย แหล่งทุนจะมอบเงินทุนให้กับมหาวิทยาลัย เพื่อจัดสรรให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนจะมีการเสนอกิจกรรม งาน

โครงการให้คณะกรรมการของแต่ละโครงการความร่วมมือก่อน และมหาวิทยาลัยจะพิจารณาอบให้กลุ่มเด็กและเยาวชน

15.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุน

ในแต่ละโครงการที่ สอ.ดย.ได้รับงบประมาณจากหน่วยงาน องค์กรผู้ให้ทุนสนับสนุน เพื่อสนับสนุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน สอ.ดย.ใช้ช่องทางทุกรูปแบบที่จะสื่อสารไปให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ทั้งการสื่อโดยตรงผ่านภาคีเครือข่าย และการใช้สื่อสังคมต่างๆ

15.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

ด้วยหลักวิธีการของการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกระบวนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทั้งเนื้อหาสาระ เทคนิควิธีการ ในประเด็นที่เด็กและเยาวชนสนใจและต้องการมีส่วนร่วมทำ ก่อนการลงมือปล่อยให้ไปทำ และให้การสนับสนุนเงินทุน รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่มีการสนับสนุนทุนจะได้มีทีมงานที่ติดตามให้คำปรึกษาเพื่อเสริมเติมความรู้ในที่ดำเนินงานได้จะเป็นการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ในทุกๆ โครงการที่มีการสนับสนุนเงินทุน สอ.ดย. จะมีกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และทักษะให้แก่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการซึ่งแบ่งเป็นสามส่วนหลักคือ

1) เนื้อหาหลักๆ ของการปลูกฝังแนวคิดการทำงานสำหรับเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ปลูกฝังกระบวนการคิดให้เป็น “peer educator” หรือ “เพื่อนสอนเพื่อน” และสำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 26-35 ปี ปลูกฝังให้เป็น “ผู้นำเยาวชน” โดยทั้ง 2 ส่วนต้องชัดในปรัชญาการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

2) ส่งเสริมให้คิดในเชิงนวัตกรรม (ใช้หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรมาเป็นฐาน)

3) ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน เช่น กลยุทธ์ (Tactics) ต่างๆ ในการทำงาน โดยเฉพาะการสอนให้เด็กเยาวชนทำโครงการตามศักยภาพของตัวเอง ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้เวลาอันจำกัด เป็นต้น

15.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข

การติดตาม

สอ.ดย.มีการติดตามการจัดทำงาน กิจกรรม โครงการของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนที่แหล่งทุนของแต่ละโครงการความร่วมมือ โดย สอ.ดย.มีการติดตามร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ ทั้งนี้เป็นการติดตามเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเป็นสำคัญ

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่

1) สอ.ดย. ดำเนินโครงการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ซึ่งได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรสหประชาชาติ โดยอยู่ในฐานะเป็นองค์กรในพระราชูปถัมภ์ฯ นั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่นในการดำเนินงานเพื่อเด็กเยาวชนในสายตาขององค์กรผู้ให้ทุนสนับสนุนความร่วมมือจึงเป็นไปได้ด้วยดี

2) สอ.ดย.ทำงานกับผู้ให้เงินทุนคล้าย “องค์กรคู่มิตร” หรือ เป็น Partner ระหว่างกัน โดย สอ.ดย.ดำเนินงานด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนเน้นดำเนินงานตามพันธกิจ หรือ เป้าหมายหลักของหน่วยงานผู้ให้ทุนสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตาม สอ.ดย.ยังคงหลักการสำคัญในการทำงานของตนเองเป็นแกนหลักด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งหลักการนั้นคือ “peer educator” หรือ “เพื่อนสอนเพื่อน” และการสร้าง “ผู้นำเยาวชน” เพื่อขยายผลองค์ความรู้

3) มีการวางระบบการบริหารจัดการเงินทุนที่ได้รับให้มีประสิทธิภาพ (ผู้รับผิดชอบ เหนรัญญิกระบบการเบิกจ่าย) ของสอ.ดย.ได้รับการพัฒนา และการวางระบบโดยหน่วยงานต่างประเทศที่น่าเชื่อถือ จึงค่อนข้างดี และเป็นระบบที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีแนวคิดที่ว่า “**เงินคนอื่น ให้มา เราต้องชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้**” ยกตัวอย่างเช่น ในส่วนของหมวดบริหารจัดการ สำหรับเอกชน บางบริษัทคิดค่าบริหารจัดการส่วนใหญ่ไม่เกิน 25% ของเงินทุนทั้งหมด แต่ไม่ได้ให้ระบุรายละเอียดค่าใช้จ่ายหมวดย่อยว่า ใช้จ่ายอย่างไร แต่สำหรับบางบริษัทหรือบางหน่วยงานต้องการให้ระบุค่าตอบแทนของบุคลากรประจำโครงการ หรือ ในบางบริษัทกำหนดค่าบริหารจัดการไม่เกิน 100,000 บาท/เดือน ซึ่งสอ.ดย.จะดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

ในส่วน of เงินทุนที่มาจากหน่วยงานราชการ ก็จำเป็นต้องยึดตามรูปแบบราชการอย่างเข้มงวด และเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บเอกสารการเงินสำคัญๆ สอ.ดย.ยังมีตัวอย่างเอกสารการเงินไว้ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไปทำงานในต่างจังหวัดด้วย ส่วนกรณีรับเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศอย่างเช่น UNICEF มีการจัดให้หน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบ เพื่อความโปร่งใส อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการเงินทุนในส่วน of เอกชน หรือภาครัฐ หรืออื่นๆ ทาง สอ.ดย.จัดทำคู่มือการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานมีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ

4) ทีมงานมีความรู้ มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ในส่วนของโครงสร้างการทำงาน of สอ.ดย.ประกอบไปด้วยผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในสายงาน ทำให้เชี่ยวชาญเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีลักษณะการทำงานเป็นทีมเวิร์คอีกด้วย

ปัญหาอุปสรรค ที่ประสบในการทำงาน สอ.ดย.สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาได้ แต่การประชาสัมพันธ์ดำเนินงาน of สอ.ดย.พบว่า ยังมีขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ยังคงต้องหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป

15.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

สอ.ดย. มีโครงการการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และมีการสนับสนุนให้เงินทุนกับกลุ่มเด็กเยาวชน

15.10 ข้อเสนอแนะ

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อด้านนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชน

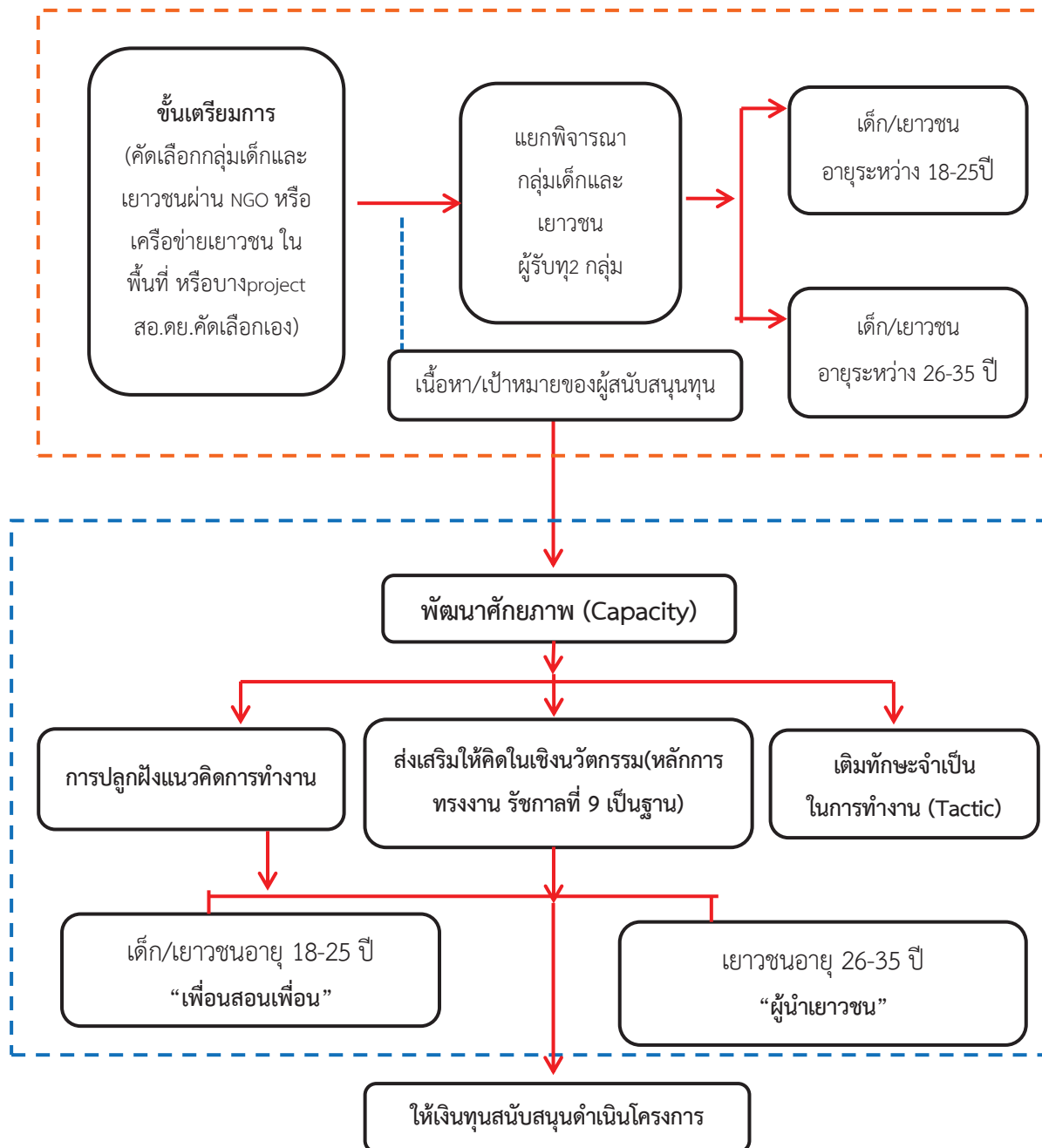
1) ภาครัฐต้องสร้างระบบนิเวศ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า Big Data โดยข้อมูลที่ต้องมีในระบบ คือ

- (1) ข้อมูลของภาครัฐกิจ/เอกชน หน่วยงานใด มีพันธกิจเกี่ยวกับเด็กเยาวชนด้านใด
- (2) เลือกข้อมูล(Select data) จาก Big Data ในแต่ละปี และจำแนกความสำคัญไว้
- (3) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน จากอดีตถึงปัจจุบัน มีต้นแบบการทำงานด้านเด็กเยาวชน คู่มือ หลักสูตรพัฒนาศักยภาพต่างๆ เป็นต้น

2) เปลี่ยนแนวคิดการส่งโครงการ และเงินทุนลงไปหน่วยงาน องค์กรตัวกลาง (Node) ที่เป็นหน่วยเชื่อมโยงประสานตรงกับกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านเดียว เพราะจะทำให้การพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการสร้างสมรรถนะ (capacity) ให้องค์กรตัวกลาง (Node) ที่เป็นหน่วยเชื่อมโยงด้วย

3) พัฒนาศักยภาพให้เด็กเยาวชนที่เขียนไม่เก่ง แต่พูดเก่งมีโอกาสพัฒนาศักยภาพ นอกจากนี้ มีการออกแบบการให้ทุนเพื่อเด็กเยาวชนมีส่วนร่วมและได้แสดงออกเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะองค์กรตัวกลางที่เป็นหน่วยเชื่อมโยง (Node) หนุนเสริมให้เด็กเยาวชนสามารถเขียนข้อเสนอโครงการให้ดีขึ้น สามารถบอกถึงงานที่จะทำ(action) ให้ได้ ไม่ใช่บอกแค่ขั้นตอนกว้างๆ รวมไปถึงความสามารถในการ การตรวจจับ(Detect) (รวมถึงการประเมินผล) และการทำงานเชิงนวัตกรรม เป็นต้น

แผนผังกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานสนับสนุนเงินทุน
เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ สอ.ดย.

16. มูลนิธิไ.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา จังหวัดพะเยา

16.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

มูลนิธิไ.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 จากอดีตถึงปัจจุบัน มูลนิธิฯได้ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัวของภาคเหนือ เพื่อป้องกันเด็กเข้ามาสู่กระบวนการเพศพาณิชย์ และการค้ามนุษย์ ดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตและให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส โดยมีแรงจูงใจมาจากเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ละเมิดสิทธิเด็ก และเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการเพศพาณิชย์ กระบวนการค้ามนุษย์ เนื่องจากขาดโอกาสทางการศึกษา ประกอบกับการแพร่ขยายของสังคมที่บริโภคความต้องการมั่งมีในเศรษฐกิจ ทำให้เด็กบางส่วนต้องตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์

โครงสร้างของมูลนิธิฯ โดยแบ่งเป็นฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการซึ่งแบ่งย่อยเป็น ฝ่ายพัฒนาเกษตร ฝ่ายอาหาร ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายกิจกรรม และฝ่ายบ้านพัก และฝ่ายอำนวยการ

16.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

นโยบายและเป้าประสงค์หลักของมูลนิธิฯ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัวพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการเพศพาณิชย์และการค้ามนุษย์ โดยใช้กลยุทธ์ในการทำงาน “การพัฒนาคนจากฐานรากของปัญหา” มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่าย อาทิ มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (ECPAT FOUNDATION)

มีกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อกระบวนการค้ามนุษย์ จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) เด็กบ้านพักของสมาคม (อนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 6) และ 2) เด็กและเยาวชนในโรงเรียนหรือชุมชนในเขตพื้นที่เป้าหมาย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดตาก ซึ่งได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายภายใต้เกณฑ์ ดังนี้

- 1) ครอบครัว /ญาติพี่น้อง เคยมีอาชีพบริการ ซึ่งมีโอกาสเกิดการสืบทอดรุ่นต่อรุ่น
- 2) ชุมชนมีสถานการณ์ค้ามนุษย์หรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก
- 3) ครอบครัวมีความยากจนและมีหนี้สิน
- 4) ขาดโอกาสทางการศึกษา
- 5) เด็กกำพร้าจากสาเหตุที่พ่อแม่เสียชีวิต หรือติดคุกจากการค้ายาเสพติด การหย่าร้าง
- 6) เด็กที่ติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากเชื้อ HIV

ทั้งนี้ การคัดเลือกเด็กและเยาวชนเข้ามาอุปการะในบ้านพัก ได้มีการพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเสี่ยงเหล่านี้สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัว/ญาติพี่น้องได้หรือไม่ โดยร่วมกันพิจารณากับ

เครือข่ายสหวิชาชีพ ผู้นำชุมชน และบุคคลแวดล้อม เพื่อประเมินพิจารณาความเหมาะสมที่จะให้เด็กออกมาอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย ผ่านการยินยอมของครอบครัว ผู้นำชุมชน และเครือข่ายการทำงาน

การดำเนินงานของมูลนิธิฯ อยู่ภายใต้ภารกิจหลัก อันประกอบด้วย 1) การพัฒนาอาชีพเด็กและครอบครัวภาคเหนือ 2) การป้องกันเพศพาณิชย์และการค้ามนุษย์ 3) เครือข่ายสหวิชาชีพ และ 4) การส่งเสริมอาชีพทางเลือก ผ่านการดำเนินโครงการต่างๆ ดังนี้

1.โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัวภาคเหนือ เพื่อป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการเพศพาณิชย์ และการค้ามนุษย์ (Protect A Child โดยมี การสนับสนุนทุนการศึกษาสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาให้เด็กขาดโอกาสทั้งในและนอกบ้านพักของมูลนิธิฯ และการพัฒนาทักษะองค์ความรู้และทักษะชีวิตให้กับเด็กนักเรียนทุนทุกกลุ่ม ทั้งในและนอกบ้านพักของมูลนิธิฯ ประกอบด้วยเวทีอบรม สัมมนา ค่ายความรู้ ทักษะศึกษา ฐาน ฯลฯ ตามลักษณะของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีเนื้อหาองค์ความรู้หลักในประเด็นสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ บทบาทหญิงชาย สิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน การป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็ก (Commercial Sexual Exploitation of Children = CSEC) การป้องกันการค้ามนุษย์ ทักษะการเป็นผู้นำ (สร้างแกนนำเด็ก และเยาวชน ในการเผยแพร่รณรงค์เรื่อง การป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการเพศพาณิชย์ และการค้ามนุษย์ รณรงค์เรื่องสิทธิเด็ก สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ HIV/AIDS) ทักษะการป้องกันตนเองจากภัยทางเพศ โดยเด็กนักเรียนทุนในและนอกบ้านพัก ได้จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความตระหนักรู้อย่างต่อเนื่อง ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดบอร์ดนิทรรศการ เสียงตามสายในโรงเรียน จัดรายการวิทยุชุมชน ละครรณรงค์ และการเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เป็นต้น

2.โครงการเสริมสร้างเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็ก (Commercial Sexual Exploitation of Children = CSEC) และการค้ามนุษย์ เป็นโครงการที่สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ริเริ่มในการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความตระหนักในการป้องกันภัยทางเพศ และการค้ามนุษย์ ประกอบด้วยกิจกรรม 1) ส่งเสริมพัฒนาสภาพเด็กบ้านพักและงานเครือข่ายเด็กและเยาวชน มีระบบการบริหารจัดการบ้านพักโดยสภาเด็กบ้านพัก ภายใต้การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการสภาเด็กบ้านพัก ไว.เอ็ม.ซี.เอ.พะเยา และมีบทบาทหน้าที่ในการรณรงค์สร้างความตระหนักเรื่องสิทธิเด็ก อนามัยเจริญพันธุ์ การป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็ก และการค้ามนุษย์ ผ่านสื่อหลากหลาย เช่น จัดรายการวิทยุชุมชน เอกสารแผ่นพับ บอร์ดนิทรรศการ จัดอบรมให้กับรุ่นน้องในโรงเรียน/ชุมชน และละครรณรงค์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพะเยาให้เข้มแข็ง ตลอดจนร่วมงานเครือข่ายเด็กและเยาวชนในระดับภาคและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง

3.โครงการประสานความร่วมมือและเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายสหวิชาชีพ(รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน) ดำเนินการพัฒนางานเครือข่ายและประสานความร่วมมือการป้องกันและช่วยเหลือผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ และช่วยเหลือเด็กถูกละเมิดทางเพศ เด็กถูกละเมิดสิทธิเด็กมาอย่างต่อเนื่องโดยดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ในระดับจังหวัด อำเภอ และระดับชุมชน เป็นการดำเนินงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชน มีทั้งแผนงานป้องกัน และช่วยเหลือ ทั้งในรูปของการดำเนินคดีตามกระบวนการทางกฎหมาย ส่งเสริมอาชีพ และนำส่งผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการ บำบัดฟื้นฟู ซึ่งมีการป้องกันและช่วยเหลือทั้งเด็ก ผู้หญิงที่อยู่ในประเทศ และกลับมาจากต่างประเทศ

4.โครงการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ปกครอง ของเด็กนักเรียนทุน และชาวบ้านทั่วไปในชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มองค์กรชาวบ้านในการ มีส่วนร่วมเฝ้าระวังป้องกันปัญหาเด็กและสตรีที่เสี่ยงต่อการถูกหลอกล่อเข้าสู่กระบวนการเพศพาณิชย์และการค้า มนุษย์ ประกอบด้วยโครงการย่อยต่างๆ ได้แก่

4.1 โครงการส่งเสริมอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมชนเผ่า เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้านและเยาวชนทั้งกลุ่มชาติพันธุ์และพื้นราบ ได้มีทักษะอาชีพและมี รายได้เสริม และมีชาวบ้านในแต่ละพื้นที่สนใจขอเข้าร่วมโครงการอีกจำนวนมาก แต่ทางโครงการมีข้อจำกัด เรื่องยอดการสั่งซื้อไม่ต่อเนื่อง ยังต้องการขยายตลาดเพิ่ม ทั้งในและต่างประเทศ

4.2 โครงการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการพึ่งตนเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการผลิตพืชอาหารที่ปลอดภัย โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริฯ ในพื้นที่ตำบลบ้านถ้ำ บ้านปิ่น และหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ และอำเภอจุน จังหวัดพะเยา ทั้งนี้มุ่งเน้นการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยจากสารเคมี โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้บริโภคเป็นสำคัญ และยึดหลักผลิตเพื่อบริโภค เหลือจำหน่ายเป็นรายได้

16.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เงินทุนที่มูลนิธิฯ จัดสรรให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนในแต่ละปี มาจาก 2 ส่วน คือ

16.3.1 เงินกองทุนมูลนิธิฯ ซึ่งจะจัดสรรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและการสนับสนุน การทำกิจกรรมของเด็กเยาวชน เมื่อมีงบประมาณเหลือจากการดำเนินงานในการกิจหลัก 5 ด้านของมูลนิธิฯ โดยจะจัดสรรให้กับกลุ่มเด็กเยาวชนในบ้านพักเป็นหลักหรือก่อนจัดสรรไปยังเด็กและเยาวชนภายนอกบ้านพัก ซึ่งปัจจุบันงบประมาณส่วนนี้มีเหลือน้อยมากไม่สามารถจัดสรรให้กับเด็กเยาวชนนอกบ้านพักได้ ทำได้เพียง การจัดสรรสนับสนุนการทำกิจกรรมเด็กและเยาวชนในบ้านพักผ่านกองทุนอาชีพของมูลนิธิฯ

16.3.2 เงินสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ที่มีวัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับภารกิจหลัก ของมูลนิธิฯ ซึ่งจะจัดสรรเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กเยาวชนตามจำนวนที่แหล่งทุนนั้นกำหนด โดย มูลนิธิฯ ดำเนินงานภายใต้งบประมาณขององค์กร และการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยมูลนิธิฯมีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง (Node) ที่ดำเนินการสนับสนุนเด็ก และเยาวชนทั้งการพัฒนาทักษะชีวิตและการสนับสนุนทุนในการทำกิจกรรมให้แก่เด็ก

ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนหลักๆ ภายใต้ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ ดังนี้

- 1) การให้โอกาสทางการศึกษา โดยมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กกลุ่มเสี่ยง

2) การพัฒนาทักษะชีวิต ผ่านระบบสภาเด็กบ้านพักเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตย การแบ่งปัน การเสียสละ ความรับผิดชอบ โดยเด็กในบ้านพักร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการและจัดตั้งสภาเด็กบ้านพัก มีการแบ่งฝ่ายงานที่สอดคล้องกับประเด็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและภารกิจความรับผิดชอบต่อมูลนิธิฯ กำหนดไว้ ได้แก่ 2.1) ฝ่ายพัฒนาเกษตร เพื่อการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมที่ยั่งยืนและเกษตรอินทรีย์ 2.2) ฝ่ายอาหาร เพื่อการเรียนรู้การทำและปรุงอาหาร 2.3) ฝ่ายสถานที่ เพื่อดูแลความสะอาด และสภาพแวดล้อมในบริเวณบ้านพัก 2.4) ฝ่ายกิจกรรม ทำหน้าที่ต้อนรับแขกโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่ายเยาวชนญี่ปุ่นที่จัดขึ้นทุกปีซึ่งเยาวชนเหล่านี้จะเข้ามาร่วมเรียนรู้กับเด็กในบ้านพัก และจัดแสดงทางด้านวัฒนธรรม และ 2.5) ฝ่ายบ้านพัก เพื่อเรียนรู้การโรงแรม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมร่วมกัน และการอาศัยอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง ภายใต้ความหลากหลายทางอายุ เพศ และชาติพันธุ์ โดยมีเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงคอยดูแล

3) การช่วยเหลือกลุ่มผู้ได้รับความเสียหาย โดยเป็นสถานที่พักชั่วคราว (save house) เพื่อรอการส่งต่อความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานอื่นๆ

4) การอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ เป็นระยะในช่วงวันหยุด ประกอบด้วย 2 ส่วน

- ความรู้หลักในประเด็นขับเคลื่อนงานของมูลนิธิฯ ได้แก่ สิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน การป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศเด็กเชิงพาณิชย์ อนามัยวัยเจริญพันธุ์ การเคารพลิทธิผู้อื่น บทบาทหญิงและชาย การยุติความรุนแรง เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ด้านวิชาการของมูลนิธิฯ และความร่วมมือจากเครือข่ายองค์กรภายนอกในด้านวิชาการ

- หลักสูตรการอบรมและทุนสนับสนุนกิจกรรมเด็ก ตามประเด็นความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุน อาทิเช่น สอดย. (งานเด็กและเยาวชน) โครงการ GGP (กุศลประเทศญี่ปุ่น) โครงการใจกล้า (ป้องกันการค้ามนุษย์) และมูลนิธิ ECPAT

5) การสนับสนุนเงินทุน ให้กลุ่มเยาวชนทั้งในบ้านพักและนอกบ้านพักที่ผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพแกนนำ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนเยาวชนในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการจัดกิจกรรม

16.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

มูลนิธิฯ ดำเนินการสนับสนุนทุนไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายภายใต้หลักเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น ซึ่งมีการรวมกลุ่มสมาชิก 5 คนขึ้นไป ใน 2 ส่วน คือ

1) การจัดสรรทุนจากเงินกองทุนของมูลนิธิฯ

- กองทุนบ้านพัก “กองทุนอาชีพ” เป็นกองทุนหมุนเวียน ที่มีการสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพของเด็กในบ้านพัก อาทิเช่น เกษตรอินทรีย์ เพาะเห็ด ปักผ้า โดยสนับสนุนทุนในรูปแบบวัสดุอุปกรณ์

- การสนับสนุนเงินทำกิจกรรมหรือโครงการขนาดเล็ก เงินทุนสนับสนุน 3,000-5,000 บาท ให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในบ้านพักและโรงเรียนในชุมชน

2) การจัดสรรทุนจากเงินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือแหล่งทุนอื่นๆ มีเงินทุนสนับสนุนไม่เกิน 10,000 บาท/โครงการ โดยลักษณะการสนับสนุนทุนโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก มี 2 ลักษณะ คือ 1) กองทุนหมุนเวียน จัดสรรทุนให้กับโรงเรียนได้บริหารจัดการกระจายทุนให้กับเด็กเยาวชนในโรงเรียน เช่น กองทุนอาชีพ (เกษตรอินทรีย์ เพาะเห็ด ปักผ้า) เป็นการสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพโดยสนับสนุนทุนในรูปวัสดุอุปกรณ์ให้กับกลุ่มเยาวชน 2) โครงการของเด็กและเยาวชนรายโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสร้างและปลูกฝังเรื่องการแบ่งปันและการหยิบยื่นโอกาสให้กับผู้อื่นทั้งด้านความรู้ การมีน้ำใจ การส่งคืนกลับทุน และเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเพื่อนเยาวชนในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง

16.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุน

มูลนิธิฯ กำหนดขั้นตอนการขอรับเงินทุน ทั้งแหล่งทุนภายในและภายนอก ดังนี้

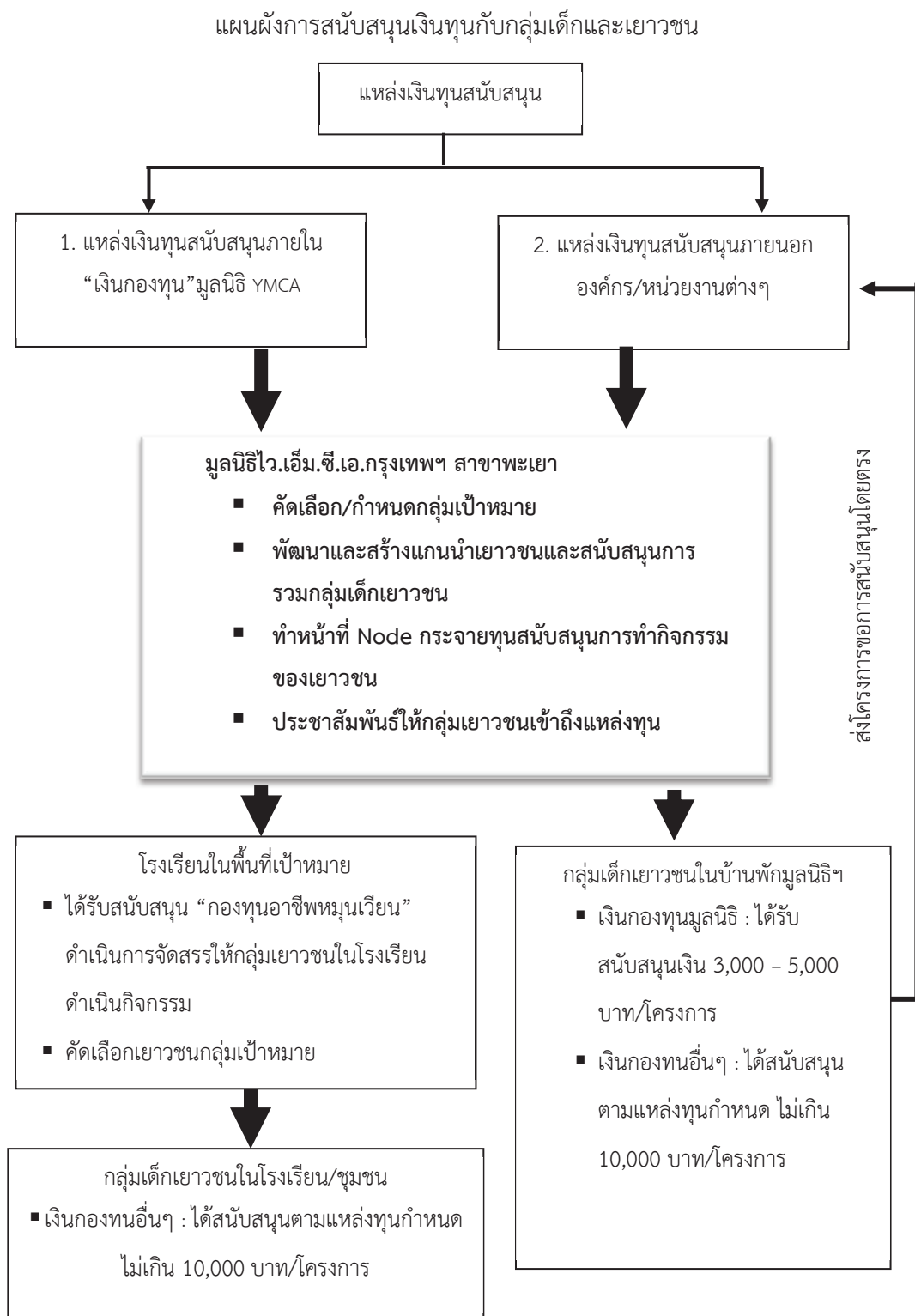
- กลุ่มเยาวชนเขียนโครงการขนาดเล็กขอการสนับสนุนงบประมาณทำกิจกรรมผ่านมูลนิธิฯ ซึ่งภายหลังการเข้าการอบรมถ่ายทอดความรู้จากทีมวิชาการ กลุ่มเด็กและเยาวชนจะเขียนโครงการขนาดเล็กเพื่อขอเงินสนับสนุนทำกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ต่อไปยังกลุ่มเพื่อนเยาวชนในโรงเรียนและชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ การจัดบอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่ การจัดรายการวิทยุชุมชน (สัปดาห์ละ 1 ครั้ง) ละคร เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเด็กจะช่วยกันคิดและออกแบบโครงการตามประเด็นที่สนใจ โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเป็นพี่เลี้ยงคอยสนับสนุนข้อมูล ให้คำปรึกษา และกำลังใจ

- โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กภายนอกมูลนิธิฯ เช่น โรงเรียน จะมีการอบรมให้ความรู้แก่แกนนำเยาวชนในโรงเรียน พัฒนาแกนนำเพื่อทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ในโรงเรียน โดยเขียนโครงการขอการสนับสนุนเงิน 3,000-10,000 บาท/โครงการ (ขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรม และแหล่งทุน) ภายใต้ประเด็นที่กำหนดซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับความรู้จากการอบรม โดยแกนนำเยาวชนจะร่วมกันคิดไอเดีย และมีพี่เลี้ยงคอยสอนวิธีการเขียนโครงการ

ทั้งนี้ การเขียนโครงการใช้แบบฟอร์มง่ายๆ ได้แก่ ชื่อโครงการ วัตถุประสงค์ กิจกรรม งบประมาณ เพื่อส่งกลับมา ภายใน 1 อาทิตย์ ให้คณะกรรมการของมูลนิธิฯ จำนวน 7 ท่าน พิจารณออนุมัติหรือดำเนินการปรับโครงการให้ชัดเจน “ทำอะไร เพื่ออะไร คาดว่าผลจะเป็นอย่างไร” ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ภายใน 1-2 อาทิตย์ ทั้งนี้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจะมอบทุนให้กับกลุ่มเยาวชนโดยไม่มีการทำสัญญา แต่จะให้แต่ละโครงการดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนินงาน ทั้งนี้ กรณีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกมีการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ 1 ครั้ง/ปี นอกจากนี้ลักษณะโครงการที่ขอรับการสนับสนุนมีทั้งกิจกรรมแบบวันเดียว และกิจกรรมที่จัดเป็นครั้งๆ ต่อเนื่อง 3-4 ครั้ง ในช่วง 1 ภาคการศึกษา

มูลนิธิฯ ทำหน้าที่เป็นหน่วยตัวกลาง (Node) จัดสรรทุนไปผ่านเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ กรณีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเยาวชนในบ้านพัก และผ่านครู/โรงเรียน กรณีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเยาวชนในโรงเรียน

และชุมชน โดยมีการจัดอบรมเรื่องการเบิกจ่ายและจัดทำเอกสารหลักฐานด้านการเงินในวันอบรมพัฒนา
โครงการให้กับกลุ่มเยาวชนและพี่เลี้ยง

16.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุน

มูลนิธิฯ เน้นวิธีการทำงาน และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และการประสานงานผ่านโรงเรียนที่สนใจ โดยทีมเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ เข้าไปอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมหลังการอบรม โดยมีการกำหนดช่วงชั้นปีของกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสมของประเด็นที่พัฒนาศักยภาพ

การสื่อสารผลงานของเด็กเยาวชนที่ผ่านมา

การสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน ส่งผลให้แกนนำเยาวชนมีทักษะการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และแกนนำเยาวชนที่เคยได้รับการสนับสนุน เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ จบการศึกษามีงานที่ดีๆ ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแกนนำที่จบออกไปจากบ้านพักมีการจัดตั้งกลุ่ม “ชมรมศิษย์เก่า YMCA เพื่อสังคม” เข้ามาทำกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในบ้านพัก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการแนะแนวการศึกษา ปีละ 1 ครั้ง และมอบทุนให้กับรุ่นน้องในบ้านพักเพื่อเป็นทุนการศึกษา และทำกิจกรรมสานความสัมพันธ์

ทั้งนี้ ทางมูลนิธิฯ ยังได้มีการดำเนินการเผยแพร่ผลงานของเยาวชน ด้วยมองว่าเป็นการสนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเล็กๆ

16.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

มูลนิธิฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งที่ได้รับเงินทุนสนับสนุน และที่ไม่มีเงินทุนสนับสนุนเป็นลำดับแรก โดยมีทั้งหลักสูตรที่หลากหลาย ที่เป็นหลักสูตรพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนควรได้รับรู้ และหลักสูตรเฉพาะที่สอดคล้องกับประเด็นหรือกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนจะลงมือทำ โดยมีทั้งวิทยากรภายในและภายนอกมูลนิธิฯ นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับแกนนำเยาวชน โดยการมีพี่เลี้ยง เช่น เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่ประสบการณ์เฉพาะด้าน รวมทั้งครูในโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา

16.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข

มูลนิธิฯ มีเจ้าหน้าที่การติดตามให้คำปรึกษาในระหว่างที่กลุ่มเด็กทำโครงการฯ นอกจากนี้ยังมีการลงพื้นที่เยี่ยมติดตามภาพรวมโครงการ 1 ครั้ง/ปี

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในมุมมองของมูลนิธิฯ

ประเด็นแรก ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การสนับสนุนจากองค์กรภายนอกลดลง และความไม่ต่อเนื่องของงบประมาณที่เข้ามาสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถจัดสรรเงินทุนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้เหมือนเช่นอดีตที่ผ่านมา ปัจจุบันไม่มีเงินทุนสนับสนุนให้กับเด็กเยาวชนแกนนำทั้งในบ้านพักและภายนอกในการลงพื้นที่จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนเยาวชนในโรงเรียนและชุมชน ดำเนินการได้เฉพาะช่วงที่มีงบประมาณสนับสนุนเท่านั้น ไม่สามารถสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมได้ต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการ

จัดลำดับความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายโดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็กและเยาวชนในบ้านพักก่อนเป็นอันดับแรก

ประเด็นที่สอง ความไม่ต่อเนื่องของกลุ่มเด็กเยาวชนที่จะเข้าร่วม ด้วยพื้นฐานและสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชนในแต่ละรุ่นมีความบอบช้ำและสภาพจิตใจที่แตกต่างกันและต้องการกระบวนการทำให้เห็นคุณค่าของตนเอง (Self-esteem) เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านจิตใจ ด้านระบบการคิด และทักษะชีวิตก่อนจะเป็นแกนนำทำกิจกรรม จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนก่อนเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ ในมุมมองของเด็กและเยาวชนมองเห็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรม แต่ก็มีข้อเสนอทางออก เช่น

- แกนนำเยาวชนขาดทักษะการเขียนโครงการ แม้ว่าจะมีการอบรมแกนนำแล้วก็ตามในช่วงต้นของการคัดเลือกหัวข้อ การออกแบบกิจกรรม และการเขียนโครงการ ไม่ทราบจะเริ่มต้นอย่างไร ซึ่งกลุ่มจะเข้าไปขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของแหล่งทุนที่ทำหน้าที่รับสมัครโครงการ โดยมีเบอร์โทรติดต่อโดยตรง ซึ่งคอยให้คำปรึกษาจนสามารถเขียนโครงการส่งไปขอรับทุนได้ และได้รับการพิจารณาสนับสนุนทุนภายในระยะเวลา 1-2 สัปดาห์
- การจัดแบ่งเวลาเรียนและกิจกรรม ที่อาจจะต้องลาเรียนบ้างในบางครั้งเพื่อไปทำกิจกรรม ซึ่งแกนนำเยาวชนได้มีการสื่อสารแจ้งเหตุจำเป็นและขออนุญาตกับทางคุณครูและโรงเรียน
- ขาดความมั่นใจ ในการเป็นผู้นำกิจกรรม การทำกิจกรรมในครั้งแรกๆ แกนนำจะขาดความมั่นใจ แต่ด้วยทำกิจกรรมหลายครั้งขึ้น ทำให้แกนนำกล้าที่จะลงมือทำ และมีความมั่นใจมากขึ้น

ประเด็นที่สาม ความต่อเนื่องในการเข้าโครงการของโรงเรียน ซึ่งมาจากความสนใจและให้ความสำคัญของทางโรงเรียนกับประเด็นที่มูลนิธิฯ ดำเนินการ

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ

- ระบบการให้ทุนเน้นการสร้างคุณภาพของกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ ศักยภาพ และทักษะในการทำโครงการให้สำเร็จ ก่อนจะรับทุนสนับสนุนไปดำเนินงานโครงการต่อไป มีระบบติดตามสนับสนุนจากพี่เลี้ยงมูลนิธิทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ติดตามผลการดำเนินงาน

- พี่เลี้ยง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยหนุนเสริมให้เด็กเยาวชนสามารถเขียนและดำเนินโครงการได้ด้วยตนเอง ด้วยกระบวนการให้คำปรึกษา ติดตาม coaching ในพื้นที่ ทั้งนี้อาจจะมีพี่เลี้ยง 2 ระดับ ดังนี้

- ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ที่มีความรู้ สามารถสอบถามข้อมูลความรู้ได้ตลอดเวลา และคอยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชวนคิดชวนคุยให้กลุ่มเยาวชนสามารถออกแบบการทำกิจกรรมและดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จ
- พี่เลี้ยงที่เป็นรุ่นพี่ มีส่วนร่วมสำคัญในการถ่ายทอดเทคนิคหรือเครื่องมือในการทำกิจกรรม

คุณลักษณะสำคัญของที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง คือ มีองค์ความรู้ในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนดำเนินการ มีทักษะการถ่ายทอดความรู้ การตั้งคำถามชวนคิด และการประสานวิทยากรถ่ายทอดเครื่องมือในการทำงาน เช่น ละครสร้างการเปลี่ยนแปลง การจัดกระบวนการอบรม เป็นต้น

- การเข้าถึงกองทุนของเยาวชน ขึ้นกับปัจจัยสำคัญ คือ ศักยภาพของแกนนำ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมให้มีทักษะการคิด การวางแผน การทำงานที่ครบกระบวนการ นำไปสู่การยกระดับการทำงาน และสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น

- การวางระบบการบริหารจัดการเงินทุน ที่มีเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ทำหน้าที่ดูแลจัดการค่าใช้จ่าย ภายหลังจากแหล่งทุนดำเนินการโอนเงินสนับสนุนการทำกิจกรรมมายังบัญชีมูลนิธิฯ และช่วยรับผิดชอบการบริหารจัดการทำบัญชีและเอกสารค่าใช้จ่าย โดยแกนนำเยาวชนทำรายการอุปกรณ์ส่งให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ช่วยจัดซื้อหรือจัดหา ประกอบกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้อย่างชัดเจนในช่วงพัฒนาโครงการ การเขียนโครงการ การใช้จ่ายเงินของกลุ่มเยาวชนจึงเป็นไปด้วยความราบรื่น เป็นไปตามแผนงบประมาณที่วางไว้

16.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน

กลุ่มเด็กและเยาวชนสนใจและเลือกทำโครงการ โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่รุ่นพี่ได้รับการสนับสนุนมาก่อนแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นการดำเนินการขยายพื้นที่ทำกิจกรรม อาทิเช่น ละครณรงค์ป้องกันการค้ามนุษย์ การอบรมให้ความรู้ถ่ายทอดความรู้ต่อให้เพื่อนในโรงเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตามด้วยกระบวนการพัฒนาเด็กของมูลนิธิฯ ที่ต้องการพัฒนาแกนนำให้มีความรู้และมีศักยภาพในการดำเนินโครงการ ประเด็นที่เยาวชนนำมาทำโครงการจึงเป็นประเด็นที่มาจากเรื่องที่ตนเองได้รับการอบรมเป็นหลัก แต่ยังคงเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มเยาวชนเนื่องจากเป็นประเด็นที่แกนนำหรือกลุ่มเยาวชนได้รับผลกระทบเช่นกัน

นอกจากนี้กลุ่มเยาวชนยังสามารถเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เรื่องสุขภาวะทางเพศหรือการค้ามนุษย์ในปัจจุบันมาจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการให้ความรู้กับเพื่อนเยาวชน โดยร่วมกันคัดเลือกประเด็น และออกแบบการทำกิจกรรม โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ (นักวิชาการ) คอยเป็นที่ปรึกษาให้คำปรึกษา ชวนคิด ชวนคุย นอกจากนี้ก็มีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สนใจประเด็นอื่น เช่น โครงการเกี่ยวกับเด็ก ผู้สูงอายุ NCDs การออกกำลังกาย วิจัย ฯลฯ สำหรับกลุ่มเยาวชนบ้านพัก YMCA Bangkok (สาขาพะเยา) ซึ่งเป็นการรวมตัวของแกนนำเยาวชนระดับมัธยมศึกษาซึ่งอาศัยอยู่ในบ้านพัก 3-4 คน โดยการชักชวนของเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ เพื่อเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมผ่านโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (ECPAT FOUNDATION) จากการเห็นรุ่นพี่ทำกิจกรรม “รู้สึกเทห์ มีความน่าเชื่อถือ” ประกอบกับทำกิจกรรมแล้วมีความสุข และพี่ๆ ชักชวนร่วมทำกิจกรรม ทำให้รุ่นน้องเข้ามาร่วมกลุ่มทำกิจกรรมด้วยกัน ในช่วงแรกรุ่นน้องๆ จะเป็นเพียงสมาชิกกลุ่มร่วมทำกิจกรรมกับแกนนำ แต่เมื่อต้องลุกขึ้นมาเป็นแกนนำหลัก แกนนำเยาวชนจะต้องเข้าร่วมกระบวนการอบรมพัฒนาศักยภาพตนเองก่อนออกแบบโครงการเพื่อขอการสนับสนุนจากแหล่งทุน

ทั้งนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในช่วงที่มีแหล่งทุนเข้ามาสนับสนุน อาทิเช่น กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ ละครณรงค์ป้องกันการค้ามนุษย์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมอบรมให้ความรู้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในบ้านพักและโรงเรียนที่ตนเองเรียนอยู่มีระยะเวลาจัดกิจกรรม 1 วัน (ครึ่งเดียวจบ) และกิจกรรมที่ต้องจัดต่อเนื่องเป็นระยะตลอด 1 ภาคเรียน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ แกนนำเยาวชนกล้าแสดงออก มีทักษะการคิดออกแบบกิจกรรม การวางแผนงาน มีภาวะผู้นำ จนสามารถลุกขึ้นมาเป็นแกนนำทำกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ทั้งนี้การทำโครงการยังทำให้เยาวชนสามารถนำประสบการณ์ใช้เป็นช่องทางในการได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ ในระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น กลายเป็นต้นทุนชีวิตในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และมีสำนึกความเป็นพลเมือง และเมื่อจบการศึกษามีงานดีๆ ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแกนนำที่จบออกไปจากบ้านพักมีการจัดตั้งกลุ่ม “ชมรมศิษย์เก่า YMCA เพื่อสังคม” เข้ามาทำกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในบ้านพัก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการแนะแนวการศึกษาปีละ 1 ครั้ง และมอบทุนให้กับรุ่นน้องในบ้านพัก เพื่อเป็นทุนการศึกษา และทำกิจกรรมสานความสัมพันธ์

แม้ว่าปัจจุบันกลุ่มเยาวชนบ้านพัก YMCA จะไม่มีแหล่งทุนเข้ามาสนับสนุนการทำกิจกรรม แต่แกนนำเยาวชนคงยังเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมพัฒนาเยาวชนกับมูลนิธิฯ โดยรับหน้าที่สนับสนุนการในระหว่างกระบวนการอบรมที่มูลนิธิฯ จัดเป็นประจำทุกครึ่ง

ทั้งนี้ ทางมูลนิธิฯ ยังมิได้มีการดำเนินการเผยแพร่ผลงานของเยาวชน ด้วยมองว่า เป็นการสนับสนุนให้เยาวชนดำเนินกิจกรรมเล็กๆ

การให้ทุนควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพ

- ควรมีแหล่งทุนอื่นๆ ให้การสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนในลักษณะดังกล่าว เพราะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพเยาวชนได้จริง จากการลงมือมีส่วนร่วมพัฒนาเพื่อนเยาวชน
 - ช่องทางประชาสัมพันธ์เพื่อให้เยาวชนเข้าถึงแหล่งทุน ควรมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง ทั้งผ่านสื่อออนไลน์ และติดต่อโดยตรงมายังหน่วยงานที่ดูแลเด็กและเยาวชน เช่น โรงเรียน มูลนิธิ บ้านพักเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเยาวชนที่ไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ทั้งนี้การเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายและมีแหล่งทุนให้เลือกมากมาย จะกระตุ้นให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- อยากที่จะทำโครงการ

- การจัดสรรงบประมาณให้คุ้มค่าเพียงในการทำกิจกรรมจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

16.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) การสนับสนุนทุนให้กับกลุ่มเยาวชน ควรมีการประเมินผลในเชิงคุณภาพ เช่น สิ่งได้เรียนรู้ของเด็กเยาวชน มีการขยายผลต่อไปอย่างไร และการให้ความสำคัญกับกระบวนการติดตามอย่างต่อเนื่อง จะช่วยทำให้การให้ทุนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

- 2) การจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อสนับสนุนให้ระบบการสนับสนุนเงินทุนแก่เด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ ภาครัฐ ควรดำเนินการจัดตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย 1) คณะทำงานกลั่นกรองโครงการ 2) คณะทำงานติดตามประเมินผล โดยมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ เพื่อช่วยลดช่องว่างการขาดแคลนบุคลากรของภาครัฐ
- 3) ควรจัดให้มี “พี่เลี้ยง” และพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้และทักษะการหนุนเสริมให้เด็กเยาวชนสามารถเขียนและดำเนินโครงการได้ด้วยตนเอง ด้วยกระบวนการให้คำปรึกษา และติดตามในพื้นที่
- 4) การจัดงบประมาณด้านบริหารจัดการให้กับหน่วยกระจายทุน ทั้งนี้ควรมีหมวดบริหารจัดการอย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยกระจายทุนดำเนินการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลากรที่เพียงพอ
- 5) การจัดสรรทุนให้ครอบคลุมถึงเบี้ยเลี้ยงสำหรับแกนนำเยาวชนที่รับโครงการ หรือทุนสำหรับการดำเนินจัดเตรียมงาน ทั้งค่าอาหาร ค่าเดินทาง
- 6) ควรมีการถ่ายโอนงาน ประสบการณ์ และการสื่อสารกระบวนการทำงานจัดสรรทุนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ต้องโยกย้าย และเจ้าหน้าที่ใหม่ เพื่อทำหน้าที่ต่อเนื่องในการให้ข้อมูลให้คำปรึกษา
- 7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทเป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นตนเอง
- 8) การพัฒนาศักยภาพเด็กเยาวชนในการบริหารจัดการงบประมาณ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่อยากจะทำ การประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งก่อนระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อให้สามารถขยายผลจากการทำงาน และมีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อทำให้เห็นผล และการผสมผสานระหว่างรุ่นสู่รุ่น
- 9) การเตรียมความพร้อมเด็กเยาวชน ก่อนเข้าร่วมทุนสนับสนุนโครงการ โดยคณะกรรมการ/องค์กรพี่เลี้ยงคอยทำหน้าที่เตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนด้วยกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ และมองตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์เหล่านั้นอย่างไร วิเคราะห์และเชื่อมโยงบทบาทตนเองกับสถานการณ์นั้น เพื่อทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเยาวชน
- 10) การทำให้เยาวชนเห็นช่องทางการขอรับทุน โดยองค์กรพี่เลี้ยงอาจจะต้องทำหน้าที่สืบทอดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
- 11) การให้ทุนควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพ
- 12) ควรมีแหล่งทุนอื่นๆ ให้การสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนในลักษณะดังกล่าว เพราะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพเยาวชนได้จริง จากการลงมือมีส่วนร่วมพัฒนาเพื่อนเยาวชน
- 13) ช่องทางประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เยาวชนเข้าถึงแหล่งทุน ควรมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง ทั้งผ่านสื่อออนไลน์ และติดต่อโดยตรงมายังหน่วยงาน เช่น โรงเรียน มูลนิธิฯ บ้านพักเด็ก จะช่วยให้เด็กเยาวชนที่ไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ทั้งนี้การเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายและมีแหล่งทุนให้เลือกมากมาย จะกระตุ้นให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และสนใจที่จะทำ
- 14) การจัดสรรงบประมาณให้มีค่าเบี้ยเลี้ยงในการทำกิจกรรมจะช่วยสร้างแรงจูงใจ และนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ประเด็นอื่นด้วยตนเองมากขึ้น

17. มูลนิธิสยามกัมมาจล (ส.ก.จ.)

17.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

มูลนิธิสยามกัมมาจล : (ส.ก.จ.) (The Siam Commercial Foundation : SCFO) ก่อตั้งโดยธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (SCG) เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2538 ในระยะแรกมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านการศึกษา ศิลปะ-วัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม จนกระทั่งปี 2551 ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเยาวชน ผู้ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ธนาคารจึงมอบหมายให้มูลนิธิฯ เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี เติบโตอย่างมีคุณภาพ เช่น คิดเป็น ทำเป็น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ สามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ควบคู่กับการเป็นคนมีจิตใจดี มีน้ำใจ และมีจิตอาสาพร้อมแบ่งปันศักยภาพของตนต่อสังคม เน้นการพัฒนาศักยภาพเยาวชนจากการลงมือปฏิบัติและสนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน

โครงสร้างของมูลนิธิสยามกัมมาจล ประกอบด้วย คณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติ ที่มีความรู้ความสามารถ มากด้วยประสบการณ์ มาดำเนินการบริหารการขับเคลื่อนงานของมูลนิธิสยามกัมมาจล ผู้จัดการมูลนิธิและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน จำนวน 5 คน โดยให้มีการประชุมหารือร่วมกันเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

เป้าหมายขององค์กร คือ ทำงานพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชน (Character Building) ให้เก่งคิด เก่งทำ มีสำนึกความเป็นพลเมืองและสนใจรากเหง้าของชุมชน และเชื่อมโยงตนเองกับชุมชน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และทำประโยชน์เพื่อชุมชน

แนวทางในการสร้างเยาวชนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว คือ สร้างโอกาสการเรียนรู้ สร้างเยาวชนคุณภาพ และสร้างสังคมคุณภาพ มูลนิธิ ทำหน้าที่เสริมพลัง (Empower) กระตุ้นเสริมหน่วยงานที่ทำงานเยาวชนอยู่แล้วในประเด็นงานต่างๆ ให้ทำงานได้ดีขึ้น เป็นตัวเร่ง สนับสนุนเทคนิคหรือความรู้ (Technical support) งบประมาณ สื่อสารสังคม และอื่นๆ

มูลนิธิฯ มีการทำงานเชิงพื้นที่ โดยทำงานกับผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัวเยาวชน เป็นภาคีพัฒนาเยาวชนและคนใกล้ชิดเยาวชน หรือกล่าวได้ว่าต้องทำงานกับคนที่อยู่ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนในระยะยาว มูลนิธิฯ ไม่ได้เข้าไปทำงานกับเยาวชนโดยตรง (ดังภาพข้างล่าง)

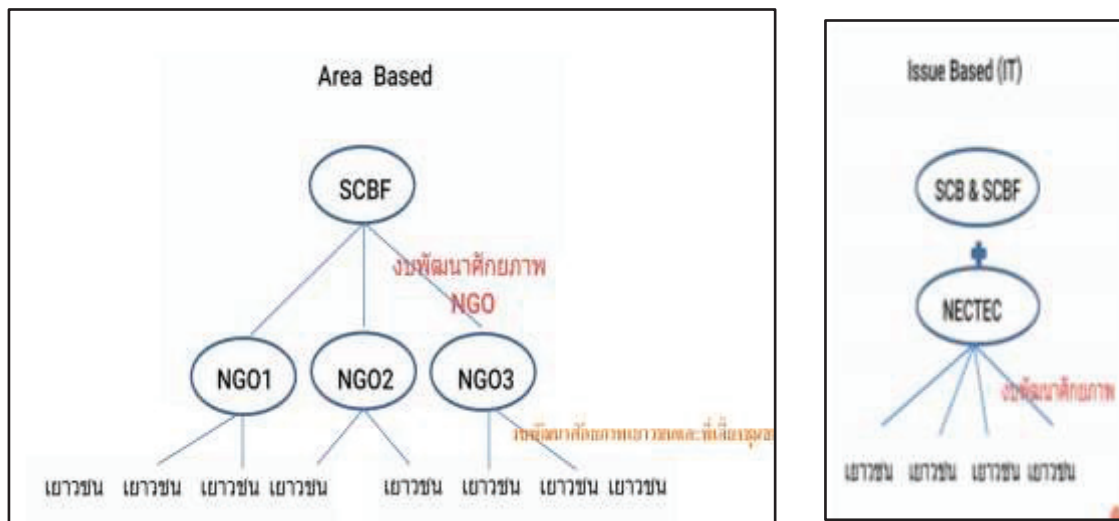

- พ่อแม่ ทำโครงการห้องเรียนพ่อแม่ กับพ่อแม่ในธนาคาร SCB
- เจ้าหน้าที่รัฐ โดยทำทำร่วมกับ NECTEC
- เจ้าหน้าที่องค์กรสนับสนุน ทำร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ครู อาจารย์ ทำพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษ ระยอง สตูล เป็นโครงการที่จับมือร่วมกับ Connected ED พัฒนาโรงเรียน 50 กว่าโรงเรียนในพื้นที่ เป้าหมาย คือ พัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศน์ เขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้นำชุมชน ทำร่วมกับฝ่ายการศึกษา อบต. ที่ทำหน้าที่พัฒนาเยาวชน มีโครงการที่สนับสนุนให้ ผู้นำมีทักษะในการทำงานกับเยาวชน

17.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

โดยที่ มูลนิธิฯ กำหนดการดำเนินงานเป็น 2 ฐาน คือ 1) งานชุมชน (Area Based) เป็นการลงสนับสนุนชุมชนที่มีการทำงานพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว โดยจะมีการ Mapping จังหวัดขึ้น และพิจารณาจังหวัดที่ทำงานเยาวชน และต้องการพัฒนาให้งานที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น และ 2) งานเชิงประเด็น (Issue Based) ซึ่งได้ทำบางเรื่องและขึ้นอยู่กับความพร้อมของภาคีที่ร่วมมือกันทำงาน เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อมได้ร่วมมือกับกองทุนไทย เรื่องเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information and Technology : IT) ได้ร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) เป็นต้น ดังนั้น นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุนสนับสนุนจึงมีความสอดคล้องกับโครงการ/กิจกรรมของกับ 2 ฐานการทำงาน เช่น งานชุมชน (Area Based) มูลนิธิฯ สนับสนุนเงินทุน/งบประมาณ เพื่อพัฒนาศักยภาพหน่วยงานภาคเอกชน (NGO) และพี่เลี้ยงในชุมชน และ NGO นั้นๆ ทำหน้าที่สนับสนุนให้เงินทุนให้กับกับกลุ่มเยาวชนเพื่อให้กลุ่มฯ ไปทำงานชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพ

ตัวเอง พัฒนาสำนักชุมชนและท้องถิ่น พร้อมกันนั่นเอง มูลนิธิฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางส่วนกลางมีงบประมาณสำหรับการอบรมพัฒนาศักยภาพ ติดตาม เสริมพลังหน่วยงาน รวมทั้งเยาวชน

17.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เงินทุนสนับสนุนการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเยาวชนของมูลนิธิฯ ที่เป็นโครงการเชิงประเด็น (Issue Based) มาจากฯ ทั้งหมด สำหรับโครงการเชิงพื้นที่ (Area Based) มูลนิธิฯ ได้ทำหน้าที่เป็นเหมือนหน่วยงานกลางที่ชักชวนหน่วยงาน องค์กรทั้งที่เป็นแหล่งทุนและหน่วยปฏิบัติต่างๆ ที่รับผิดชอบงานด้านเยาวชนต่างๆ มาทำงานแบบ Co-funding โดยการจัดการบริหารของมูลนิธิฯ นำไปสนับสนุนหน่วยงานในระดับชุมชน เช่น “โครงการพัฒนาองค์กรระดับจังหวัด เพื่อสร้างพลเมือง เพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (Active Citizen)” งบประมาณโครงการมาจากพื้นฐานการทำงาน Co-working Co-funding มีการจับคู่งบประมาณจากหลายฝ่าย มีการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกัน ดังนั้นงบประมาณมาจากหน่วยงาน เช่น สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) กองทุนสื่อปลอดภัยสร้างสรรค์ และฝ่ายชุมชนท้องถิ่น มูลนิธิฯ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานพัฒนาเยาวชนใน Area Based เหมือนกัน แต่ละองค์กรมีการจัดสรรเงินตามแผนงาน (Mission) ของแต่ละองค์กร โครงการ Active Citizen มีงบประมาณต่อปี เป็นเงิน 28,000,000 บาท เพื่อสนับสนุนการทำงานกับพื้นที่ 9 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดสตูล สงขลา ศรีสะเกษ แม่ฮ่องสอน ลำพูน (จังหวัดละ 3,000,000 บาท)

ยกตัวอย่าง เช่น SCB ทำงานกับ SCBF ร่วมกับ NECTEC ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐ สองหน่วยนี้จะช่วยกันสนับสนุนเงินทุน กระจายเงินทุนไปที่เยาวชน ให้งบประมาณพัฒนาศักยภาพเยาวชนที่สนใจเรื่อง IT จำนวน 15-20 ทีม/ปี

การออกแบบการทำโครงการนี้ทางมูลนิธิฯ จะไม่ให้เงินทุนอย่างเดียว เงินที่ให้กับเยาวชนงบประมาณส่วนมากเป็นงบศักยภาพ ให้สำหรับอบรม ติดตาม เติมความรู้ เสริมพลัง

17.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

มูลนิธิฯ มีหลักการของการกระจายเงินทุน โดยมีการพิจารณาเลือกองค์กรภาคเอกชน(NGO) ในพื้นที่ที่มีศักยภาพทำงานพัฒนาเยาวชน และเคยทำงานกับผู้ใหญ่/ผู้อาวุโสในพื้นที่ และเป็นองค์กรที่ทำงานกับกลุ่มเยาวชนที่หลากหลาย อาจเป็นกลุ่มเยาวชนในและนอกระบบสถานศึกษาก็ได้ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มในสถานสงเคราะห์ กลุ่มที่แข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง (เยาวชนแว่น) ฯลฯ องค์กรภาคเอกชนเหล่านี้ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน (Node) เพื่อทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางแลกเปลี่ยนกันและกันของชาวบ้านกับเยาวชน ตัวอย่าง เช่น

- *โครงการพัฒนาองค์กรระดับจังหวัด เพื่อสร้างพลเมือง เพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (Active Citizen)* เป็นโครงการที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เป็นนักวิจัยชาวบ้าน ลูกขึ้นมาแก้ปัญหาชาวบ้าน โดยเชื่อมโยงการทำงานระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่/ผู้อาวุโส ให้ทำงานร่วมกันได้ การชวนเยาวชนพัฒนาตนเอง เป็นนักวิจัย และมีการสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มเยาวชน/เยาวชนเพื่อทำโครงการที่ส่งเสริมให้เยาวชนเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เป็นงานเสริมพลังกลไกชุมชนให้พัฒนาเยาวชนในหมู่บ้าน จนเกิดความยั่งยืนพัฒนาศักยภาพตัวเอง พัฒนาสำนักชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ศูนย์ประสานงาน (Node) ที่เลือกเป็นศูนย์ประสานงานคือ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่ทำงานกับ สกว.อยู่แล้ว (จะมียกเว้นบ้างเช่นสงขลาฟอรั่ม)

ทั้งนี้กำหนดเงื่อนไข/ เกณฑ์ในการให้เงินทุนโดยผ่าน NGO ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน (Node) ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

- 1) องค์กรมีความตั้งใจ มีเป้าหมายที่ต้องการทำประเด็น/เรื่องที่ตรงกัน
- 2) มีศักยภาพในการทำงานเยาวชนเชื่อมต่อกับชุมชน เป็นกลไกเชื่อมชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้
- 3) เคยทำงานกับผู้ใหญ่/ผู้อาวุโสในพื้นที่ และเห็นว่าการทำงานเยาวชนเป็นการส่งเสริมกลไกในชุมชน
- 4) มีทักษะการให้คำปรึกษากับเยาวชนบ้าง

17.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุน

กรณีของ “โครงการพัฒนาองค์กรระดับจังหวัด เพื่อสร้างพลเมือง เพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (Active Citizen)” ที่ได้รับเงินทุนมาจากแหล่งทุน มาทั้งสิ้น 28 ล้าน ทีมบริหารจัดการโครงการนี้ของมูลนิธิฯ มีการจัดแบ่งให้จังหวัดละ 3 ล้านบาท โดยเป็นการทำสัญญาโครงการกับ ศูนย์ประสานงาน สกว. ท้องถิ่น ซึ่งเป็น Node ของโครงการ พร้อมกันนั้นทางจังหวัดก็มีการลงนามสัญญากับโครงการ และจัดสรรงบประมาณท้องถิ่น (จังหวัด) เพิ่มเติมให้ เพื่อรวมเป็นกองทุนของจังหวัด ยกตัวอย่างเช่น จังหวัดสตูล ได้รับเงินจาก อบจ.สตูล 700,000 บาท รวมทั้งจาก สปสช. มูลนิธิศุภนิมิต ซึ่งคำนวณเงินทุนที่จะสนับสนุนชุมชนได้จำนวน 25 ชุมชน โดยมีโครงการเยาวชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน 30,000 บาท ทั้งนี้ มีกระบวนการการทำงานเพื่อการสนับสนุนเงินทุนให้ถึงกลุ่มเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง พัฒนาโครงการ ใช้ระยะเวลา 5 เดือน เป็นการค้นหากลุ่มเยาวชน และพัฒนา
โจทย์ที่ประกอบด้วย

- การแต่งตั้งกลไกกำหนดแนวทาง ในรูปของคณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วย
หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ.) สถาบันการศึกษา
เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการประชาสัมพันธ์
- การประชาสัมพันธ์กับกลุ่มคนทำงานเยาวชนในพื้นที่ หรือชุมชนที่สนใจ รวมทั้ง
ประชาสัมพันธ์ผ่านออนไลน์และออฟไลน์
- การจัดเวทีพัฒนาพี่เลี้ยงเพื่อทำความเข้าใจกับพี่เลี้ยงถึงแนวทางการพัฒนาเยาวชน
- การกระตุ้นให้เยาวชนส่งความสนใจ พี่เลี้ยงพาเยาวชนลงชุมชน ทำแผนที่ชุมชน เยาวชนมี
โจทย์ แผนการทำงานของโครงการ

- การให้เยาวชนเข้าร่วมเวที 10 ขั้นตอนเพื่อพัฒนาโครงการ

ช่วงที่สอง คณะกรรมการพิจารณาโครงการ ใช้ระยะเวลา 1 เดือน

ในช่วงนี้กลุ่มเยาวชน ได้นำเสนอโครงการที่จะจัดทำแนวความสนใจ ต่อคณะกรรมการ การที่มา
จากภาคส่วนต่างๆ เช่น มีความเชี่ยวชาญตามประเด็นโครงการที่เยาวชนนำเสนอเช่น จังหวัด สกว. มูลนิธิ ส.
ก.จ. กรรมการจะให้คำแนะนำปรับปรุงโครงการอีกครั้ง เพื่อให้โครงการน่าสนใจ ชัดเจนขึ้น และโครงการ
จะผ่านการคัดเลือกทั้งหมด ยกเว้นโครงการที่กลุ่มเยาวชนไม่นำเสนอต่อ ถ้าจำนวนโครงการไม่ครบ ตาม
เป้าหมายในพื้นที่ ทางพี่เลี้ยง/ ศูนย์ประสานงานจะทำหน้าที่ค้นหาโครงการจากเยาวชนมาเพิ่ม

ในส่วนของโครงการ IT ก็มีเวทีการแข่งขันในงานมหกรรมการประกวดเทคโนโลยีสารสนเทศ
แห่งประเทศไทย ซึ่งมีกลุ่มเยาวชนสมัครประมาณ 200 กลุ่ม มูลนิธิ ส.ก.จ. รับสมัครโครงการจากเยาวชนที่
เข้ารอบทั้งหมด ผลงานที่อยากไปต่อจะเขียนโครงการ ระบุ User ผลผลิตคืออะไร ผลงานที่ใช้ได้จริงหรือขาย
ได้ คัดโครงการรอบแรก 30 โครงการ รอบสอง 15 โครงการ จำนวนเงินที่สนับสนุน 50,000 บาท

ช่วงที่สาม กระจายทุนและดำเนินโครงการ ใช้ระยะเวลา 6 เดือน

ศูนย์ประสานงาน ทำหน้าที่กระจายเงินทุนจำนวน 30,000 บาท โดยแบ่งเป็นรอบที่หนึ่ง
5,000 บาท เพื่อทำ Social mapping เยาวชนนำข้อมูลกลับมานำเสนอสิ่งที่ทำ รอบที่สอง 12,500 บาท รอบ
ที่สาม 12,500 บาท ในระหว่างทำโครงการ มีเวทีพัฒนาศักยภาพ 3 ครั้ง ความสำเร็จ 2 เดือน/ครั้ง เช่น ทักษะการ
จัดการการเงิน ทักษะการเก็บข้อมูลชุมชน ทักษะการสื่อสาร ในส่วนนี้ใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

ช่วงที่สี่ จัดเวทีแสดงผลงาน จัดเดือนที่ 12 ของโครงการ

เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนโครงการต่างๆ ได้แลกเปลี่ยนแสดงผลงาน

17.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

ศูนย์ประสานงาน / พี่เลี้ยงในพื้นที่ ได้ชี้แจงแนวทางการรับทุนตั้งแต่เริ่มเข้าอบรมพัฒนาโครงการ นอกจากนี้ มีการสื่อสารผ่านช่องทางเว็บไซต์ <https://thepotential.org/> ของมูลนิธิฯ ซึ่งมีทั้งเรื่องโครงการ และความรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาเยาวชน เช่น โครงการเยาวชนปกาสัยเกอญอ ทำเรื่องเส้นด้าย เมื่อได้เผยแพร่ลงบทความ มีคนติดต่อขอซื้อเส้นด้าย และสั่งซื้อผ้าจำนวนมาก

17.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเยาวชนที่ได้รับทุน

ในกระบวนการสนับสนุนเงินทุนศูนย์ประสานงานให้ความสำคัญกับการอบรมพัฒนาศักยภาพ และการจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นกับโครงการและคนทำงาน เพื่อนำข้อมูลมานำเสนอเชิงนโยบายกับการพัฒนาให้คนทำงาน ทำงานพัฒนาเยาวชนได้ ทั้งนี้มีการจัดอบรมพี่เลี้ยง คนทำงานของศูนย์ประสานงาน ปีละ 6 ครั้ง โดยหลักสูตรที่จัดเกิดจากการรับฟังความต้องการของพี่เลี้ยง คนทำงาน เช่น ในปี 2562 เป็นเรื่อง การแลกเปลี่ยนเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดและสำรวจต้นทุนของตนเอง ถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วงต้นน้ำ นำเครื่องมือ/กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้กับเยาวชน มาแลกเปลี่ยนกัน ทักษะการทำงานเป็นโค้ช การถอดบทเรียน พัฒนาการเยาวชนเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของเยาวชนได้ และการประเมินแบบเสริมพลัง EE เป็นต้น

17.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

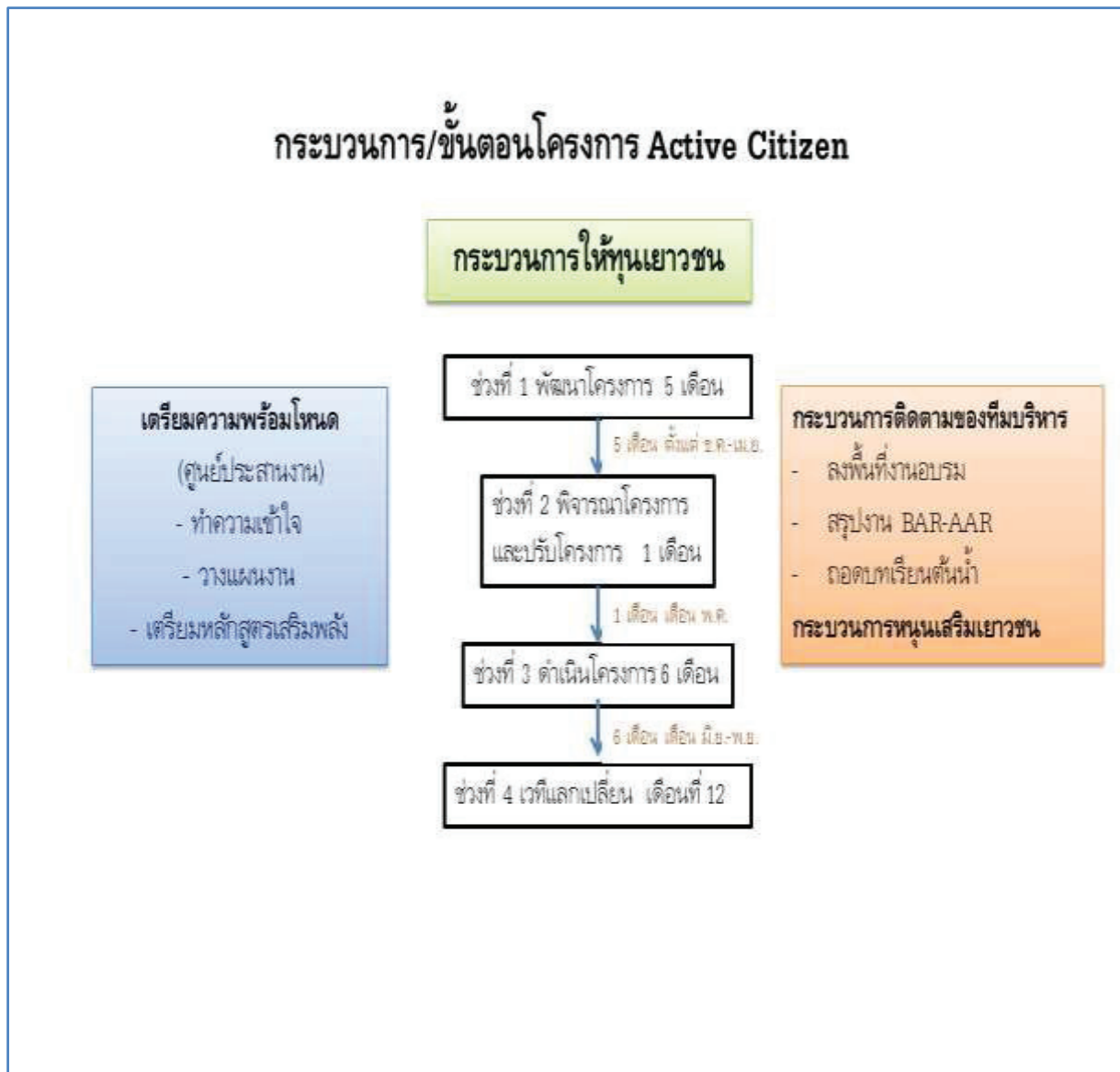
การติดตาม

ทีมบริหารของมูลนิธิฯ มีการติดตามพื้นที่ พี่เลี้ยงและศูนย์ประสานงาน วัตถุประสงค์เพื่อทำ BAR โค้ช ของศูนย์ประสานงาน ให้ทำงานกับเยาวชนได้ ชักชวน/พาสกัดความรู้ เพื่อเป็นบทเรียนที่ทำได้ดี หรือปรับการทำงานในปีต่อไป และทำการจัดการความรู้ หาจุดเด่นของพื้นที่ คนที่น่าสนใจ เพื่อทำงานสื่อสารกับสังคมวงกว้าง

ทั้งนี้เมื่อมีการติดตามเป็นช่วงได้แก่ ช่วงเริ่มโครงการ ทำ KPI โครงการ เพื่อทบทวนเป้าหมาย แผนการทำงาน สร้างความเข้าใจร่วมกัน และสนับสนุนการทำงาน ช่วงงานอบรมกลุ่มเยาวชน ที่ทำโครงการ เพื่อได้พบกลุ่มเยาวชน และช่วยองค์กรพี่เลี้ยง(Node) วางแผน ออกแบบการเรียนรู้ และช่วยเป็นที่ปรึกษาให้องค์กรพี่เลี้ยง ทำหน้าที่โค้ชได้อย่างมั่นใจ และช่วงสรุปงาน BAR-AAR ทีมงานทำกระบวนการ BAR-AAR กับพี่เลี้ยง เพื่อเป็นแนวทางให้พี่เลี้ยง ฝึกกลุ่มเยาวชนต่อไป

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมถอดบทเรียนต้นน้ำทุกพื้นที่ ชวนแลกเปลี่ยนทบทวนเป้าหมาย คืออะไร ทำแล้วเจออะไรบ้าง มีปัญหาอุปสรรคอะไร เพื่อค้นหาจุดเด่นของโครงการ เช่น โครงการจังหวัดสตูล ไม่รู้จักเยาวชนมาก่อน พี่เลี้ยงให้กลุ่มเยาวชนทำนาฬิกาชีวิต 24 ชั่วโมง ปฏิทินชีวิต ปฏิทินพ่อแม่ ปฏิทินชุมชน ทำให้ทราบกิจวัตรหรือกิจกรรมในแต่ละวัน นั่งเช่นพบว่า มีการดูบอล ตัดยาง และสามารถวิเคราะห์ถึงเวลาที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมโครงการของเยาวชน

จากการติดตามและเสริมพลังพื้นที่เป็นเรื่องที่มูลนิธิฯ ต้องให้ความสำคัญ เพราะศูนย์ประสานงาน(Node) ที่เคยได้รับทุน มานานถึง 3 ปียังต้องการพี่เลี้ยงสนับสนุน ช่วยเหลือเรื่องการออกแบบกระบวนการ มุมมองการทำงานที่หลากหลาย ส่วนที่ได้รับทุนใหม่ต้องการให้ทีมช่วยคิดวิธีการปรับตัว ทำงานเข้ากับเยาวชน การฝึกฟังเยาวชน

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการของมูลนิธิฯ และหน่วยงานองค์กรภาคี และเยาวชน

ก่อนหน้านั้นปี 2555 มูลนิธิฯ ไม่แน่ใจว่า “กระบวนการสนับสนุนทุนให้เยาวชนได้ลงมือทำงาน ในชุมชนกับการพัฒนาศักยภาพ จะพัฒนาเยาวชนได้” เมื่อทำมา 5 ปี ทำให้แน่ใจว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงตามตัวชี้วัด (ด้านที่สามดังกล่าวข้างต้น) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่โครงการออกแบบไว้ วิเคราะห์องค์ประกอบกลไกที่ทำให้งานพัฒนาเยาวชนในชุมชนยั่งยืน

ตัวชี้วัด 4 ด้าน

1 ระบบนิเวศองค์กร หน่วยพัฒนาเยาวชน	 มียุทธศาสตร์การทำงาน ชัดเจน มีระบบประเมินผล เพื่อพัฒนาการทำงาน	 มีฝ่ายพัฒนาเยาวชน ที่มีความรู้ และบุคลากรที่มี ศักยภาพเรื่องการพัฒนา เยาวชน	 มีระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในโครงการ และ การทำงานเชื่อมโยงกับ เครือข่าย	 มีฝ่ายจัดการความรู้	 มีฝ่ายสื่อสาร สื่อสาร ความรู้จากการทำงาน	 มีฝ่ายสนับสนุน เพื่อการทำงานในพื้นที่ อย่างยั่งยืน	
2 โคช*	 มีความรู้เรื่องสถานการณ์ ปัญหาชุมชนที่สามารถ เชื่อมโยงกับโครงการ เยาวชนได้	 เข้าใจกระบวนการพัฒนา เยาวชน มีทักษะการเสริม พลัง สร้างแรงบันดาลใจ	 มีทักษะการออกแบบและ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่าน แพลตฟอร์มโครง เพื่อ พัฒนาพลเมืองเยาวชน	 สามารถวิเคราะห์ ติดตาม พัฒนาการทำงาน	 สามารถสื่อสารการทำงาน เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจ	 เชื่อมโยงการทำงานของ เยาวชนกับโครงการพัฒนา จังหวัดได้	
3 เยาวชน*	 รู้จักทุก ทุนของชุมชน ตนเอง และจังหวัด	 พัฒนาศักยภาพในโครงการที่ 21 • ศักยภาพ สังคม • ความเป็นทีม • บริหารจัดการ • สื่อสาร ฯลฯ	 พัฒนาศักยภาพชีวิต • ความรับผิดชอบ • การควบคุมตนเอง • ความเพียร ฯลฯ	 รู้จักตนเอง รู้ศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ ของตนเอง	 มีศักยภาพในการเชื่อมโยง ภายนอก ในระดับตำบล ไป สู่การทำงานร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องหน่วยงานอื่นได้	 เครือข่ายเยาวชน • รวมตัวกันทำงานเพื่อ ส่วนรวม • กลืนการทำงานกับโครงการ • รวมตัวกันทำงานสังคมไทย	
4 ปัญหาที่ถูกคัดเลือก (ภายใต้กรอบ SDGs)	 ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม	 วัฒนธรรม	 พัฒนาชุมชน	 สุขภาพ	 การศึกษา	 เกษตร	 อาชีพ

*ดูรายละเอียดคุณลักษณะของเยาวชนและโคช ในเอกสารแนบ 1-2

หน้า 4

ทักษะการคิด เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการใหม่ๆ มักปวดหัวกับคำถามของพี่เลี้ยง ไม่อยากตอบ ไม่ชอบคำถาม แต่เมื่อจบโครงการ (หนึ่งปี) มีระบบคิดดีขึ้นกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด กล้าตอบ

ทักษะการพูด จบโครงการ (หนึ่งปี) พูดคล่องขึ้น นำเสนอโครงการได้ กระบวนการโครงการ ช่วยลดการตัดสินใจผิด มีพื้นที่ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น ผิดได้ ไม่กลัว กล้าคิด กล้าแสดงออก

ทักษะการทำงานเป็นทีม การทำโครงการทำให้สมาชิกทะเลาะกัน มีความอยากทำโครงการแตกต่างกัน เช่น คนหนึ่งอยากทำเรื่องเกษตร อีกคนอยากทำเรื่องออกกำลังกาย ในเวทีกิจกรรมต่างๆ เยาวชนต้องให้เหตุผลกันและยอมกัน นอกจากนี้ในทีมมีทั้งผู้นำและผู้ตาม ซึ่งผู้นำมักจะขึ้นเพื่อน ทำไปแล้วเพื่อนไม่ฟัง ผู้นำที่เก่งต้องปรับตัวเพื่อเรียนรู้ อยู่กับเพื่อน ให้เพื่อนช่วยกันทำงาน

กล่าวได้ว่า จุดเด่นของโครงการ คือ ทำให้เยาวชนเห็นว่า ตนเองสามารถพัฒนาได้ และช่วยให้เขาได้ค้นพบความชอบของตนเอง เส้นทางอาชีพที่ต้องการเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ในชุมชน

-องค์กรพัฒนา/ พี่เลี้ยง/ ศูนย์ประสานงาน มีเครื่องมือ กระบวนการ และวิธีการพัฒนาเยาวชนในจังหวัด มีการเชื่อมโยงงานเยาวชนเข้ากับงานพัฒนาเรื่องอื่น เช่น พื้นที่แม่กลอง ได้รับทุนจากกองทุนสวัสดิการสังคม (พมจ.) ให้ทำเรื่องผู้สูงอายุ จำนวน 200,000 บาท โครงการออกแบบกิจกรรมให้พัฒนาเยาวชน และให้เยาวชนกับผู้สูงอายุจับกลุ่มกันทำงานชุมชน สืบค้นอาหารเด่นในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งทำให้ระบบความสัมพันธ์ในชุมชนดีขึ้น เพราะว่าผู้ใหญ่เยาวชนทำงานร่วมกันได้ เกิดกลไกพี่เลี้ยงในชุมชนที่ทำงานร่วมกับเยาวชนได้ เยาวชนมีจิตอาสา อยากช่วยงานผู้ใหญ่ในชุมชน

ชุมชน พบว่า กระบวนการพัฒนาเยาวชนในชุมชน ส่งผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของหน่วยงานในพื้นที่ (NGO) และการพัฒนาชุมชนจัดการตนเอง

ปัจจัยความสำเร็จ แบ่งออกเป็นวิธีคิด (Mindset) วิธีทำ และการมีส่วนร่วม

วิธีคิด คือ ศูนย์ประสานงาน/ NGO ต้องเชื่อว่า “เยาวชนพัฒนาได้” “การเรียนรู้พัฒนาจากการลงมือทำ” “ผู้ใหญ่ในชุมชนมีผลต่อเยาวชนมาก” เป็นที่มาให้ทีมบริหารลงพื้นที่พัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงในชุมชน ให้เก่งขึ้น เยาวชนเก่งเพราะมีแกนนำที่เปลี่ยนวิธีคิด เสริมศักยภาพกับเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชนพัฒนาดตนเอง เป็นตัวของตัวเอง

ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการฯทุกระดับเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพความเข้าใจเยาวชน ฟังเยาวชนเป็น หนุนเยาวชนเป็น มีทักษะการโค้ช นอกจากนี้ ในระดับทีมบริหารจัดการต้องมีวิธีคิดแบบผู้หนุนเสริม ติดตามโครงการ (Learning Facilitator) กระตุ้นให้หน่วยงานที่ได้รับทุนเรียนรู้ โครงการที่ให้ทุนต้องไม่คิดว่าโครงการเป็นแหล่งทุนซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงออก ไม่ใช่การตรวจสอบ

วิธีทำ ในการดำเนินงานระหว่างทาง มีการถอดบทเรียน การจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโครงการซึ่งเป็นพื้นที่ที่เสริมพลังการทำงานของเยาวชน นอกจากนี้ มีการประเมินผลแบบเสริมพลัง การประเมินทำให้เห็นผลลัพธ์ของการทำงาน งานที่ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย งานที่ไม่ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย สิ่งที่ต้องปรับแก้

การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น โพนกระสัง มีความร่วมมือจากอบต. ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน พี่เลี้ยงเยาวชน เป็นการสร้างระบบนิเวศผู้ใหญ่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน กลไกพี่เลี้ยงของ Node ต้องมีบ้านพักเยาวชน

ปัญหาอุปสรรค

1) การทำงานแบบ Co-working Co-funding เป็นการทำงานรูปแบบใหม่ ต้องใช้เวลาในการพูดคุยกันนาน แต่ละองค์กรมีพันธกิจในการทำงานแตกต่างกัน ต้องมีคนกลางที่ช่วยดูเป้าหมายขององค์กร หาจุดเชื่อมผลลัพธ์ที่แต่ละองค์กรต้องการ ตอบโจทย์การทำงานขององค์กร องค์กรศึกษาดูงานในพื้นที่ หาเป้าหมาย หรือนโยบายระดับชาติ เมื่อได้เป้าหมายระดับชาติแล้วจะก็ทำงานร่วมกันได้ และการหาองค์กรกลางที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ ประสานงานโครงการ

2) ระบบฐานข้อมูล เดิมกรอกข้อมูลกระดาษ ทีมงานทำหน้าที่กรอกเข้า Excel มีปัญหาเรื่องการเปลี่ยนคนทำงาน ข้อมูลไม่ถ่ายทอดสู่คนใหม่ และการสังเคราะห์รวม 9 จังหวัด ต้องรู้จำนวนเยาวชนในพื้นที่ จำนวนโครงการ ประเด็นที่ทำงาน ตอนนี้ทีมกำลังปรับระบบฐานข้อมูลเป็นออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล รายงานเชิงยุทธศาสตร์ได้

3) วิธีคิดการประเมินผล ทำให้ศูนย์ประสานงาน(node) นำผลการประเมิน ทบทวนงาน และปรับการทำงานจริง เป็นการเปลี่ยนแนวคิดให้ศูนย์มองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ กำหนดแผนการทำงาน พัฒนาคนทำงานร่วมกับงาน

17.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน

ตัวอย่างโครงการฯ ที่มูลนิธิและองค์กรภาคี ได้ร่วมกันดำเนินการ เช่น

- โครงการพัฒนาองค์กรระดับจังหวัดเพื่อสร้างพลเมืองเพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (Active Citizen) ซึ่งใช้แนวคิด “รักในวัยเรียน” (ตามโครงการนี้ หมายถึง ความรักที่เกิดขึ้นของเยาวชน ที่ได้มีโอกาสลงมือทำในสิ่งที่พวกเขา รัก และวางแผนให้คงอยู่คู่ชุมชน ที่พวกเขาอาศัยอยู่สืบไป) ซึ่งมีผลทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาและมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ชุมชน ท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบโครงการฯ/งาน / กิจกรรม นับเป็นสิบๆโครงการ ต่างๆ เช่น

- โครงการพลังพลเมืองสงขลา โดยกลุ่มเยาวชนได้ทำ “โครงการรวมพลคนรักซ์โขง” ที่มาจากความรักที่เกิดจากการไม่นิ่งดูตายต่อภาวะความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมสมัยใหม่ โดยเยาวชนกลุ่มนี้ยังคงยืนยันยึดที่จะรักษาศิลปะการแสดงโขงให้คงอยู่สืบไป โดยการเรียนรู้และการนำเอาความรู้และความรักที่มีต่อการแสดงโขงออกไปเผยแพร่ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่รู้จักและรักโขง และเชื่อมต่อไปถึงการเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่...หันกลับมามอง สนใจ และเข้ามาฝึกการแสดงโขงด้วยความหวังแผนซึ่งจะเป็นการต่อลมหายใจของศิลปะการแสดงโขงไทยต่อไป

- โครงการพลเมืองดีศรีสะเกษ โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ทำ “โครงการทวนเข็มนาฬิกาย้อนเวลาหาความหลัง” โดยการสืบค้น ได้พูดคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ทำให้พบความภาคภูมิใจว่า บ้านของเขาเป็นชุมชนเก่าแก่ มีประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน สามารถตอบและอธิบายถึงถิ่นฐาน ที่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้างขึ้น

- โครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภาคตะวันตก ซึ่งเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงการพัฒนาตนเองว่า "ก่อนเข้าโครงการยอมรับว่า ตนเองเป็นคนที่ไม่ค่อยรู้จักชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่ หรือแม้แต่

ตอนเข้าโครงการใหม่ๆ ก็ไม่รู้จักเพื่อน ๆ ในโครงการเลย แต่พอได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมบ่อย ๆ ทำให้ได้เจอกันมากขึ้น ได้ช่วยเหลือกันมากขึ้น จากที่ไม่เคยรู้จัก ไม่เคยสนใจกัน แม้กระทั่งคนในชุมชนด้วยตนเอง แต่โครงการนี้กลายเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของเยาวชนให้ได้มีโอกาสได้พูดคุยกับคนในชุมชน ไม่เว้นแม้แต่เพื่อนร่วมโครงการ" ทำให้ช่วยกันคิดและทำกิจกรรมอย่างมีพลังเพื่อชุมชนได้ง่ายขึ้น

17.10 ข้อเสนอแนะ

1) ต้องสนับสนุนงบประมาณพัฒนาศักยภาพองค์กรที่ได้รับทุน เนื่องจากการสนับสนุนเงินทุนกับเยาวชนยังไม่พอ ต้องให้การเรียนรู้ด้วย การทำโครงการมี Development Objective กับ Learning Objective เมื่อสนับสนุนเงินทุน เราจะมอง Development Objective ได้โครงการ พัฒนาตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์ แต่ Learning Objective โครงการไม่ค่อยได้ทำมากนัก ดังนั้นแหล่งสนับสนุนเงินทุนควรสร้าง Learning Platform สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้คนทำงานระดับต่างๆ เกิดกระบวนการเรียนรู้และมีความสุขในทางปฏิบัติ ถ้าโครงการสนับสนุนงบประมาณให้เยาวชนทำโครงการ ต้องมีงบประมาณที่เลี้ยง ทำหน้าที่ในการดูแลเยาวชน

ยกตัวอย่าง เช่น จากมีการประกาศใช้กฎหมายให้มีสภาเด็กและเยาวชน โดยให้บ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละจังหวัดเป็นกลไกประสานจังหวัด อำเภอ เทศบาล อบต.ในการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน เป็นพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน จำเป็นที่หน่วยงานหลักคือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน สนับสนุนบ้านพักเด็กฯ โดยมีกลไก Learning objective มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กฯ ให้มีพื้นที่ในการ

กำหนดเป้าหมาย แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ วางแผนยุทธศาสตร์ และมีทักษะช่วยพัฒนาเจ้าหน้าที่ของ อบต. ผู้รับผิดชอบ ต้องมีกระบวนการในการพัฒนาพี่เลี้ยง

2) สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของพื้นที่ตามระดับชั้น และให้ต่อเนื่องกัน เช่น คณะกรรมการระดับจังหวัด อำเภอ เทศบาล อบต. โดยมาจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อการมีส่วนร่วมพัฒนาเยาวชน

3) แนวทางในการสนับสนุนเงินทุน ควรพิจารณาจากระบบนิเวศรอบตัวเยาวชน ส่งเสริมให้เยาวชนเปิดพื้นที่ พัฒนาศักยภาพตนเอง ส่งเสริมกลไกรอบตัวเยาวชน

4) เกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่เยาวชนเสนอ กรรมการน่าจะพิจารณาจากความตั้งใจของเยาวชน สิ่งที่เยาวชนอยากทำ/ อยากเปลี่ยนแปลง หรือเป็นประเด็นอะไรก็ได้ที่กลุ่มเยาวชนสนใจที่ส่งเสริมให้เรียนรู้ เช่น โครงการที่ช่วยให้เยาวชนฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ให้กับคนในชุมชน ฟื้นฟูการเล่นพื้นบ้าน ส่งเสริมกิจกรรมการเล่นเพื่อสานสัมพันธ์คนในชุมชน ในขั้นตอนที่กลุ่มเยาวชนเลือกประเด็นหากเยาวชนในกลุ่มสนใจแตกต่างกัน หน่วยที่สนับสนุนทุนควรสนับสนุนให้มีการระดมความคิดเห็น ให้เหตุผล และเลือกประเด็นที่อยากทำร่วมกันมากที่สุด หรือเห็นผลประโยชน์ของโครงการร่วมกัน

5) เงินสนับสนุน จำนวน 30,000 บาท เป็นจำนวนเงินที่เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม และการแบ่งจ่าย 3 งวดก็ช่วยให้เยาวชนทำงานได้ตามแผนกิจกรรม แต่ไม่ควรกำหนดการจ่ายงวดของทุกโครงการจำนวนเท่ากัน น่าจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมของแต่ละโครงการ บางโครงการต้องใช้เงินช่วงแรกมาก และอาจจะมีการเบิกจ่ายล่วงหน้าได้ ทั้งนี้กลุ่มเยาวชนต้องวางระบบ เช่น กำหนดผู้รับผิดชอบหลักทำหน้าที่เก็บเงินโครงการ และต้องมอบเงินให้เพื่อนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องไปใช้จ่ายค่าเดินทาง ค่าอุปกรณ์ หรือมาเบิกเงินซื้อของเพิ่ม รวมทั้งทำหน้าที่ตามเก็บเอกสารใบเสร็จจากเพื่อน ส่วนการลงบัญชีควรมีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ มีการทำเอกสารรายงานการเงินที่ชัดเจน

6) บทบาทพี่เลี้ยงเยาวชนของโครงการ คือ ชี้แนะแนวทางการเขียน ทำโครงการ เขียนรายงานโครงการ การถอดบทเรียน ดังนั้น ต้องการให้พี่เลี้ยงเยาวชนมีความเป็นกันเอง ทำให้เยาวชนปรึกษาปัญหาได้ง่าย และได้ความรู้จากพี่เลี้ยงด้วย และต้องการให้พี่เลี้ยงสื่อสารง่ายๆ เหมาะกับเยาวชน

18.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กร

ในปี พ.ศ. 2523 โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม (คอส.) เกิดขึ้นในสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยความมุ่งมั่นในการทำงานที่เป็นสถาบันที่สร้างกระบวนการเรียนรู้แก่คนหนุ่มสาว ให้มีสำนึก ความรู้ และทักษะในการทำงานเพื่อสังคม มีความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ และไม่เฉยที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสังคม เปรียบเสมือนมหาวิทยาลัยทางสังคม

หลังจากนั้นมา 20 ปี คือในปี 2543 คอส. ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) - Thai Volunteer Service Foundation (TVS) และก่อสร้างอาคารมูลนิธิอาสาสมัครขึ้นที่ ซอยพระราชาราษฎร์บำเพ็ญ มอส.จึงมีประวัติต่อเนื่องยาวนานมาถึงปัจจุบัน 39 ปี ที่ผ่านมามอส. ได้ผลิตคนที่มีจิตอาสาให้เข้าไปมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนสังคมในหลากหลายรูปแบบและหลายช่องทาง หลายกลุ่ม อาชีพ แต่อาสาสมัครทุกคนนั้นยังมีจิตอาสาในการพัฒนาชุมชน และสังคมของตนเองสืบไป

โครงสร้างการอำนวยการและการบริหาร มูลนิธิ มอส.ประกอบด้วย ประธานมูลนิธิ รองประธานมูลนิธิ กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิ กรรมการและเหรัญญิก ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่านและกรรมการและผู้อำนวยการมูลนิธิทำหน้าที่บริหารและอำนวยการ

มอส.มิได้เป็นองค์กรที่สร้างรายได้หรือมีทุนของตนเอง แต่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่หาทุนจาก องค์กรกองทุน แหล่งทุนต่างๆทั้งภายในและต่างประเทศเพื่อมาใช้ในการดำเนินโครงการเพื่อให้เงินทุน ได้ไปถึงเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ได้ทำหน้าที่ต่อเนื่อง ผ่านงานในหลากหลายรูปแบบ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม โดยยังคงมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ “เยาวชนคนหนุ่มสาว” กับการทำงานสร้างสรรค์สังคม โดยมีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติจริง ผ่านการเป็นอาสาสมัครในโครงการต่างๆ อาทิ

- โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม
- โครงการนักสิทธิมนุษยชน
- โครงการพัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม
- โครงการครูอาสาเพื่อสังคม
- โครงการประสานความร่วมมือเพื่อคนรุ่นใหม่ในกลุ่มน้ำโขง (The Collaboration for the Young Generation in Mekong Region)

เป็นการทำงานประสานความร่วมมือกับกลุ่มเยาวชนในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ในการทำงานอาสาสมัครและการขับเคลื่อนประเด็นงานอาสาสมัครในประเทศของตนเอง และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการทำงาน ในกลุ่มน้ำโขง

18.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

ยุทธศาสตร์ของ มอส. คือ “สร้างคนเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม” ร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ในมิติใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป้าหมายหลัก คือการพัฒนาคนหนุ่มสาว ให้มีจิตสำนึกในการทำงานเพื่อให้คนในสังคม และสนับสนุนการแสดงออกของเด็กและเยาวชนต่อการมีส่วนร่วมในสังคม และมีวัตถุประสงค์ขององค์กร

1) เป็นเวทีสร้างการเรียนรู้ อุทิศตน พัฒนาทัศนคติและความสามารถในการทำงาน อาสาสมัครให้กับคนหนุ่มสาวที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ อยากรับพลังหนึ่งของสังคมที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือทำงาน เพื่อผู้ด้อยโอกาส

2) สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพ ศักยภาพในการทำงานโดยการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อยกระดับและพัฒนาทักษะ ความคิด ความเข้าใจให้กับคนทำงานรุ่นใหม่

3) ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงาน ทั้งในระหว่างองค์กรพัฒนาสังคมและหน่วยงานของรัฐ

4) แสวงหาแนวทางการพัฒนาสังคมร่วมกับบุคคล หน่วยงาน ฯลฯ ทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่ยั่งยืนมีความยุติธรรมและมีสันติสุข

สำหรับนโยบาย เป้าหมายของการสนับสนุนเงินทุน

มอส. มีเป้าหมายในระดับนโยบายขององค์กรว่า การให้ทุนสนับสนุนแก่เด็กและเยาวชน หรือพลเมืองจิตอาสานั้น เป็นไปเพื่อการสร้างความร่วมมือกันในระดับองค์กรทั้งในภาคีเครือข่ายเดิมและองค์กรใหม่ๆ ที่เข้ามา เช่น องค์กรที่ดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ, สิ่งแวดล้อม หรือสิทธิของผู้หญิง

การสนับสนุนทุนเพื่อดำเนินงานในแต่ละโครงการ ต้องการมุ่งหวังให้การดำเนินงานนั้นได้เปลี่ยนแปลงระบบความคิด (Mindset) เกี่ยวกับการทำงานเพื่อเด็กและเยาวชนอย่างถึงรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริงในระดับโครงสร้าง และให้ความสำคัญกับการตัดสินใจของเด็กและเยาวชน ให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับคนในสังคม เพื่อสะท้อนปัญหาที่แท้จริงในเด็กและเยาวชน ซึ่งปัจจุบัน พวกเขายังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น บนพื้นที่สาธารณะน้อย หรือแม้กระทั่งในสภาเด็ก และเยาวชน หรือการประชุมคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน แม้จะมีตัวแทนเข้าไป แต่ไม่สามารถร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่ในคณะทำงานร่วมกันได้ เสียงของพวกเขาเหล่านี้จึงถูกมองข้ามไป จากการปลูกฝังค่านิยมทางความคิด ในโครงสร้างของสังคมไทย

การต่อยอดโครงการของ มอส. ไม่ได้เกิดจากความเชื่อเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากพื้นฐานค่านิยม (Core Value) ขององค์กรด้วย มอส.มีเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันหลายองค์กรเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งองค์กรอื่นๆ ที่ขับเคลื่อนเรื่องเด็กและเยาวชนด้วย แต่ทั้งหมดนี้ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ในการดำเนินงาน มอส.จึงเข้าไปหนุนเสริมเยาวชนที่ต้องการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงปัญหาชุมชน จึงเป็นการทำโครงการที่ต่อยอดจากโครงการที่เคยทำอยู่เดิม เช่น

โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครคนรุ่นใหม่ให้เป็นนักวิจัย โดยเน้นการพัฒนา 2 ด้าน คือ 1. การพัฒนาเชิงปัจเจก 2. การพัฒนาในเชิงลำดับกลุ่ม โดยเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนี้ มีจำนวนมากขึ้น ในปี 1-2 ปีที่ผ่านมา และเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการอยากกลับไปคืนถิ่น ทำงานด้านสังคมที่บ้านเกิด

18.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรทั้งที่เป็นกองทุน หรือหน่วยงานภาครัฐ ธุรกิจ ในแต่ละปี รวมทุกแหล่งทุนประมาณ 10 ล้านบาทต่อปี โดยทุนที่ได้รับ 70% มาจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4) และสำนักส่งเสริมวิถีชีวิตสุขภาวะ (สำนัก 5) นอกจากนี้ เป็นเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรของต่างประเทศ เช่น กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA - United Nations Population Fund) และ Mansfield Center of The University of Montana

18.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินทุน

มอส.มีหลักการให้ทุนสนับสนุน มี 2 รูปแบบ คือ

1. เด็กและเยาวชน เขียนโครงการเพื่อเสนอต่อแหล่งทุนเอง โดยมี มอส.เป็นผู้รับทุนให้ในนามนิติบุคคล

2. เด็กและเยาวชนรับทุนจาก มอส.เพื่อไปดำเนินงานภายใต้โครงการ ของ มอส.

โดยทั้ง 2 รูปแบบจะมีทีมพี่เลี้ยงคอยดูแลตลอดระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ 1 ปี ซึ่งการได้รับเงินทุนจากแหล่งทุน มอส.จะได้รับเป็นรายปี มีทั้งรูปแบบของโครงการที่ทำต่อเนื่องจากเดิม และโครงการที่เกิดขึ้นใหม่จากการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันร่วมกับ มอส. ภาคเครือข่าย เด็กและเยาวชนทุกคนที่ทำงานร่วมกันได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการทำงานให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันว่า ในขณะนี้ สังคมกำลังต้องการแก้ไขปัญหในเรื่องใด

18.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

ขั้นตอนและกระบวนการให้ทุน

เนื่องจาก มอส.มีหลักในการให้ทุนดำเนินงาน คือให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานจึงมีเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน กระบวนการให้ทุนในโครงการต่างๆ จึงมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1) กระบวนการระดมความคิด วิเคราะห์สถานการณ์ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน หรือผู้รับทุนได้เสนอโครงการที่ตนเองต้องการจะทำงานอย่างแท้จริง

2) วางกรอบการทำงานร่วมกันระหว่างมูลนิธิ กับเด็กและเยาวชนว่าต้องการทำงานเกี่ยวกับอะไร ภายใต้ยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่มีอยู่ โดยมีแกนในการดำเนินงานที่ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ปิดกั้นทางความคิด

3) ในกรณีที่เด็กและเยาวชน เขียนโครงการเพื่อเสนอต่อแหล่งทุนเอง เนื่องจากเด็กๆ กลุ่มนี้เคยมีประสบการณ์ทำงานกับ มอส.มาแล้วในโครงการที่ผ่านมา และต้องการต่อยอดโครงการที่ทำอยู่ หรือพบการดำเนินงานที่อยากจะทำในพื้นที่ของตนเองเพิ่ม มอส.จะเป็นพี่เลี้ยงในการเขียนโครงการ การเสนอโครงการต่อแหล่งทุน (สสส. โดยส่วนมากเป็นสำนัก 4) โดยมี มอส.รับทุนแทนเด็กและเยาวชน เนื่องจาก สสส.ต้องให้ทุนในนามนิติบุคคล แต่เด็กและเยาวชนจะได้เป็นผู้ดูแลบริหารจัดการโครงการเอง และเปิดบัญชีโครงการของตนเองเพื่อรับเงินจาก สสส.ได้

4) ในกรณีที่เด็กเยาวชน รับทุนจาก มอส.เพื่อไปดำเนินงานภายใต้โครงการที่ มอส.จัดขึ้น เจ้าหน้าที่มอส.จะเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ และมอบทุนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆแก่เด็กและเยาวชน เพื่อไปทำงานต่อ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจะคอยดูแลเป็นพี่เลี้ยงให้ตลอดโครงการ

การส่งงานในโครงการ ผลงานทุกชิ้นที่ส่งมา จะถูกส่งต่อให้แหล่งทุนทั้งหมด เนื่องจากเป็นผลงานจริงของเด็กและเยาวชนที่ได้ดำเนินการไป เช่น รายงานงวด ผลงานต่างๆ รูปภาพประกอบ และหลักฐานการรับเงิน โดยมี มอส.รวบรวม และทำสรุปก่อนจัดส่ง

18.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มอส. เป็นองค์กรที่ก่อตั้งมายาวนาน ดังนั้นการเข้ารับทุนในโครงการต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นการบอกต่อรุ่นสู่รุ่น จากรุ่นพี่ที่เคยผ่านการเข้าร่วมโครงการ และไปปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ รุ่นพี่ที่ต้องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสานต่อการดำเนินงานของ มอส. จะแนะนำให้รุ่นน้องเข้ามาสมัครเข้าร่วมโครงการต่อเนื่องไปทุกปี จึงเป็นการบอกต่อกันไปในเครือข่าย มอส. เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน ชุมชน สภาเด็ก หรือจากการชักชวนจากเยาวชนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในโครงการที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีการใช้สื่อ ได้แก่

1) การเผยแพร่โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ส่งให้เครือข่ายที่มีอยู่ เช่น ภาคประชาสังคม องค์กรเด็ก และเยาวชน สภาเด็กและเยาวชน

2) ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต Social media ซึ่งเริ่มได้ 4-5 ปีนี้ ซึ่งข่าวสารการให้ทุนขยายโดยทั่วไปมากขึ้น และได้รับเสียงตอบรับเข้ามามากขึ้นด้วย เช่น โครงการ Young Move พัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม จากเดิมในรุ่นแรกมีคนมาสมัครประมาณ 40-60 คน เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ ผ่านface book ในรุ่นที่ 3 มีคนมาสมัครมากขึ้นเพิ่มเป็น 150 คน และยังได้ช่วยขยายกลุ่มเป้าหมายออกไป ไม่ใช่แค่ในกลุ่ม NGO หรือเครือข่ายที่มี แต่อยากให้ไปถึงเด็กและเยาวชนในสังคมที่ต้องการพื้นที่ในการทำกิจกรรมในลักษณะนี้ด้วย

18.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

มอส.ช่วยพัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชนเขียนโครงการเป็น สามารถวิเคราะห์ตัวเองได้ วิเคราะห์กลุ่ม วิเคราะห์สังคมที่เขาอยู่ และสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม ในพื้นที่ของเขามีอะไรบ้าง มีผลกระทบต่อคนในชุมชนในพื้นที่ที่เขาอาศัยอยู่อย่างไร จนพัฒนามาเป็น การเขียนโครงการ โดยมีเครือข่ายในระดับภาคมา ประชุมร่วมกัน โดยส่วนมากแล้ว มอส.ไม่ได้สนับสนุนการเขียนโครงการ เพื่อเอาใจแหล่งทุนแต่ใช้การวิเคราะห์จากล่างขึ้นบน เน้นความต้องการของเด็กและเยาวชนมาก่อน แล้วหาแหล่งทุนที่รองรับการทำงานให้ หากไม่มีในบางโครงการ มอส.ก็รับมาดูแลเองเพื่อให้เด็กๆได้ทำโครงการต่อไปได้

บางโครงการสามารถอิงจากลักษณะของการให้ทุนจากแหล่งทุนได้ เช่น สสส.สำนัก 4 เน้นประเด็นหลักเรื่องเพศในเด็กและเยาวชน หรือเรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในการศึกษา เด็กและเยาวชนที่สนใจทำโครงการที่สอดคล้องกับแหล่งทุน จะได้นำเสนอโครงการไปเพื่อให้แหล่งทุนพิจารณา โดยสสส.จะมีระยะเวลาดำเนินงานให้ 1 ปี ต่อ 1 โครงการ โดยก่อนไปนำเสนอโครงการจะมีการจัดกลุ่มย่อยเพื่อพูดคุยกัน ให้เด็กๆได้ลองเสนอโครงการต่อหน้าทีมงานก่อน โดยมีพี่ๆในมอส.และภาคีเครือข่ายคอยให้คำแนะนำในการนำเสนอ ให้เห็นโครงการที่น่าเสนอนั้น ชัดเจนขึ้นเป็นรูปธรรมชัดเจนจับต้องได้

18.8 การติดตาม บัณฑิตความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

มอส. มีกระบวนการติดตามงานผ่านระบบพี่เลี้ยงทั้งที่เป็นทีมเจ้าหน้าที่โครงการ และพี่เลี้ยงในพื้นที่(ซึ่งเป็นรุ่นพี่ในโครงการของ มอส.ที่ผ่านมา) คอยติดตาม คอยดูแลใกล้ชิด ในทุกๆเรื่อง ด้วยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก แม้จะเป็นเรื่องส่วนตัว พี่เลี้ยงก็ไม่สามารถมองข้ามได้เพราะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์โดยรวม และส่งผลถึงกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย โดยกระบวนการติดตามของพี่เลี้ยงจะมีการแบ่งระดับการเฝ้าติดตามเป็น 3 สี คือ 1.สีแดง เฝ้าระวังและติดตามใกล้ชิด เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ อาจหมดกำลังใจ หรือมีปัญหาทำให้หลุดใจออกจากโครงการกลางคันได้ง่าย 2. สีเหลือง คือกลุ่มเด็กที่ต้องติดตามมากขึ้น หากไม่มีการติดตามเลยจะส่งผลให้กำลังใจถดถอย 3. สีเขียว คือกลุ่มเด็กที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องมีการติดตามมากนัก ใช้ระยะเวลาในการติดตามน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ

ปัญหาและอุปสรรค ซึ่งมีทั้งปัญหภายนอกกับปัญหาภายใน

ปัญหภายนอก

ด้านงบประมาณ

1) การของบประมาณในท้องถิ่น ได้รับจำกัดแค่การจัดกิจกรรม ไม่มีงบบริหารจัดการให้กับคนทำงาน ซึ่งต่างงบประมาณจาก สสส. ที่มีค่าตอบแทนให้กับคนทำงานด้วย เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าเดินทาง

2) ในโครงการอาสาสมัคร มีเงินทุนให้เล็กน้อย ไม่มีงบในการบริหารจัดการให้เยาวชน จึงไม่ตอบโจทย์การทำงาน เพราะได้ตัดปัจจัยในการหล่อเลี้ยงชีพของคนทำงานที่เป็นเด็กและเยาวชนไป ทำให้มีคนทำงานต่อน้อยลง เป็นจุดอ่อนในการทำงานของเด็กและเยาวชนที่ยังหางบประมาณเองไม่ได้ และต้องได้รับการช่วยเหลือ

3) การให้เงินทุนน้อยไป ไม่เหมาะสมกับการดำเนินงาน และผลงานที่แหล่งทุนที่อยากได้ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานมาก หากต้องการงานที่มากขึ้น อยากให้เพิ่มคุณค่าด้านการสนับสนุนบริหารจัดการเกี่ยวกับคนทำงานให้มากขึ้นด้วย

4) การรออนุมัติงบประมาณล่าช้า บางครั้งหลังจากเสนอโครงการไป การพิจารณาข้อเสนอโครงการของแหล่งทุนล่าช้า ทำให้ข้อมูลที่สำรวจก่อนทำโครงการเปลี่ยนไปมาก กรณีที่เคยประสบคือพิจารณานานถึง 1 ปี จึงต้องมีการทำสำรวจใหม่ให้สอดคล้องกับปัจจุบัน จึงจะดำเนินงานต่อได้

5) ในปีที่ผ่านมา มอส.ประสบปัญหา การไม่ได้รับทุนสนับสนุนการดำเนินงานต่อ พม. (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) โดยทางมอส. ไม่ทราบถึงสาเหตุของการที่ไม่ได้รับทุนต่อเนื่องจากข้อสันนิษฐาน อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่ พม.เปิดรับให้นิติบุคคลเข้าเสนอโครงการ มอส.ไม่ทราบข่าว จึงทำไม่ได้เขียนโครงการเข้าไปเสนอ และการเบิกจ่าย หรือการให้ทุนงบประมาณกองทุนต่างๆของพม. นั้นมีระเบียบที่ทำให้การทำงานยากขึ้น บุคคลภายนอกเข้าถึงยาก จึงไม่ได้ทุนสนับสนุนการดำเนินงานต่อ

6) ในการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนบางโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนด้วยเหตุผลด้านระเบียบ และการเมืองในปัจจุบัน เช่น โครงการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของประชาธิปไตย หรือ

เรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกในระบบประชาธิปไตย มอส.จึงรับเป็นแหล่งทุนให้เยาวชนได้ดำเนินงานต่อไปได้ เพื่อให้เยาวชนได้ลองผิดลองถูกจากประสบการณ์ทำงานจริง ไม่ปิดกั้นโอกาสทางสังคม

ปัญหาภายใน

ด้านการดำเนินงาน

ช่วงก่อนและหลังการเลือกตั้ง เกิดปัญหาที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถจัดงานที่รวมตัวกันได้ เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องการขอใช้สถานที่กับหน่วยงานต่างๆ เพราะผู้บริหารองค์กรยังติดกรอบความคิดแบบคนรุ่นเก่า ที่คิดว่าเยาวชนจะมารวมตัวกัน แล้วเกิดความรุนแรงทางความคิด ทางการเมืองขึ้น ซึ่งบางสถานที่ที่เป็นพื้นที่สาธารณะ แต่เด็กและเยาวชนไม่สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงความคิดเห็นได้นั่นได้

อย่างไรก็ตาม มอส.สามารถแก้ไขปัญหามาได้ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยของความสำเร็จคือ องค์กรและเจ้าหน้าที่

มอส. ได้ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน กล้าคิด กล้าแสดงออก ผ่านการอบรมและการทำงานร่วมกัน เยาวชนจึงมีจิตอาสา และการทำงานเป็นทีม เป็นจุดแข็งให้เยาวชนสามารถช่วยคิด และร่วมกันแก้ไข ปัญหาต่างๆให้ผ่านพ้นไปได้ ภายใต้การดูแลของพี่เลี้ยง และการที่ มอส.ให้เยาวชนได้เขียนโครงการเอง ไปยื่นขอเสนอต่อแหล่งทุนด้วยตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติการเอง บริหารจัดการเอง โดยมี มอส.เป็นพี่เลี้ยงดูแลนั้น ในส่วนของพี่เลี้ยงที่ดูแลเยาวชน ต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการโครงการเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้คอยช่วยเหลือด้านการบริหารโครงการด้านระเบียบ ทางการเงินต่างๆ และสามารถให้คำแนะนำแก่เยาวชนอย่างถูกต้องได้

18.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

- *โครงการพลเมืองอาสา* เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการเดิม ที่เคยได้รับทุนจาก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) แต่เดิมนั้นโครงการนี้ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการ และนักเรียน สามารถมาทำกิจกรรมอาสาเพื่อเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด เป็นการทำงานร่วมกับ กระทรวง พม. ในเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน

ในปัจจุบัน โครงการพลเมืองอาสา ได้รับทุนสนับสนุนจาก สสส. สำนัก 5 และได้ขยายฐานผู้เข้าร่วมกิจกรรม ให้มีช่วงวัยที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เด็ก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง คนในครอบครัว หรือ เยาวชนในมหาวิทยาลัย (สามารถทำกิจกรรมอาสาเป็นวิชาเลือกในมหาวิทยาลัยได้) โครงการนี้จึงเปิดกว้างให้ทุกช่วงวัยได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อเด็กและเยาวชนร่วมกัน

การจัดกิจกรรมมีขึ้นทุกสัปดาห์ และรับจำกัดแค่ 60 คนต่อรอบ การรับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับผ่านเว็บไซต์ของ มอส. และประชาสัมพันธ์ข่าวผ่านเฟสบุ๊ก จะมีผู้สมัครเข้าเต็มจำนวนทุกอาทิตย์ โดยเฉลี่ยใน 1 ปีมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 4,000 – 5,000 คน กิจกรรมที่จัดในโครงการ เช่น กิจกรรมอาสา

ทำกระเปาะเพื่อผู้ป่วยโรคไต , กิจกรรมปลูกป่า และกิจกรรมลงพื้นที่ชุมชนเป็นครูอาสา (ครูอาสาจะรับสมัครผ่านการกรอกแบบสอบถามเพื่อแสดงทัศนคติการเป็นครูอาสา ก่อน และคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามา โดยครูอาสาจะต้องลงพื้นที่นาน 1 สัปดาห์)

- *โครงการอาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชน* เป็นโครงการหลักของ มอส. ซึ่งดำเนินการมา กว่า 28 รุ่น ก่อนก่อตั้งเป็นมูลนิธิ และหลังจากปรับใหม่ ปัจจุบันกำลังรับรุ่นที่ 14 เน้นการพัฒนาคนรุ่นใหม่ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ต้นกำเนิดของโครงการนี้ เกิดจากการวิเคราะห้สังคม และสถานการณ์ประเทศไทยในขณะนั้น (เมื่อ 30 ปีก่อน) ในตอนนั้น เรามีนักกฎหมายที่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนน้อยมาก นับจำนวนได้ไม่เกิน 10 คน และคนกลุ่มนี้เริ่มมีอายุ 60 - 70 ปีแล้ว มอส. จึงเชิญคนกลุ่มนี้เข้ามาระดมความคิดเห็นกัน และในปี 2523 จึงเกิดเป็นโครงการ คอส. ขึ้นก่อน เป็นเหมือนโรงเรียนเล็กๆ เพื่อสร้างคนให้กลับมาทำงานเพื่อสังคม มีความรู้ในการพัฒนาสังคมได้ ช่วยคนยากคนจน มีความรู้ในการช่วยเหลือผู้คน และทำหน้าที่อบรมผู้คน ให้เขาสามารถออกไปทำงานร่วมกับสังคมได้ สามารถประกอบอาชีพอะไรก็ได้ แต่ยังมีจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคมอยู่ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม

การสมัครเข้าร่วมโครงการนี้ จะมีการให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการสมัคร ในลักษณะเขียนบรรยาย ความยาวประมาณ 3-4 หน้ากระดาษ เพื่อวัดความตั้งใจจริง และความมุ่งมั่น และใช้การสัมภาษณ์ตามคุณสมบัติที่เหมาะสม เพราะเป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลานาน จึงต้องการคนที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการ ถ้ามีการสมัครเข้ามาเยอะกว่าจำนวนที่รับมาก ก็ต้องผ่านการสัมภาษณ์คัดเลือกตามคุณสมบัติ ถ้าจำนวนผู้สมัครไม่เยอะมาก จะมีการเรียกตัวผู้สมัครเข้ามาพูดคุยกันก่อนแล้วแต่กรณี

- *โครงการอาสาคืนถิ่น* ได้รับเงินสนับสนุนจาก สสส. สำนัก 5 และเป็นการทำงานร่วมกับเครือข่ายจิตอาสาช่วยสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของตนเอง โดยรับจำกัดจำนวน 15 คน ใช้การคัดเลือกจากพื้นที่ในชุมชน หรือภายในหมู่บ้าน ให้เยาวชนได้กลับไปทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชน สามารถเป็นแกนนำชุมชนได้ โครงการนี้ต้องอาศัยความร่วมมือต่อเนื่องอย่างน้อย 5-6 ปี ถึงจะเห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ กับเยาวชนที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่

- *โครงการ Young Move พัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม* โครงการนี้ได้รับเงินสนับสนุนจาก สสส. สำนัก 4 โดยส่วนหนึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง และบางส่วนเป็นโครงใหม่ที่เด็กและเยาวชนคิดขึ้นมาเอง โครงการนี้รับจำกัดปีละ 40 คน เป็นการดำเนินงานภายในระยะเวลา 1 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และต้องการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทั้งนี้การดำเนินงานเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร ภายใน 1-2 ปี จะยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ต้องระยะเวลาต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ

โครงการ Young Move เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือจาก 58 องค์กรด้านเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ แบ่งเป็น ภาครัฐ 10 กลุ่ม และที่เหลือเป็นภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ด้วยแต่เดิมลักษณะ

การทำงานเป็นการทำงานแบบต่างคนต่างทำในประเด็นหลักของตนเอง และมองเด็กเป็นผู้ถูกระทำ ทำให้มุมมองการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนติดกรอบค่านิยมเดิมๆ เช่น บอกให้เด็กมีส่วนร่วมแต่จริงๆ แล้วเด็กเป็นแค่ไม้ประดับในการทำงานของผู้ใหญ่ สะท้อนให้เห็นว่าที่ผ่านมามีการทำงานเรื่องเด็กและเยาวชนในแต่ละองค์กร ไม่ได้เปลี่ยนระบบความคิดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งผลที่ได้รับจากการสำรวจปัญหาการทำงานของทุกองค์กร ก่อให้เกิดเป็นโครงการนี้ โดยการดำเนินงานในโครงการนี้เน้นการทำวิจัย เพื่อหาข้อมูลเชิงวิชาการมาสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต่อไป และจัดทำข้อเสนอแนะกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการนี้ มุ่งการทำงานด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ไม่ใช่การลงพื้นที่เพื่อใกล้ชิดเด็กและเยาวชน การทำงานนั้นเพื่อสร้างกลไกในการทำงานร่วมกันเรื่องเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องเป็นการทำงานระหว่างคนที่มีประสบการณ์ในการทำงานเรื่องเด็กและเยาวชนร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา โดยแต่ละภาคในพื้นที่การดำเนินงาน จะมีกระบวนการทำงานร่วมกันช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ที่เด็กและเยาวชนต้องเจอในปัจจุบัน

การรับงบประมาณดำเนินการจัดงาน แต่ละภาคจะได้งบประมาณในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเสวนาครั้งละ 300,000 บาท ต่อคนร่วมงาน 100 คนขึ้นไป จึงเกิดปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ ทีมงานจึงร่วมกันแก้ปัญหาโดยการลดค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ แทน

โครงการนี้ มีการให้ทุนเล็กๆ ผ่านกิจกรรมนวัตกรรม โดย มอศ. มอบทุนให้กิจกรรมละ 10,000 บาทบนพื้นฐานเหมือนกันคือ เยาวชนต้องขึ้นเองทำเอง และบริหารจัดการกิจกรรมนี้เอง หลังจบโครงการนี้ เยาวชนบางกลุ่มที่อยากจะพัฒนานวัตกรรมของตนเองให้ใหญ่ขึ้น จะต้องขอเงินทุนเพิ่มจากแหล่งทุนอื่นเอง โดยส่วนใหญ่จะไปเสนอโครงการต่อกับ สสส. โดยเยาวชนเป็นคนเขียนโครงการเอง และมีพี่เลี้ยงจากโครงการรุ่นก่อนหน้า มาคอยดูแล ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของ มอศ. เป็นการสร้างเครือข่ายเด็กเยาวชนจากผู้ที่จบโครงการไปแล้วทั้ง 3 รุ่น และตอนนี้เยาวชนทุกรุ่นกำลังช่วยกันหาทุนเพื่อสานงานต่อ

ความสำเร็จที่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการได้รับการสนับสนุนเงินทุน

เจ้าหน้าที่ มอศ. ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลง ตนเองในทางที่ดีขึ้น เช่น

- มีความอดทน อดอั้น ในการฟังมากขึ้น เนื่องจากต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้คนหลากหลายอาชีพ ช่วงวัย และหลากหลายประสบการณ์ ทำให้มีความรู้รอบตัวมากขึ้น
- คิดเป็นระบบมากขึ้น แต่ยังมีวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเป็นตัวตั้ง ในการดำเนินงานอยู่
- ได้รับโอกาสในการออกแบบการทำงานของตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าตัดสินใจได้
- อยากพัฒนาตนเองมากขึ้นอีก และเห็นความต้องการของตนเองว่าต้องการทำอะไรเพื่อไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

- ได้ทำงานทุกอย่างภายในโครงการที่ได้รับมอบหมาย และงานที่ร่วมกันทำในองค์กร ได้เรียนรู้รอบด้าน ทั้งงานวิชาการ การติดต่อประสานงาน การบริหารจัดการ ได้เรียนรู้และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

ส่วนการเปลี่ยนแปลงในเด็กและเยาวชน (จากการสังเกตและรวบรวมข้อมูลของเจ้าหน้าที่โครงการ) มีดังนี้

- เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการพัฒนาโครงการของตนเองต่อไปเรื่อยๆ และยังได้ช่วยแนะนำ มอส. ให้รุ่นน้องเข้ามาร่วมเป็นอาสา ต่อๆไปด้วย

- ปัจจุบัน เยาวชนที่จบจากโครงการไป ยังหาช่องทางทำงานของตนเองอยู่ แม้ไม่มี มอส.เข้าไปช่วยเหลือ เยาวชนสามารถเข้าหาเครือข่ายต่างๆที่ทำงานร่วมกันได้เอง ประสานงานกับแหล่งทุนได้เอง รวมกลุ่มกันเองได้ เพื่อสานงานต่อ

- ผู้เข้าร่วมโครงการอาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชน กว่า 60% ยังคงทำงานเพื่อสังคม โดยเฉพาะการแก้ปัญหาคนยากคนจน

- อาสาที่จบโครงการไปแล้ว มีความเข้าใจปัญหาสังคมมากขึ้น เพราะได้ลงไปสัมผัสปัญหาจริงๆ ได้เปลี่ยนระบบความคิด มีใจอาสาเพื่อคนอื่นและเพื่อสังคมมากขึ้น สามารถขับเคลื่อนสังคมที่อยู่ให้ดีขึ้นในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นระดับภาค ท้องถิ่น จังหวัด หรือระดับนโยบาย

- เวลา 1-2 ปีช่วยสร้างสำนึกจิตอาสาให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้จริง และยังมีความสามารถนำรูปแบบการทำกิจกรรมต่างๆ ไปใช้ในพื้นที่การทำงานของเขา นำไปต่อยอดและขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มตนเอง

- ผู้เข้าร่วมโครงการอาสาสมัครได้ลงไปทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชนจริง ปัจจุบันได้เป็นพ่อหลวงในชุมชน เป็นแกนหลักในการพัฒนาชุมชน

18.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) การพัฒนาเชิงคุณภาพ ควรใช้เวลาในการดำเนินการมากกว่า 2 ปี จึงอยากให้แหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานให้นานขึ้น ปัจจุบันได้รับงบประมาณปีต่อปี ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการดำเนินงานและไม่ต่อเนื่อง

- 2) เงื่อนไขการรับทุน ในเรื่องภาษี แหล่งทุนควรมีความชัดเจนมากขึ้น และเข้ามาให้ความช่วยเหลือผู้รับทุนที่ดำเนินงานไปแล้วผิดพลาด ตามคำแนะนำของแหล่งทุนด้วย

- 3) มอส.ยังไม่เคยได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐโดยตรง หรือได้รับการสนับสนุนบุคลากรภาครัฐในการเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของ มอส. และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเห็นความสำคัญและเข้ามามีบทบาทร่วมกันมากขึ้น

- 4) ต้องการให้มีการสนับสนุน เรื่องทางการเมืองมากขึ้น การเมืองในที่นี้ คือ การกำหนดวิถีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนร่วมกันได้ เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ หรือไม่ปิดกั้นการแสดงออกในที่สาธารณะ

5) ไม่ต้องการให้นักการเมือง หรือบุคคลอื่น เข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานของแหล่งทุน หรือในการบริหารงานขององค์กรด้าน NGO ขอให้คงความเป็นอิสระในการดำเนินงานไว้ เพื่อให้การดำเนินงานไม่หลุดกรอบไปจากเดิมที่ดีอยู่แล้ว

6) ต้องการให้เมืองคักรที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนทุนดำเนินงานกับเด็กและเยาวชนโดยตรง ให้เขาได้ดำเนินงานในสิ่งที่ตนเองต้องการทำจริงๆ เมืองคักรหรือหน่วยงานให้มีความสำคัญและให้การสนับสนุนมากขึ้น

7) คาดหวังว่าการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายเชิงโครงสร้าง เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น สภาเด็กและเยาวชน โครงการเกี่ยวกับสภาเด็กและเยาวชนต้องการให้สัดส่วนของเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีน้ำหนักมากขึ้น มีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้คิด ได้ตัดสินใจ และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงด้วย

19. ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย

19.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

สมาคมธนาคารไทย มีธนาคารสมาชิก 15 แห่ง ได้แก่ 1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 2) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) 3) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) 4) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) 5) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) 6) ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) 7) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) 8) ธนาคารไทยเครดิตเพื่อรายย่อย จำกัด (มหาชน) 9) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) 10) ธนาคารทีสโกล์ จำกัด (มหาชน) 11) ธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) 12) ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) 13) ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) 14) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) และ 15) ธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน) โดยไม่รวมธนาคารของรัฐ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)

สมาคมธนาคารไทยได้จัดตั้งชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย (CSR Club-the Thai Bankers' Association :TBCSR) เป็นชมรมหนึ่งภายใต้สมาคมธนาคารไทย ในเดือน พฤษภาคม ปีพ.ศ. 2555 จากแนวคิดของ ดร. วัชรชัย ยงกิตติกุล เลขาธิการสมาคมธนาคารไทยในขณะนั้น ที่ต้องการผลักดันให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศรวมตัวกันเพื่อดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในนามของภาคการธนาคาร จนเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมภายนอก ถึงความมุ่งมั่นในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือและพัฒนาสังคมของสถาบันการเงิน ชมรมมีการดำเนินงาน “CSR” ที่ชัดเจน ซึ่งหมายถึง ความรับผิดชอบต่ออันพึงมี ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม ทั้งการดำเนินธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม

โครงสร้างการดำเนินงานของชมรมมีคณะกรรมการบริหารของชมรม CSR สมาชิกของชมรม ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ 15 แห่ง ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมธนาคารไทย โดยสมาชิกจะเลือกตั้งประธานชมรมให้ดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี เพื่อทำหน้าที่บริหารงานของชมรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง และตามภารกิจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ได้รับมอบหมายจากสมาคมธนาคารไทย ปัจจุบันมี นางสาว รุตินันท์ วัฒนเวคิน เป็นประธานชมรมฯ

หน้าที่และสิทธิของสมาชิก ได้แก่ การชำระค่าบำรุงชมรมปีละ 10,000 บาท แต่งตั้งผู้แทนอย่างน้อย 1 คน ทำหน้าที่เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมของชมรม และปฏิบัติตามข้อบังคับของชมรมมติของคณะกรรมการ กฎและหลักเกณฑ์อื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม และมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกละ 1 เสียง และมีสิทธิได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการชมรม

ในปีพ.ศ. 2556 สมาคมธนาคารไทยได้รับนโยบายจากกระทรวงการคลัง ให้ดำเนินการส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการสร้างวินัยทางการเงิน ให้กับกลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ

อิสระ ในเขตพื้นที่ โดยดำเนินการต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี ดร. ธวัชชัย ยงกิตติกุล เลขาธิการสมาคมธนาคารไทย ในขณะนั้นได้ส่งมอบนโยบายดังกล่าวให้ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย รับไปดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายแรกคือ เยาวชนระดับอุดมศึกษา ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเป็นโครงการนำร่อง โดยมีสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สอ.ดย.) และสมาคมธนาคารไทยเป็นภาคีหลักของโครงการ และมีภาคีร่วมอีก 5 แห่ง คือ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย เครือข่ายนักพัฒนารุ่นใหม่ภาคตะวันตก และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภาคีทั้งหมดได้ร่วมกันดำเนินโครงการรู้เก็บ รู้ใช้ สบายใจ ในระยะนำร่อง (2557-2558) จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และได้รับอนุมัติงบประมาณจากสมาคมธนาคารไทยให้ดำเนินการขยายผลในพื้นที่จังหวัดนครปฐมต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2558-2559

นอกจากภารกิจด้านการให้ความรู้ทางการเงินแก่สังคมแล้ว ชมรมมีความตั้งใจที่จะดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติอื่นๆ อีกด้วยโดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและประสบการณ์ระหว่างธนาคารสมาชิกเกี่ยวกับกิจกรรม CSR 2) ส่งเสริมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมและทิศทางของกิจกรรม CSR โดยเฉพาะจากธนาคารไทย 3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกในการจัดกิจกรรม CSR ให้มีความเป็นปึกแผ่นและเกิดประโยชน์สูงสุด 4) เป็นศูนย์รวมข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม CSR ของสมาชิกและการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของสมาชิก เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ พร้อมทั้งรับเสียงสะท้อนเพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรม CSR ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม 5) เป็นตัวแทนของสมาคมธนาคารไทยในการประสานงานกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวกับ CSR 6) นำเสนอแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารไทยต่อสมาคมธนาคารไทยเพื่อการพิจารณาต่อไป 7) ไม่ดำเนินกิจกรรมหรือเข้าร่วมกับกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

19.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

ชมรมฯ มีการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางในการบริหารงาน ประกอบด้วย

- 1) ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของชมรม
- 2) พัฒนาวิทยากรของธนาคารสมาชิกเพื่อให้มีความสามารถในการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานแก่เยาวชน
- 3) ดำเนินโครงการต่อเนื่องในการให้ความรู้พื้นฐานทางการเงินแก่เยาวชน
- 4) ดำเนินโครงการ CSR ร่วมกับองค์กรภายนอกอื่นๆ ในวาระสำคัญต่างๆ เช่น ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ วันเยาวชนแห่งชาติ เป็นต้น

19.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

เงินทุนได้มาจากการสนับสนุนของธนาคารที่เป็นสมาชิกชมรม

19.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทยสนับสนุนงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และองค์กรที่ร่วมดำเนินงาน

19.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทยมีกระบวนการทำงานเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยการร่วมมือดำเนินการกับหน่วยงานองค์กรภาคีที่มีศักยภาพความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในแต่ละประเด็น หรือในแต่ละกระบวนการ และชมรม CSR สมาคมธนาคารไทยจะมีการสนับสนุนเงินทุนให้กับหน่วยงาน องค์กรเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการและสนับสนุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ตามที่ได้มีการตกลงร่วมกันเป็นโครงการๆ ไป เช่น โครงการ “รู้เก็บ รู้ใช้ สบายใจ (Saving for Change)” ตามนโยบายกระทรวงการคลังโครงการวินัยการเงินกับกลุ่มเยาวชน จึงได้มีการพิจารณาเลือกให้จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่นำร่อง จากนั้นสมาคมธนาคารไทยได้ประสานกำลังกับ สอ.ดย. ซึ่งเป็นองค์กรภาคีที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน และชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย ร่วมกันพัฒนาทักษะด้านการวางแผนบริหารจัดการทางการเงินและสร้างวินัยทางการเงินให้กับแกนนำนิสิตนักศึกษาในพื้นที่นครปฐม ในสถาบันอุดมศึกษา 10 แห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ศาลายา จังหวัดนครปฐมโครงการนี้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557-2559 และได้รับความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเครือข่ายเพื่อนกระบวนการ

ในกระบวนการทำงานมีการวางแผนและปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอน เช่น

ปีแรกหรือPhase 1 เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งต้องมีการออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา วิทยากร เทคนิค เครื่องมือ ระยะเวลา ฯ รวมทั้งการจัดการ) โดยได้มีการประสานกับมหาวิทยาลัย 6-7 แห่ง ทำหน้าที่กำหนดคุณสมบัติและทำการคัดเลือกของเยาวชนนักศึกษา เช่น เป็นกลุ่มนักศึกษาที่เรียนอยู่ปี 2-3 จำนวน 30 คน/รุ่น เพื่อเป็นแกนนำไปขยายผล โดยมีตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มเครือข่ายเพื่อนกระบวนการทำหน้าที่ให้ความรู้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา (Coaching) ส่วนการจัดการ มี สอ.ดย. เป็นหน่วยหลัก และใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีการปรับให้เหมาะสมกับวัย และสถานะเยาวชนนักศึกษา เช่น ให้ความรู้ผ่านการเล่นเกม

ปีที่สองหรือPhase 2 ยังคงดำเนินงานร่วมกับกับมหาวิทยาลัยที่เริ่มต้นในปีแรก พร้อมกับขยายไปสถาบันการศึกษาอื่น เช่น โรงเรียนนายร้อย จปร.

ปี พ.ศ. 2561 ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทยมีการอบรมวิทยากร(Trainer) “คนไทยยุคใหม่ ใส่ใจเรื่องเงิน” เพื่อเป็นผู้ถ่ายทอดความคิดพฤติกรรมให้กับเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. 2562 เน้นการปฏิบัติการเชิงลึก

19.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนสนับสนุน

มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสถาบันการศึกษาทั้งเวทีการประชุม และการใช้สื่อสังคมต่างๆ

19.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน

การดำเนินงานของชมรมชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องการเงินจากนักวิชาชีพโดยตรง ตามหลักสูตรมาตรฐาน 4 รู้ รู้คู่ความมั่งคั่ง ซึ่งพัฒนาจากหลักสูตร ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้เยาวชนรู้เป้าหมาย รู้ใช้จ่าย รู้จักออม รู้หลักการลงทุน ซึ่งนอกจาก สามารถปรับใช้ในชีวิตแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนได้ตระหนักถึงความสำคัญ ทางการเงิน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญด้านหนึ่งการพัฒนาและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

19.8 ความสำเร็จ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ “รู้เก็บ รู้ใช้ สบายใจ (Saving for Change)” มีทั้งที่เกิดกับบุคลากร ของในวงการภาคธุรกิจการงาน และเกิดต่อเด็กและเยาวชน คือ

1) พัฒนาวิทยากรของธนาคารสมาชิก 15 แห่ง กว่า 130 คนให้มีทักษะในการให้ความรู้ ทางการเงินแก่เยาวชนโดยเฉพาะนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

2) สร้างแกนนำนักศึกษากว่า 600 คน จาก 10 สถาบันการศึกษา ในจำนวนนี้กว่า 200 คน เป็นผู้นำการเรียนรู้ หรือ Peer Educators ซึ่งได้นำสู่การขยายผลในวงกว้างในชุมชน โดยประชากรกว่า 6,000 คน ในนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียง ตระหนักถึงความสำคัญของวินัยทางการเงิน

3) เกิดโครงการต้นแบบและหลักสูตรมาตรฐาน 4 รู้ สู่มั่งคั่ง ซึ่งพัฒนาจากหลักสูตรของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับให้ธนาคารต่างๆ นำไปให้ความรู้ทางการเงินแก่เยาวชน ประกอบไปด้วย รู้เป้าหมาย รู้ใช้จ่าย รู้จักออม รู้หลักการลงทุน

19.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

แกนนำนักศึกษาตามโครงการ “รู้เก็บ รู้ใช้ สบายใจ (Saving for Change)” ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการให้กับเยาวชนด้วยกัน เพิ่มอีก 34 โครงการ

20. องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย

20.1 เกี่ยวกับหน่วยงาน /องค์กร

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ (UNICEF Thailand) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2489 เป็นองค์กรที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิเด็ก ซึ่งดำเนินงานใน 190 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2491 ยูนิเซฟ ประเทศไทย มีภารกิจเพื่อมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนให้กับชีวิตเด็กทุกคน โดยทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร กลุ่มศาสนา เครือข่ายเด็กและเยาวชน และอื่นๆ มีงบประมาณดำเนินงานต่อปีจำนวน 11.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ข้อมูลจากรายงานประจำปี 2561, มีนาคม 2562) ทั้งนี้ได้จากการรับบริจาคจากภายในประเทศไทย และจากการสนับสนุนจากองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ

20.2 นโยบายและวัตถุประสงค์

กล่าวเฉพาะงาน การพัฒนาวัยรุ่นและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น (Adolescent development and adolescent participation) เป็นส่วนงานที่เกิดขึ้นใหม่ของยูนิเซฟ ที่ให้ความสำคัญของช่วงทศวรรษ ที่ 2 ของชีวิตของเด็ก (อายุ 10 – 19 ปี) ถือว่าเป็นช่วงอายุของโอกาสและการเปลี่ยนแปลงที่ต้องได้รับการคุ้มครองและการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ประกอบด้วย 3 งานหลัก คือ

- 1) Pre-productive health เช่น การดูแลสุขภาพ การตั้งครรภ์ในคุณแม่วัยใส เอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศ
- 2) Employability โอกาสการมีงานทำของเยาวชนไทยในอนาคต
- 3) Participation การมีส่วนร่วมของเยาวชน ซึ่งยูนิเซฟให้ความสำคัญเรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชน จึงได้แทรกเข้าไปอยู่ทุกงานของยูนิเซฟ เพราะถือว่าสิทธิการมีส่วนร่วมถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญ

สำหรับงาน/กิจกรรม/โครงการการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของยูนิเซฟ ประเทศไทยมีทั้งการสนับสนุนที่เป็นการสร้างกิจกรรม/รณรงค์ (campaign) ให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และการสนับสนุนเงินทุนให้เด็กและเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีระดับขั้นของการส่งเสริมเป็น 3 ขั้น ในลักษณะของโครงการ/กิจกรรม ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น สนับสนุนผ่านกิจกรรม U-Report ถือว่าเป็นกิจกรรมเริ่มต้นที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ (ไม่มีทุนสนับสนุน)

ขั้นทดลอง สนับสนุนผ่านกิจกรรม I Am UNICEF เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาตนเองผ่านกิจกรรมอาสาสมัคร (ไม่มีทุนสนับสนุน)

ขั้นทำโครงการ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณให้ทำกิจกรรม/โครงการที่มีกลุ่มเป้าหมายต่างกัน ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ โดยร่วมมือกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้เป็นตัวแทนและกระบอกเสียง และ 2) โครงการ Generation Unlimited เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. U-Report

เป็นโครงการแคมเปญทั่วโลก ปัจจุบันมีสมาชิก 20 ประเทศทั่วโลก ซึ่ง U-Report เป็นเครื่องมือ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมสิทธิในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (อายุ 13-24 ปี) ผ่านการตอบคำถาม หรือ ส่งแบบสำรวจความคิดเห็น (Poll) ทาง Facebook Messenger U-Report โดยเด็กและเยาวชนจะต้องสมัครเป็นสมาชิก U-Report ก่อน โดยเข้าไปที่ Facebook U-Report สำหรับประเทศไทย มีสมาชิกกว่าหมื่นคน

ถึงแม้แพลตฟอร์มนี้จะไม่ได้เป็นการสนับสนุนทุน แต่ถือว่า U-Report เป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่ทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนผ่านระบบ Online ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นเชิงนโยบาย หรือสถานการณ์ต่างๆ อาทิเช่น การเลือกตั้ง

2. I Am UNICEF หรือ ฉันคือยูนิเซฟ

เป็นโครงการอาสาสมัครของยูนิเซฟประเทศไทย โดยการระดมอาสาสมัครช่วยงาน ในกิจกรรมต่างๆของยูนิเซฟ และองค์กรเครือข่าย ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ พัฒนาตนเองผ่านงานอาสาสมัคร (โครงการนี้อยู่ในช่วงกำลังพัฒนา)

3. สนับสนุนทุนดำเนินงาน สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ทำงานในระดับนโยบาย โดยมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างศักยภาพในการทำงาน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเวทีต่างๆ ซึ่ง **สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย** ถือว่าเป็นตัวแทนเด็กและเยาวชนที่เห็นเป็นรูปธรรม การส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนฯ ให้มีความเข้มแข็ง ก็จะทำให้เป็นกระบอกเสียงแทนเด็กและเยาวชนคนอื่นด้วย

โครงการนี้เป็นการสนับสนุนเงินทุนเพื่อสภาเด็กและเยาวชน โดยสนับสนุนผ่านกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องมาสองปีแล้ว โดยปีพ.ศ. 2561 มีงบประมาณสนับสนุน 70,000 USD หรือ ประมาณ 2.2 ล้านบาท และปี 2562 เพิ่มจากเดิมเป็น 110,000 USD หรือ ประมาณ 3.4 ล้านบาท สำหรับเงินทุนส่วนนี้ 100% มาจากเงินบริจาคภายในประเทศไทย

การสนับสนุนเงินทุนสภาเด็กและเยาวชนฯ นำมาขับเคลื่อนงาน 2 เรื่องหลักๆ คือ Capacity building (การสร้างขีดความสามารถ) ซึ่งประเด็นขึ้นอยู่กับการที่สภาเด็กและเยาวชนสนใจ และ เวทีสมัชชาเด็ก เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงสภาเด็กและเยาวชนระดับภาคมาอย่างส่วนกลาง ส่งผลให้เครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เข้มแข็งขึ้น เช่น กิจกรรมเวทีสมัชชาเด็ก

4. โครงการ Generation Unlimited เยาวชนกล้าคิดสะกิดสังคม

เป็นโครงการใหม่ que เริ่มดำเนินงานในปี 2561 โดยมีนโยบายมาจากสำนักงานใหญ่ ทั้งนี้แนวคิดโครงการ คือ ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่จะเป็นประตูไปสู่โอกาส ในขณะที่เดียวกันก็เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากวัยรุ่นหญิงชายกว่า 1.8 พันล้านคนบนโลก ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง กำลังเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ยากจน ความขัดแย้งและสงคราม ซึ่งสกัดกั้นการพัฒนาตัวเองจากการศึกษาต่อ การได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะที่เหมาะสม เป็นรากฐานสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้การทำงานที่มั่นคงนำไปสู่การมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดูแลตนเองและครอบครัว องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ประกาศวาระ Young People Agenda หรือ วาระเพื่อเยาวชน ขึ้นในปี 2561 ซึ่งเป็นความร่วมมือระดับโลกในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่หนุ่มสาวทั่วโลกเผชิญอยู่ เป้าหมายของโครงการ คือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่เด็กและเยาวชนที่กำลังก้าวสู่ช่วงทศวรรษที่ 2 ของชีวิต ให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

20.3 ที่มาของเงินทุนสนับสนุน

ในรายงานการศึกษาครั้งนี้ ขอกล่าวเฉพาะ โครงการ Generation Unlimited เยาวชนกล้าคิดสะกิดสังคม เพราะเป็นโครงการที่สนับสนุนเงินทุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งที่มาของงบประมาณของโครงการนี้มาจากสำนักงานใหญ่ เป็นเงินงบประมาณ 45,000 USD หรือ ประมาณ 1.5 ล้านบาท (รวมเงินสนับสนุนเยาวชนดำเนินงาน 5 โครงการๆ ละ 1,000 USD หรือ ประมาณ 32,000 บาท)

20.4 เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุน

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ดำเนินงานโครงการ Generation Unlimited ผ่าน Saturday School (โรงเรียนวันเสาร์ ปัจจุบันได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้วิชาที่ตนเองสนใจ โดยมีครูอาสาสมัครมาสอนให้ทุกวันเสาร์ เช่น วิชาถ่ายภาพ ร้องเพลง มวยไทย ทำอาหาร เต้น ออกแบบบอร์ดเกม เป็นต้น) โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายว่า เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 14 – 24 ปี ที่รวมตัวกันเป็นทีมๆ ละ 3 – 5 คน ทุกเพศ ทุกความแตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ

จากปัญหาที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับท้องคการยูนิเซฟ ประเทศไทยกำหนด และมีการดำเนินงานในช่วงเวลาโครงการ 9 เดือน (ก.ค. 2561 – มี.ค. 2562)

20.5 วิธีการและกระบวนการให้การสนับสนุน

ขั้นตอน/กระบวนการโครงการ Generation Unlimited

1) การค้นหา Partner และเตรียมความพร้อมการดำเนินโครงการ โดยมีการทำความเข้าใจแนวคิดโครงการ ซึ่งยูนิเซฟ ประเทศไทยได้ทำเข้าร่วมมือในการดำเนินโครงการกับ Saturday School และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการให้กับเด็กและเยาวชน

2) การประชาสัมพันธ์โครงการและการรับสมัครเยาวชนเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งนี้ได้ใช้หลากหลาย และเน้นช่องทางการสมัครโดยการกรอกแบบฟอร์มใบสมัครสามารถส่งใบสมัครทางออนไลน์และทางไปรษณีย์ แบบฟอร์มใบสมัคร ไม่ซับซ้อน กรอกง่าย ไม่ถามคำถามเยอะ ขั้นตอนนี้เป็น การส่งเพียงความคิด(idea)เท่านั้น ซึ่งidea ในการสมัครรอบแรกนี้ต้องการให้เด็ก เยาวชน ระบุปัญหาเท่านั้น ยังไม่ต้องนำเสนอทางออก ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบประเด็นปัญหาที่เด็กเยาวชนนำเสนอต้องสอดคล้องกับ 3 ประเด็น ดังนี้

(1)โอกาสในการได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ

ตัวอย่างประเด็นปัญหา

- เราจะช่วยลดจำนวนเด็กและเยาวชนของเราที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันได้อย่างไร
- โรงเรียนควรมีเนื้อหาการเรียนการสอนแบบไหนถึงจะดึงดูดใจเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 12 -14 ปี ให้อยากมาเรียนหนังสือ ไม่ทิ้งการเรียน

- จะทำอะไรให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตัวเอง และเรียนรู้เรื่องราวความเป็นไปของโลกปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

- เราจะช่วยให้เด็กและเยาวชนยังคงได้รับการศึกษาแม้จะอยู่ในพื้นที่ยากลำบาก เช่น พื้นที่สงคราม พื้นที่ที่มีความขัดแย้ง ได้อย่างไร

(2) โอกาสในการพัฒนาทักษะ ความรู้ การสร้างศักยภาพที่จำเป็นเพื่อการมีงานทำในอนาคต และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ตัวอย่างประเด็นปัญหา

- เราจะช่วยให้เด็กและเยาวชนที่มีความจำเป็นต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ไม่ว่าจะด้วยความยากจน การตั้งครรภ์ หรือสาเหตุอื่นๆ ได้มีทักษะและความรู้พอเพียงกับการมีงานที่เหมาะสมทำได้

- ทำอย่างไรจึงจะขยายโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะให้กับเยาวชน ที่อยู่ห่างไกล หรือมีความยากลำบากในการเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง เช่น เด็กและเยาวชนในค่ายผู้พลพ

- เราจะสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนผู้พิการในทุกรูปแบบได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการจ้างงานได้อย่างไร

- เด็กและเยาวชนจะสามารถเข้าถึงความรู้ในเรื่องทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานได้อย่างไร

(3) การเปิดพื้นที่และเสริมพลังให้กับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กหญิง

ตัวอย่างประเด็นปัญหา

- เราจะเปลี่ยนวิธีคิดหรือทัศนคติของผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ คุณครู ให้หันมาให้ความสำคัญกับการรับฟังเสียงของเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้นได้อย่างไร

- มีความคิดหรือพฤติกรรมแบบไหนของผู้ชายที่ควรเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้หญิงมีความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะมากยิ่งขึ้น

- เราจะช่วยกันขจัดอคติหรือความเข้าใจผิด ๆ ที่คนในสังคมมีต่อเด็กและเยาวชนผู้มีความพิการได้อย่างไร

- เราจะลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งรังแกในโรงเรียนหรือในโลกออนไลน์ได้อย่างไร

3) การคัดเลือกทีมเพื่อพัฒนาความคิด(idea)

คัดเลือกจากใบสมัครทั้งหมดที่ส่งเข้ามาให้เหลือ 15 ทีม โดยคณะกรรมการจากยูนิเซฟ ประเทศไทย พิจารณาตามเกณฑ์ อาทิ

- นำเสนอปัญหาชัดเจน เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้น และเป็นปัญหาที่เด็กและเยาวชนต่างๆ สามารถร่วมแก้ไขได้ (ต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในปัญหานั้นๆว่าส่งผลกระทบต่อตัวเราหรือชุมชนของเราอย่างไร)

- เห็นโอกาสในการแก้ไขปัญหานั้น โดยเฉพาะมีองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือมีบทบาทที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหานั้นร่วมกัน เช่น อบต. องค์กรในชุมชน NGOs เป็นต้น

4) กระบวนการพัฒนาความคิด(idea) หรือการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน(ระบุรายละเอียดในข้อ 20.7)

5) กระบวนการสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนเงินทุนให้ทีมสุดยอดความคิด ทั้งในประเทศ ทีมสุดยอดความคิด(idea) 5 ทีมจะได้ทุนสนับสนุนจำนวน 1,000 USD หรือประมาณ 32,000 บาท เพื่อพัฒนาต้นแบบและทดลองทำในชุมชนของตนเอง ในระยะเวลา 3 เดือน และจากทั้ง 5 ความคิดข้างต้น จะมีการคัดเลือก1 ความคิดเป็นตัวแทนประเทศเพื่อนำเสนอเวทีระดับโลก โดยทีมจะได้รับทุนอีกจำนวน 20,000 USD หรือประมาณ 640,000 บาท เพื่อพัฒนาและขยายผลความคิดนี้ต่อไป

6) การทำสัญญา/ข้อตกลงการดำเนินงานและการรับเงินสนับสนุน ทีมเด็กและเยาวชนจะทำสัญญากับ Saturday School โดยมีกติการ่วมกันคือ การใช้จ่ายทุกครั้งจะทำมีใบเสร็จ และทำรายละเอียดค่าใช้จ่าย

7) การพัฒนาและทดลองทำโครงการ โดยใช้เวลา 3 เดือน

8) การคัดเลือกความคิด(idea) เพื่อส่งเสริมสู่การแข่งขันระดับโลก

20.6 ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุน

ช่องทางการประชาสัมพันธ์รับสมัครเยาวชนเข้าร่วมโครงการทาง Online ได้แก่ <https://www.unicef.org/thailand/th/generation-unlimited> และผ่าน website ของภาคีเครือข่าย เช่น สสส. ทาง Offline ได้แก่ ผ่านทุกช่องทางของยูนิเซฟ, การลงพูดคุยทำความเข้าใจระดับภูมิภาค เพื่อให้ข่าวสารไปถึงกลุ่มเด็กด้อยโอกาส ช่องทางการสมัครโดยการกรอกแบบฟอร์มใบสมัครสามารถส่งใบสมัครทางออนไลน์และทางไปรษณีย์

20.7 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับเงินทุน

ตามโครงการ Generation Unlimited เยาวชน กล้าคิดสะกิดสังคม องค์กรยูนิเซฟ ประเทศไทย มีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับเงินทุน โดยมีการจัดในสองช่วงคือ

- การปฐมนิเทศ ให้กับ 15 ทีมที่ผ่านการคัดเลือกรอบที่ 1 เพื่อเตรียมตัวประมาณ 1 สัปดาห์ ก่อนเข้าค่ายประชุมปฏิบัติการ (Workshop)

- กิจกรรม Workshop พัฒนาความคิดในการแก้ไขปัญหา ใช้เวลา 3 วัน โดยใช้เครื่องมือ Design Thinking (กระบวนการคิดในการออกแบบสำหรับพัฒนานวัตกรรม ที่ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์) มาใช้ในกระบวนการออกแบบการแก้ไขปัญหาที่คิดถึงผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งตลอด 3 วันแต่ละทีมจะมีพี่เลี้ยง หรือโค้ช จาก Saturday School มาสนับสนุน ให้คำแนะนำในกระบวนการคิดออกแบบการแก้ไข

ทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความคิดโดดเด่น โครงการ Generation Unlimited เยาวชนกล้าคิดสะกิดสังคม ให้ทีมเด็กและเยาวชน ทั้ง 15 ทีมที่เข้าค่ายประชุมปฏิบัติการ พัฒนาความคิด นำเสนอแนวคิดให้คณะกรรมการ 5 ท่าน ฟังในที่สุดท้ายของการ Workshop (ประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาครัฐ และยูนิเซฟ) เพื่อคัดเลือกสุดยอดความคิด(idea) 5 ทีม ทั้งนี้มีเกณฑ์การพิจารณา ความคิด(idea) จากเห็นโอกาสที่จะขยายผลแนวคิดในการแก้ไขปัญหาไปยังพื้นที่อื่นๆที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เข้ามาช่วยสนับสนุน

เมื่อได้ที่เด็กและเยาวชนสุดยอดความคิด(idea) 5 ทีมแล้ว และมีการมอบเงินทุนเพื่อให้แต่ละทีมทดลองทำโครงการตามความคิด(idea) ที่เสนอ โดยใช้เวลา 3 เดือน ซึ่งตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่เด็กและเยาวชนทำโครงการของทีม จะมีพี่เลี้ยง/โค้ช คอยให้คำแนะนำและติดตามอย่างใกล้ชิดทีมละ 2 คน ประกอบด้วยพี่เลี้ยง/โค้ชจาก Saturday School (เป็นคนเดิมในเวที Workshop) มีหน้าที่ให้คำปรึกษาทั่วไป การใช้จ่ายให้กำลังใจ และจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นพี่เลี้ยง/โค้ชเชิงเทคนิคมีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องที่ทีมเด็กและเยาวชนทำ

นอกจากนี้เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทีมเด็กและเยาวชน โครงการ Generation Unlimited เยาวชน กล้าคิดสะกิดสังคม ได้กำหนดให้มีการคัดเลือก 1 ความคิด (idea) เพื่อแข่งขันระดับโลก จากทั้ง 5 ความคิดเพื่อส่งเสริมให้เป็นตัวแทนประเทศเพื่อนำเสนอเวทีระดับโลก 16 ประเทศ โดย ความคิด(idea) จะต้องแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ชัดเจนจากปัญหา ความคิด(idea)ในการแก้ไขปัญหา

ที่ทำได้จริง ขยายผลได้ และมีความยั่งยืน ซึ่งหากได้รับการคัดเลือกเป็น 1 ใน 5 สุดยอดนวัตกรรมระดับโลก ทีมจะได้รับทุนอีกจำนวน 20,000 USD หรือประมาณ 640,000 บาท เพื่อพัฒนาและขยายผลความคิดนี้ต่อไป

อนึ่ง นอกจากโครงการ Generation Unlimited เยาวชนกล้าคิดสะกิดสังคม มีการพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้ว ยังได้มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ยูนิเซฟ และหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ(Partner) ให้มีศักยภาพระดับ Global โดยองค์กรยูนิเซฟจัดหาวิทยากรมาอบรมให้ ทำให้เข้าใจว่าสิ่งที่ต้องทำคืออะไรบ้าง โดยจะมีเครื่องมือ คู่มือมาให้ สำหรับ Partner จะให้เข้ามาอบรมเช่นกัน แต่โครงการ Generation Unlimited เด็กและเยาวชนจาก Saturday school มีความเข้าใจทักษะ กระบวนการ Design Thinking อยู่แล้ว ซึ่งก็จะไม่ยากนักที่จะเข้าใจ

20.8 การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข

การติดตามงาน โครงการที่ทีมเด็กและเยาวชนทำ มีการติดตาม 2 ระดับ คือ

- การติดตามโดย Saturday School ผ่านการลงพื้นที่เดือนละ 1 ครั้ง, ทางไลน์ โดยมีพี่เลี้ยง/โค้ชติดตาม ให้คำปรึกษาทีมละ 2 คน องค์กรผู้รับทุน Saturday School และทีมงาน ยูนิเซฟจะมีการประชุมติดตามความก้าวหน้าเดือนละ 1-2 ครั้ง และติดตามทาง Line Group

- องค์กรผู้รับทุน Saturday School และทีมงาน ยูนิเซฟจะมีการประชุมติดตามความก้าวหน้าเดือนละ 1-2 ครั้ง และติดตามทาง Line Group

ผลที่เกิดขึ้น

- เด็กและเยาวชน มีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มปัญหานั้นๆ มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดการเติบโตทางความคิด คิดนอกกรอบจากจุดที่ยืนอยู่

- ด้วยความใหม่ทั้ง partner และเจ้าหน้าที่ยูนิเซฟ การทำความเข้าใจวิธีการทำงานจึงต้องใช้เวลาทำความเข้าใจ วางแผนงานร่วมกัน ประชุมกันบ่อย อีกทั้งเป็นคนรุ่นใหม่ซึ่งมีข้อดีคือ เกิดความคิดที่หลากหลาย ได้เปิดมุมมองใหม่ๆ

- เกิดการต่อยอดโครงการ โดยกรมพินิจและคุ้มครองเยาวชน กระทรวงยุติธรรมมีความสนใจนำแนวคิดโครงการไปดำเนินงานต่อในองค์กร

- การดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่หลากหลายมาร่วมทำโครงการ

บทเรียนที่เกิดขึ้น

- ในการทดลองทำโครงการ เมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่งทีมเด็กและเยาวชนมีอาการเหนื่อย ลำแรงตก อีกทั้งยังมีเรื่องเรียนและอื่นๆ การมีพี่เลี้ยง/โค้ชคอยติดตาม ให้กำลังใจ กระตุ้นการทำงานเป็นระยะๆจะทำให้โครงการสำเร็จได้ นอกจากนี้พี่เลี้ยง/โค้ชสามารถหนุนเสริมการทำงานของทีมเด็กและเยาวชน ได้มีการเรียนรู้ที่ดี

- สิ่งที่ค้นพบจากการทำโครงการ พบว่าทักษะที่เด็กและเยาวชนควรมีและควรเพิ่ม คือ ทักษะการจัดการโครงการและการเงิน

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ

- Partner ได้แก่ Saturday School และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีทรัพยากร มีความสามารถ สามารถทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เป็นทีมเดียวกัน
- พี่เลี้ยง/โค้ช เป็นคนรุ่นใหม่ วัยใกล้เคียง มี Mindset และทักษะการทำงานทางสังคม มีทักษะของการของเป็นพี่เลี้ยง เช่น การไม่ชี้นำ กระตุ้น ให้กำลังใจ อีกทั้งยังมีความรู้ ความเข้าใจกับสิ่งที่เด็กและเยาวชนทำ กล่าวคือ พี่เลี้ยง/โค้ช เป็นกุญแจสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จของโครงการของทีมเด็กและเยาวชน
- การสนับสนุนการทำงานของพี่เลี้ยง/โค้ชจากยูนิเซฟ ประเทศไทยทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้ทำได้ราบรื่น ช่วยแก้ปัญหา ไม่ทำให้คิดว่าเป็นภาระ เนื่องจากพี่เลี้ยง/โค้ชอยู่ในวัยทำงานและมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบ
- กระบวนการอบรม Design Thinking ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้คิดและสามารถนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

ปัญหาอุปสรรค

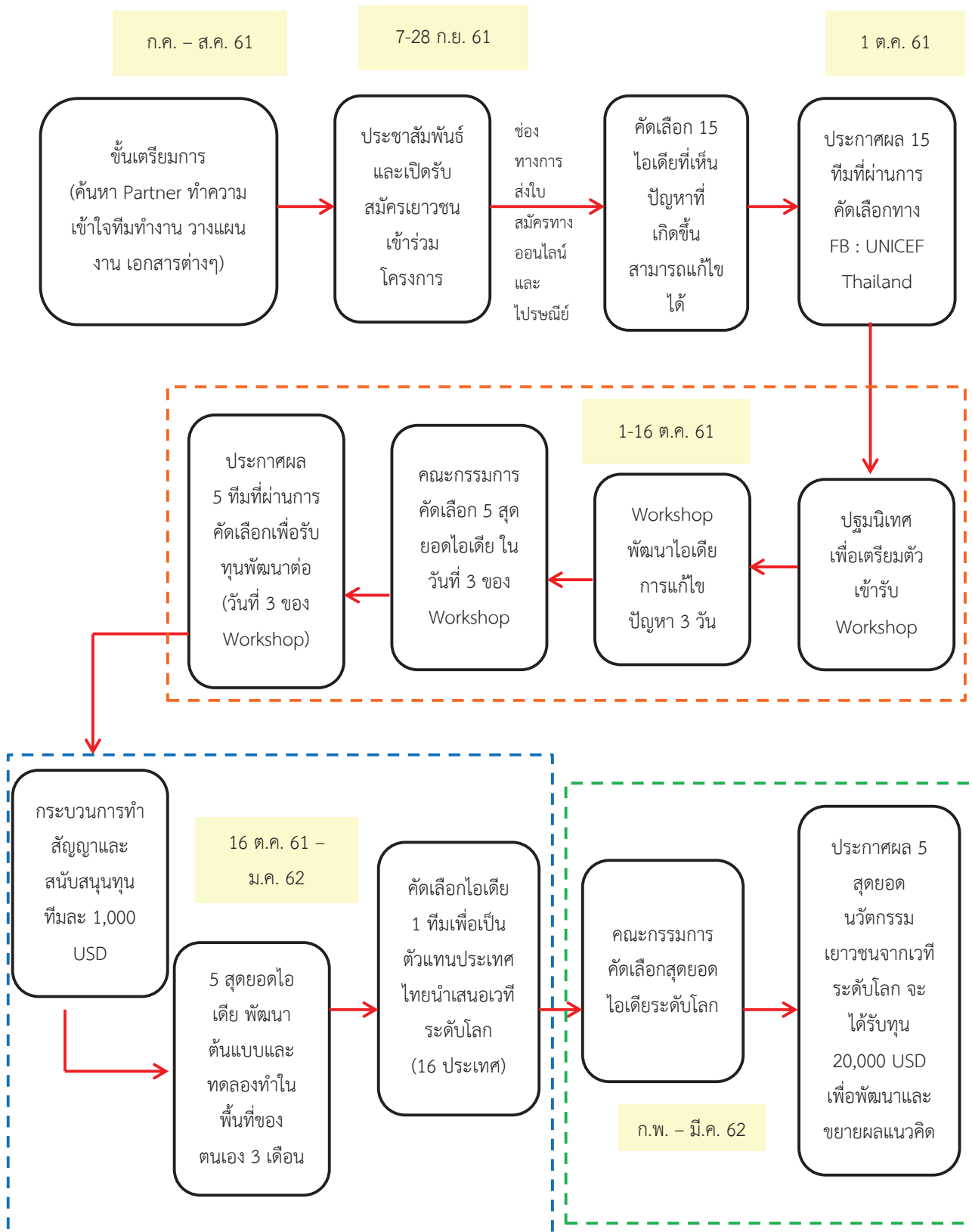
- เวลาในการทำโครงการกระชั้น เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ จึงต้องใช้เวลาในการค้นหา และทำความเข้าใจ Partner ร่วมดำเนินงาน
- มีเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อย (21 วัน ตั้งแต่วันที่ 7 – 28 กันยายน 2561) ทำให้การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง
- เวลาในการประชุมปฏิบัติการ 3 วัน วันสุดท้ายเป็นวันนำเสนอความคิดทำให้กระบวนการอบรมน้อย

20.9 ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

20.10 ข้อเสนอแนะ

- 1) เวลาที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ประมาณ 2 เดือน และเพิ่มการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อเชิญชวนให้กลุ่มเป้าหมายสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ
- 2) เวลาที่เหมาะสมในการอบรม คือ 4 วัน โดยใช้กระบวนการเดิม

แผนภูมิ (Flowchart) กระบวนการ/ขั้นตอนโครงการ Generation Unlimited
ระยะเวลาโครงการ 9 เดือน (กรกฎาคม 2561 – มีนาคม 2562)

บทที่ 5

ผลการศึกษา /ข้อค้นพบ จากกรณีศึกษาบทเรียนหน่วยงานต่างประเทศ และในประเทศ เกี่ยวกับการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

จากกรณีศึกษาหน่วยงานในต่างประเทศ 8 กรณีศึกษา มีข้อค้นพบดังนี้

- 1.การให้งบประมาณ/เงินทุนสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชนมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศและท้องถิ่น โดยองค์กรที่ให้ทุนมีทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนในทุกระดับตั้งแต่ภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป กระทรวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคธุรกิจและองค์กรภาคประชาสังคม
- 2.ในด้านของนโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน โดยหลักๆ แล้ว เงินทุนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนด้วยกัน เพื่อพัฒนาความมีจิตอาสาและเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนกับสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่
- 3.ลักษณะกิจกรรมของเด็กและเยาวชนจากกรณีศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างเปิดกว้าง และมีกรณีศึกษาบาง กองทุน มุ่งเน้นประเด็นและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะตามวัตถุประสงค์ขององค์กรต้นสังกัด เช่น กรณีของประเทศแคนาดา มีเงินทุนสำหรับทำงานกับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรมหรือผ่านกระบวนการยุติธรรมมาแล้ว กองทุนเสริมพลังเยาวชนโลก มุ่งเน้นโครงการจากเด็กและเยาวชนที่พุ่งเป้าเพื่อตอบโจทย์ของเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4.งบประมาณของกองทุนส่วนใหญ่ มีที่มาจากต้นสังกัด งบประมาณที่ให้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการได้อย่างไม่เป็นภาระและการเขียนโครงการเพื่อนำเสนอขอรับงบประมาณไม่ซับซ้อน
- 5.ในส่วนของวิธีการขอรับงบประมาณสนับสนุน ทุกโครงการมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเงินกองทุนทางเว็บไซต์ และสามารถส่งโครงการเพื่อรับการพิจารณาผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต
6. จากหลายกรณีจะเห็นได้ว่า องค์กรที่ให้ทุน ใช้วิธีให้กลุ่มเยาวชนนำเสนอแนวคิด (idea) หรือ concept note มาก่อน หากแนวคิดสอดคล้องกับเกณฑ์ของแหล่งทุนหรืองบประมาณ จึงติดต่อกลับให้กลุ่มเยาวชนหรือผู้ขอรับทุนพัฒนาโครงการโดยละเอียดอีกครั้ง
7. จากการศึกษาเอกสาร พบว่ามีแหล่งทุนหลายแหล่งที่มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในด้านของการพัฒนาโครงการไปสู่การปฏิบัติ เช่น กองทุนนวัตกรรม กองทุนของสหภาพยุโรป และอีกหลายโครงการไม่มีข้อมูล ในส่วนนี้
- 8.กองทุนของสหภาพยุโรป มีกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น ในเว็บไซต์ของมูลนิธิเยาวชนยุโรป (<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>) มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนให้สามารถเข้าไปศึกษา โดยเฉพาะในหน้า Resource

ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับแบบฟอร์มและแนวทางการนำเสนอโครงการ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาประเด็นโครงการ รวมทั้งตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน

นอกจากนี้ มูลนิธิเยาวชนยุโรป ยังมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนอื่นๆ อีก ได้แก่ การจัดการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ สำหรับเยาวชนในประเทศสมาชิก โดยร่วมกับภาคีในประเทศสมาชิก จัดการอบรมให้กับองค์กรเยาวชนในระดับชาติและท้องถิ่น โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับมูลนิธิฯ งานและวิธีการทำงานของมูลนิธิฯ รวมถึงนโยบายด้านเยาวชนและการบริหารจัดการโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้าง **ความเข้มแข็งให้กับองค์กรเยาวชน** มีการเยี่ยมติดตามโครงการ มูลนิธิฯ มีการเยี่ยมติดตามโครงการที่ตนให้ทุนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสัมมนาประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์และประสบการณ์การทำงานร่วมกับองค์กรเยาวชนที่ตนทำงานด้วย

❖ จากกรณีศึกษาหน่วยงานภายในประเทศทั้งหมด 20 กรณีศึกษา สรุปข้อค้นพบดังนี้

กรณีศึกษาหน่วยงานภายในประเทศทั้งหมด ให้ข้อมูลตรงกันว่าทุกหน่วยงานเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน เพราะเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์และทักษะในการปรับปรุงพัฒนาทั้งการใช้ชีวิต ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของเด็กและเยาวชน โดยมีข้อค้นพบการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชน เป็นระบบที่เอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนที่ได้รับโอกาสทำกิจกรรม/งาน ทำได้อย่างคล่องตัว อีกทั้งทำให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกความรับผิดชอบและเรียนรู้การใช้ทรัพยากรด้านการเงินที่เหมาะสมถูกต้อง และด้วยความซื่อสัตย์ ระบบสนับสนุนเงินทุนเป็นระบบหนึ่งในสามที่สำคัญ ที่หน่วยงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงและทำควบคู่กับอีกสองระบบคือ ระบบพี่เลี้ยงหรือระบบโค้ชชิ่ง และระบบติดตามและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งหากทำไปพร้อมกันจะยังผลให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาและการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ

2. องค์ประกอบของการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ประกอบไปด้วย กลไก และกระบวนการ ได้แก่

2.1 กลไกขับเคลื่อนหลักของการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนคือเป็นหน่วยรับทุน และร่วมติดขอการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชน มีสองแบบ คือ **หน่วยงานที่ให้ทุน** และ**หน่วยงานที่รับทุน**และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานตัวกลางเชื่อมต่อไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชน (node) หรือเรียกชื่อต่างๆกันไป เช่น องค์กรกลาง หน่วยจัดการ องค์กรภาคเครือข่าย หน่วยงานในสังกัด และจากกรณีศึกษาทั้ง 20 แห่งในครั้งนี้มี 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 หน่วยงานให้ทุนที่เป็นหน่วยงานระดับชาติ หรือหน่วยงานส่วนกลาง ให้ทุนโดยผ่านไปยังหน่วยงานตัวกลาง/หน่วยจัดการ (node) และให้node ที่อยู่ในพื้นที่ หรือเป็นหน่วยงานที่มีการดำเนินงานในพื้นที่อยู่แล้ว ช่วยทำหน้าที่แทน การให้ทุนแบบนี้ทำให้เห็นการกระจายจากหน่วยงานระดับชาติ หรือส่วนกลางไปยังหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น และเป็นการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ nodeนำศักยภาพความเชี่ยวชาญ ความชำนาญมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิดได้มากกว่าหน่วยงานระดับชาติ หรือหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งมีภารกิจหลักอื่นๆที่มากและกว้างกว่า node ทั้งนี้หน่วยงานที่ให้ทุนจะต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเงินทุน พร้อมแจ้งบทบาทหน้าที่ให้ node ก่อนทำหน้าที่ ซึ่งหน่วยงานที่ให้ทุนแต่ละแห่งมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ node แตกต่างกันไป เช่น ให้ทำหน้าที่เฉพาะเผยแพร่ รับสมัคร พิจารณา แจ้งผลการพิจารณา และรวบรวมการรายงาน ซึ่งบทบาทหน้าที่ตามนี้ ไม่ได้มีข้อมูลเชิงลึกการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนโดยการทำกิจกรรมที่ได้เงินทุนไป ซึ่งต่างจากการกำหนดหน้าที่ให้ node ต้องทำดังกล่าวมาแล้ว ยังต้องทำหน้าที่สำคัญคือ เป็นที่ปรึกษา ช่วยพัฒนาเสริมทักษะตามความจำเป็นให้กับเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจจะแตกต่างกัน เป็นระยะๆ รวมทั้งติดตามประเมินผลด้วย ซึ่งปรากฏตามตาราง กลไกและบทบาทหน้าที่การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนฯ ของกรณีศึกษา หน่วยงานภายในประเทศ 20 กรณีศึกษา ข้างท้ายนี้

อย่างไรก็ตามแม้การให้ทุนแบบนี้ จะได้งานการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเชิงคุณภาพ ทั้งนี้หน่วยงานระดับชาติ หรือหน่วยงานส่วนกลาง แต่ก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและธรรมาภิบาลด้วย

ตารางบทบาทหน้าที่ของกลไกการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนฯ ของกรณีศึกษาหน่วยงานภายในประเทศ 20 หน่วยงาน

หน่วยงานที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการหน่วยงานตัวกลาง/หน่วยจัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง/หน่วยจัดการ
1.กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็กเยาวชน และครอบครัว	บ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละจังหวัด	บ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละจังหวัด	-ประสานชี้แจงให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับในจังหวัด -เป็นที่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษา -ติดตามให้มีการรายงาน - อนุมัติเบิกจ่าย

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
กรมกิจการเด็กและ เยาวชน โดย กลุ่มกิจการ สภาและเครือข่าย เด็กและเยาวชน			- ชุมติดตามบางโครงการ - ติดตามและรวบรวมรายงานผล
2. กองคุ้มครองเด็ก เยาวชน และ ครอบครัว กรม กิจการเด็กและ เยาวชน โดย กลุ่มบริหาร กองทุนคุ้มครอง เด็ก	- พัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด - สำนักงานการ สงเคราะห์ และ สวัสดิการสังคม สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร	เจ้าหน้าที่พัฒนา สังคมและความ มั่นคง ของมนุษย์จังหวัด - พนักงานกองทุน ในสำนักงานการ สงเคราะห์ และ สวัสดิการสังคม พัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร	ช่วยสื่อสารให้หน่วยงานทุกภาคส่วน ในจังหวัด/กรุงเทพฯ ได้รับรู้ - รับโครงการที่เสนอขอรับ - ประชุมพิจารณา - เบิกจ่าย - ชุมติดตามบางโครงการ - รวบรวมการรายงานผล
3. สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม แห่งชาติ สำนักงาน คณะกรรมการ กองทุนสวัสดิการ สังคม กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ	- พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัด	องค์กรที่ขึ้นทะเบียน เป็นองค์กรสวัสดิการ และขอรับทุน	- ช่วยสื่อสารให้หน่วยงานทุกภาคส่วน ในจังหวัดได้รับรู้ - รับโครงการที่เสนอขอรับ - ประชุมพิจารณา - เบิกจ่าย - รวบรวมการรายงานผล
4. สำนักส่งเสริม และพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการ อุดมศึกษา	กองกิจการนิสิต นักศึกษา ทุกมหาวิทยาลัย	อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านประเด็น และด้านการเงิน	ช่วยสื่อสารให้องค์กร/ สโมสรนิสิตนักศึกษา ได้รับรู้ - รับโครงการที่เสนอขอรับ - ประชุมพิจารณา - ให้คำปรึกษา ทั้งด้านประเด็นและบริหารการเงิน และทั่วไป - เบิกจ่าย - ติดตามและรวบรวมรายงานผล

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
5. สำนักสนับสนุน สุขภาวะเด็ก เยาวชน และ ครอบครัว (สำนัก4) สสส.	ภาคีเครือข่าย ทั่วประเทศ ที่มีประเด็น ร่วมตรงกัน (องค์กรภาคีเดิม / องค์กรภาคีใหม่)	เจ้าหน้าที่องค์กรภาคี เครือข่าย	ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รับผิดชอบ ตามข้อตกลงกับ สสส. -ช่วยเสนอแนะในการพัฒนาโครงการ ที่กลุ่มเด็กเยาวชนเสนอ - ช่วยพัฒนาศักยภาพและเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาให้กลุ่มเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ตามข้อตกลง ในขั้นตอนต่างๆ -ประสานสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ในพื้นที่ เช่น เทศบาล อบต. -เบิกจ่าย -ติดตามการปฏิบัติการในพื้นที่ -จัดทำรายงานผลงานของกลุ่ม
6.สำนักสร้างสรรค์ โอกาสและ นวัตกรรม (สำนัก 6) สสส.	-องค์กรภาคเอกชน ทั่วประเทศ(องค์กร เดิม /องค์กรใหม่	เจ้าหน้าที่ขององค์กร ภาคีเครือข่าย และ แกนนำเยาวชนใน พื้นที่ ที่องค์กรภาคี พิจารณาให้ทำหน้าที่ พี่เลี้ยงกลุ่มเด็กและ เยาวชน	ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รับผิดชอบตามข้อตกลงที่ทำกับ สสส. -ช่วยเสนอแนะในการพัฒนาโครงการที่กลุ่มเด็ก เยาวชนเสนอ - ช่วยพัฒนาศักยภาพและเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาให้กลุ่มเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ตามข้อตกลง ในขั้นตอนต่างๆ -เบิกจ่าย -ติดตามการปฏิบัติการในพื้นที่ -ถอดบทเรียนและจัดทำรายงานผลงาน ของกลุ่ม
7.สำนักงานกองทุน สื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์	ฝ่ายสื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์สำหรับเด็ก และเยาวชน	-เจ้าหน้าที่ของฝ่าย สื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์สำหรับ เด็กและเยาวชนของ สำนักงานกองทุน	ช่วยสื่อสารให้โรงเรียน หน่วยงาน องค์กรทั่วไป ที่ขอรับทุนที่มีเด็กเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเด็กและเยาวชน -ประชุมพิจารณาโครงการที่หน่วยงานเสนอขอรับ เงินทุน -ประสานหน่วยงาน เพื่อการเบิกจ่าย -มีการติดตามการดำเนินโครงการและคุณภาพ โครงการโดยมี คณะทำงานติดตามประเมินผล
8.สำนักวัฒนธรรม	กลุ่มวิชาการ แผนงาน	นักพัฒนาสังคม	ช่วยสื่อสารให้สภาเด็กเขต /กรุงเทพฯ ได้รับรู้

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
กีฬา และการ ท่องเที่ยว กรุงเทพ มหานคร โดยกลุ่มวิชาการ แผนงาน และ ประชาสัมพันธ์ ศูนย์เยาวชน ไทย-ญี่ปุ่น	และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เยาวชน ไทย-ญี่ปุ่น	ศูนย์เยาวชน ไทย-ญี่ปุ่น	-จัดกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับสภาเด็กฯ เขต /กรุงเทพฯก่อนปฏิบัติการ -ให้คำปรึกษา พร้อมสนับสนุนให้อาสาสมัคร (ภาคประชาชนที่มีประสบการณ์งานเด็กและ เยาวชน) ทำหน้าที่ประสานกับสภาเด็กฯ - เบิกจ่าย -ติดตามการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของสภา ในพื้นที่ -รวบรวมรายงานผล
9. สำนักพัฒนา สังคม กรุงเทพมหานคร	กลุ่มงานจัดสวัสดิการ และสงเคราะห์ ครอบครัว สำนักงานการ สงเคราะห์ และสวัสดิภาพสังคม สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร	เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจัด สวัสดิการ และ สงเคราะห์ครอบครัว	ช่วยสื่อสารให้หน่วยงานทุกภาคส่วนของกรุงเทพ มหานคร ได้รับรู้ -รับโครงการที่เสนอขอรับ -ประชุมพิจารณา - เบิกจ่าย -รวบรวมเอกสารรายงานผล
10 เทศบาลนคร อุบลราชธานี	สำนักงานการศึกษา สำนักงานปลัดเทศบาล นครอุบลราชธานี	เจ้าหน้าที่สำนัก การศึกษา สำนักงาน ปลัดเทศบาล	ช่วยสื่อสารให้สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล -ช่วยแนะนำการพัฒนาโครงการ -รับโครงการที่เสนอขอรับ -ให้คำปรึกษาและร่วมดำเนินโครงการฯ ให้กับสภาเด็กฯ - เบิกจ่าย -ติดตามและจัดทำรายงานผล
11. มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิม พระเกียรติ	กองกิจกรรมนักศึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านประเด็นและ ด้านการเงิน	ช่วยสื่อสารให้องค์กร สโมสรนิสิตนักศึกษา -ร่วมพัฒนาโครงการที่เสนอขอรับ - ช่วยพัฒนาศักยภาพและเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา -ติดตามการปฏิบัติกิจกรรมและการรายงานผล
12. มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี	สำนักงานพัฒนา นักศึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา ที่มหาวิทยาลัย มอบหมาย	ช่วยสื่อสารให้องค์กร สโมสรนิสิตนักศึกษา -ร่วมพัฒนาโครงการที่เสนอขอรับ - ช่วยพัฒนาศักยภาพและเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษา -ประชุมพิจารณา -ติดตามการปฏิบัติกิจกรรมและการรายงานผล

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
13.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) / กลุ่ม ปตท.	ฝ่ายกิจการเพื่อสังคม	ทีมงานการศึกษา และศิลปะ	-ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ที่กำหนด -ประสานจัดหาช่วยเสนอแนะพัฒนาโครงการที่ กลุ่มเด็กเยาวชนเสนอ - จัดประชุมปฏิบัติการเสริมสร้างความรู้ ตามประเด็นที่กำหนด -ให้การปรึกษาแนะนำ ในขั้นตอนต่างๆ/จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ / แสวงหาและเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มเด็กเยาวชน กับผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามประเด็นที่กลุ่มเด็ก เยาวชนทำ -เบิกจ่าย -ติดตามรายงานผล
14. การไฟฟ้าฝ่าย ผลิต แห่งประเทศไทย	-แผนกสร้างสรรค์ โครงการเพื่อ สิ่งแวดล้อม ฝ่ายกลยุทธ์เพื่อความ ยั่งยืน -ฝ่ายบริหารจัดการ เรื่องใช้ไฟฟ้าและ กิจการ เพื่อสังคม	ทีมงานแผนก สร้างสรรค์โครงการ เพื่อสิ่งแวดล้อม ฝ่ายกลยุทธ์เพื่อความ ยั่งยืน -ทีมงานฝ่ายบริหาร จัดการเรื่องใช้ไฟฟ้า และกิจการเพื่อสังคม	-ช่วยสื่อสารให้โรงเรียน ในพื้นที่ - ให้การปรึกษาแนะนำ ในขั้นตอนต่างๆ -ประสานให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง กับโครงการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนทำ -เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาด้านวิชาการเทคนิค อย่างใกล้ชิด -เบิกจ่าย -ติดตามรายงานผล -ส่งเสริมผลงานของกลุ่มเด็กและเยาวชน เข้าประกวดระดับชาตินานาชาติ
15. สภาองค์กร พัฒนาเด็ก และเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ฯ	หน่วยงาน องค์กร ที่ร่วมดำเนินการ เช่น เครือข่ายเด็กและ เยาวชนในพื้นที่ภูมิภาค	เจ้าหน้าที่หน่วยงาน องค์กร ที่ร่วม ดำเนินการ เช่น เครือข่ายเด็กและ เยาวชนในพื้นที่ ภูมิภาค	ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชน -ช่วยพัฒนาโครงการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนเสนอ - ช่วยพัฒนาศักยภาพ เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ในขั้นตอนต่างๆ -ดูแลการเบิกจ่ายเงินทุน -ติดตามการปฏิบัติการในพื้นที่ -จัดทำรายงานผล
16. สมาคม ไว. เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ	ฝ่ายวิชาการสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.ฯ	เจ้าหน้าที่ฝ่าย วิชาการสมาคมไว.	ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในสมาคม และโรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงต่อเด็ก

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
สาขาพะเยา จังหวัดพะเยา		เอ็ม.ซี.เอ.ฯ ร่วมกับครูในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการฯ	-ช่วยพัฒนาโครงการที่กลุ่มเด็กเยาวชนเสนอ -เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาในขั้นตอนต่างๆ -เบิกจ่าย -ติดตามการปฏิบัติกิจกรรมในพื้นที่ -จัดทำรายงานผล
17. มูลนิธิสยาม กัลป์มาจล	หน่วยงาน องค์กร ภาคีภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ บุคคลที่อยู่รอบตัวเด็ก เยาวชน /คนที่อยู่ใน ชุมชน	-เจ้าหน้าที่หน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ -บุคคลที่อยู่รอบตัว เด็ก เยาวชน /คนที่ อยู่ในชุมชน -เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ	-ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด -ช่วยพัฒนาโครงการที่กลุ่มเด็กเยาวชนเสนอ -เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาให้เด็กและเยาวชน ในขั้นตอนต่างๆ/จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ/ แสวงหาและเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มเด็กเยาวชน กับผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามประเด็นที่กลุ่มทำ -เบิกจ่าย -ร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานของกลุ่มเด็ก เยาวชน ในพื้นที่สาธารณะ/ถอดบทเรียน
18. มูลนิธิ อาสาสมัคร เพื่อสังคม	องค์กรภาคี ในพื้นที่ ทั่วประเทศ (องค์กรภาคีเดิม และ ใหม่) ที่ทำประเด็นเด็ก และเยาวชน และ ประเด็นอื่น ที่หลากหลาย	-เจ้าหน้าที่ของ องค์กรภาคี ในพื้นที่ -เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ	-ร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ -วางกรอบการทำงานร่วมกันกับเด็กและเยาวชน องค์กรภาคีในพื้นที่ มูลนิธิฯ - ช่วยพัฒนาโครงการที่กลุ่มเด็กเยาวชนเสนอ -เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ในขั้นตอนต่างๆ และลงพื้นที่เพื่อติดตามแนะนำ -เบิกจ่าย -ประสานการจัดทำรายงานของกลุ่มเด็กและ เยาวชน องค์กรภาคี ในพื้นที่ และรวบรวมให้แหล่งทุน
19. ชมรม CSR สมาคมธนาคาร ไทย	-สภาองค์กรพัฒนาเด็ก และเยาวชนฯ และมหาวิทยาลัย ที่ร่วมดำเนินโครงการ	เจ้าหน้าที่ของสภา องค์กรพัฒนาเด็ก และเยาวชนฯ -อาจารย์ มหาวิทยาลัย ที่ร่วมรับผิดชอบ โครงการฯ	ช่วยสื่อสารให้กลุ่มเด็กและเยาวชน ในมหาวิทยาลัยที่ร่วมดำเนินการ -ช่วยเสนอแนะในการพัฒนาโครงการที่กลุ่ม นักศึกษาเสนอ -พัฒนาสมรรถนะ ทั้งด้านแนวคิด อุดมการณ์ ความรู้ ทักษะ เทคนิคในประเด็นที่เด็กและ เยาวชนทำ - เป็นพี่เลี้ยง ให้การศึกษา

หน่วยงาน ที่ให้เงินทุน	หน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ(node)	ผู้ปฏิบัติการ หน่วยงาน ตัวกลาง/หน่วย จัดการ	สรุปบทบาทของหน่วยงานตัวกลาง /หน่วยจัดการ
			ในขั้นตอนต่างๆ -เบิกจ่าย -ติดตามและจัดทำรายงานผล
20.องค์การ ยูนิเซฟ ประเทศไทย	หน่วยที่ร่วมดำเนินการ (Partner –มูลนิธิ Saturday School และมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี (เฉพาะโครงการ Generation Unlimited เยาวชน กล้าคิดสะกิดสังคม)	-เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ Saturday School -อาจารย์ของ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี	ประสานและปฏิบัติการโดยตรงกับกลุ่มเด็กและ เยาวชน -ร่วมประชุม -ร่วมพิจารณาคัดเลือก : สุดยอดความคิดของกลุ่ม เด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาต่อ -ร่วมการในการอบรม Design Thinking- -เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาในขั้นตอน ประเด็นต่างๆ -มอบเงินทุนเพื่อสร้างสรรค์งานจากแนวคิด (Idea) -ส่งเสริมผลงานของกลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าสู่เวที ประกวดระดับโลก

แบบที่ 2 หน่วยงานที่ให้เงินทุนกับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรง พร้อมมีกระบวนการสนับสนุนเพิ่มศักยภาพการเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานงาน/กิจกรรม/โครงการของเด็กและเยาวชน การสนับสนุนแบบนี้หน่วยงาน ที่ให้เงินทุนจะลดขั้นตอนการแสวงหาหน่วยงานตัวกลาง (node) ไม่ต้องใช้งบประมาณสนับสนุนหน่วยงานตัวกลาง (node) และมีโอกาสได้ช่วยเพิ่มนำศักยภาพเด็กและเยาวชนโดยตรง

2.2 กระบวนการและขั้นตอนต่างๆในการสนับสนุน ได้แก่ การกำหนดกรอบหลักเกณฑ์กลุ่มเด็กและเยาวชน (ประเภทใด ลักษณะ ขนาดของกลุ่มเป็นแบบไหน) การเผยแพร่ข่าวสาร ประเด็นในการสนับสนุน (เฉพาะที่หน่วยงานให้ทุนกำหนด หรือประเด็นที่เปิดกว้าง) ลักษณะงาน/กิจกรรม/โครงการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติ ระยะเวลาในการจัดทำ วิธีการขอรับการสนับสนุน จำนวนเงินทุนที่สนับสนุน วิธีการพิจารณาสนับสนุน การลงมือทำ การเบิกจ่ายค่าใช้จ่าย การนำเสนอผลงาน และการรายงานผล เป็นต้น

3.ที่มาของเงินทุนสนับสนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน พบว่าเงินทุนของหน่วยงาน /สำนักงานกองทุนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาทั้ง 20 แห่ง นำมาจากแหล่งต้นทาง 5 คือ 1) งบประมาณแผ่นดินประจำปี 2) งบประมาณกองทุนตั้งต้นรวมกับงบประมาณประจำปี 3) รายได้ขององค์กรของรัฐวิสาหกิจ 4) รายได้ของหน่วยงานภาครัฐกิจ 5) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร ในต่างประเทศ โดยจะมีกลไกรับผิดชอบ และกระจายไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนี้

3.1 งบประมาณแผ่นดินประจำปี มีหน่วยงานที่เป็นหน่วยตรงหลักที่ทำหน้าที่ขอทุนและได้การจัดสรรคือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มกิจการสภาและเครือข่ายเด็กและเยาวชน กองส่งเสริมการ

พัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำไปกระจายยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบสภาเด็กและเยาวชนตามงบประมาณที่จัดตั้ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว: ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ที่ประสานให้กับกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนทั้ง 50 เขต และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด เพื่อนำไปสนับสนุนกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆทุกระดับ ทั้งระดับตำบล เทศบาล อำเภอ /เขต จังหวัด และแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กระจายไปยังมหาวิทยาลัยทุกแห่ง(รัฐ และเอกชน) จำนวน 155 แห่ง เพื่อจัดสรรไปยังสโมสร/องค์กรนิสิตนักศึกษา ชมรม กลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ พบว่างบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ไม่เพียงพอสำหรับสนับสนุนกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยจึงหาทางออก โดยเก็บจากการลงทะเบียนของนักศึกษา และขอรับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆด้วย

3.2 งบประมาณกองทุนที่มีงบประมาณตั้งต้นและงบประมาณประจำปี มีสำนักงานกองทุนที่เป็นหน่วยตรงหลักที่ทำหน้าที่ขอทุนและได้รับคือ ได้แก่

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีหน่วยย่อยภายใน 2 สำนัก ที่ทำหน้าที่สนับสนุนเงินทุนให้ถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกประเภท และทั่วประเทศ ผ่านภาคีเครือข่ายหรือหน่วยจัดการ (node) ได้แก่ สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4) และ สำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6)

- สำนักงานกองทุนสืบทอดรักษาสีและสร้างสรรค์ ที่สนับสนุนให้หน่วยงานที่จัดทำสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน และกลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วไปที่ทำสื่อสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ

- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

- กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน ที่จัดสรรให้แก่ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด

3.3 รายได้ขององค์กรตนเองได้แก่ รัฐวิสาหกิจ คือ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)/กลุ่ม ปตท. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และองค์กรเอกชน ได้แก่ สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา จังหวัดพะเยา มูลนิธิสยามกัลป์มาจล องค์กรยูนิเซฟ (แห่งประเทศไทย)

3.4 รายได้ภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาครั้งนี้คือ ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย

3.5 งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงาน องค์กรในต่างประเทศ ซึ่งองค์กรภาคเอกชนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับขององค์กรต่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกขององค์กรในต่างประเทศ ต้องมีการเสนอ ขอรับการสนับสนุนตามโครงการๆ ไป (การศึกษาครั้งนี้ได้มีการศึกษารายละเอียด)

ทั้งนี้ เห็นได้ว่า องค์กรภาคเอกชนทุกแห่งมีแหล่งที่มาของงบประมาณ/เงินทุน จากหลายแหล่ง และจำเป็นต้องนำเสนอโครงการ/งาน/กิจกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นที่หน่วยงาน/สำนักงานกองทุนกำหนด และต้องมีประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับด้วย อีกทั้งงบประมาณ/เงินทุนที่องค์กรเอกชน ได้จากแหล่งทุนต่างๆไม่แน่นอนตายตัวเป็นประจำ ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องในการสนับสนุนเงินทุนให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วย โดยมีแผนภาพที่มาของเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ 20 หน่วยงาน ในหน้าต่อไป

แผนภาพ

ที่มาเงินทุน

4.ลักษณะของกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่หน่วยงานให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 กลุ่มตามลักษณะการก่อเกิด มี 4 แบบ ได้แก่

1) กลุ่มเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งตามกฎหมาย คือ สภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆที่แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560

2) กลุ่มเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งในสถาบันการศึกษา เช่น กลุ่ม ชมรม สโมสร องค์กรนักศึกษาต่างๆ หรือที่เรียกเป็นอย่างอื่น ในสถาบันอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และสถานักเรียนในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3) กลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระทั่วไปคือ กลุ่มที่เกิดจากความต้องการของเด็กและเยาวชนเองโดยวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมใดๆตามความต้องการของกลุ่มในการพัฒนาชุมชน สังคม หรืออาจเป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชน และกลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ใช้คำเรียกกลุ่มว่า กลุ่มเอกเทศ หรือกลุ่มปัจเจก

4) กลุ่มทำงานตามประเด็นที่หน่วยงานสนับสนุนให้รวมกันเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ

4.2 กลุ่มตามลักษณะประสบการณ์ในการทำกิจกรรมของกลุ่ม มี 3 แบบ คือ

1) กลุ่มที่เริ่มลงทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ โดยกิจกรรมที่ทำเป็นกิจกรรมที่ง่ายๆใช้เวลาทำสั้นๆ เป็นสัปดาห์หรือเดือน สมาชิกกลุ่มมีจำนวนประมาณสองสามคน

2) กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรมมาแล้วตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป โดยมีการพัฒนากิจกรรมเป็นโครงการที่มีหลายกิจกรรมและซับซ้อนมากขึ้น มีระยะเวลาทำโครงการมากกว่าสามเดือนถึงหนึ่งปี และมีสมาชิกกลุ่มตั้งแต่สี่ถึงเจ็ดคน

3) กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำโครงการอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี มีความชำนาญ โดยมีการทำเป็นแผนงานหรือโครงการขนาดใหญ่ในพื้นที่สาธารณะ มีโครงการย่อยในโครงการใหญ่ และมีการประสานเชื่อมกับกลุ่ม หน่วยงาน องค์กรอื่นๆในลักษณะการทำงานแบบเครือข่าย ซึ่งกลุ่มตามประสบการณ์นี้ จะมีอยู่ในกลุ่มตามลักษณะของที่มาของการก่อตั้งทั้งสามประเภท และโดยรูปแบบของกิจกรรม/งาน/โครงการ หรือแผนงานที่กลุ่มทำจะมีผลต่อการขอรับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆทั้งจำนวนและประเภทการใช้จ่ายที่น้อยหรือมากแตกต่างกันไป

ดังแผนภาพลักษณะของกลุ่มเด็กและเยาวชนประเภทต่างๆ ข้างท้าย

5.เกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชน

5.1 มีการเจาะจงเฉพาะประเภทกลุ่มเด็กและเยาวชนและแบบเปิดกว้าง การเจาะจงเฉพาะ เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่กำหนดให้กับสภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆที่มีการจัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2560 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการ

อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่สนับสนุนให้กับกลุ่ม ชมรม องค์กรนิสิต นักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร เทศบาลนครอุบลราชธานี ที่ได้เงินทุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน ที่ต้องสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่รับผิดชอบ สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขापะเยา จังหวัดพะเยา ที่เป็นองค์กรเอกชนขนาดเล็กๆ และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ กลุ่มเด็กและเยาวชนในสมาคม และโรงเรียนในจังหวัดพะเยา

ในขณะที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งสำนัก 4 และสำนัก 6 สำนักงานกองทุนสืบทอดภัยและสร้างสรรค์ สำนักงานกองทุนสวัสดิการสังคม กองทุนคุ้มครองเด็กสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) /กลุ่ม ปตท.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ฯ (สอद्य.) มูลนิธิสยามกัลป์มาจล มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย องค์กรยูนิเซฟ (แห่งประเทศไทย) เป็นแบบ เปิดกว้าง

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตคือ สภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ และกลุ่ม ชมรม องค์กรนิสิต นักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย สามารถขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เป็นแบบเปิดกว้าง โดยเสนอโครงการ/งานได้ ซึ่งอาจเป็นโครงการที่ซ้ำซ้อนใหม่ต่างหากไม่เกี่ยวกับโครงการที่ได้จากกรมกิจการเด็กและเยาวชน หรืออาจเป็นการขอสมทบเพิ่มเติมจากที่ได้รับจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนหากมีเหตุผลความจำเป็นหรือเป็นกิจกรรม/งาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายของหน่วยงานให้ทุนแบบเปิดกว้าง ในขณะที่กลุ่มสโมสร องค์กรนิสิตนักศึกษา ชมรมในมหาวิทยาลัย และกลุ่มอิสระทั่วไปไม่สามารถขอรับเงินทุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในสองประเภทนี้ สามารถเข้าถึงทุนจากหน่วยงานแบบเปิดกว้าง เท่านั้น

5.2 จำนวนเงินทุนที่ขอรับการสนับสนุน ซึ่งมีตั้งแต่จำนวนน้อย ประมาณ 3,000 บาท ไปจำนวนมากถึง 1,000,000 บาท ทั้งนี้หากเป็นเงินทุนจำนวนมาก จะแบ่งเป็นงวดงาน โดยต้องส่งรายงาน/ผลงานที่ผ่านมาก่อนถึงจะได้ยอดต่อไป และหากไม่ส่งหรือมีการตรวจสอบจะไม่ได้รับต่อ และถูกบันทึกประวัติไว้ แต่สำหรับเงินทุน/อุดหนุนที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนให้กับสภาเด็กและเยาวชน

5.3 การมีหน่วยงานที่ต้องเป็นหน่วยงานราชการ หรือนิติบุคคล หรือมีผู้รับรองการเสนอขอโครงการ /งาน /กิจกรรม ซึ่งมีผลให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นอิสระทั่วไป และกลุ่มที่เริ่มลองทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ ต้องขวนขวายหาหน่วยงาน ผู้รับรองตั้งแต่ตั้งต้นเสนอโครงการ/งาน/กิจกรรม แต่สำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีอาจารย์ที่ปรึกษา กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนระดับต่างๆ เจ้าหน้าที่ หรือหัวหน้าหน่วยของเทศบาล ตำบล อำเภอ จังหวัดรับรองได้ และเช่นกัน กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรมมาแล้วตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำโครงการอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี มีความชำนาญเป็นกลุ่มที่มีความน่าเชื่อถือ ย่อมหาผู้รับรองได้

5.4 ประเด็นที่หน่วยงาน /องค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับนโยบายของประเทศ นโยบายของหน่วยงาน องค์กรที่ให้เงินทุนสนับสนุนซึ่งประเด็นจะมีการปรับเปลี่ยนไป

5.5 กลุ่มวัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งพบว่าหน่วยงาน องค์กรมักออกแบบกลุ่มเป้าหมายที่ให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อทำกิจกรรมในกลุ่มเด็กเยาวชน วัย 15 -25 ปี ส่วนเด็กวัยต่ำกว่า 15 ปี จะเป็น

โครงการที่หน่วยงาน องค์กรเป็นผู้ทำกิจกรรมให้กับเด็ก คือ เด็กเข้ามาร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้เสนอ กิจกรรม /งาน/โครงการ และเป็นผู้ทำเอง

6.กระบวนการและวิธีการให้การสนับสนุนเงินทุน พบว่า หน่วยงาน องค์กร มีกระบวนการ ปฏิบัติกันที่เหมือนกัน โดยมีจำนวนประมาณ 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1	การเผยแพร่-ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน ผู้ทำงาน ผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มเด็กและเยาวชน ให้ได้รับรู้ถึง กรอบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุน
ขั้นที่ 2	การเสนองาน/โครงการ/แผนงานเพื่อขอรับทุน หน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน /กลุ่มเด็กและ เยาวชน ต้องกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มของหน่วยงาน องค์กรที่จะให้เงินทุน ซึ่งจะมีแบบฟอร์ม เดียว ที่หน่วยงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะขอเงินทุนจำนวนมากน้อยแตกต่างกันเท่าใด ก็ต้องกรอกแบบฟอร์มเดียวกันนี้ แต่เริ่มมีการปรับให้แบบและสามารถเสนอทางออนไลน์ ได้ด้วย
ขั้นที่ 3	การพิจารณางาน/โครงการ/แผนงานที่หน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน /กลุ่มเด็กและเยาวชน เสนอ ซึ่งแต่ละหน่วย องค์กรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภายนอกหน่วยงาน องค์กร รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน องค์กรเอง ทั้งนี้บาง หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะช่วยกลั่นกรองว่าโครงการ/งานที่เสนออยู่ในเกณฑ์หรือไม่ ก่อน แต่บางหน่วยงานก็มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง ทั้งนี้ มีการกำหนดยอดเงินทุนว่า คณะกรรมการแต่ละระดับมีอำนาจพิจารณาให้ได้ไม่เกินจำนวนเงินเท่าใด เช่น เงินทุนของ กองทุนคุ้มครองเด็ก มีคณะกรรมการระดับจังหวัดประชุมพิจารณาให้โครงการละไม่เกิน 150,000 บาท ถ้าโครงการใดที่ขอรับการสนับสนุนมากกว่าจำนวน 150,000 บาท ผู้รับผิดชอบ หรือฝ่ายเลขานุการกองทุน ต้องเสนอคณะกรรมการระดับที่สูงขึ้น
ขั้นที่ 4	การประกาศผลการพิจารณา และแจ้งให้หน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน /กลุ่มเด็กและ เยาวชนได้รับทราบ (ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับปรุงโครงการให้ชัดเจนตามที่คณะกรรมการฯ เสนอแนะ)
ขั้นที่ 5	การทำข้อตกลงเพื่อเป็นหลักฐาน การขออนุมัติจากผู้มีอำนาจที่จะครบกระบวนการพิจารณา ให้การสนับสนุน และเริ่มต้นใช้เงินทุนเพื่อทำกิจกรรม/โครงการได้อย่างสมบูรณ์
ขั้นที่ 6	การปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ /กิจกรรม ซึ่งมีสองด้านหลัก คือ การปฏิบัติทางด้าน วิชาการต่างๆ ตามประเด็นที่จะทำในโครงการ และด้านการบริหารจัดการ หน่วยงาน กลุ่มเด็ก และเยาวชนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานที่ให้เงินทุน เช่น หน่วยงานที่ได้รับ งบประมาณแผ่นดิน ต้องปฏิบัติตามระเบียบการเงิน การพัสดุของกระทรวงการคลัง เช่น ต้องมี การขออนุมัติหลักการแผนงาน มีการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลักษณะงาน มีการขออนุมัติจัดจ้าง ตามรายการค่าใช้จ่ายแต่ละรายการ มีการขอยืมเงินท่ตรงจ่าย และการจัดส่งหลักฐานเคลีย ค่าใช้จ่าย เป็นต้น
ขั้นที่ 7	การแสดงผลงาน และการถอดบทเรียนทั้งด้านประเด็น และด้านการบริหารจัดการ โดย

	หน่วยงาน องค์กร จะมีวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น จัดเป็นเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้รับผิดชอบ ผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบและเรียนรู้ หรืออาจจะภายในหน่วยและมีเฉพาะผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งขั้นตอนนี้มีการทำเอกสารสื่อผลงานต่างๆออกมานำเสนอ
ขั้นที่ 8	การส่งเสริมต่อยอดผลงาน/โครงการของกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อเพิ่มโอกาส และเพิ่มศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยการนำผลงาน/โครงการไปประกวดแข่งขันในระดับประเทศ ระดับนานาชาติ หรือประสานให้มีการผลิตหรือนำไปเป็นต้นแบบเพื่อขยายผลโดยการสนับสนุนเงินทุนในการจัดทำ หรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นต้น
ขั้นที่ 9	การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานและการรายงานผลให้หน่วยงานองค์กรที่ให้เงินทุน โดยมีวิธีการทั้งการรายงานโดยเอกสาร การรายงานโดยตรงกับคณะกรรมการของหน่วยงานที่สนับสนุนทุน ซึ่งการรายงานแบบนี้ทำเฉพาะแผนงาน /โครงการที่มีขนาดใหญ่ หรือได้รับสนับสนุนเงินทุนจำนวนมาก

จากกระบวนการและวิธีการทั้ง 9 ขั้น เรียกได้ว่าเป็นกระบวนการมีความเข้มข้น ซึ่งต้องใช้เวลาทำให้ผู้รับผิดชอบหน่วยงานที่สนับสนุนทุน หรือฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกองทุนต้องมีการวางแผน ต้องกำหนดช่วงการพิจารณาไว้ล่วงหน้า และต้องเผื่อช่วงเวลาในกรณีที่ต้องปรับแก้ไขโครงการฯ ตามข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการฯ ให้ชัดเจนมากขึ้น ด้วย ซึ่งพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ขอรับการสนับสนุนเงินทุน มีเวลากระชั้นชิดหรือทำให้โครงการฯ ทำไม่สำเร็จตามแผน และต้องขอขยายเวลา แต่การป้องกันเพื่อมิให้เกิดปัญหาเช่นนี้ หน่วยงานที่ขอทุน มักจะหาวิธีการต่างๆเพื่อให้งาน/กิจกรรมดำเนินการไปตามแผน โดยหน่วยที่รับเงินทุนนำเงินของหน่วยมาทดลองจ่าย หรือที่ปรึกษา ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบช่วยทดลองจ่ายโดยใช้เงินส่วนตัว และพบว่า ขั้นตอนที่สำคัญลำดับต้นๆของการกระบวนการ ที่มีผลต่อการได้เข้าถึงการสนับสนุนเงินทุนคือ ขั้นที่ 2 การให้หน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน /กลุ่มเด็กและเยาวชนเสนอ งาน/โครงการ/แผนงาน โดยการกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มของหน่วยงานที่ให้เงินทุน เพราะหากขั้นนี้ มีความยาก กลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เพิ่งเข้ามาทำกิจกรรมหรือกลุ่มมือใหม่ อาจจะไม่มีประสบการณ์ในการเขียนโครงการ/เขียนไม่เป็น ไม่เข้าใจ จะเกิดความท้อถอยและไม่อยากเสนอโครงการ/งานได้

7.ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินทุน พบว่า หน่วยงานที่ให้ทุน ทั้ง ๒๐ แห่ง ใช้ 4 ช่องทาง ในการเผยแพร่ข่าวสารการสนับสนุนเงินทุนให้เป็นที่รับรู้ แก่หน่วยงาน ที่ขอรับทุน เด็กและเยาวชน และกลุ่มเด็กและเยาวชน ได้แก่

7.1 ทางอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ / face book / line ซึ่งเป็นช่องทางหลักที่รวดเร็ว ประหยัด และเผยแพร่ไปได้กว้างขวาง

7.2 การส่งหนังสือ พร้อมเอกสาร เช่น แผ่นพับให้กับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน สถานศึกษา

7.3 การจัดประชุมชี้แจงโดยตรงให้กับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อรับทราบและช่วยกระจายข่าวต่อกับเครือข่ายของตนเอง

7.4 การส่งข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์สาธารณะ แต่ประเภทนี้มีไม่มากนัก

8. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน พบว่า หน่วยงานที่ให้เงินทุน ได้กำหนดงาน/กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายสองกลุ่ม คือ

8.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่เป็นหน่วยงานในสังกัด หรือหน่วยงานตัวกลาง/หน่วยจัดการในพื้นที่ (node) ที่ทำหน้าที่ประสานเชื่อมกับพี่เลี้ยงของกลุ่มเด็กและเยาวชน ในระดับพื้นที่

8.2 กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุน ซึ่งองค์ความรู้ในการพัฒนา ประกอบด้วยสองด้านหลัก ได้แก่ ความรู้ในประเด็นที่กลุ่มเด็กและเยาวชนจะทำ และความรู้เรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านระเบียบการเบิกจ่าย และมักจะใช้การประชุมชี้แจงทั้งการเชิญเข้ามาในส่วนกลาง และการไปในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับทุนไม่สามารถใช้การประชุมชี้แจงเพียงครั้งสองครั้งได้เท่านั้น จำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงช่วยให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด โดยการได้พบปะพูดคุยโดยตรง และการใช้สื่อสังคม (social media) เช่น face book / line เป็นเครื่องมือสื่อสารสองทางในระยะต่างๆอย่างสม่ำเสมอ พร้อมมีสื่อที่เป็นคู่มือ คลิปที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย จะได้ผลมากกว่า ซึ่งพบว่า หน่วยงาน องค์กรสนับสนุนเงินทุนฯ ภาครัฐ ส่วนใหญ่มีการใช้บ้าง แต่อาจจะไม่เข้มข้นเท่ากับ องค์กรภาคเอกชน ที่เป็นกรณีศึกษา เช่น มูลนิธิสยามกัลป์มาจล มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ฯ (สอद्य.) สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา จังหวัดพะเยา และองค์กรภาครัฐกิจของรัฐ /รัฐวิสาหกิจ คือ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) /กลุ่ม ปตท. และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และองค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรยูนิเซฟ(ประจำประเทศไทย)

9.การติดตาม ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคของการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

9.1 การติดตามการปฏิบัติการของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน พบว่า มีการวางระบบการติดตามไว้ 2 แบบคือ

1) การเลือกผู้ตัวอย่างโครงการและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุน เป็นผู้ติดตาม และมีการจัดทำเป็นรายงานเสนอผลต่อคณะกรรมการหรือหน่วยงาน ซึ่งมักติดตามภายหลังโครงการ/กิจกรรม ปฏิบัติการไปแล้ว ซึ่งการติดตามเป็นการหาข้อมูลความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค แต่อาจมีการติดตามระหว่างปฏิบัติการบ้าง

2)การติดตามทุกกลุ่มที่ได้รับเงินทุน และติดตามเป็นช่วงต่างๆ ทั้งช่วงเริ่ม/ช่วงปฏิบัติการ และช่วงเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งการติดตามแบบนี้ หน่วยงานที่ให้เงินทุนมีการกำหนดเป็นหน้าที่อย่างชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตัวกลาง/ หน่วยจัดการ (node) และบุคคลที่กำหนดอยู่ในโครงการว่าเป็นพี่เลี้ยง (ซึ่งมักเป็นบุคคลในพื้นที่) ต้องติดตามในลักษณะของการไปสังเกต การไปฟัง การไปชวนคิดชวนคุยถึงการ ทำกิจกรรม รวมทั้งเรื่องอื่นๆที่เด็กและเยาวชนต้องการเล่าให้ฟัง พร้อมกับการให้คำปรึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความคิด หาทางออกได้หากเจอปัญหาอุปสรรค

9.2 ปัจจัยความสำเร็จของการสนับสนุนเงินทุนฯ พบว่า ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่ชัดเจน รวมทั้งผู้รับผิดชอบทั้งในระดับหัวหน้าหน่วย หัวหน้าโครงการ ที่ปรึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนที่ให้การความรู้เกี่ยวกับระเบียบการใช้จ่ายเงิน ซึ่งต้องให้รู้เข้าใจก่อนได้รับเงินทุน และในระหว่างการปฏิบัติการ การให้แนะนำและแก้ไขในกรณีที่มีความขัดข้องหรือผิดพลาดเรื่องการเบิกจ่าย ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กและเยาวชนไม่ท้อถอย เบื่อหน่าย รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ต้องมีสนใจเรียนรู้ฝึกทักษะในการบริหารจัดการเรื่องการเงินจากการทำไม่เป็น เป็นผู้มีความชำนาญ และเห็นว่าเงินสนับสนุนเป็นปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งที่ทำให้สิ่งที่คิด ที่ต้องการทำเกิดขึ้นได้ความสะดวก คล่องตัว มีใช้เพื่อเป็นผลประโยชน์

9.3 ปัญหาของการสนับสนุนเงินทุนฯ ในด้านกระบวนการให้การสนับสนุนเงินทุนพบว่า มีกระบวนการหลายขั้นตอน ทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งกลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย สภาเด็กและเยาวชน เห็นว่าค่อนข้างยุ่งยาก และเกิดความคิดไม่ต้องการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ และพยายามหาเงินทุนจากการประสานบุคคล หรือองค์กรภาคเอกชน หรือภาคธุรกิจด้วยตนเอง ซึ่งถึงว่าเป็นการให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ใช้ความมานะบากบั่น มีความพยายาม แต่สถานการณ์การทำกิจกรรม/งาน /โครงการพบว่า จำนวนกลุ่มเด็กและเยาวชนหน้าใหม่เพิ่มขึ้นน้อยมาก และกลุ่มเดิมๆมีจำนวนลดน้อยลง ยกเว้นกลุ่มที่มีการก่อตั้งมายาวนานต่อเนื่อง และมีความเข้มแข็งได้รับการยอมรับมีผลงานความน่าเชื่อถือจะมีโอกาสมากกว่ากลุ่มมือใหม่ และหรือขาดที่ปรึกษาให้คำแนะนำและพัฒนาการเขียนโครงการ /งาน โอกาสที่จะเข้าถึงเงินทุนก็ยากขึ้น ดังนั้น ยังเป็นความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกระบวนการให้เบิกจ่าย มีความคล่องตัวง่ายมากขึ้น

ส่วนกลุ่มที่เป็นสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับซึ่งมีโอกาสได้รับการสนับสนุนเงินทุน ที่ชัดเจนเป็นประจำแต่ละปี ตามลักษณะเขตการปกครอง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล) อำเภอ/เขต จังหวัด ซึ่งได้จำนวนเงินทุนเท่าๆกันตามระดับเขตการปกครอง คือ เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย (ได้รับการจัดสรรเงินทุนภายหลังการจัดสรรให้สภาเด็กและเยาวชนที่กล่าวมาทุกแห่งแล้ว) ซึ่งงบประมาณที่ไปถึงสภาเด็กและเยาวชนได้ประมาณปีละ 60 ล้านบาท ก็พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบการเงิน พัสดุ เช่นกัน และสภาเด็กและเยาวชนเห็นว่ามีความยุ่งยาก ทำให้เด็กและเยาวชนไม่อยากเสนอโครงการ/งาน และมีผลให้เจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยงที่รับผิดชอบต้องช่วยทำเอกสารตามระเบียบการเงิน พัสดุให้ ซึ่งทำให้หลักการมีส่วนร่วมที่ว่า “เด็กนำผู้ใหญ่หนุน” “ไม่สมบูรณ์ได้จริงนัก นอกจากนี้เงินทุน/เงินอุดหนุนที่ให้มีการกำหนดประเด็นเรื่อง รูปแบบที่ต้องทำไปด้วย ซึ่งมีบางประเด็นมิได้เป็นสถานการณ์ความจำเป็นของพื้นที่ที่ได้รับเงินทุนนั้นๆ แต่ต้องทำตามที่กำหนด ในขณะที่กลุ่มเด็กและเยาวชนยังมีประเด็นอื่นๆของพื้นที่ หรือมีรูปแบบกิจกรรมใหม่ๆ ที่กลุ่มต้องการทำแต่ไม่สามารถใช้เงินทุนนี้ทำได้ และทำให้การเสนอกิจกรรมเชิงนวัตกรรมไม่ค่อยปรากฏ ซึ่งที่จริงแล้วเงินทุน/เงินอุดหนุนที่สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับได้รับ น่าจะเป็นปัจจัยหนุนให้มีการคิดใหม่ทำใหม่ เพื่อนำศักยภาพของตนเองมาใช้ประโยชน์ให้พื้นที่ตนเองได้มาก

10. ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน สำหรับตัวอย่างการทำกิจกรรม โครงการของกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนฯ จากกรณีศึกษาหน่วยงานในประเทศ ทั้ง 20 แห่ง มี

จำนวนหลายร้อยผลงาน/โครงการ และล้วนแต่เป็นโครงการที่ดี เป็นนวัตกรรมทางความคิด ได้สร้างประโยชน์ให้กับเพื่อน โรงเรียน ชุมชน และสังคม (ซึ่งน่าจะได้มีการศึกษารวบรวม วิเคราะห์เพื่อสนับสนุน ต่อยอดเพื่อการส่งเสริมพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนต่อไป) โดยมีทั้งเป็นโครงการตามประเด็นที่หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนให้เงินทุนฯ กำหนดเป็นกรอบให้ ซึ่งมาจากนโยบายของรัฐบาล ของหน่วยงาน เป็นสถานการณ์ปัญหาของสังคมในช่วงเวลานั้น เช่น การตั้งครกในวัยรุ่น ความรุนแรงในครอบครัว สื่อสร้างสรรค์ การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และการป้องกันการคอร์รัปชัน แม้ว่าจะเป็นกรอบที่หน่วยงานกำหนดแต่เด็กและเยาวชนก็มีความเห็นด้วยว่า ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่สำคัญควรทำ แต่ยังต้องการทำประเด็นอื่นด้วย แต่อาจไม่มีงบประมาณ จึงต้องจัดหาเอง อย่างไรก็ตามพบว่า องค์การภาคเอกชน องค์การระหว่างประเทศ กองทุนต่างๆ ได้เปิดกว้างให้เด็กและเยาวชนเสนอประเด็นสร้างสรรค์ในสาขาต่างๆทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ ได้ด้วย ซึ่งสรุป เป็นตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการ “นักสังคมสงเคราะห์น้อย” โครงการสะพานหินร่วมใจ สร้างเด็กไทยแข็งแรง ห้องเรียนนอกเวลา บันผืน บันชีวิต โครงการสร้างการเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จิตอาสา การอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรม โครงการ “เสริมสร้างสุขภาพพระสงฆ์” โครงการ “พื้นที่สร้างสรรค์ กิน เล่น เรียนรู้” โครงการ “ปัญญา อุ่นใจ” โครงการ “เคียงริมโขง” โครงการเยาวชนสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมภาคเหนือ โครงการเติมใจวัยชรา โครงการเด็กรวมกลุ่มไปเรียนรู้และทำหมอนจากหลอดดูด เพื่อลดแผลกดทับของผู้ป่วยเรื้อรัง กิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชน สังคม กิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาค้าเด็ก กิจกรรมถนนเด็กเดิน เช่น การออกกำลังกาย การประกวดเต้นแอโรบิก การแสดงกีฬา การรำมวยไทเก๊ก การรำกังฟู การเต้นคอฟเวอร์แดนซ์ การวาดภาพพระบารมีสำหรับเด็กเล็ก กิจกรรมเรียนรู้ความหลากหลายทางเพศ กิจกรรม DJ Teen กิจกรรมล้างป่าช้า กิจกรรมร่วมในหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านสาธารณสุข เช่น การตรวจมะเร็งเต้านม การฝังเข็ม กายภาพบำบัด รักษาสุขภาพฟัน รวมทั้งด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น การตัดผมฟรี รักษาพยาบาลในเด็ก หรือการรักษาศีรษะมีเหา การสอนหนังสือ วาดภาพเล่านิทาน ให้อาสาสมัครที่ติดตามพ่อแม่ผู้ปกครองมารับบริการ กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ที่ศึกษาอยู่ งานค่ายกิจกรรมอาสา การบำเพ็ญประโยชน์ทั้งสถานการณ์ปกติ และช่วงภัยพิบัติต่างๆ โครงการยุวชนอาสา เช่น ทาสีโรงเรียน เลี้ยงอาหาร สอน เล่นเกม และกิจกรรมสิ่งแวดล้อม เช่น ทำฝาย ปลูกลำไย กล้วยไม้ เกือบจะ เป็นต้น โครงการเยาวชนรักษป่า โครงการงาน "พลาสติกชีวภาพ จากเปลือกกล้วย" โครงการ "สบู่อัดรีไซเคิลจากเปลือกทุเรียน" การจัดละครณรงค์ป้องกันการค้ำมนุษย์ การอบรมให้ความรู้ถ่ายทอดความรู้ต่อให้เพื่อนในโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมการให้ความรู้กับเพื่อนเยาวชนเกี่ยวกับเด็กและผู้สูงอายุ NCDs การรณรงค์เพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก โครงการพัฒนาองค์กรระดับจังหวัดเพื่อสร้างพลเมืองเพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (Active Citizen) โครงการพลังพลเมืองสงขลา “โครงการรวมพลคน รักชีซอน” โครงการพลเมืองดีศรีสะเกษ โครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภาคตะวันตก โครงการพลเมืองอาสา โครงการอาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชน โครงการอาสาสมัครคน โค้งการ “รู้เก็บ รู้ใช้ สบายใจ”(Saving for Change) โครงการ Young Move พัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม และ โครงการ Generation Unlimited เยาวชนกล้าคิด สะกิดสังคม เป็นต้น

11. ข้อเสนอแนะการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ

11.1 ควรมีการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนให้เกิดการกระจายไปให้ทั่วถึง กลุ่มเด็กและเยาวชนประเภทต่างๆที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านที่มาของกลุ่ม (สภาเด็กและเยาวชนกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มอิสระทั่วไป และกลุ่มตามประเด็นที่ทำ กลุ่มตามประสบการณ์ ความสามารถในการทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมง่าย โครงการ แผนงานที่มีความซับซ้อน กลุ่มอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน กลุ่มตามขนาดของสมาชิก เช่น กลุ่มเล็กๆที่มีสมาชิกสองสามคน กลุ่มขนาดใหญ่ที่มีกรรมการบริหารจัดการ มีทั้งประเด็นที่หน่วยงานที่ให้เงินทุนกำหนดและประเด็นที่เปิดกว้างให้เด็กและเยาวชนเสนอและต้องการทำรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดกว้าง แต่ต้องให้ไปถึงเป้าหมาย เช่น การแสดง การทำสื่อ การรณรงค์ การอบรม การดูงาน การจัดค่าย เป็นต้น

11.2 การให้การสนับสนุนเงินทุน ควรมีการแบ่งเป็นงวดๆ ไม่ควรให้ทั้งหมด เพื่อให้เห็นการพัฒนาการของการทำกิจกรรม และการบริหารจัดการเรื่องการเงิน

11.3 ควรกระตุ้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชนรู้จักวิธีการแสวงหาแหล่งทุนต่างๆ และใช้ความสามารถประสานแหล่งทุน

11.4 ยังมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจ คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ค่อยได้ทำกิจกรรม ดังนั้นต้องคิดถึงวิธีการที่จะสร้างความสนใจให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มาทำกิจกรรม เช่น ควรส่งเสริมการเรียนรู้ทางระบบออนไลน์ ซึ่งนอกจากจะได้พบกับเด็กและเยาวชนที่สนใจอยู่แล้ว ยังไม่ต้องเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายในการอบรมให้สิ้นเปลือง โดยมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทในเรื่องนี้

11.5 สภาเด็กและเยาวชน นับเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ประเทศได้มีการสนับสนุนในด้านงบประมาณที่เป็นเงินทุนอุดหนุน เพื่อพัฒนาศักยภาพและได้รับโอกาสในการลงปฏิบัติการจริงนอกเหนือจากการเรียนรู้ในระบบการศึกษา แต่ที่เนื่องจากตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2560 กำหนดให้คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับมีวาระเพียงสองปี ดังนั้น จึงควรหาช่องทางให้คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับ ที่มีความสามารถ มีความเป็นผู้นำที่ดี ได้มีบทบาทในการช่วยถ่ายทอด เพิ่มศักยภาพในการทำกิจกรรมให้กับสภาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อๆ มาด้วย

11.6 มีการรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบที่น่าสนใจ และสื่อสารให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้และเข้าถึง

12. ได้ค้นพบกระบวนการในการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน จากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลงสำคัญหรือ“จุดคานงัด” ของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ให้ไปถึงเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง และมีคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

12.1 กระจายการสนับสนุนเงินทุนไปถึงทุกภูมิภาค ทั้งในเมืองและท้องถิ่น

2.2 สนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างกันประเภทต่างๆ เช่น ที่มาของกลุ่ม (จัดตั้งตามกฎหมาย: สภาเด็กและเยาวชน กลุ่มในสถาบันการศึกษา กลุ่มอิสระทั่วไป กลุ่มทำงานตามประเด็น)

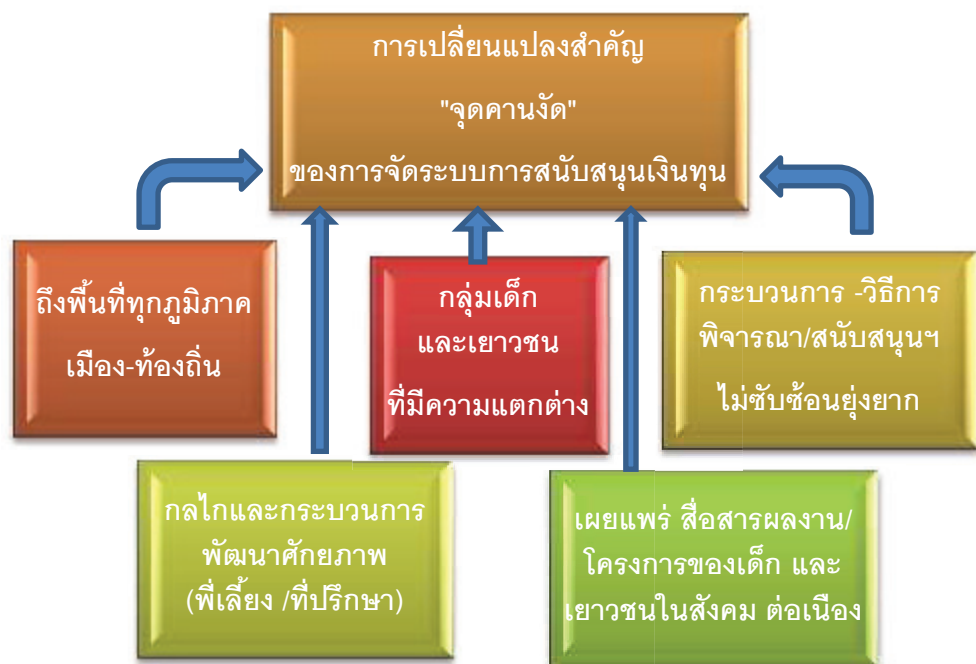
ประสบการณ์หรือความสามารถในการทำ (กลุ่มที่เริ่มลงทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรมมาแล้วตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป กลุ่มที่มีประสบการณ์/มีอาชีพในการทำโครงการอย่างต่อเนื่องหลายปี)

12.3 กำหนดกระบวนการ/วิธีการพิจารณาสนับสนุนฯที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก แบบเสนอขอรับเงินทุนเป็นแบบง่ายๆ สั้นๆ หรือให้เหมาะสมกับขนาดของงาน กิจกรรม โครงการที่เสนอขอ ประเด็นที่จะทำแบบเปิดกว้าง และรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย

12.4 มีกลไกและกระบวนการพัฒนาศักยภาพเชิงคุณภาพ มีระบบพี่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และระบบติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง

12.5 เผยแพร่ สื่อสารผลงาน โครงการของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนฯ ให้เป็นที่ปรากฏในสังคมอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

ตามแผนภาพ แนวทางการเปลี่ยนแปลงสำคัญหรือ “จุดคานงัด” ของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่จะนำไปสู่การดำเนินงานอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง.... ข้างท้าย

14. ได้ค้นพบกรณีศึกษารูปแบบการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ดี (good practices) ในประเทศ คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสำนักเสริมสร้างโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) ที่มีกระบวนการและวิธีการสนับสนุนเงินทุนโดยเริ่มจากการพิจารณาคัดเลือกองค์กรเอกชนที่มีผลงานเป็นที่น่าเชื่อถือ และสามารถปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อเป็นหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาค (ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาร่วมพิจารณาคัดเลือก) การปฐมนิเทศหน่วยจัดการ (node) ก่อนปฏิบัติการและขอคำปรึกษาได้อย่างต่อเนื่อง) จากนั้นจึงสนับสนุนเงินทุนให้หน่วยจัดการ

(node) เพื่อหน้าที่ในขั้นตอนต่างๆ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสื่อสารข่าวให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้รับรู้ ด้วยสื่อสังคมต่างๆ การรับสมัคร (โดยมีแบบฟอร์มหลายแบบทั้งสิ้น) และแบบโครงการที่มีรายละเอียด การคัดเลือก การพิจารณาจัดสรรเงินทุนทำกิจกรรมให้กลุ่มเด็กและเยาวชน ตามที่กลุ่มเสนอ การเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพ และการติดตามการทำกิจกรรม รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการสนับสนุน เงินทุนของหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาค ใช้วิธีการ/กระบวนการที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งที่มาของกลุ่ม ประสบการณ์ ความสามารถ ขนาด ประเด็นที่จะทำ พื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่นที่จะทำได้ สามารถเข้าถึงเงินทุนได้ง่าย และครอบคลุมทั่วทุกภาค ทำให้เงินทุนกระจายออกไปอย่าง กว้างขวาง ทัวถึง เรียกว่าเป็นการสนับสนุนเงินทุนแบบขั้นๆ เหมือนน้ำตก (cascade) หรือแบบขั้นบันได คือ

- ขั้นที่ 1 การให้ทุนจำนวนเล็กน้อย เพื่อทำกิจกรรมง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ใช้ระยะสั้น

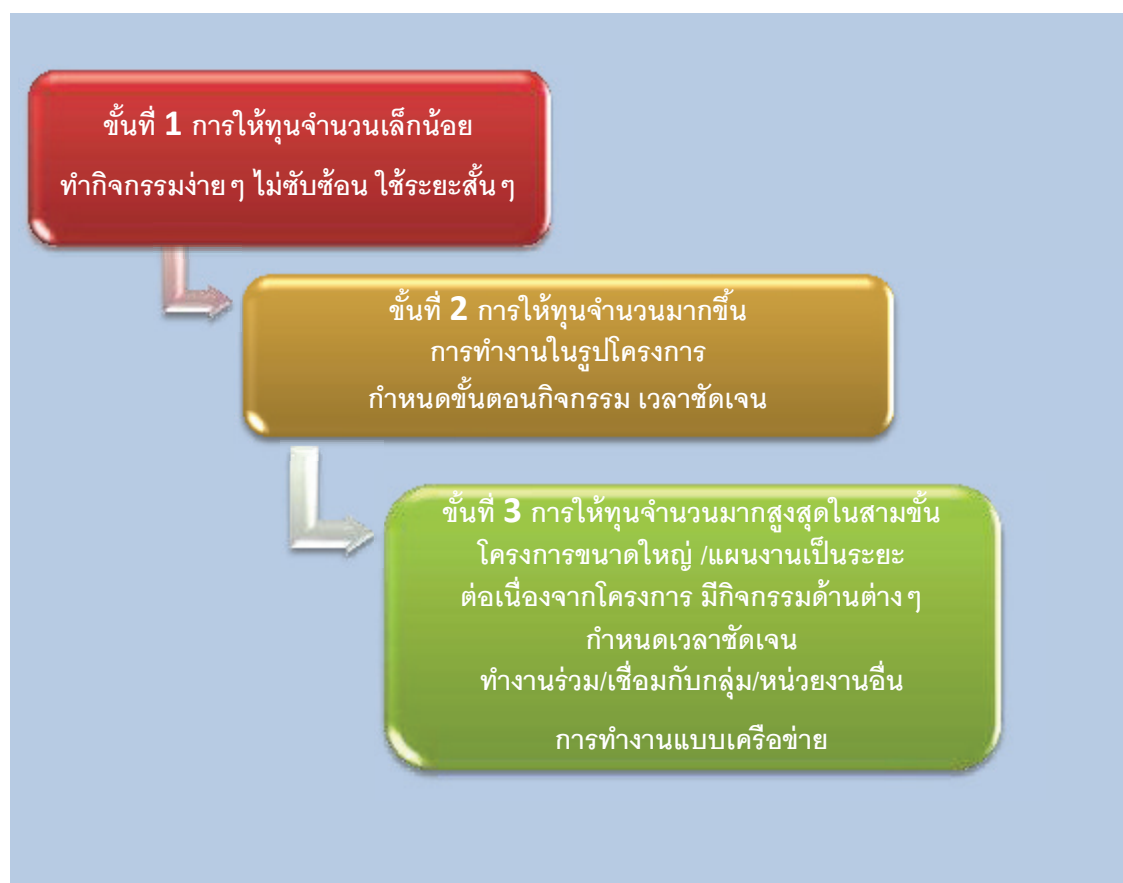
(เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำกิจกรรม)

- ขั้นที่ 2 การให้ทุนจำนวนมากขึ้นสำหรับกลุ่มที่มีการพัฒนาการทำงานในรูป

ของโครงการและมีการกำหนดขั้นตอนกิจกรรม พร้อมเวลาอย่างชัดเจน

- ขั้นที่ 3 การให้ทุนจำนวนมากที่สุดในสามขั้น เป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็น

แผนงาน เป็นระยะๆ ต่อเนื่องจากโครงการ มีงาน/กิจกรรมด้านต่างๆ กำหนดเวลาชัดเจน เป็นการทำงานร่วม หรือเชื่อมกับกลุ่ม/หน่วยงานอื่น การทำงานแบบเครือข่าย

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา ข้อวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษานี้มีการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย จากนั้นเป็นการจัดเวทีระดมความคิดในการออกแบบกระบวนการศึกษา เครื่องมือในการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ได้แก่ สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนในพระราชูปถัมภ์ ฯ สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4) และสำนักส่งเสริมโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน ศูนย์วิชาการเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสรุปว่า ให้ใช้กระบวนการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาหน่วยงานองค์กร สำนักงานกองทุน ซึ่งมีการสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วม ในประเทศ 20 แห่งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานรัฐที่มีลักษณะเฉพาะเช่นเป็นกองทุน) ภาคเอกชน ภาคเศรษฐกิจ สถาบันอุดมศึกษา ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น และใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้า ผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมทั้งผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชน (หน่วยงานละ 2-5 คน พร้อมกับให้มีการค้นคว้าข้อมูลหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน ในต่างประเทศ 8 ประเทศ ตามภูมิภาคต่างๆ ซึ่งมีการสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ และการสื่อสารสังคมบน website, face book ของหน่วยงาน องค์กร ทางอินเทอร์เน็ต และนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์ โดยใช้ข้อคำถามในการเก็บข้อมูลเหมือนกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

จากกรณีศึกษาหน่วยงาน องค์กรที่สนับสนุนเงินทุนฯ ใน 8 ต่างประเทศ

- มีการสนับสนุนให้งบประมาณ/เงินทุนสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชนมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศและท้องถิ่น โดยมีทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนในทุกระดับ ตั้งแต่ภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป กระทรวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคธุรกิจและองค์กรภาคประชาสังคม
- นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน โดยหลักๆ แล้ว เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งผลต่อเด็กและเยาวชนด้วยกัน เพื่อพัฒนาความมีจิตอาสาและเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ชุมชนที่อาศัยอยู่

- กรอบประเด็นและลักษณะกิจกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างเปิดกว้าง แต่ก็มีบ้างที่มุ่งเน้นประเด็นเฉพาะตามวัตถุประสงค์ขององค์กรต้นสังกัด

- งบประมาณของกองทุนส่วนใหญ่ มีที่มาจากต้นสังกัด งบประมาณที่ให้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการได้อย่างไม่เป็นภาระ

- การเขียนโครงการเพื่อนำเสนอขอรับงบประมาณไม่ซับซ้อน จากหลายกรณี ได้พบว่าองค์กรที่ให้ทุน ใช้วิธีให้กลุ่มเยาวชนนำเสนอแนวคิด (idea) หรือ concept note มาก่อน หากแนวคิดสอดคล้องกับเกณฑ์ของแหล่งทุนหรืองบประมาณ จึงให้กลุ่มเยาวชนพัฒนาโครงการโดยละเอียดอีกครั้ง

- ได้พบกรณีศึกษาการจัดระบบรูปแบบการสนับสนุนเงินที่ดี (good practice) ในการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เป็นแบบอย่างได้ 2 หน่วยงาน คือ 1) กองทุนของสหภาพยุโรป : มูลนิธิเยาวชนยุโรป ซึ่งมีกระบวนการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย พร้อมกับให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเงินทุนในเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ ซึ่งทุกคนสามารถเข้าไปศึกษาได้ โดยมีทั้งแบบฟอร์มและแนวทางการนำเสนอโครงการ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาประเด็นโครงการ รวมทั้งตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน ในส่วนของวิธีการขอรับการสนับสนุนสามารถส่งโครงการเพื่อรับการพิจารณาผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้มีกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับมูลนิธิฯ งานและวิธีการทำงานของมูลนิธิฯ รวมถึงนโยบายด้านเยาวชน และการบริหารจัดการโครงการมีการเฝ้าติดตามโครงการ มูลนิธิฯ มีการเฝ้าติดตามโครงการที่ตนให้ทุนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสัมมนาประจำปีเพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์และประสบการณ์การทำงานร่วมกับองค์กรเยาวชน และ 2) กองทุนเพื่อเยาวชนทำงานในท้องถิ่น (Rising Youth) ของประเทศแคนาดา ที่มีการสนับสนุนเงินทุนเป็น 3 ระดับคือ เงินทุนขนาดเล็ก (เยาวชนจำนวน 1-2 คนทำกิจกรรมง่ายๆ) เงินทุนขนาดกลาง และเงินทุนที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ต่างๆได้รับเห็นโอกาสเท่าเทียมกัน

จากกรณีศึกษาหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนฯ ในประเทศ 20 หน่วยงาน พบว่า

- หน่วยงานกรณีศึกษามีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย องค์กรระหว่างประเทศ และสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มเด็กทั้งในทั้งส่วนกลาง ท้องถิ่น ประเทศ ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางและท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย มีการกำหนดประเภทของกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะในความรับผิดชอบของหน่วยงานตามกฎหมายหรือระเบียบของที่มาของเงินทุน เช่น งบประมาณแผ่นดิน ส่วนภาคธุรกิจก็มีการกำหนดกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหรือประเด็นขององค์กร เพราะเงินทุนมาจากรายได้ขององค์กรตนเอง ยกเว้น หน่วยงานที่เป็นสำนักงานกองทุนที่เปิดกว้างให้กลุ่มเด็ก

และเยาวชนที่หลากหลาย เช่นเดียวกับภาคเอกชนที่มีที่มาของเงินทุนจากสำนักงานกองทุนหรือหน่วยงานที่เป็นสนับสนุนให้ตามข้อตกลงความร่วมมือเป็นโครงการๆ ไป

- นโยบายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและเงินทุน โดยหลักๆ แล้วเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาจิตอาสาโดยการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์

- กรอบประเด็นและลักษณะกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นประเด็นที่เป็นนโยบายและปัญหาเร่งด่วนสำคัญของประเทศ ของรัฐบาล ของหน่วยงานแต่มีหลายหน่วยงานที่เปิดกว้างควบคู่ไปด้วย

- เงินทุนที่สนับสนุนมีทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สำหรับหน่วยงานภาครัฐเป็นงบประมาณแผ่นดินประจำปี สำนักงานกองทุนมีทุนตั้งต้นตามกฎหมายการจัดตั้ง พร้อมกับการขอเพิ่มจากงบประมาณประจำปี โดยแต่ละกระทรวง กรม สำนักงานกองทุน จะต้องเสนอของบประมาณจากกระทรวงการคลัง และยังไม่มีการศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเงินทุนโดยรวมของทุกหน่วยงาน

- การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงาน องค์กรเพื่อนำเสนอขอรับเงินทุนใช้แบบฟอร์มแบบเดียวกันหมดไม่ว่าเป็นโครงการขนาดใหญ่ และมักเป็นแบบฟอร์มโครงการที่ต้องกรอกรายละเอียด แต่มีบางหน่วยงานที่เริ่มปรับแบบฟอร์มให้มีหัวข้อน้อยลงสำหรับให้เงินทุน/กิจกรรมขนาดเล็ก

- กลไกที่ทำหน้าที่พิจารณาตัดสินใจในการสนับสนุนเงินทุนของภาครัฐ เป็นคณะกรรมการพิจารณาชุดต่างๆ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง กรม จังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิ และมีองค์ประกอบจำนวนนับสิบคนซึ่งกำหนดตามระเบียบกองทุน

- การสนับสนุนเงินทุนของหน่วยงานทุกหน่วย แม้มีกรอบและประเด็นที่หน่วยงานกำหนดให้ก็ตามแต่เด็กและเยาวชนได้ให้ความร่วมมือในการจัดทำ เพราะเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมสร้างประโยชน์เพื่อชุมชน ท้องถิ่น สังคมของตนเอง โดยได้พบข้อมูลผลงาน/โครงการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนได้ริเริ่มและทำหลายร้อยผลงาน/โครงการ และเด็กและเยาวชนยังต้องการที่จะทำประเด็นอื่นที่สนใจและเป็นสถานการณ์ของท้องถิ่นด้วยซึ่งต้องแสวงหาเงินทุนเอง

- จากกรณีศึกษาทุกหน่วยงานต่างมีหน่วยย่อยในสังกัด ภาคีเครือข่าย ทีมงานเป็นกลไกทำหน้าที่ให้เงินทุนไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชน แต่กลไกของหน่วยงานภาครัฐไม่ได้มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน ในขณะที่มีหน่วยงานกรณีศึกษาหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ สาขาพะเยา มูลนิธิสยามกัลป์มอญ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งบางโครงการขององค์กรยูนิเซฟ ประเทศไทย และโครงการที่สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ฯ จัดทำร่วมกับชมรม CSR สมาคมธนาคารไทย ที่มีระบบพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด และมีระบบติดตามที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพเชิงคุณภาพให้กับเด็กและเยาวชน

- ปัญหาของหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนทุกหน่วยคือ การขาดแคลนเงินทุน การมีเงินทุนในวงจำกัด ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง

- กลุ่มเด็กและเยาวชนผู้รับทุน เห็นว่าทั้งขั้นตอนการขอรับมีหลายขั้นตอนมากและระบียบการใช้จ่ายเงินทุนทำกิจกรรมยุ่งยาก ทำให้เกิดความท้อถอยไม่อยากขอทุน

- ได้พบกรณีศึกษารูปแบบการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ดี (good practices) เป็นแบบอย่างได้ คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ โดยสำนักเสริมสร้างโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) ที่มีกระบวนการและวิธีการสนับสนุนเงินทุน โดยเริ่มจากกระบวนการพิจารณาคัดเลือกองค์กรเอกชนที่มีผลงานเป็นที่น่าเชื่อถือ และสามารถปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อเป็นหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาค (ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกร่วมพิจารณาคัดเลือก) การปฐมนิเทศหน่วยจัดการ (node) ก่อนปฏิบัติการและขอคำปรึกษาได้อย่างต่อเนื่อง) จากนั้นจึงสนับสนุนเงินทุนให้หน่วยจัดการ (node) เพื่อหน้าที่ในขั้นตอนต่างๆ ทุกขั้นตอนตั้งแต่การสื่อสารข่าวให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้รับรู้ ด้วยสื่อสังคมต่างๆ การรับสมัคร (โดยมีแบบฟอร์มหลายแบบทั้งสิ้น) และแบบโครงการที่มีรายละเอียด) การคัดเลือก การพิจารณาจัดสรรเงินทุนทำกิจกรรมให้กลุ่มเด็กและเยาวชนตามที่กลุ่มเสนอ การเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพ และการติดตามการทำกิจกรรม รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการสนับสนุนเงินทุนของหน่วยจัดการ (node) ของแต่ละภาคใช้วิธีการ/กระบวนการที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งที่มาของกลุ่ม ประสิทธิภาพ ความสามารถ ขนาด ประเด็นที่จะทำ พื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่นที่จะทำได้ สามารถเข้าถึงเงินทุนได้ง่าย และครอบคลุมทั่วทุกภาค ทำให้เงินทุนกระจายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วถึง เรียกว่าเป็นการสนับสนุนเงินทุนแบบขั้นๆ เหมือนน้ำตก (cascade) หรือ แบบขั้นบันได คือ

- ขั้นที่ 1 การให้ทุนจำนวนเล็กน้อย เพื่อทำกิจกรรมง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ใช้ระยะสั้น(เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำกิจกรรม)

- ขั้นที่ 2 การให้ทุนจำนวนมากขึ้นสำหรับกลุ่มที่มีการพัฒนาการทำงานในรูปของโครงการ และมีการกำหนดขั้นตอนกิจกรรม พร้อมเวลาอย่างชัดเจน

- ขั้นที่ 3 การให้ทุนจำนวนมากที่สุดสูงสุดในสามขั้น เป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นแผนงานเป็นระยะๆ ต่อเนื่องจากโครงการ มีงาน/กิจกรรมด้านต่างๆ กำหนดเวลาชัดเจน เป็นการทำงานร่วมหรือเชื่อมกับกลุ่ม/หน่วยงานอื่น การทำงานแบบเครือข่าย

ข้อวิเคราะห์

จากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ คณะผู้ศึกษาได้ข้อค้นพบ ได้วิเคราะห์ และสรุป การจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. ประเทศตะวันตกมีฐานความคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรม นโยบายและวัตถุประสงค์ของเงินทุน โดยหลักๆ แล้ว เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งผลต่อเด็กและเยาวชนด้วยกัน

เพื่อพัฒนาความมีจิตอาสา และเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ชุมชนที่อาศัยอยู่ ดังนั้น หน่วยงานที่ให้เงินทุน จึงเป็นวาทะที่ไม่น่าจะยากซับซ้อน กรอบประเด็นและลักษณะกิจกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างเปิดกว้าง เพื่อช่วยทำให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงเงินทุนได้ง่าย สำหรับประเทศไทยพบว่าวัตถุประสงค์ของหน่วยงานโดยหลักๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาจิตอาสาโดยการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ หน่วยงานที่ให้เงินทุนโดยเฉพาะภาครัฐส่วนใหญ่มีกระบวนการและขั้นตอนที่ซับซ้อนมากหลายชั้น เช่น ต้องเขียนแบบฟอร์มแบบโครงการฯ (หลายหน้า) อีกทั้งมีเกณฑ์ที่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเป็นเพราะที่มาของเงินทุน หรือระเบียบของเงินทุนได้กำหนดเกณฑ์ไว้ อันมีผลทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่อยู่ในเกณฑ์จำนวนมาก เช่น กลุ่มมือใหม่ que เริ่มทำกิจกรรม กลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระ กลุ่มตามประเด็น เข้าไม่ถึงโอกาสของการสนับสนุน แต่ก็พบว่า หน่วยงานที่เป็นสำนักงานกองทุน และองค์กรภาคเอกชนเปิดกว้างให้กลุ่มเด็กและเยาวชนหลากหลายประเภท นอกจากนี้ ในการสนับสนุนเงินทุนของหน่วยงานส่วนใหญ่มีการกำหนดประเด็นที่ให้ทำ ซึ่งเด็กและเยาวชนต้องการทำประเด็นอื่นๆ ที่ตนสนใจ หรือตามสถานการณ์ของพื้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องหาเงินทุนเอง สำหรับกลไกขับเคลื่อนการปฏิบัติในพื้นที่พบว่า หน่วยงานทุกหน่วยต่างมีหน่วยย่อยในสังกัด หรือภาคีเครือข่าย หรือหน่วยจัดการ (node) หรือหน่วยงานตัวกลาง หรือทีมงานช่วยทำหน้าที่ในการสื่อสารข้อมูล จัดสรรเงินทุน (ตามกรอบของหน่วยงานที่ให้เงินทุน) พัฒนาศักยภาพ เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษาใกล้ชิด รวมทั้งติดตามประเมินผลกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งองค์กรภาคเอกชนได้ปฏิบัติการบทบาทที่กล่าวมานี้ในเชิงลึกได้มากกว่า และที่น่าสนใจมากคือ จากการสนับสนุนเงินทุนทำให้เด็กและเยาวชนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับให้กับชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศจำนวนหลายร้อยกิจกรรม งาน โครงการ ในขณะที่ปัญหาของหน่วยงานที่ให้ทุน คือ การขาดแคลนเงินทุน การมีเงินทุนในวงจำกัด จึงไม่สามารถให้การสนับสนุนได้มาก

2. กระบวนการในการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนจากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ค้นพบ **แนวทางการเปลี่ยนแปลงสำคัญ หรือ “จุดคานงัด” ของการจัดระบบการสนับสนุนเงินทุนฯ ให้ไปถึงเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวางทั่วถึง และมีคุณภาพ ต้องประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่**

2.1 กระบวนการสนับสนุนเงินทุนไปถึงทุกภูมิภาค ทั้งในเมืองและท้องถิ่น

2.2 สนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างกันประเภทต่างๆ เช่น ที่มาของกลุ่ม (จัดตั้งตามกฎหมาย: สภาเด็กและเยาวชน กลุ่มในสถาบันการศึกษา กลุ่มอิสระทั่วไป กลุ่มทำงานตามประเด็น) ประสบการณ์หรือความสามารถในการทำ (กลุ่มที่เริ่มลองทำกิจกรรม /กลุ่มมือใหม่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรมมาแล้วตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป กลุ่มที่มีประสบการณ์/มีอาชีพในการทำโครงการอย่างต่อเนื่องหลายปี)

2.3 กำหนดกระบวนการ/วิธีการพิจารณาสนับสนุนฯ ที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก แบบเสนอขอรับเงินทุนเป็นแบบง่ายๆ สั้นๆ หรือให้เหมาะสมกับขนาดของงาน กิจกรรม โครงการที่เสนอขอ ประเด็นที่จะทำแบบเปิดกว้าง และรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย

2.4 มีกลไกและกระบวนการพัฒนาศักยภาพเชิงคุณภาพ มีระบบพี่เลี้ยง/ที่ปรึกษา และระบบติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง

2.5 เผยแพร่ สื่อสารผลงาน/โครงการของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน ให้เป็นที่ปรากฏในสังคมอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

3. ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ได้กำหนดตามมาตรการ 4 “สร้างระบบการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง และทั่วถึง” โดยการส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเศรษฐกิจ และภาควิชาการในการกำหนดรูปแบบการสนับสนุนทรัพยากร แผน นโยบาย และงบประมาณ สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบ **ขั้นบันได** ตั้งแต่การสนับสนุนกิจกรรมอย่างง่าย โครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดใหญ่ และโครงการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชน โดยมีตัวชี้วัด คือ “มีรูปแบบการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบขั้นบันได ตั้งแต่การสนับสนุนกิจกรรมอย่างง่าย โครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดใหญ่ และโครงการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชน” นั้น และจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ค้นพบว่า มีหน่วยงานกรณีศึกษาการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ดี (good practices) ในประเทศไทย คือ การสนับสนุน “แบบขั้นบันได” ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสำนักเสริมสร้างโอกาสและนวัตกรรม (สำนัก 6) ดำเนินการ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นยิ่ง ที่ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน **นำรูปแบบการสนับสนุน “แบบขั้นบันได”** นี้ไปปรับใช้อย่างจริงจัง ก่อนสิ้นสุดระยะหลังของแผนฯโดยทั่วกัน เพื่อให้มาตรการตามยุทธศาสตร์มีการขับเคลื่อนให้เห็นผล รวมทั้งเพื่อให้ผลลัพธ์จากการติดตามประเมินผลเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้จริง ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสำเร็จของยุทธศาสตร์ได้ต่อไป

4. กรณีศึกษาในประเทศยังพบว่า หน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนทุกหน่วย พบปัญหาการขาดแคลนเงินทุน การมีเงินทุนในวงจำกัด ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวางและมีคุณภาพ ในขณะที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ประเทศไทยมีนวัตกรรมรูปแบบการจัดหา **เงินทุนที่ไม่ยึดติดเฉพาะงบประมาณแผ่นดิน ที่น่ายกย่องและควรนำไปปรับใช้เพื่องานด้านเด็กและเยาวชน** ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุน สป.สช.) หรือ “กองทุนสุขภาพตำบล” และกองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุน 10 บาท) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งมีสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งมีรายได้เป็นจำนวนมาก และแต่ละปีได้บริจาคเพื่อการศึกษาและกีฬา สาธารณสุข ศาสนา สังคมสงเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท ดังนั้น หากจะได้มีการสนับสนุนรายได้เพื่อสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ได้ทำกิจกรรมเพื่อชุมชน ท้องถิ่น สังคมอีกด้านหนึ่ง จะยังประโยชน์เชิงลึกอย่างยั่งยืนแก่ประเทศได้ ดังเช่น

ที่กองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ (The National Lottery Community Fund) ของประเทศอังกฤษ ได้สนับสนุนกลุ่ม รากหญ้าขนาดเล็กเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของเยาวชนอย่างต่อเนื่องมา

5. กรณีศึกษาหน่วยงานที่ให้ทุนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศใช้อินเตอร์เน็ตในการเผยแพร่ข่าวสาร และมีแบบฟอร์มสมัครรับทุนที่สามารถโหลดได้ แต่ของต่างประเทศทั้ง 8 ประเทศ จะเปิดโอกาสให้ยื่นแบบฟอร์มขอรับทุนได้ด้วย กรณีศึกษาในประเทศมีการสมัครเช่นนี้อยู่หลายหน่วยงาน เช่นกันแต่ไม่ทั้งหมด ซึ่งหากทุกหน่วยใช้และมีสื่อประชาสัมพันธ์ตามวัยของรุ่นรุ่น โดยมีเนื้อหาตัวอย่างกิจกรรม งาน โครงการที่ได้รับทุนที่นำเสนอโดยเด็กและเยาวชน พร้อมมีการแลกเปลี่ยนข้อซักถามเกี่ยวกับการขอทุน จะเป็นกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนสนใจมากขึ้น เพราะเด็กและเยาวชนใช้สื่อในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว และอาจจะช่วยลดเวลาการใช้สื่อเพื่อเล่นเกม หรือที่ไม่เหมาะสม และเปลี่ยนเป็นการสนใจมาเริ่มทำกิจกรรมกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อชุมชน สังคมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.)

1.ให้หน่วยงานที่มีระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนฯ อยู่แล้ว มีพลังมากขึ้น โดยการปรับใช้ระบบสนับสนุนเงินทุนฯ เป็น “แบบขั้นบันได” เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงเงินทุนได้ง่าย เงินทุนมีการกระจายถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งถึง ดังตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศและในประเทศ ทั้งนี้ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยประสานดำเนินการให้เห็นความเปลี่ยนแปลง

2.เห็นควรให้มีการจัดตั้งกองทุนแบบร่วมสมทบทุนใหม่ขึ้น ที่ระบุเกณฑ์การสนับสนุนให้ชัดเจน เป็นกองทุนที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อคนอื่น ชุมชน สังคม โดยใช้สองแนวทางในการจัดตั้งทุน คือ

2.1 จัดตั้งเป็นกองทุนในพื้นที่ชุมชน โดยร่วมกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ ดังตัวอย่างนวัตกรรม “กองทุน 10 บาท” และ “กองทุนสุขภาพตำบล” ให้มีจุดเริ่มต้นก่อน และมีการพัฒนาขยายในพื้นที่ ชุมชนอื่นให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 จัดตั้งเป็นกองทุนของประเทศ โดยการสนับสนุนร่วมสมทบทุนของหน่วยงานเด็กและเยาวชน องค์กรที่มีรายได้สูง และสำนักงานกองทุน หน่วยงานละ 0.5 % ของงบประมาณ/รายได้ของหน่วยงานแต่ละปี ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมืออย่างเข้มข้นจริงจัง ระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง และสำนักงานกฤษฎีกา

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ สำหรับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน และหน่วยงานที่มีการสนับสนุนเงินทุน เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

1. พิจารณานำระบบสนับสนุนเงินทุนฯ “แบบขั้นบันได” ไปปรับใช้ เพื่อให้การสนับสนุน มีพลังต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้น
2. ควรจัดทำฐานข้อมูลแหล่งทุนในท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เพื่อช่วยกระตุ้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชน และผู้ทำงานได้ค้นคว้ารายละเอียด และใช้ประโยชน์ ในการขอรับทุน
3. มีการจัดสัมมนาประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์และประสบการณ์การทำงานร่วมกับ หน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน เพื่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และกลุ่มเด็กและ เยาวชนประเภทต่างๆ เพื่อฝึกพลังความคิด องค์กรความรู้ และประสิทธิภาพการทำงาน
4. มีการวางแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อการจัดระบบสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาเด็ก และเยาวชน แบบห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) อย่างต่อเนื่อง ได้แก่
 - 4.1 ติดตามข้อสั่งการ และมติ กดยช. เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง
 - 4.2 มีสนับสนุนองค์กรต้นแบบ ตัวอย่างความสำเร็จ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.3 มีการเสนอการสร้างแรงจูงใจ (attractiveness) ในรูปแบบระบบเกื้อหนุน หน่วยงาน องค์กรที่ให้เงินทุนสนับสนุนการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แบบครบวงจร ได้แก่ (1) ระบบการลดหย่อนภาษี (2) ระบบการยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัล (3) ระบบการสร้างความร่วมมือ และ (4) ระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า ผลงานของหน่วยงาน เป็นต้น
 - 4.4 มีการสื่อสารสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจต่างๆ เพื่อการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้เด็ก และเยาวชนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยประสานขอให้นักวิชาการ เป็นทูตในการเจรจา (ambassador) ผ่านทางองค์กรหลัก เช่น สมาคมธนาคารไทย ตลาดหลักทรัพย์ หอการค้า เป็นต้น
 - 4.5 มีการกำหนดกระบวนการและระยะเวลาในการจัดระบบฯ เช่น ปีแรกเป็นการทดลอง ปีที่สองเป็นการสรุปองค์ความรู้ ปีที่สามเป็นการนำไปปรับใช้อย่างกว้างขวาง
 - 4.6 มีการตั้งค่าเป้าหมายเพื่อการประเมิน ทั้งค่าเป้าหมายเป็นวิธีการ กระบวนการ เช่น ในปีแรก มีหน่วยงาน องค์กร สำนักงานกองทุน ได้นำวิธีการไปใช้ประมาณร้อยละ 50 หรือ 25 ของ กลุ่มเป้าหมาย 1,000 แห่ง และมีกระบวนการที่ทำสำเร็จ
5. เด็กและเยาวชนควรเรียนรู้การบริหารจัดการเรื่องการเงิน ขั้นตอนและระเบียบการใช้จ่าย เรียนรู้วิธีการแสวงหา แหล่งทุนต่างๆ และใช้ความสามารถประสานผู้ใหญ่ใจดี แหล่งทุนในพื้นที่ นอกจากนี้ ควรศึกษาข้อมูลแหล่งทุนระดับจังหวัด ประเทศ ภูมิภาค และระดับโลกด้วย

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน. แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจการของสภาเด็กและเยาวชนประจำปี ๒๕๖๒.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนคุ้มครองเด็ก.

๒๕๖๑. รายงานกองทุนคุ้มครองเด็ก ประจำปี ๒๕๖๐. โรงพิมพ์เทพปัญญาวิสัย.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. ๒๕๖๑. กฎหมายเด็ก. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก. ๒๕๖๑. คู่มือการปฏิบัติงานกองทุนคุ้มครองเด็ก. กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กลุ่มบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก. (ม.ม.ป). คู่มือการขอรับการสนับสนุนโครงการจากกองทุนคุ้มครองเด็ก. กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

แหล่งข้อมูลบุคคล : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กลุ่มงานบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒
ณ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : แผนงานงบประมาณและเป้าหมาย

ประกาศคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอโครงการ

หรือกิจกรรมเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประจำปี 2562

ประกาศคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอโครงการ

หรือกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
ประจำปี 2562

สำนักงานพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.bangkok.go.th/social/index> (วันที่ค้นข้อมูล 30 เมษายน 2562)

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้

จาก:<http://www.bangkok.go.th/cstd>

(วันที่ค้นข้อมูล 30 เมษายน 2562)เข้าถึงได้จาก :และ<http://203.155.220.230 /m.info>

</department/B10.html> (วันที่ค้นข้อมูล 25 มิถุนายน 2562)

ปตท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.pttplc.com/TH/Pages/home.aspx> (วันที่ค้นข้อมูล 21 มิถุนายน 2562)

สถาบันปลูกป่า ปตท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.pttreforestation.com/About.cshtml>

(วันที่ค้นข้อมูล 21 มิถุนายน 2562)

สถาบันลูกโลกสีเขียว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<https://www.greenglobeinstitute.com/Frontend/Home.aspx> (วันที่ค้นข้อมูล 21 มิถุนายน 2562)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.egat.co.th/> (วันที่ค้นข้อมูล 29 กรกฎาคม 2562)

เพจ Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<https://www.facebook.com/moveworldtogether/> (วันที่ค้นข้อมูล 29 กรกฎาคม 2562)

Move World Together เพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม. [เอกสารแนะนำโครงการ]

MOVE WORLD TOGETHER : เคลื่อนโลกไปด้วยกัน. [แผ่นพับโครงการ]

UNICEF Thailand. Generation Unlimited: เยาวชนกล้าคิด สะกิดสังคม. เอกสารอัดสำเนา

กรสกล กิตติอำพน . (10 กรกฎาคม 2562). กองจัดการโครงการเพื่อความยั่งยืน. สัมภาษณ์โดย ศศิวิมล ช่วงยรรยง. นนทบุรี.

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม เข้าถึงได้จาก : www.thaivolunteer.org (วันที่ค้นข้อมูล ๖ พ.ค. ๒๕๖๒)

UNICEF Thailand. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.unicef.org/thailand/th> (วันที่ค้นข้อมูล ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒)

UNICEF Thailand. Generation Unlimited: เยาวชนกล้าคิด สะกิดสังคม. [เอกสารอัดสำเนา]

U Report Thailand voice matters. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://thailand.ureport.in/> (วันที่ค้นข้อมูล ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒)

<https://sdthailand.com/2018/01/saving-for-change/>

จอมขวัญ ขวัญยืน. (๙ เมษายน ๒๕๖๒). ตำแหน่ง Adolescent Development Officer. สัมภาษณ์โดย ลัดดา วิไลศรี. กรุงเทพฯ.

บทความจากหนังสือ 25 ปี สยข.สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.สำนักนายกรัฐมนตรี.2553

บทความเรื่อง กองทุนที่เด็กและเยาวชนใฝ่ฝัน (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน ดานา โมะหมัด รักษาผล.มติชน 19 ธันวาคม 2562

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมท้องถิ่นให้สนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็ก และเยาวชน ริเริ่มทำ
กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายุวมชน สังคมของตนเอง (2562) รองศาสตราจารย์
ชานนท์ โกมลมาลย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โครงการสนับสนุน
ระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมกระบวนการทางความคิด (Mindset) เด็กและเยาวชนสู่ประเทศไทย 4.0 (2562)
ศาสตราจารย์ สมพงษ์ จิตระดับและคณะ ศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชน
และครอบครัว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.โครงการสนับสนุนระบบและกลไก
ระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

รายงานการสำรวจข้อมูลภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ด้านงบประมาณดำเนินงานในปี 2557 และปี 2558 .สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การศึกษาเรื่อง สถานภาพการสร้างและสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน
สังคมของหน่วยงานต่างๆ (2559) โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติเพื่อขับเคลื่อน
นโยบายด้านเด็กและเยาวชน .กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

รายงานการสำรวจเรื่อง ความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชนด้านการพัฒนาศักยภาพ เพื่อการมีส่วนร่วม ในการ
พัฒนาชุมชน สังคม (2559). โครงการสนับสนุนระบบและกลไกระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย
ด้านเด็กและเยาวชน. กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม
สุขภาพ.

<http://obt.nhso.go.th/>กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (The Community Health
Security Fund) (กองทุน สป.สช.)

Local Youth Club Grant Scheme 2018 incorporating the National Quality Standards for
Volunteer-led Youth Groups INFORMATION AND GUIDANCE NOTE DEPARTMENT OF CHILDREN
AND YOUTH AFFAIRS FEBRUARY 2018. Online at
https://www.dcy.gov.ie/documents/youthaffairs/20180808_LYCGS2018InfoGuidanceNote.pdf

European Youth Foundation. No Hate Speech Movement. Online at:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048d1ca>

European Youth Foundation. MIGRANTS/ REFUGEES/ PEACEBUILDING. Online at:

<https://rm.coe.int/eyf-supported-projects-on-migrants-refugees-15052017/1680713e69>

FRRR ABC Heywire Youth Innovation Grants. Online at <https://www.frrr.org.au/grants/heywire-youth-innovation>

Heywire. 2019 YOUTH INNOVATION GRANTS GUIDE. Online at:

https://www.frrr.org.au/resources/2019_Heywire_Youth_Innovation_Grants_Booklet.pdf

Cree Nation Government. Youth Engagement Fund. Online at

http://www.creejusticefunds.ca/images/SITE_DOCS/youth_eng_docs/Youth_Engagement_Fund.pdf

SDSN Youth. The Youth Solutions Report. Online at:

<http://www.youthsolutions.report/blog/2019/5/4/call-for-applications-sdsn-youth-and-jci-partner-for-2019-youth-solutions-report>

Press release: announcing the Youth Solutions Hub. Online at:

<http://www.youthsolutions.report/blog/2018/10/29/press-release-announcing-the-youth-solutions-hub>

JCI. Voting for the 2018 Global Youth Empowerment Fund Final Grantee Has Begun. Online at: <https://jci.cc/en/news/31841>

Salto Youth. Aberdeen City Council. Online at: <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisation/aberdeen-city-council.10511/>

Community Fund. Youth Capacity Fund. Online at:

<https://www.tnlcommunityfund.org.uk/funding/programmes/youth-capacity-fund?fbclid=IwAR39jo3w558QwbXEnym4aH3PUQU4qzYhEVc-gcW-6SMCGxN7OxJ7PluI2Os#section-1>

Rising Youth. Online at: <https://www.risingyouth.ca/>

Council of Europe. European Youth Foundation. Online at:

<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>

ภาคผนวก

รวมภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

